

FINLEX - © Edita Publishing Oy

Vesilaki 19.5.1961/264

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 LUKU

Yleisiä säännöksiä

Vesialueet ja vedet

1 §

Vesialueella tarkoitetaan aluetta, joka muutoin kuin tilapäisesti on veden peittämä.

Vesistöjä ovat avopintaiset sisävesialueet luonnollisine ja keinotekoisine osineen niitä vesiä lukuun ottamatta, jotka tämän luvun 2 §:ssä mainitaan.

2 §

Vesistönä tai sen osana ei pidetä:

- 1) ojaa, noroa ja sellaista vesiuomaa, jossa ei jatkuvasti virtaa vettä eikä runsasvetisimpänäkään aikana ole riittävästi vettä veneellä kulkua tai uiton toimittamista varten ja jota kalakaan ei voi sanottavassa määrässä kulkea; eikä
- 2) lähdetä sekä kaivoa ja muuta vedenottamoaa, vesisäiliötä ja tekolammikkoa.

3 § (29.12.1994/1416)

Mitä tässä laissa on säädetty vesistöistä, koskee vastaavasti myös Suomen aluevesiä.

Suomen aluevesien rajoista säädetään Suomen aluevesien rajoista annetussa laissa (463/56).

4 §

Pohjavedellä tarkoitetaan maa- tai kallioperässä olevaa vettä.

5 §

Virtaavan veden vesistöä pidetään jokena, jos siinä vuoden vähävetistä aikaa lukuun ottamatta voidaan kulkea soutamalla, mikäli koski tahi kari ei ole esteenä. Vesistö, jossa keskivirtaama on vähintään kaksi kuutiometriä sekunnissa, katsotaan kuitenkin aina joeksi.

Jokea vähäisempi virtaavan veden vesistö on puro.

6 §

Tätä lakia sovellettaessa pidetään vesialueen rajana maata vastaan keskivedenkorkeuden mukaista rantaviivaa. Jos vedenkorkeus muuttuu tai on muuttunut pysyvästi, määrätään sanottu raja muutoksen jälkeisten vedenkorkeuksien mukaan. Meren ja maa-alueen rajana on Suomen

aluevesien rajoista annetun lain 3 §:n mukainen aluevesien maanpuoleinen raja.
(25.10.1996/750)

Mitä tässä laissa säädetään jokaiselle kuuluvasta vallasta kulkea ja uittaa puutavaraa sekä harjoittaa muuta yleiskäyttöä vesistöissä, koskee myös 1 momentissa mainitun rajan ulkopuolella olevaa aluetta, milloin se on veden peittämä.

7 §

Kosken tai muun vesistönsosan vesivoima lasketaan keskivirtaaman ja sitä vastaavan putouskorkeuden mukaan.

7 a § (30.4.1987/467)

Mitä tässä laissa on säädetty kalasta ja kalastuksesta, koskee myös nahkiaista ja rapua sekä niiden pyyntiä.

8 §

Vesisäiliössä sekä kaivossa ja muussa vedenottamossa olevan veden omistaa se, jolle tällainen laitos kuuluu. Lähteessä ja tekolammikossa olevan veden omistaa pohjan omistaja. Muuta avopintaista vettä sekä pohjavettä vallitsee, mikäli toiselle kuuluvasta erityisestä oikeudesta ei muuta johdu, tässä laissa säädetyin rajoituksin se, jolle kysymyksessä oleva vesi- tai maa-alue kuuluu.

Joessa tai purossa, joka kuuluu puoliksi kahteen eri kiinteistöön tai kahteen kiinteistöjen yhteiseen alueeseen, on kummankin puolen omistajalla oikeus yhtä suureen osaan siinä virtaavasta vedestä. (20.7.1992/646)

9 §

Tiettyä maa- tai vesialuetta koskevat tässä laissa säädetyt oikeudet ja velvollisuudet kuuluvat, mikäli jäljempänä tai erikseen ei ole toisin säädetty, kysymyksessä olevan alueen omistajalle.

Mitä 1 momentissa on säädetty omistajasta, koskee myös sitä, joka pysyvästi hallitsee kysymyksessä olevaa maa- tai vesialuetta.

Sillä, joka vuokraoikeuden nojalla tai muulla siihen verrattavalla perusteella hallitsee tiettyä aluetta, on ojitusta ja jäteveden johtamista koskevissa asioissa omistajan asemesta oikeus tämän alueen osalta määrätä sellaisista toimenpiteistä, joihin ei tarvita ympäristölupaviraston lupaa taikka joista ei aiheudu velvollisuutta rahasuoritukseen tai oikeutta korvaukseen hallinnan perusteena olevan oikeussuhteen päättymisen jälkeiseltä ajalta. (4.2.2000/88)

10 § (14.7.2000/689)

Yhteisen alueen osakkaan oikeudesta käyttää hyväkseen yhteistä aluetta säädetään yhteisaluelaisissa (758/1989).

Yhteisesti omistetun kiinteistön tai alueen osaomistajalla on oikeus alueelta saatavan pohjaveden käyttämiseen sillä tavoin, ettei se aiheuta muille osaomistajille haittaa tai häiriötä eikä estä heitä vastaavanlaisella tavalla käyttämästä alueelta saatavaa pohjavettä.

11 §

Vesialueen vuokraamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä on säädetty maanvuokrasta maalla muuta tarkoitusta kuin maanviljelyksen harjoittamista varten.

Käytön yleiset rajoitukset

12 §

Joessa on syvimmillä kohdalla valtaväylä veden vapaata juoksua, kulkemista, puutavaran uittoa ja kalan kulkua varten.

Valtaväylänä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta vesistön leveydestä, kuitenkin niin, että milloin vesistössä yleisesti harjoitetaan liikennettä tai uittoa, valtaväylän leveys on vähintään seitsemän metriä. Ympäristölupavirasto voi, jos tärkeät syyt vaativat, hakemuksesta määrätä valtaväylän leveämmäksi tai kapeammaksi sekä sen sijainnin muuallekin kuin edellä on sanottu. (4.2.2000/88)

Valtaväylää älköön, ellei tässä laissa olevista tai erikseen annetuista säännöksistä muuta johdu, tai siihen ole saatu ympäristölupaviraston lupaa, rakentamalla suljettako tai supistettako, älköönkä väylään myöskään asetettako sen käyttämistä vaikeuttavaa laitetta tai muuta tilapäistä estettä. (4.2.2000/88)

Kysymys valtaväylän sijainnista ja leveydestä voidaan saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston käsiteltäväksi. (4.2.2000/88)

13 §

Mitä tämän luvun 12 §:ssä on sanottu joesta, koskee myös sellaista järvessä tai meressä olevaa salmea tai kapeikkoa, jossa säännöllisesti harjoitetaan liikennettä tai puutavaran uittoa taikka jota kala pääasiallisesti käyttää kulkutienään.

14 §

Milloin vesistössä on yleinen kulku- tai uittoväylä, on sen sulkemisesta voimassa, mitä tämän luvun 12 §:n 3 momentissa säädetään.

15 § (4.2.2000/88)

Jollei jäljempänä olevista säännöksistä tai niiden nojalla annetusta luvasta muuta johdu, vesistöä ei saa johtaa vettä tai ryhtyä vesistössä tai maalla muuhun toimenpiteeseen siten, että siitä tai sen seurauksena voi aiheutua sellainen vesistön aseman, syvyyden, vedenkorkeuden, vedenjuoksun tai muu vesiympäristön muutos, joka

- 1) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa toisen vesialueelle, kalastukselle, maalle, rakennukselle tai muulle omaisuudelle;
- 2) aiheuttaa tulvan vaaraa, yleistä vedenvähyyttä tai vesiluonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista;
- 3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä, kulttuuriarvoja tai vesistön käyttökelpoisuutta vedenhankintaan tahi sen soveltuvuutta virkistyskäyttöön;
- 4) huonontaa vesistön puhdistautumiskykyä tai muuttaa valtaväylää tai vaikeuttaa yleisen kulku- tai uittoväylän käyttämistä;

5) aiheuttaa vaaraa terveydelle; taikka

6) muulla edellä mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua (*vesistön muuttamiskielto*).

Mitä 1 momentissa säädetään toimenpiteestä, koskee soveltuvin osin myös rakennelman tai laitteen käyttämistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kielto koskee myös toimenpidettä, josta voi johtua siinä mainitun seurauksen aiheuttava vesistön veden tai pohjan laadun muutos, jollei kysymys ole ympäristönsuojelulain (86/2000) 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tai tämän luvun 19 §:ssä tarkoitettulla tavalla aiheutuvasta pilaantumisesta.

Edellä 1 momentissa mainittu kielto ei kuitenkaan tarkoita toimenpidettä, josta voi aiheutua vahinkoa tai haittaa ainoastaan yksityiselle, jos hän on toimenpiteeseen suostunut.

15 a § (20.12.1996/1105)

Toimenpide, joka vaarantaa enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan tai kluuvijärven taikka muualla kuin Lapin läänissä enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven säilymisen luonnontilaisena, on kielletty riippumatta siitä, aiheutuisiko siitä edellä 15 §:ssä tarkoitettu seuraus.

Ympäristölupavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentin kiellosta, jos momentissa tarkoitettujen vesistöjen suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä ympäristölupaviraston luvasta säädetään. (4.2.2000/88)

16 § (4.2.2000/88)

Sellaisena vesistön muuttamisena, josta tämän luvun 15 §:ssä säädetään, ei pidetä vesialueen omistajan tai osakkaan koti- ja karjatalouteen sekä kotipuutarhan kasteluun käytettävän veden (*talousveden*) ottamista vesistöä kohtuullista tarvetta vastaavassa määrässä. Jollei vesistöä riitä vettä kaikille sitä talousvedeksi tarvitseville, tulee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, milloin veden ottamisesta haittaa kärsivä vesialueen omistaja sitä pyytää, antaa tarvittavat määräykset vesialueen veden käyttämisen rajoittamisesta. Annettua määräystä voidaan muuttaa olosuhteiden muuttuessa.

17 § (5.4.1991/629)

Veden vapaata juoksua sellaisessa uomassa, joka tämän luvun 2 §:n mukaan ei ole vesistö, ei saa alapuolella asuvan vahingoksi ilman asianomaisen suostumusta muuttaa tai estää, ellei uoman tai sen yläpuolisen altaan omistajan oma käyttötarve sitä vaadi. Jos alempana oleva käyttää uoman vettä talousvedeksi, ei ylempänä oleva kuitenkaan saa käyttää sitä muuhun tarkoitukseen siinä määrin, että alempana olevan talousveden saanti estyy. Oikeudesta veden ottamiseen on lisäksi voimassa, mitä 9 luvun 17 §:ssä säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua uoma tai veden juoksua siinä ei saa niin muuttaa, että siitä aiheutuu vahinkoa toisen maalle. Ympäristölupavirasto voi kuitenkin antaa luvan rakentamiseen noudattaen soveltuvin osin, mitä vesistöön rakentamisesta säädetään. (4.2.2000/88)

Ojituksen ja siihen liittyvistä toimenpiteistä säädetään 6 luvussa.

17 a § (20.12.1996/1105)

Jos edellä 17 §:ssä tarkoitettu, muualla kuin Lapin läänissä sijaitseva uoma on luonnontilainen, ei sitä saa muuttaa niin, että uoman säilyminen luonnontilaisena vaarantuu. Sama on koko maassa voimassa luonnontilaisesta lähteestä.

Ympäristölupavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentin kiellosta, jos momentissa tarkoitettujen uomien tai lähteiden suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on muutoin soveltuvien osin voimassa, mitä ympäristölupaviraston luvasta säädetään. (4.2.2000/88)

18 § (4.2.2000/88)

Ilman ympäristölupaviraston lupaa ei saa käyttää pohjavettä tai ryhtyä pohjaveden ottamista tarkoittavaan toimeen siten, että siitä pohjaveden laadun tai määrän muuttumisen vuoksi voi aiheutua jonkin pohjavettä ottavan laitoksen vedensaannin vaikeutuminen, tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuuden olennainen vähentyminen tai sen hyväksikäyttämismahdollisuuden muu huonontuminen taikka toisen kiinteistöllä talousveden saannin vaikeutuminen (*pohjaveden muuttamiskielto*). Kielto koskee myös maa-ainesten ottamista ja muuta toimenpidettä, jos siitä ilmeisesti voi aiheutua edellä mainittu seuraus.

Jos pohjaveden ottamisesta tai muusta 1 momentissa tarkoitettusta toimenpiteestä voi aiheutua vesistössä tämän luvun 15 §:ssä tarkoitettu seuraus, on toimenpide tältä osin katsottava sellaiseksi vesistön muuttamiseksi, josta sanotussa pykälässä säädetään. Jos toimenpide aiheuttaisi tämän luvun 15 a tai 17 a §:ssä tarkoitettua seurauksen, on lisäksi voimassa, mitä sanotuissa pykälissä säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske pohjaveden ottamista vähäisessä määrin talousvedeksi eikä myöskään sitä varten tarvittavan kaivon tekemistä.

Päästöistä aiheutuvan pohjaveden pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään ympäristönsuojelulaissa.

18 a §

18 a § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

19 § (4.2.2000/88)

Sen lisäksi, mitä tämän luvun 12-15 §:ssä säädetään, tarvitaan lupa tämän luvun 30 §:ssä tarkoitettuun vesistön ruoppaamiseen, 4 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun ruoppausmassan sijoittamiseen vesialueelle, 5 luvun 30 §:ssä tarkoitettuun uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien poistamiseen tai muuttamiseen, 5 luvun 96 §:ssä tarkoitettuun kuorimattoman puutavaran uittamiseen, 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun ojituksen sekä 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun pengerrysalueen kuivatusvesien johtamiseen vesistöön sekä muuhun niihin verrattavaan toimenpiteeseen lupa myös silloin, kun siitä voi aiheutua ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua pilaantumista vesialueella. Ympäristölupaa ei tällöin tarvita.

Vesien pilaantumisen ehkäisemisestä on muutoin voimassa, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

20 § (4.2.2000/88)

Ympäristölupavirasto voi tärkeiden syiden vaatiessa, jollei tämän luvun 12-15 §:stä muuta johdu, hakemuksesta antaa viranomaiselle tai sille, jolla on oikeus ottaa vesistöstä vettä nesteenä käytettäväksi, luvan toisenkin vesialueella panna vesistöön luvassa määrättäviä aineita tai suorittaa muita toimenpiteitä vesistön tilan tai veden käyttöominaisuuksien parantamiseksi taikka vesistön tutkimiseksi. Jos toimenpiteestä voi aiheutua ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua pilaantumista, on tältä osin voimassa, mitä mainitussa laissa säädetään.

20 a-20 c §

20 a-20 c § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

21 § (4.2.2000/88)

Jos hanke sisältää sekä tämän lain että ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraisia toimenpiteitä, käsitellään lupa-asiat yhdessä siten kuin 16 luvun 2 §:ssä ja ympäristönsuojelulain 39 §:ssä säädetään.

21 a §

21 a § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

21 b § (26.11.1999/1063)

Valtioneuvoston päätöksellä säädetään niistä toimista, jotka ovat tarpeen suojelua ja paranemista edellyttävien makeiden vesien laadusta kalojen elämän turvaamiseksi annetun neuvoston direktiivin (78/659/ETY) perusteella.

Ympäristöministeriö nimeää valtioneuvoston päätöksessä säädetyillä perusteilla ne vesialueet, joita 1 momentissa mainitussa direktiivissä tarkoitetaan, vahvistaa vesialueita koskevan yleisen toimenpideohjelman, vahvistaa käytettävät analyysimenetelmät sekä päättää vesialueiden seurannan lopettamisesta.

22-23 b §

22-23 b § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

23 c § (20.12.1996/1105)

Lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä sekä muutoin tämän lain mukaista toimenpidettä suoritettaessa on, sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään, noudatettava, mitä muinaismuistolaisissa (295/63) ja luonnonsuojelulaisissa (1096/1996) sekä niiden nojalla säädetään.

Yleiskäyttö ja muut toisen alueeseen kohdistuvat oikeudet**24 §**

Jokaisella on oikeus, välttämättä tarpeetonta häiriön aiheuttamista, kulkea vesistöissä, missä se on avoinna. Vesistö katsotaan avoimeksi, jos sitä laillisen oikeuden perusteella ei ole suljettu. Mitä edellä on sanottu kulkemisesta vesistöissä, koskee vastaavasti kulkemista jäällä.

Vesistössä kulkevalla on myös lupa käyttää vierasta vesialuetta tilapäisenä ankkuroimispaikkana, mikäli siitä ei aiheudu toiselle sanottavaa haittaa tahi häiriötä.

Valtaväylässä tai yleisessä kulkuväylässä olevia pyydyksiä ja muita irtaimia esineitä, jotka haittaavat kulkemista, saa niitä vahingoittamatta kulkemista varten tilapäisesti siirtää paikaltaan. Sama on laki väylän ulkopuolellakin olevasta irtaimesta esineestä, joka kohtuutonta haittaa aiheuttavalla tavalla estää kulkemisen. Kulkemisesta väylän ulkopuolella olevan merkityn pyydyksen yli tai sivuitse on määrätty kalastuslainsäädännössä.

Liikenteestä kanavassa ja muualla vesistössä sekä yleisellä talvitiellä on voimassa, mitä siitä erikseen on säädetty.

25 §

Vahinko, joka aluksen törmäyksestä tai sen aikaan saamasta aallokosta, höyrylaivan kipinöistä tahi vesistössä kulkemisesta muutoin aiheutuu toisen maalle, laitokselle, varastolle, uittolaitteelle, pyydykselle tai muulle omaisuudelle, on aluksen omistajan, ottamalla huomioon, mitä erikseen on säädetty laivanisännän vastuun rajoittamisesta sekä meripanttioikeudesta, korvattava, vaikkei vahinkoon ole syynä aluksen ohjauksessa tai hoidossa tapahtunut tuottamus.

Vahingosta, joka vesistössä kulkemisesta aiheutuu valtaväylään tai yleiseen kulkuväylään laittomasti pannulle esineelle, ei sen omistajalla kuitenkaan ole oikeutta saada korvausta. Sama on voimassa tällaisessa väylässä olevan pyydyksen osalta, mikäli vahinkoa ei ole aiheutettu tahallisesti tai törkeällä varomattomuudella. Jos vesistössä kulkeva tahallisesti tai törkeällä varomattomuudella vahingoittaa väylän ulkopuolella olevaa pyydystä, vaikkakaan sitä ei ole kalastuslain mukaisesti merkitty, on vahinko sen aiheuttajan korvattava.

Mikäli vahinko on johtunut siitä, ettei vahingoittunut omaisuus ole ollut asianmukaisessa kunnossa tai hoidossa, on aluksen omistaja joko kokonaan tai puutteellisuutta vastaavalta osalta vapaa korvausvelvollisuudesta.

26 §

Vesistön käyttämisestä puutavaran uittamiseen säädetään 5 luvussa.

27 §

Jokaisella on oikeus ammentaa vesistöä vettä talousvetenä käytettäväksi sekä ottaa siitä jäätä koti- ja karjatalouttaan varten, uida vesistössä ja käyttää sen vettä pesemiseen, eläinten juottamiseen ja muuhun sellaiseen tarkoitukseen, mikäli se voi tapahtua kulkematta oikeudettomasti toisen maalla ja aiheuttamatta alueen omistajalle tai muulle haittaa tahi häiriötä.

Edellä 1 momentissa säädetyn rajoituksen on niin ikään lupa tilapäisesti ammentaa vettä toiselle kuuluvasta, tämän luvun 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettusta vesiuomasta samoin kuin myös sellaisesta lähteestä, joka ei ole sen omistajan tai hänen luvallaan muun henkilön vakituksessa käytössä. Oikeudesta ottaa vettä tulenvaaran torjumiseen edellä tarkoitettusta uomasta tai lähteestä sekä muustakin altaasta, jota sanotun 2 §:n mukaan ei ole pidettävä vesistöinä, on erikseen säädetty.

Veden johtamisesta nesteinä käytettäväksi säädetään 9 luvussa.

28 § (25.10.1996/750)

Rannan omistajalla tai haltijalla, vaikkei hän olekaan vesialueen omistaja tai osakas, on

yksityistä tarvettaan varten oikeus asettaa rannan edustalle vesistöön veneen kiinnityspaalu tai -poiju taikka rakentaa rantaansa toisen vesialueelle ulottuva laituri, venevaja tai muu näihin verrattava rakennelma, mikäli se voi tapahtua tuottamatta vesialueen omistajalle vahinkoa tai huomattavaa haittaa ja aiheuttamatta vesistöissä tämän luvun 12-15 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta. Tällaista oikeutta ei kuitenkaan ole satama-alueella tai muulla erityiseen käyttöön otetulla vesialueella.

Toimenpiteestä johtuva haitta on korvattava vesialueen omistajalle.

29 §

Kun vesistö on siirtynyt sijoiltaan, on sekä entisen että uuden uoman omistajalla ja osakkaalla sekä, jos yleinen etu sitä vaatii, valtiolla oikeus kahden vuoden kuluessa johtaa vesi takaisin entiseen uomaan. Jos aikaa on kulunut enemmän kuin kaksi vuotta, on veden siirtämisestä entiseen uomaan voimassa, mitä vesistöön rakentamisesta on säädetty.

Siirtämisen toimeenpanija ei ole velvollinen korvaamaan kustannuksia, jotka kahden vuoden kuluessa vesistön siirtymisestä on pantu entisen pohjan kunnostamiseen tai sille rakentamiseen taikka veden käyttämiseen uudessa uomassa. Jos vesistön siirtäminen entiseen uomaan tapahtuu kymmenen vuoden kuluessa, ei korvausta myöskään ole suoritettava entisen uoman veden alle saattamisesta, sikäli kuin se ei aiheuta kahden vuoden kuluttua vesistön siirtymisestä tehtyjen töiden hyödyttömäksi käymistä.

30 §

Jokaisella, joka kärsii lietteestä, matalikosta tai muusta niihin verrattavasta vesistön käyttöä koskevasta haitasta, on oikeus ilman lupaa toisenkin vesialueella suorittaa haitan poistamiseksi tarpeellinen vesistön tilan ja käyttömahdollisuuksien parantamista koskeva toimenpide, jos siitä ei aiheudu tämän luvun 12-15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta eikä työn suorittamisesta johdu vesialueen omistajalle huomattavaa haittaa. Työn aloittamisesta ja suorittamisesta on, jos toimenpide ei ole merkitykseltään vähäinen, ennakolta ilmoitettava vesialueen omistajalle tai, vesialueen kuuluessa yhteisalueen osakkaille, yhteisalueen osakaskunnalle yhteisalueen lain 26 §:n mukaisesti sekä, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, alueelliselle ympäristökeskukselle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. (14.7.2000/689)

Siitä, mitä vesistön pohjasta poistetaan, on soveltuvin osin voimassa, mitä ruoppausmassasta 4 luvun 6 §:ssä on säädetty. (30.4.1987/467)

Edellä tässä pykälässä tarkoitettu toimenpiteestä aiheutunut haitta on korvattava.

31 §

Milloin jonkin vesistöä koskevan yrityksen vaikutusten toteamiseksi, pohjavesivarojen selville saamiseksi tai muutoin tässä laissa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamismahdollisuuksien selvittämiseksi on tarpeen suorittaa maaperä-, vesimäärä- tai muita tutkimuksia toiselle kuuluvalla alueella eikä alueen omistajan tai haltijan suostumusta ole saatu, voi [vesilautakunta] hakemuksesta, kuultuaan tarvittaessa alueen omistajaa tai haltijaa, määrääjäksi ja määräämnsä ehdoin antaa siihen luvan. Tutkimusta suoritettaessa on alueen omistajan ja muiden henkilöiden etujen aiheutonta loukkaamista vältettävä. Lupapäätöksessä voidaan määrätä, että tutkimusten tulokset on annettava tiedoksi [vesilautakunnalle] sekä, milloin tutkimus koskee pohjavettä, myös alueen omistajalle. Tutkimusten alkamisesta on, mikäli mahdollista, ilmoitettava alueen omistajalle tai haltijalle.

Tutkimustyöstä aiheutunut vahinko on asianomaisille korvattava.

2 LUKU

Yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön

Rakentaminen ja sen edellytykset

1 §

Tämän luvun säännökset rakentamisesta koskevat, mikäli jonkin toimenpiteen osalta muuta ei ole säädetty, kiinteän tai irrallisen laitteen taikka rakennuksen tai muun rakennelman kuten padon, penkereen, sillan, johdon, kuljetuslaitteen tai laiturin tekemistä vesistöön tai sen poikki, perkaamis-, paalutus- tai täyttämistyön suorittamista vesistöissä, uuden uoman tekemistä sekä muuta niihin verrattavaa samoin kuin 1 luvun 15 §:ssä tarkoitettua toimenpidettä. (30.4.1987/467)

Rakentamiseksi katsotaan myös sellainen maalle rakentaminen, joka voi aiheuttaa vesistöissä vedenjuoksun tai vedenkorkeuden muutoksen.

Rakentamiseen, joka tarkoittaa vesivoiman käyttöön ottamista, kulkuväylän tekemistä, vesistön kuntoonpanemista uittaa varten, ojitusta, vesistön järjestelyä tai säännöstelyä, veden johtamista nesteenä käytettäväksi sekä jäteveden johtamista, sovelletaan tämän luvun säännöksiä siltä osin kuin jäljempänä asianomaisessa luvussa säädetään. (4.2.2000/88)

1 a § (4.2.2000/88)

Käsiteltäessä 1 luvun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua lupa-asiaa, on lisäksi soveltuvin osin noudatettava, mitä ympäristönsuojelulain 41-44, 46, 55 ja 57 ja 58 §:ssä säädetään.

2 § (4.2.2000/88)

Jos rakentamisesta tai rakennelman käyttämisestä saattaa aiheutua 1 luvun 12-15 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, on rakentamiseen hankittava ympäristölupaviraston lupa. Lupa on tarpeen myös poikettaessa vesioloihin vaikuttavalla tavalla aikaisemmin myönnetystä luvasta.

Rakentamisen seurauksesta riippumatta lupa on aina haettava sillan tai kuljetuslaitteen tekemiseen yleisen kulku- tai uittoväylän yli sekä vesi-, viemäri-, voima- tai muun johdon taikka tunnelin tekemiseen tällaisen väylän alitse.

Tämän lain säännösten perusteella myönnetyn luvan nojalla tehdyn rakennelman uusimiseen ei vaadita uutta lupaa, jos työ tehdään entisiä määräyksiä noudattaen ja siihen ryhdytään kahden vuoden kuluessa siitä, kun entinen rakennelma poistettiin tai sitä lakattiin käyttämästä. Jollei rakennustyötä viiden vuoden kuluessa saateta päätökseen, on kuitenkin uusi lupa rakennelmaa varten hankittava.

Jos toimenpiteellä muutetaan sopimuksen tai suostumuksen perusteella maa-aluetta pysyvästi vesialueeksi eikä lupa ole tarpeen edellä tässä pykälässä tarkoitetuilla perusteilla, on toimenpiteelle kuitenkin hankittava tässä luvussa tarkoitettu lupa.

3 §

Rakentaminen on, jos sen tarkoitus voidaan saavuttaa ilman kustannusten kohtuutonta lisääntymistä hankkeen kokonaiskustannuksiin ja aiheutettavaan vahinkoon verrattuna, suoritettava siten:

1) ettei yrityksestä aiheudu vältettävissä olevaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä rannan tai vesialueen omistajalle;

2) ettei kalakantaa vahingoiteta;

3) ettei enempää kuin tarkoitetun tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä:

a) vaikeuteta vesistössä kulkemista ja puutavaran uittoa, vesivoiman käyttämistä, vesistön järjestelyä tai säännöstelyä, kalastuksen harjoittamista, maan kuivattamista, veden johtamista nesteenä käytettäväksi tai pohjaveden ottamista;

b) heikennetä vesistön puhdistautumiskykyä tai muutoin vahingollisesti muuteta vesiluontoa ja sen toimintaa;

c) huononnetta vesistön soveltuvuutta virkistyskäyttöön;

d) vähennetä luonnonkauneutta, kulttuuriarvoja tai ympäristön viihtyisyyttä, taikka

e) muutoin loukata yleistä tai yksityistä etua; sekä

4) että vesistön tai pohjaveden erilaiset käyttämistarpeet vastedeskin voidaan tyydyttää mahdollisimman vähäisessä määrin supistettuina. (30.4.1987/467)

Mitä 1 momentissa on sanottu, on noudatettava silloinkin, kun lupaa rakentamiseen ei tarvita, sekä, milloin rakentamislupaa on haettu, sanotun luvan ehtoja määrättäessä. Sama on myös voimassa rakentamisen toimittamisesta siltä osin, kuin rakentamisluvassa ei ole asiasta määräyksiä, sekä vesistöön tehdyn rakennelman käyttämisestä.

Rakennustyö on tehtävä siten, että rakennelma kestävyydeltään täyttää kohtuulliset vaatimukset.

4 § (5.2.1999/136)

Harkittaessa rakentamisen edellytyksiä on asemakaava otettava huomioon. Lisäksi on otettava huomioon, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) säädetään maakuntakaavan ja yleiskaavan oikeusvaikutuksista. Lupaa harkittaessa on myös katsottava, ettei lupa merkittävästi vaikeuta kaavan laatimista.

5 § (28.6.1994/553)

Rakentamiseen ei saa myöntää lupaa, jos rakentaminen vaarantaa yleistä terveydentilaa tai aiheuttaa huomattavia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteissa tai vesiluonnossa ja sen toiminnassa taikka jos se suuresti huonontaa paikkakunnan asutus- tai elinkeino-oloja.

6 §

Jos rakentaminen, ottamalla huomioon, mitä tämän luvun 3 §:ssä ja tässä luvussa jäljempänä on säädetty, ei sanottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua, voidaan lupa siihen myöntää, mikäli yritys hyötyisän tai suojaavan tarkoituksensa vuoksi on tarpeen vesialueen tai sen rannalla olevan kiinteistön järkiperaistä hyväksikäyttöä taikka muuta hyödyllistä taloudellista toimintaa varten.

Jos rakentamisesta edellä mainittujen säännösten mukaisesti toteutettuna aiheutuu 1 momentissa tarkoitettua suurempi yleisen tai yksityisen edun loukkaus tai rakentamiseen muutoin ei 1

momentin nojalla voida myöntää lupaa, on, jollei tämän luvun 5 §:stä muuta johdu, luvan myöntämisen edellytyksenä, että rakentamisesta saatava hyöty on siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattava. Hyöty on määrättävä siten kuin tämän luvun 11 §:ssä säädetään ja, jos hakijalle samalla myönnetään tämän luvun 7-9 §:ssä tarkoitettu oikeus, on oikeuden myöntämisestä saatava hyöty ja aiheutuva edunmenetys myös otettava huomioon. (28.6.1994/553)

Lupa tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun rakentamiseen on myönnettävä, jos hankkeen toteuttamisesta ei aiheudu yleistä eikä yksityistä etua koskevia vahingollisia tai haitallisia seurauksia. Luvan myöntämisestä muussa tapauksessa on voimassa, mitä tässä pykälässä edellä on säädetty.

7 §

Jos vesistöön rakentajalle on tarpeen saada toiselle kuuluvaa aluetta laitteen, rakennuksen tai muun rakennelman taikka uuden uoman pohjaksi niiden käyttöä varten välttämättömästi tarvittavine alueineen, tai alueeksi, jolle poistettava maa siirretään taikka joka veden alle saatettuna tulee 1 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan vesialueeksi tai joka tarvitaan yleisen tai yksityisen edun suojaamiseksi tehtävää laitetta tai rakennelmaa varten, voi ympäristölupavirasto asianomaisen luvan hakemisen yhteydessä tai milloin erityistä syytä on, muutoinkin hakemuksesta antaa rakentajalle oikeuden tällaiseen alueeseen sillä mahdollisesti olevine rakennuksineen tai muine rakennelmineen. Oikeus voidaan myöntää vain, mikäli rakentamisen osalta tämän luvun 6 §:n 2 momentissa mainitut edellytykset ovat olemassa ja sen lisäksi edellä mainittuihin tarkoituksiin tarvittava alue suurimmalta osaltaan kuuluu hakijalle joko omistusoikeuden tai pysyvän käyttöoikeuden perusteella. Jos kysymys on hakijalle ja muille yhteisesti kuuluvasta alueesta, oikeuden myöntäminen edellyttää, että toimenpiteen kohteeksi joutuva alue ei ole sanottavasti suurempi hakijan osuutta vastaavaa osaa yhteisestä alueesta. (4.2.2000/88)

Edellä 1 momentissa säädettyistä edellytyksistä riippumatta voidaan, mikäli tämän luvun 6 §:ssä mainitut rakentamisen edellytykset ovat olemassa, hakemuksesta myöntää oikeus tehdä vesiuomaan toiselle kuuluvalla tai yhteisellä alueella uoma huomattavasti muuttamatta pato kiinnikkeineen, silta siihen liittyvine laitteineen, laituri tai pumppulaitos taikka muu näihin verrattava vähäinen rakennelma, niin myös oikeus tilapäisesti nostaa vettä toiselle kuuluvalla alueella. Samoin voidaan hakijalle myöntää oikeus suorittaa toisen alueella perkaustyötä sekä vähäisessä määrin oikaista tai leventää uoma niin myös panna poistettavaa maata toisen alueelle, ei kuitenkaan tontille, rakennuspaikalle, puutarhaan, varastopaikalle, uimarannalle tai muuhun erityiseen käyttöön otetulle alueelle. (12.7.1993/653)

Edellä 1 tai 2 momentin nojalla myönnetyn oikeuden nojalla saadaan aluetta käyttää vain siihen tarkoitukseen, jota varten oikeus on myönnetty. Käyttöoikeus on pysyvä, jollei ympäristölupavirasto erityisistä syistä ole määrännyt, että se on oleva voimassa vain määräajan. (4.2.2000/88)

8 §

Jos rakentaminen on yleisen tarpeen vaatima, voidaan hakijalle myöntää tarvittava oikeus toiselle kuuluvaan alueeseen tai sen omaksi lunastamiseen siinäkin tapauksessa, että tämän luvun 7 §:n 1 momentissa säädetty edellytykset puuttuvat.

9 §

Milloin toiselle kuuluva rakennus, laitos tai muu rakennelma, jonka poistaminen tai lunastaminen ei sisälly hakijalle tämän luvun 7 §:n 1 momentin nojalla myönnettyyn oikeuteen,

estää rakentamista, hakijalle voidaan tämän luvun 6 §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin myöntää oikeus sen poistamiseen, muuttamiseen tai hyväksi käyttämiseen.

10 §

Päätöksessä, jolla hakija edellä tässä luvussa olevien säännösten nojalla on saanut oikeuden toiselle kuuluvan rakennelman poistamiseen tai muuttamiseen, on rakennelman omistajalle, jos hän sitä vaatii, varattava mahdollisuus määräajassa itse suorittaa rakennelman poistaminen tai muuttaminen. Hakija on tällöin velvollinen korvaamaan hänelle toimenpiteestä aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

11 §

Rakentamisesta johtuvana hyötynä on pidettävä yrityksen tuottamien yleisten etujen lisäksi maatai vesialueen tahi muun omaisuuden tuottavuuden parantumisesta tai omaisuuden hyödyksikäyttöä vaikeuttavan esteen tai haitan poistamisesta aiheutuvaa omaisuuden käyttöarvon lisääntymistä samoin kuin muutakin etua, joka yrityksen toteuttamisesta välittömästi voidaan saada.

Rakentamisesta johtuvana vahinkona, haittana ja muuna edunmenetyksenä otetaan huomioon sekä yleistä etua koskevat että yritykseen osallistumattoman henkilön omaisuudelle aiheuttavat sanotunlaiset seuraukset, niihin luettuna myös se, että luvan hakija saa oikeuden käyttää tiettyä rakennelmaa, aluetta tai muuta omaisuutta hyväkseen taikka lunastaa sen itselleen. Yritykseen osallistuvana ei pidetä ojituksessa ja vesistön järjestelyssä 6 luvun 21 §:ssä tarkoitettua hyödynsaajaa. Edunmenetyksinä pidetään tämän luvun 6 §:n mukaista vertailua suoritettaessa myös kustannuksia sellaisista vahingoista ja käyttöoikeuksista, joista hakija on yrityksen toteuttamiseksi erikseen sopinut asianomaisen kanssa, samoin kuin vastaavassa tarkoituksessa hakijalle vapaaehtoisesti luovutettujen alueiden hankkimiskustannuksia. Huomioon ei kuitenkaan oteta 11 luvun 6 §:ssä tarkoitettua korotusta vastaavaa osuutta, jos sanottua pykälää olisi ilman sopimusta sovellettava. (25.10.1996/750)

Milloin hyödyn taikka vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen raha-arvo on vaikeasti määrättävissä taikka yrityksellä tai menetettävällä edulla on raha- arvon lisäksi muutakin merkitystä, on luvan edellytyksiä harkittaessa verrattava yrityksen ja menetettävän edun merkitystä yleiseltä kannalta katsottuna. (30.4.1987/467)

12 § (28.6.1994/553)

Rakentamista koskevassa lupapäätöksessä on määrättävä aika, enintään kymmenen vuotta, jonka kuluessa rakennustyö on tehtävä. Tätä aikaa voidaan, jos erityistä syytä siihen on, ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta kohtuullisesti pidentää. Pidentämistä koskevassa päätöksessä voidaan tarvittaessa tarkistaa tai täydentää lupapäätöksen määräyksiä. Jollei työtä olennaisilta osiltaan ole suoritettu ennen lupapäätöksessä määrätyn tai pidennetyn ajan päättymistä, on lupa ja siinä tarkoitettua toimenpidettä varten toisen omaisuuteen myönnetty käyttöoikeudet katsottava rauenneiksi. Sama koskee myös toiselle kuuluvaa omaisuutta, jollei omistusoikeus ole jo siirtynyt luvan saajalle. Luvan raukeamisesta luvanhaltijan hakemuksesta säädetään 11 luvun 21 §:ssä.

Päätöksessä tarkoitettuun rakennustyöhön on ryhdyttävä ympäristölupaviraston määräämässä, enintään neljän vuoden ajassa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta uhalla, että lupa on muutoin katsottava rauenneeksi. Ympäristölupavirasto voi erityisestä syystä ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta pidentää määräaikaa enintään kolmella vuodella. (4.2.2000/88)

Rakennustyön päättymisestä ja rakennelman käyttöönotosta on ympäristölupaviraston

määrämänä aikana tehtävä ilmoitus ympäristölupavirastolle ja 21 luvussa tarkoitettulle valvontaviranomaiselle siten kuin 16 luvun 30 §:n 1 momentissa säädetään. (4.2.2000/88)

Rakentajan velvollisuudet

13 §

Vahinko, haitta ja muu edunmenetys, joka johtuu rakentamisesta, rakennetun laitoksen tai rakennelman käyttämisestä taikka oikeudesta käyttää tai lunastaa toiselle kuuluvaa omaisuutta, on asianomaiselle korvattava. Toiselle kuuluvan rakennelman käyttöoikeuden saaja voidaan myös, jollei hänen saamansa hyöty ole vähäinen, velvoittaa suorittamaan sitä vastaava osa rakennelman rakentamiskustannuksista sen silloisen kunnan mukaan sekä osallistumaan rakennelman kunnossapitokustannuksiin.

Lupapäätöksen perusteella myönnetyn oikeuden rautessa tämän luvun 12 §:n mukaisesti on korvauksen saajalla oikeus vain siihen osaan korvausta, joka vastaa hänelle aiheutunutta edunmenetystä.

14 §

Milloin rakentaminen saattaa vaikuttaa vesistön vedenkorkeuteen tai vedenjuoksuun, on lupapäätökseen tarvittaessa otettava määräykset siitä korkeudesta, mihin vesi enintään tai eri aikoina saadaan nostaa tahi laskea, sekä siitä, millä tavalla veden juoksumäärä on järjestettävä. Vedenkorkeuden ja vedenjuoksumäärän tarkkailemiseksi on annettava määräykset tätä koskevista toimenpiteistä samoin kuin kiintopisteistä ja laitteista, jotka rakentaja on velvollinen tekemään ja kunnossapitamaan.

Lisäksi luvan saaja voidaan tarvittaessa velvoittaa tarkkailemaan rakentamista ja sen vaikutuksia vesistössä. (30.4.1987/467)

Rakentamisesta annettujen vedenkorkeutta ja -juoksumäärästä koskevien määräysten tarkistamisesta tai niihin liittyvien uusien määräysten asettamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 8 luvun 10 b §:ssä säädetään. (28.6.1994/553)

15 §

Lupapäätökseen on otettava tarpeelliset määräykset toimenpiteistä, jotka rakentajan tulee suorittaa rakennuspaikalla ja sen ympäristössä maa- ja kivikasojen tasoittamiseksi sekä rakennustyön muiden jälkien poistamiseksi.

16 §

Rakennettaessa valtavyylään, jolla liikenteen kannalta on merkitystä, taikka muualla vesistössä olevaan yleiseen kulkuväylään, on rakennelma määrättävä tehtäväksi niin ja varustettavaksi sellaisilla laitteilla, että liikennettä ilman huomattavaa haittaa edelleen voidaan vesistössä harjoittaa.

17 §

Milloin rakentamisesta tai rakennelman käyttämisestä, johon tämän lain mukaan on haettava lupa, aiheutuu yksityistä tai yleistä käyttöä palvelevan kulkuyhteyden katkeaminen vesialueella, sen jäällä tahi rannalla taikka tällaisen yhteyden huomattava huonontuminen, rakentaja on velvoitettava tekemään tie tai suorittamaan sen tekemisestä johtuvat kustannukset taikka ryhtymään muihin toimenpiteisiin kohtuulliset vaatimukset täyttävän kulkumahdollisuuden

järjestämiseksi sen tarvitsijoille.

18 §

Jos vesistöissä, jossa on valtavyöly ja jolla uiton kannalta on merkitystä, rakennetaan niin, että valtavyölyä supistetaan tai sen vedenjuoksua muutetaan, on rakennelman omistaja, jollei kysymys ole tämän luvun 20 §:ssä tarkoitettusta tapauksesta, velvoitettava tekemään rakennelma sellaiseksi taikka sellainen laite tai erillinen rakennelma, että uittettava puutavara saadaan siirretyksi rakennetun kohdan ohitse. Milloin vedenjuoksua muutetaan, on rakentaja velvoitettava tekemään laitteet, jotka tarvitaan puutavaran johtamiseksi valtavyölystä siirtokohtaan, sekä tarpeellisin järjestelyin tai toimenpitein huolehtimaan myös siitä, että uitto esteen alapuolella pääsee valtavyölyään takaisin. Laitteita tai rakennelmaa varten on korvauksetta annettava tarvittava vesimäärä ja ne on tehtävä sellaisiksi ja pidettävä sellaisessa kunnossa, ettei uiton tehokkuus ja varmuus rakentamisen johdosta huomattavasti heikkene.

Jos 1 momentissa tarkoitettussa vesistöissä uittosääntöä muuttamalla siirrytään toiseen uittotapaan, on rakennelman omistaja lupapäätöstä muuttamalla velvoitettava tekemään sellainen uuden uittotavan vaatima rakennelma tai laite, joka täyttää 1 momentissa mainitut vaatimukset. Tällaisesta toimenpiteestä aiheutuvat rakentamis- ja kunnossapitokustannukset jaetaan rakennelman omistajan ja uittajan kesken uuteen uittotapaan siirtymisestä saatavan hyödyn mukaisessa suhteessa, kuitenkin niin, että rakennelman omistaja on velvollinen osallistumaan kustannuksiin enintään saamansa hyödyn määrällä.

Rakennettaessa järvestä tai merestä olevaan yleiseen uittovyölyyn on rakennelma tehtävä niin, että uittoa ilman huomattavaa hankaloitumista edelleen voidaan väylässä toimittaa.

Edellä tässä tarkoitettun rakennelman omistaja on velvollinen itse huolehtimaan rakennelmansa suojaamisesta uiton tuottamalta vahingolta.

19 §

Jos se vesistön osa, johon rakennetaan, jo ennen rakentamista oli sellainen, että siinä tarvittiin erityiset laitteet uiton toimittamista varten, älköön rakentajaa määrättäkö tekemään muita tämän luvun 18 §:ssä tarkoitettuja laitteita tai rakennelmia kuin ne, jotka ovat tarpeen rakentamisen vesistöissä aiheuttamien muutosten vuoksi. Rakentaja voidaan tällaisessa tapauksessa kuitenkin velvoittaa sallimaan, että uittaja omalla kustannuksellaan tekee rakennelman yhteyteen muitakin uiton tehostamiseksi tarpeellisia laitteita.

20 §

Jos rakentamisesta tai rakennelman käyttämisestä on seurauksena tämän luvun 18 §:ssä tarkoitettussa vesistöissä, missä uittomäärät ovat vähäiset tai uitto ei ole säännöllisesti toistuvaa, sellainen muutos, ettei uittamismahdollisuutta siinä tai sen osassa voida säilyttää, rakentaja voidaan sanotun pykälän 1 tai 2 momentissa säädetyn velvollisuuden sijasta määrätä tekemään puutavaran maitse kuljettamista varten tie, rata, laitos tai muu rakennelma. Laitos tai muu rakennelma on rakentajan pidettävä kunnossa sekä tarvittaessa uusittava.

21 §

Jos rakentaminen sellaisessa vesistön osassa, jota tämän luvun 18 §:n säännökset eivät koske, estää uiton toimittamisen taikka vaikeuttaa sitä, voidaan rakentaja velvoittaa uittajan hakemuksesta ja kustannuksella tekemään rakennelmaan uiton toimittamista varten tarpeelliset laitteet taikka sallimaan, että uittaja ne tekee, sekä korvausta vastaan antamaan uittajan käytettäväksi laitteita varten tarvittava vesimäärä.

Laitteet, jotka 1 momentissa tarkoitettussa vesistöissä tai vesistön osassa ovat tarpeen rakennelman suojaamiseksi uiton aiheuttamalta vahingolta, on uittajan kustannettava ja pidettävä kunnossa.

22 § (28.6.1994/553)

Jos vesistöön rakentamisesta aiheutuu kalastolle tai kalastukselle ilmeistä vahinkoa, on luvan saaja velvoitettava ryhtymään toimenpiteisiin kalastolle tai kalastukselle aiheutuvien vahinkojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi sekä tarvittaessa toimenpiteiden tuloksellisuuden tarkkailuun sillä vesialueella, johon toimenpiteen vahingollinen vaikutus ulottuu (*kalatalousvelvoite*). Toimenpiteenä voi rakentamisen ja sen vaikutusten laadun mukaan olla kalanistutus, kalatie tai muu toimenpide tai näiden yhdistelmä.

Jos kysymyksessä olevaa vesistöä varten on laadittu kalatalousviranomaisen hyväksymä suunnitelma kalaston suojelemiseksi, ympäristölupaviraston on otettava se tarpeen mukaan huomioon kalatalousvelvoitteesta määrättäessä. Sama on voimassa kalastuslaissa (286/1982) tarkoitettusta kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmasta. (4.2.2000/88)

Jos 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suorittaminen rakentajan toimesta aiheuttaisi niillä saavutettavaan hyötyyn verrattuna hänelle kohtuuttomia kustannuksia taikka kalatalousvelvoitteen määräämistä ei muusta syystä ole pidettävä tarkoituksenmukaisena, rakentaja on määrättävä suorittamaan kalatalousvelvoitteen tai sen osan asemesta siten korvattavan velvoitteen kohtuullisia kustannuksia vastaava maksu kalatalousviranomaisen käytettäväksi 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamiseen (*kalatalousmaksu*) sillä vesialueella, johon toimenpiteen vahingollinen vaikutus ulottuu. Ympäristölupavirasto voi tarvittaessa antaa maksunsaajalle määräyksiä maksun käytöstä. (4.2.2000/88)

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta muuttaa kalatalousvelvoitetta ja kalatalousmaksua koskevia määräyksiä, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet. Kalataloudellisesti epätarkoituksenmukaiseksi osoittautunutta velvoitetta voidaan lisäksi tarkistaa, jos velvoitteen kalataloudellista tulosta voidaan parantaa sen toteuttamiskustannuksia merkittävästi lisäämättä. (4.2.2000/88)

22 a § (16.4.1982/287)

Kalojen joutumista vettä käyttävään laitokseen on mahdollisuuksien mukaan vähennettävä asettamalla laitoksen tulokanavaan tai vesijohtoon välppäitä tai muu tarkoituksenmukainen laite. Tällainen laite voidaan kuitenkin pitää nostettuna vesistön ollessa jäätyneenä ja jäiden lähdön aikana. (12.7.1993/653)

Maa- ja metsätalousministeriön asiana on antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa mainituista laitteista.

Kanavaa, vesijohtoa ja vesialuetta kuiville laskettaessa on siinä olevat kalat viipymättä laskettava takaisin veteen.

Tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet koskevat myös laitoksia, jotka on rakennettu ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla. (12.7.1993/653)

22 b § (4.2.2000/88)

Jos kalatalousmaksu on määrätty vuosittain suoritettavaksi ja sen perusteena oleva kustannustaso on muuttunut, kalatalousviranomainen perii maksun kustannustason nousua vastaavasti tarkistettuna, vaikka sitä ei ole 22 §:n 4 momentissa mainituin tavoin muutettu. Tarkistus tehdään

täysin kymmenin prosentein ja muutoin ympäristölupaviraston määrittämiä perusteita noudattaen. Jos tarkistuksesta syntyy erimielisyyttä, voidaan asia saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

Kalatalousviranomaisen on velvollinen viipymättä palauttamaan maksuvelvolliselle sen osan 1 momentissa mainitulla viranomaisen päätöksellä peritystä kalatalousmaksusta, joka ylittää ympäristölupaviraston päätöksellä myöhemmin määrätyn maksun suuruuden.

22 c § (4.2.2000/88)

Edellä 22 §:n 4 momentissa ja 22 b §:ssä säädetty koskee myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annettuja vastaavia määräyksiä. Ensimmäisen kerran 22 b §:ään perustuvasta maksun tarkistamisesta päättää kuitenkin hakemuksesta ympäristölupavirasto. Tarkistamisen edellytyksen on, että sitä on pidettävä yleisen tai tärkeän yksityisen edun kannalta tarpeellisenä. Ympäristölupaviraston tulee päätöksessään ottaa huomioon maksun määrittämisestä kuluneen ajan pituus ja muut asiaan vaikuttavat näkökohdat.

23 §

Milloin rakentaminen tai rakennelman käyttäminen vesistöissä, jossa jäteveden johtamisen vuoksi tai muusta syystä on olemassa vesistön pilaantumisen vaara, vesistön puhdistautumiskykyä heikentämällä aiheuttaa haittaa, voidaan rakentaja velvoittaa tekemään sellaisia laitteita tai ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, jotka vesistön puhdistautumiskyvyn säilyttämistä varten katsotaan tarpeellisiksi.

24 §

Jos vesistöön rakennettaessa on yleistä tai yksityistä tietä, rautatietä tai muuta kiskorataa taikka sitä varten tehtyä siltaa, rumpua tai pengertä muutettava tai uusi tällainen rakennelma tehtävä, on tämä työ rakentajan suoritettava ja kustannettava. Jollei tässä tarkoitettuun toimenpiteeseen ole saatu asianomaiselta suostumusta, on ympäristölupaviraston hakemuksesta määrättävä toimenpiteen suorittamisesta. (4.2.2000/88)

Entistä rakennelmaa muutettaessa voidaan tienpitäjä taikka rautatien tai muun kiskoradan omistaja, mikäli vaatimus siitä tehdään, velvoittaa osallistumaan työn kustannuksiin osuudella, jonka katsotaan vastaavan hänelle työn suorittamisesta johtuvaa uusimis- tai kunnossapitokustannusten säästöä.

Jos tie, rautatie tai muu kiskorata on valtion tai kunnan viranomaisen hoidossa, on tällä oikeus suorittaa edellä tarkoitettu työ ja saada rakentajalta korvaus tarpeellisista kustannuksista. Vastaavan oikeuden ympäristölupavirasto voi hakemuksesta muutoinkin antaa tienpitäjälle taikka rautatien tai muun kiskoradan omistajalle, jos liikenteen turvallisuus tai muut erityiset syyt sitä vaativat. (4.2.2000/88)

25 §

Päätöksessä, jonka ympäristölupavirasto tämän luvun 24 §:n nojalla antaa sillan tai rummun tekemisestä, on myös määrättävä sen kunnossapitämisestä ja uusimisesta. Kunnossapitäjäksi voidaan, ottamalla huomioon, mitä sanotun pykälän 3 momentissa säädetään, määrätä sillan tai rummun omistaja taikka rakentaja. (4.2.2000/88)

Jos sillan tai rummun omistaja määrätään kunnossapitäjäksi ja tien, rautatien tai muun kiskoradan kunnossapidosta johtuvat kustannukset sillan tai rummun tekemisen tai muuttamisen johdosta aikaisempiin kunnossapitokustannuksiin verrattuna huomattavasti lisääntyvät, on

rakentaja määrättävä korvaamaan lisäkustannukset. Kunnossapitäjäksi määrätylle rakentajalle on sillan tai rummun omistaja vastaavasti velvoitettava korvaamaan tälle aiheutunut kunnossapitokustannusten väheneminen.

Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa ympäristölupavirasto voi hakemuksesta muuttaa edellä tässä pykälässä tarkoitettua päätöstä. (4.2.2000/88)

Rakentamistyön aloittaminen ja lupaehtojen muuttaminen

26 § (6.8.1982/606)

Ympäristölupavirasto voi lupapäätöksessään oikeuttaa hakijan ryhtymään jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista yrityksen toteuttamista tarkoitaviin töihin ja työn suorittamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin (*töidenaloittamislupa*). Tällainen lupa voidaan myöntää, jos

- 1) töiden kiireellistä aloittamista on pidettävä tärkeänä pitkäaikaiseen, hakemuksen perustana olevaan rakentamissuunnitelmaan sisältyvän työn aloittamiseksi tai valmistamiseksi; tai
- 2) töiden aloittamisen lykkäytymisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa vahinkoa ja sen aloittaminen voi tapahtua tuottamatta muille vesien käyttömuodoille tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa pysyvää haittaa, jos lupa muutoksenhaun johdosta evätään tai sen ehtoja muutetaan; taikka
- 3) kysymys on hankkeesta, johon ympäristölupavirasto on antanut luvan tämän luvun 6 §:n 1 tai 3 momentin nojalla ja joka ei sanottavasti vaikuta vesioloihin. (4.2.2000/88)

Töiden aloittamisluvassa voidaan myöntää oikeus vain sellaisiin töihin ja toimenpiteisiin, joiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa entisen veroisiksi siinä tapauksessa, että lupa evätään tai sen ehtoja muutetaan. Työt ja toimenpiteet on lupapäätöksessä mahdollisuuksien mukaan yksilöitävä.

Töidenaloittamislupaa koskevassa päätöksessä hakija on, ellei hakijana ole valtio, kunta tai [kuntainliitto], velvoitettava asettamaan ennen töihin ryhtymistä hyväksyttävä vakuus niiden vahinkojen, haittojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan ehtojen muuttaminen voi aiheuttaa.

Toisen aluetta saadaan käyttää edellä tarkoitettuihin rakentamistöihin vain, jos sellainen oikeus luvassa perustetaan tai edellytyksin, että oikeudenhaltijat siihen muutoin suostuvat.

Ympäristölupaviraston tulee määrätä, onko lupapäätöksessä määrätty korvaukset tai osa niistä suoritettava ennen töidenaloittamisluvassa tarkoitettuihin töihin ryhtymistä. Korvaus saadaan nostaa hyväksyttävää vakuutta vastaan. Tässä momentissa tarkoitettuun ympäristölupaviraston päätökseen ei saa hakea muutosta. (4.2.2000/88)

Töidenaloittamislupaa koskeva päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuviranomainen voi määrätä töiden jatkamisen keskeytettäväksi tai rajoitettavaksi. Töidenaloittamislupaa koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisesti.

27 §

Milloin rakentamisesta tai rakennelman käyttämisestä aiheutuu vahingollinen seuraus, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty, voidaan siitä lupapäätöksen lainvoiman estämättä määrätä suoritettavaksi korvaus taikka velvoittaa rakennelman omistaja sen ehkäisemiseksi tai poistamiseksi muuttamaan rakennelmaa tahi muutoin ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, joihin

rakentaja olisi voitu velvoittaa, jos kysymyksessä olevien vahingollisten ja haitallisten seurausten syntyminen olisi lupahakemusta käsiteltäessä voitu edellyttää. Tällainen määräys voi koskea myös tämän luvun 15-25 §:ssä tarkoitettujen velvollisuuksien täyttämistä.

Omistajan velvoittamista edellä tarkoitetun korvauksen tai toimenpiteen suorittamiseen on edunmenetyksen kärsineen haettava ympäristölupavirastolta. Asia on pantava vireille, jollei rakentamislupapäätöksessä sitä varten ole varattu pitempää aikaa, kymmenen vuoden kuluessa 12 §:n 3 momentissa tarkoitetun valmistusilmoituksen tekemisestä tai, jos rakennustyötä ei ole saatettu loppuun ennen valmistusilmoituksen tekemistä, rakennustyön loppuun saattamisesta. Tästä määräajasta riippumatta voidaan korvausta kuitenkin hakea rakennelman sortumisesta tai muusta arvaamattomasta syystä aiheutuvasta vahingosta. (4.2.2000/88)

Jos yleinen etu vaatii edellä tässä pykälässä tarkoitetun toimenpiteen suorittamista, voi myös asianomainen viranomainen edellä mainitussa ajassa tehdä sitä koskevan hakemuksen.

28 §

Mikäli tämän lain nojalla annettuun lupapäätökseen otettujen määräysten noudattaminen olosuhteiden muuttumisen vuoksi aiheuttaa haittaa, voidaan näitä määräyksiä haittaa kärsivän tai, jos haitta kohdistuu yleiseen etuun, asianomaisen viranomaisen hakemuksesta tämän luvun 27 §:ssä säädetystä ajasta riippumatta muuttaa, jollei muuttaminen sanottavasti vähennä rakentamisesta saatavaa hyötyä. Lupapäätökseen perustuvan oikeuden haltijalla ei ole oikeutta saada korvausta hakijalta muuttamisesta johtuvasta edunmenetyksestä eikä myöskään kustannuksista, mikäli ne ovat vähäiset.

Milloin tässä pykälässä tarkoitetun lupapäätöksen määräysten muuttaminen tai uusien määräysten antaminen osoittautuu tarpeelliseksi turvallisuussyistä, voidaan määräyksiä muuttaa tai uusia määräyksiä antaa olosuhteiden muuttumisesta riippumatta, noudattaen mitä 1 momentissa muutoin on säädetty. (1.6.1984/414)

Tämän pykälän säännösten estämättä sovelletaan, mitä tämän luvun 14 §:n 3 momentissa säädetään. Kalatalousvelvoitetta ja -maksua koskevan määräyksen muuttamisesta säädetään erikseen. (28.6.1994/553)

Aikaisemmin tehdyt rakennelmat

29 §

Jos ennen tätä lakia voimassa olleen lainsäädännön mukaan on myönnetty lupa rakentaa vesistöön, voidaan tällaisen luvan nojalla tehdyn rakennelman omistaja hakemuksesta velvoittaa sallimaan kalakannan säilyttämistä, liikenteen turvaamista, uiton toimittamista tai vesistön puhdistautumiskyvyn säilyttämistä varten tarpeellisten laitteiden tekeminen ja luovuttamaan käytettäväksi niitä varten tarvittava vesimäärä. Rakennelman omistajalle tästä aiheutunut vahinko, haitta ja muu edunmenetykset on korvattava, mikäli se ei ole vähäinen. Milloin rakennelman omistaja kuitenkin olisi aikaisemman lainsäädännön mukaan ollut velvollinen korvauksetta poistamaan rakennelman, voidaan hänet, mikäli hän ei halua rakennelmaa poistaa, velvoittaa ilman edunmenetyksestä suoritettavaa korvausta omalla kustannuksellaan tekemään tarvittavat laitteet ja rakennelmat.

Mitä tämän luvun 18 §:n 2 momentissa on säädetty, koskee myös edellä 1 momentissa tarkoitettua rakennelmaa.

Tämän pykälän säännösten estämättä sovelletaan, mitä tämän luvun 14 §:n 3 momentissa säädetään. Kalatalousvelvoitetta ja -maksua koskevan määräyksen muuttamisesta säädetään

erikseen. (28.6.1994/553)

30 §

Jos ennen tämän lain voimaantuloa on myönnetty lupa rakentaa vesistöön antamatta samalla määräyksiä siitä, mitä yleisen tai yksityisen edun turvaamiseksi, jollaisena on myös pidettävä rakennelman turvallisuutta, on otettava varteen, on rakennelmaa kuitenkin käytettävä siten, että vesistössä ei tarpeettomasti aiheuteta vahingollisia muutoksia ja että vesistön käyttämistä muihin tarkoituksiin vaikeutetaan niin vähän kuin mahdollista. (1.6.1984/414)

Ympäristölupavirasto voi rakennelman omistajan tai sen käyttämisestä haittaa kärsivän samoin kuin myös asianomaisen viranomaisen hakemuksesta antaa selventäviä määräyksiä rakennelman käyttämisestä, kuitenkin niin, ettei määräyksillä sanottavasti vähennetä rakennelmasta saatavaa hyötyä. (4.2.2000/88)

Rakennelman kunnossapito ja poistaminen

31 §

Vesistöön tehdyn rakennelman omistaja on velvollinen pitämään rakennelman kunnossa, niin ettei siitä aiheudu vaaraa taikka yleistä tahi yksityistä etua loukkaavia vahingollisia tai haitallisia seurauksia.

Ilman ympäristölupaviraston lupaa ei saa poistaa rakennelmaa, joka vaikuttaa vedenkorkeuteen tai vedenjuoksuun. Lupaa poistamiseen ei saada myöntää, jos poistamisesta aiheutuisi tämän luvun 5 §:ssä mainittu vahingollinen seuraus, jota poistamisen yhteydessä suoritettavin toimenpitein ei voida torjua. (4.2.2000/88)

Jos rakennelman poistamisesta aiheutuu vaaraa yleiselle tai yksityiselle edulle, on päätökseen, jolla rakennelman poistaminen sallitaan, otettava määräykset siitä, mitä näiden etujen turvaamiseksi on otettava varteen. Poistamisesta johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetykseen korvattava. Sillä, joka ei ole osallistunut yrityksen kustannuksiin, ei kuitenkaan ole oikeutta saada korvausta rakennelman poistamisesta johtuneesta edunmenetyksestä.

Tätä pykälää sovelletaan myös rakennelmiin, jotka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla. (20.7.1992/646)

32 § (4.2.2000/88)

Jos omistaja haluaa poistaa rakennelman, jonka käyttämiseen toiselle tämän luvun 9 §:n nojalla on myönnetty lupa ja jota käyttäjä edelleen tarvitsee, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta myöntää viimeksi mainitulle oikeuden lunastaa sen itselleen. Ympäristölupavirasto määrää lunastushinnan rakennelman silloisen arvon mukaan ottaen huomioon, mitä rakentamiskustannuksista tämän luvun 13 §:n mukaan mahdollisesti jo on omistajalle suoritettu, samoin kuin sen haitan, joka rakennelman pysyttämistä toisen alueella ehkä aiheutuu.

3 LUKU

Vesivoiman hyväksikäyttö

Voimalaitoksen rakentaminen

1 §

Voimalaitoksella tarkoitetaan tässä laissa vesivoiman hyväksi käyttämiseksi rakennettua laitosta siihen kuuluvine, sanottua tarkoitusta varten taikka yleisen tai yksityisen edun suojaamiseksi tehtyine rakennelmineen.

Voimalaitoksen rakentamiseksi luetaan myös vesistön perkaaminen ja uuden uoman tekeminen laitosta varten samoin kuin muut vesivoiman käyttöön ottamista tarkoittavat toimenpiteet.

2 §

Voimalaitoksen rakentamiseen on haettava lupa ympäristölupavirastolta. Sama koskee myös aikaisemmin rakennetun laitoksen ja siihen kuuluvien rakennelmien tai niiden käytön muuttamista niissä tapauksissa, joissa 2 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan on haettava lupa aikaisemmin myönnetyn luvan määräyksistä poikkeamiseen. (4.2.2000/88)

Rakentamista koskevaan lupapäätökseen on otettava määräykset myös rakennelman käyttämisestä.

3 §

Saadakseen luvan voimalaitoksen rakentamiseen hakijalla tulee omistajana taikka käyttöoikeuden haltijana olla oikeus yrityksessä käytettävään vesivoimaan taikka hänen tulee luvan myöntämisen yhteydessä saada oikeus jäljempänä tämän luvun 9 §:ssä tarkoitetun vesivoiman käyttämiseen.

Lisäksi luvan myöntämisen edellytyksistä on voimassa, mitä 2 luvun 5 ja 6 §:ssä säädetään. Voimalaitoksen rakentamisen edellytyksiä harkittaessa otetaan vesivoiman käyttöönottamisen osalta hyötynä huomioon käyttöön otettavalla vesivoimalla keskimäärin vuosittain tuotettavan sähkön hinta kaksikymmenkertaisena. Muutoin rakentamisesta saatava hyöty sekä siitä johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on, ottamalla huomioon myös tämän luvun 4 §:n mukaan lunastettavien alueiden arvo, määrättävä 2 luvun 11 §:ssä säädetyllä tavalla. (25.10.1996/750)

4 §

Mitä 2 luvun 7-10 §:ssä on säädetty, on vastaavasti noudatettava myös voimalaitoksen rakentamisen osalta. Lisäksi voidaan hakijalle samoin edellytyksin myöntää oikeus lunastaa toiselle kuuluva alue laitoksen tonttia tai rakennuspaikkaa, laitokselle johtavaa tietä tai muuta niihin verrattavaa tarvetta varten.

5 §

Voimalaitoksen rakentamisesta ja käyttämisestä sekä tämän luvun 4 §:ssä tarkoitetun oikeuden myöntämisestä johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on korvattava ottamalla lisäksi huomioon, mitä 2 luvun 13 §:ssä on säädetty.

6 §

Vesivoiman käyttöoikeus, jolla tarkoitetaan oikeutta tietyltä vesialueelta saatavan vesivoiman tai sen osan käyttämiseen, voidaan luovuttaa toiselle määräajaksi tai pysyvästi. Luovutus sopimus on, jotta sillä olisi tässä laissa tarkoitetut vaikutukset, tehtävä kirjallisesti noudattaen mitä kiinteän omaisuuden luovuttamisen muodosta on säädetty.

Pysyvästi tai määräajaksi toiselle luovutettu kiinteistöön kuuluvan vesivoiman käyttöoikeus voidaan kirjata maakaaren (540/1995) 14 luvun mukaisesti. (4.2.2000/88)

7 § (4.2.2000/88)

Jos omistaja ei entisin tai kohtuullisiksi katsottavin uusin ehdoin halua uudistaa tämän lain voimassa ollessa tehtyä sopimusta, jolla vesialue on annettu vuokralle vesivoiman käyttämistä varten tai jollekin on luovutettu tämän luvun 6 §:ssä tarkoitettu määräaikainen käyttöoikeus, on vuokra- tai käyttöoikeuden haltijalla oikeus vaatia, että omistaja kohtuullisen arvon mukaan määrättävästä hinnasta lunastaa häneltä ne rakennukset ja muut rakennelmat koneineen ja laitteineen, jotka vesistöön ja sen rannalle kysymyksessä olevan oikeuden käyttämistä varten on rakennettu. Tätä tarkoittava vaatimus on pantava vireille hakemuksella ympäristölupavirastossa viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä kun vuokra- tai käyttöoikeus on lakannut olemasta voimassa.

8 §

Voimalaitoksen osalta on tämän luvun säännösten lisäksi soveltuvien osin voimassa, mitä vesistöön rakentamisesta 2 luvun 2 §:n 4 momentissa, 3, 4 ja 12 §:ssä sekä 14-32 §:ssä on säädetty.

Yhteisen vesivoiman käyttäminen

9 §

Milloin jollekin omistusoikeuden, vesialueen osuuden luovutuksen tai tämän luvun 6 §:ssä tarkoitetun taikka muun pysyvän käyttöoikeuden perusteella kuuluu vähintään viidennessä sellaisesta jonkin vesistön osan vesivoimasta, jota tarkoituksenmukaisesti voidaan käyttää samassa voimalaitoksessa, hän voi tehdä aloitteen tämän vesivoiman käyttöön ottamista varten tarvittavan voimalaitoksen rakentamiseen. Aloitteen voivat tehdä myös sellaiset osakkaat yhdessä, joista jokaisen osuus on vähintään sadannes käyttöön otettavasta vesivoimasta, mikäli nämä osuudet käsittävät vesivoimasta vähintään viidenneksen.

Aloitteentekijän tulee, sillä tavoin kuin jäljempänä säädetään, tehdä osallistumista tarkoittava tarjous niille käyttöön otettavan vesivoiman osakkaille, joilla on oikeus osallistua yritykseen. Tällainen oikeus on osakkaalla, jolle kuuluu vähintään sadannes käyttöön otettavasta vesivoimasta. Aloitteentekijälle sekä niille, jotka siihen oikeutettuina haluavat osallistua yritykseen, voidaan antaa lupa voimalaitoksen rakentamiseen ja sen yhteydessä pysyvä oikeus korvausta vastaan käyttää muiden sanotun vesivoiman osakkaiden vesivoimaosuuksia, mikäli tämän luvun 3 §:ssä säädetty edellytykset muutoin ovat olemassa.

Mitä 1 momentissa on sanottu, on voimassa siitä riippumatta, kuuluuko se alue, jolta voimalaitoksessa käyttöön otettava vesivoima saadaan, eri kyliin tai eri tiloihin taikka käsittääkö se yhden tai useampia tiloja tai niiden osia.

Jos rakennettava vesistö tai sen osa on sellainen yhteinen alue, jota yhteisaluelaki (758/89) koskee, ei sanotun lain säännöksiä sovelleta, kun kysymys on edellä tässä pykälässä tarkoitettua aloitteen tekemisestä voimalaitoksen rakentamiseen, toisille vesivoiman osakkaille tehtävästä osallistumistarjouksesta taikka sanottuun yritykseen osallistumisesta. (5.4.1991/629)

10 §

Sellainen voimalaitoksen yhdessä rakentamista tarkoittava yritys, josta tämän luvun 9 §:ssä säädetään, on muodostettava, jollei toisin sovita, osakeyhtiöksi. Kukin yritykseen ryhtyneistä luovuttaa yhtiölle vesivoimaosuutensa käyttöoikeuden osakkeita vastaan. Osakkeita on annettava kullekin osakkaalle siinä suhteessa, joka vastaa hänen vesivoimaosuutensa suhdetta yhtiöön osallistuville yhteensä kuuluvasta vesivoimasta. Samassa suhteessa on yhtiöön osallistuvan

otettava osakkeita myös sitä osakepääoman osaa vastaan, joka suoritetaan rahana.

11 § (4.2.2000/88)

Voimalaitoksen rakentamiseen osallistumista koskevan tarjouksen tekemistä varten aloitteentekijän on pyydettävä ympäristölupavirastoa julkisella kuulutuksella kehottamaan niitä, joilla tämän luvun 9 §:n mukaan on oikeus osallistua yritykseen ja jotka sen haluavat tehdä, viimeistään kuulutuksessa määrätynä päivänä kirjallisesti ilmoittamaan ympäristölupavirastolle yritykseen osallistumisestaan sekä esittämään tarvittavan selvityksen osallistumisoikeudestaan. Kuulutushakemukseen on liitettävä yrityksen suunnitelma, selvitys, josta käy ilmi, kenelle käyttöön otettava vesivoima kuuluu, sekä yrityksen kustannusarvio ilmoituksineen siitä, mikä osa kustannuksista on tarkoitettu yritykseen osallistuvien rahoitettavaksi. Näiden asiakirjojen tulee kuulutusajan olla asianomaisten nähtävänä ympäristölupaviraston virkahuoneistossa tai kuulutuksessa ilmoitetussa muussa paikassa. Aloitteentekijän on viivytyksettä kuulutuksen antamisen jälkeen lisäksi toimitettava kirjatussa kirjeessä tai muutoin todistettavasti jäljennös kuulutuksesta muille käyttöön otettavan vesivoiman osakkaille, ei kuitenkaan niille, joiden osuus kysymyksessä olevasta vesivoimasta ilmeisesti on alle sadanneksen.

Jos kuulutusta pyydetessä esitetty selvitys osoittaa, että lailliset edellytykset rakentamiseen ilmeisesti puuttuvat, älköön ympäristölupavirasto suostuko kuulutuspyyntöön.

Jollei vesivoiman osakas ole edellä mainitulla tavalla tiedon saatuaan ilmoittanut ympäristölupavirastolle yritykseen osallistumisestaan, on hän menettänyt oikeutensa siihen. Sama on myös voimassa, jollei osallistumisilmoituksen tehnyt kuudessakymmenessä päivässä todisteellisen kehotuksen siihen saatuaan allekirjoita yhtiösopimusta siihen liittyvine yhtiöjärjestyksineen tai, mikäli hän ei katso voivansa hyväksyä yhtiösopimusta, ole hakemuksella pyytänyt ympäristölupavirastolta tämän luvun 13 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimenpidettä.

Yritystä koskeva lupahakemus on, jollei ympäristölupavirasto hakemuksesta ole myöntänyt pitennettyä määräaika, tehtävä vuoden kuluessa kuulutuksessa määrätyn ajan päättymisestä uhalla, että aloite muutoin on katsottava rauenneeksi. Jollei muusta toimintamuodosta ole sovittu, on hakemus tehtävä tämän luvun 10 §:n mukaisesti perustettavan osakeyhtiön nimiin. Lupahakemuksen yhteydessä on esitettävä selvitys siitä, että osallistumistarjous on edellä sanotulla tavalla annettu tiedoksi.

12 §

Jos edellä tässä luvussa olevien säännösten nojalla on tehty aloite kahden eri rakentamisyrityksen toimeenpanemista varten, jotka ainakin joltakin osin tarkoittavat saman vesivoiman käyttöön ottamista, ja luvan myöntämisen edellytykset kummankin yrityksen osalta muutoin ovat olemassa, on etusija annettava sille yritykselle, joka on taloudellisesti ja yleiseltä kannalta edullisempi, taikka, jos yritykset mainitussa suhteessa ovat samanveroiset, sille hakijoista, jolle kuuluu suurempi osa hakemusten yhteisenä kohteena olevasta vesivoimasta.

Jos kahta eri yritystä varten on haettu tämän luvun 11 §:ssä mainittua kuulutusta tai lupaa kokonaan tai osittain saman vesivoiman käyttöön ottamista tarkoittavaan toimenpiteeseen, on niitä koskevat hakemukset ratkaistava samanaikaisesti, jollei ole aivan ilmeistä, että toiselle on 1 momentin nojalla annettava etusija.

13 § (4.2.2000/88)

Jos asianosaisten välillä syntyy erimielisyyttä oikeudesta vesivoimaan tai niiden edellä olevien säännösten soveltamisesta, jotka koskevat osallistumista rakentamisyritykseen, on asianosaiset,

mikäli asiaa ei voida hakemuksen yhteydessä esikysymyksenä ratkaista, ympäristölupaviraston päätöksellä osoitettava määräajassa panemaan käräjäoikeudessa vireille asiaa koskeva kanne. Tällainen määräys ei estä hakemuksen edelleen käsittelyä ja lupa-asian ratkaisemista, ellei ympäristölupavirasto katso painavia syitä olevan käsittelyn siirtämiseen siksi, kunnes riita on ratkaistu. Asian käsittelee se käräjäoikeus, jonka tuomiopiirissä pääosa puheena olevasta vesivoimasta sijaitsee.

Milloin erimielisyys koskee tämän luvun 10 §:ssä tarkoitetun osakeyhtiön yhtiösopimusta tai yhtiöjärjestyksen tekemistä, on yritykseen osallistuvalla oikeus pyytää käräjäoikeutta asettamaan kaksi välimiestä ja näille puheenjohtaja ratkaisemaan erimielisyydet soveltuvin osin noudattamalla, mitä välimiesmenettelystä annetussa laissa (967/1992) säädetään.

Voimalaitoksen pysyttämiseksi annettavat oikeudet

14 §

Myönnetty lupa rakentaa voimalaitos pysyy voimassa siitä huolimatta, että oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettavaan vesivoimaan tai alueeseen joko kokonaan tai osaksi on riidan, konkurssin tai ulosoton johdosta taikka muusta syystä joutunut pois siltä, jolle sen rakentamislupaa myönnettäessä katsottiin kuuluvan.

Käyttöoikeuden myöntämisestä 1 momentissa tarkoitettuun, luvan hakijalta pois joutuneeseen omaisuuteen, säädetään 12 luvun 6 §:ssä.

15 §

Jos ennen tämän lain voimaan tuloa voimassa olleen lainsäädännön mukaan on myönnetty lupa voimalaitoksen rakentamiseen ja voimalaitoksen omistajalle on annettu määräajaksi oikeus käyttää toiselle kuuluvaa vesivoimaa, saa hän, kun vähintään neljä viidesosaa määräajasta on kulunut, ennen sanotun ajan päättymistä tehdyn hakemuksen perusteella tiedoksi annetulla, tämän luvun 11 §:ssä tarkoitetulla kuulutuksella tarjota muille vesivoiman osakkaille osallistumista yritykseen ja voidaan hänelle yhdessä niiden kanssa, jotka siihen oikeutettuina haluavat yritykseen osallistua, antaa uusi lupa ja pysyvä käyttöoikeus muille kuuluvaan vesivoimaan vastaavasti noudattamalla, mitä tämän luvun 3, 9 ja 10 §:ssä on säädetty. Tämä oikeus on voimalaitoksen omistajalla silloinkin, kun hänen osuutensa vesivoimasta on vähemmän kuin viidennes.

16 §

Milloin ennen tämän lain voimaan tuloa voimassa olleen lainsäädännön mukaan myönnetty väliaikainen lupa voimalaitoksen rakentamiseen käsittää oikeuden toiselle kuuluvan vesivoiman käyttämiseen, on laitoksen omistajalla oikeus, vastaavasti noudattamalla, mitä tämän luvun 3 ja 9-11 §:ssä on säädetty, tarjota muille vesivoiman osakkaille osallistumista yritykseen sekä yhdessä niiden kanssa, jotka siihen oikeutettuina haluavat yritykseen osallistua, saada lopullinen lupa ja pysyvä käyttöoikeus muille kuuluvaan vesivoimaan. Väliaikaisen luvan nojalla tehdyn voimalaitoksen omistajalle voidaan myös 2 luvun 7 §:n mukaisesti antaa oikeus toiselle kuuluvaan, voimalaitosta varten tarpeelliseen alueeseen silloinkin, kun hänelle ei kuulu sanotussa pykälässä tarkoitettua osaa tästä alueesta.

17 §

Jos voimalaitoksessa, jonka rakentamiseen ennen tämän lain voimaan tuloa voimassa olleen lainsäädännön mukaan on myönnetty lupa, käytetään myös toiselle kuuluvaa vesivoimaa eikä laitoksen omistajan oikeudesta siihen ole määrätty tai tiettävästi sovittu, on hänellä sellainen

oikeus, kuin tämän luvun 15 §:ssä säädetään.

Se, joka voi osoittaa oikeutensa 1 momentissa tarkoitettussa voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan, voi hakemuksella pyytää ympäristölupavirastoa määräämään ajan, jonka kuluessa voimalaitoksen omistajan on ryhdyttävä tämän luvun 9 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn. Asian käsittelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä hallintopakkoasioista 21 luvussa säädetään. (4.2.2000/88)

4 LUKU

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

1 §

Yleisellä kulkuväylällä tarkoitetaan tässä laissa vesistössä tai meressä olevaa väylää, joka on tämän luvun säännösten mukaisesti määrätty julkiseksi kulkuväyläksi tai yleiseksi paikallisväyläksi. (20.7.1992/646)

Muut kulkuväylät ovat yksityisiä.

1 a § (4.2.2000/88)

Ympäristölupavirasto voi merenkulkulaitoksen hakemuksesta määrätä julkiseksi kulkuväyläksi sellaisen vesistön osan, jota on tarpeen pitää avoimena yleistä laiva- tai veneliikennettä varten. Julkinen kulkuväylä voidaan määrätä myös vesistöön, jossa on valtaväylä.

2 § (4.2.2000/88)

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta määrätä yleiseksi paikallisväyläksi julkiseen väylään kuulumattoman vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoimena yleistä laiva- tai veneliikennettä varten, jollaisena pidetään myös vapaa-ajan veneilyä. Yleinen paikallisväylä voidaan myös määrätä vesistöön, jossa on valtaväylä.

2 a § (20.7.1992/646)

Yleiseksi kulkuväyläksi määräämisestä on, jollei tässä laissa muuta säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä vesistöön rakentamisesta ja siihen annettavasta luvasta säädetään.

3 § (4.2.2000/88)

Ennen kuin ympäristölupavirasto määrää yleisestä kulkuväylästä 1 a tai 2 §:n mukaisesti, sen tulee todeta, että kysymyksessä oleva vesistön osa kohtuuden mukaan täyttää ne vaatimukset, jotka vesistössä harjoitettava liikenne huomioon ottaen yleiselle kulkuväylälle voidaan asettaa.

Ympäristölupaviraston päätöksessä on määrättävä yleisen kulkuväylän sijainti. Jos sijainti joltakin osin vahvistetaan poikkeamaan siitä, mitä hakemuksessa on esitetty, on hakijalle varattava tilaisuus vastineen esittämiseen ennen päätöksen tekemistä.

Väyläksi määräämistä koskevaan päätökseen on sisällytettävä myös määräys 4 ja 6 §:n mukaisista toimenpiteistä, jos nämä 1 momentin säännökset huomioon ottaen ovat tarpeen väylän kuntoonpanemiseksi. Ympäristölupavirasto voi kuitenkin asian laajuuden tai muun syyn vuoksi määrätä väylästä erikseen ennen sanotuista toimenpiteistä päättämistä. Ympäristölupavirasto määrää, milloin yleinen paikallisväylä tarvittavien töiden tultua suoritetuiksi voidaan ottaa käyttöön. Julkisen kulkuväylän käyttöön ottamisesta päättää

merenkululaitos.

Turvalaitteiden rakentamisesta yleiseen kulkuväylään tai sen rannalle on tämän luvun säännösten lisäksi voimassa, mitä merenkulun turvalaitteista erikseen säädetään.

Yleinen kulkuväylä on merkittävä 12 luvun 11 §:ssä mainittuun vesipäätösrekisteriin ja ympäristölupavirastossa pidettävään karttaan sekä merenkululaitoksessa ylläpidettävään merikarttaan.

3 a § (20.7.1992/646)

Yleistä kulkuväylää koskevaa lainvoimaista päätöstä voidaan hakemuksesta muuttaa tai väylä lakkauttaa noudattaen soveltuvin osin kulkuväyläksi määräämistä koskevia säännöksiä. Jos väylän kunnossapitäjä vastustaa muuttamista tai lakkauttamista tarkoittavaa vaatimusta, on edellytyksenä lisäksi, että väylästä tai sen käyttämisestä aiheutuu vahingollinen seuraus, jota vesialuetta väyläksi määrättäessä ei ole edellytetty, tai että olosuhteet ovat myöhemmin olennaisesti muuttuneet.

Merenkululaitos voi väliaikaisesti muuttaa julkista kulkuväylää, jos se on tarpeen meriturvallisuuden ylläpitämiseksi tai muusta tärkeästä syystä.

4 §

Jos yleisen tai yksityisen kulkuväylän kuntoonpanemista tai parantamista varten on tarpeen ryhtyä muuhun kuin 1 luvun 30 §:ssä mainittuun toimenpiteeseen, on sanotusta toimenpiteestä ja luvan myöntämisestä siihen voimassa, mitä vesistöön rakentamisesta 2 luvussa on säädetty.

5 § (5.4.1991/629)

Valtio tai muu yleisen kulkuväylän kuntoonpanija saa, sovittuaan asiasta alueen omistajan kanssa, pysyvästi asettaa merenkulun turvalaitteita, kuten viittoja, merkkejä ja loistoja, vesistöön tai sen rannalle sekä poistaa turvalaitteiden näkymistä haittaavia esteitä.

Jos 1 momentissa tarkoitettua sopimusta ei ole tehty tai neuvotteluja asiasta sopimiseksi ei ole käyty, valtion tai muun yleisen kulkuväylän kuntoonpanijan on haettava ympäristölupavirastolta lupa turvalaitteen asettamiseksi vesistöön tai sen rannalle. Yritykseen sovelletaan muutoin, mitä 2 luvussa säädetään vesistöön rakentamisesta. Kuitenkaan tontille, rakennuspaikalle, puutarhaan, varastopaikalle, uimarannalle tai muulle erityiseen käyttöön otetulle alueelle lupaa ei saa myöntää ilman pakottavaa tarvetta. Tässä momentissa tarkoitettua hakemusasiaa ei saa määrätä käsiteltäväksi katselmustoimituksessa. (4.2.2000/88)

Valtio tai muu yleisen kulkuväylän kuntoonpanija saa kuitenkin 1 ja 2 momentin estämättä asettaa toisen vesialueelle reuna- ja tutkamerkkejä, kelluvia turvalaitteita kuten poijuja ja viittoja sekä muita näihin verrattavia, vaikutuksiltaan vähäisiä laitteita. Samoin kuntoonpanija saa ilman lupaa kiinnittää vesistöön tai sen rannalle merenkulun turvalaitteiden apulaitteita, kuten viittasijoittajia, pultteja, seipäitä ja muita vähäisiä laitteita. Tässä momentissa tarkoitettut laitteet on sijoitettava siten, ettei niistä aiheudu alueen omistajalle tai muulle oikeudenhaltijalle mainittavaa haittaa.

5 a § (12.7.1993/653)

Merenkululaitoksella on noudattaen soveltuvin osin 5 §:n säännöksiä kulkuväylän ulkopuolella oikeus sellaisten turvalaitteiden sijoittamiseen, jotka ovat tarpeen matalikon tai karin merkitsemiseksi tai muusta näihin rinnastettavasta syystä.

6 § (4.2.2000/88)

Kulkuväylästä poistetun maan ja muun vesistön pohjasta otetun kiinteän aineen (*ruoppausmassa*) sijoittamiseen vesialueelle on haettava ympäristölupaviraston lupa, jos toimenpiteestä voi aiheutua 1 luvun 12-15 tai 19 §:ssä tarkoitettu seuraus, taikka seurauksista riippumatta, jos sijoittaminen tapahtuu hylkäämistarkoituksessa Suomen aluevesillä eikä kyse ole merkityksettömän pienestä määrästä ruoppausmassaa. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia yleisiä määräyksiä ruoppausmassan sijoittamisesta ja sijoittamisen edellytyksistä Suomen aluevesillä. Luvanvaraisesta toimenpiteestä ja luvan myöntämisestä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 2 luvussa säädetään. Kuitenkaan 2 luvun 7 §:ssä tarkoitettua oikeutta alueeseen ei erikseen vaadita, jos toimenpiteestä ei seuraa vesialueen muuttuminen maa-alueeksi. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia määräyksiä ruoppausmassan sisältämiä haitallisia aineita koskevista arviointiperusteista ja raja-arvoista.

Jos ympäristölupaviraston lupaa ei 1 momentin mukaan tarvita, saadaan ruoppausmassa sijoittaa toisen vesialueelle ilman alueen omistajan suostumusta.

Maanomistajan suostumuksetta ruoppausmassaa ei saa panna viljelyksessä olevalle maalle eikä tämän luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettulle erityiseen käyttöön otetulle alueelle. Sitä ei omistajan suostumuksetta saa panna muullekaan maa-alueelle, ellei kysymys ole vähäisestä määrästä tai ympäristölupavirasto ole antanut siihen lupaa.

7 §

Kulkuväylään liittyvää yleistä lastaus- tai ankkuroimispaikkaa tai yleistä satamaa varten, voidaan hakemuksesta myöntää oikeus vesialueen käyttöön saamiseen tai omaksi lunastamiseen.

Kulkuväylään liittyvää yksityistä lastaus- tai ankkuroimispaikkaa varten voidaan hakemuksesta myöntää oikeus käyttää toisen vesialuetta samoin edellytyksin, kuin lupa rakentamiseen 2 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan voidaan antaa.

Yksityistä satamaa varten voidaan rannan omistajalle myöntää sellainen käyttöoikeus toiselle kuuluvaan vesialueeseen, kuin 2 luvun 7 §:ssä säädetään, mikäli kysymys on tärkeäksi katsottavasta liikenteestä ja viimeksi mainitun pykälän 2 momentissa säädetyt edellytykset lisäksi ovat olemassa.

7 a § (12.7.1993/653)

Puolustusvoimilla ja rajavartiolaitoksella on oikeus virkatehtäviensä suorittamiseksi asettaa pysyvästi toisen alueelle 5 §:ssä tarkoitettuja turvalaitteita noudattaen soveltuvin osin, mitä sanotussa pykälässä säädetään yleisen kulkuväylän kuntoonpanijan oikeudesta. Sama on soveltuvin osin voimassa alusten tilapäistä ankkurointia tai kiinnittämistä varten tarvittavista pulteista ja niihin rinnastettavista laitteista. Jos tällainen laite on vähäinen, siitä on voimassa, mitä 5 §:n 3 momentissa säädetään turvalaitteen apulaitteesta, jollei kysymys ole 5 §:n 2 momentissa tarkoitettusta erityiseen käyttöön otetusta alueesta. Turvalaitteista on voimassa, mitä 3 §:n 4 momentissa säädetään.

Puolustusministeriölle tai rajavartiolaitokselle voidaan myöntää sen tehtävien suorittamiseksi tarpeellinen käyttö- tai lunastusoikeus lastaus- tai ankkuroimispaikkaa taikka satamaa varten muissakin kuin 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Jos käsittely ympäristölupavirastossa on tämän pykälän mukaisessa asiassa tarpeen, hakijan on annettava ympäristölupavirastolle riittävä selvitys haetun oikeuden tai toimenpiteen tarpeellisuudesta. (4.2.2000/88)

8 § (20.7.1992/646)

Vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä, joka johtuu edellä tässä luvussa olevien säännösten nojalla suoritetuista toimenpiteistä toisen maa- tai vesialueella taikka oikeudesta saada käyttää tai lunastaa toiselle kuuluvaa aluetta, on suoritettava korvaus. Siitä, että vesialue on määrätty yleiseksi kulkuväyläksi tai että sitä kulkuväylänä käytetään, on korvausta suoritettava vain, jos yksityisen kalastusoikeuden käyttämiselle aiheutuu vahinkoa tai 11 luvun 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettu kalastus estyy tai vaikeutuu taikka jonkin oikeuden käyttämistä varten tehty laite tai rakennelma sen johdosta käy hyödyttömäksi.

8 a § (4.2.2000/88)

Jos 3 §:n mukaisesti vahvistettavan väylän käyttäminen ennalta arvioiden aiheuttaisi 8 §:n mukaan korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä, on tästä määrättävä väylän kunnossapitäjän maksettavaksi korvaus vahvistuspäätöksessä. Ympäristölupavirasto voi myös määrätä, että annettuja korvausmääräyksiä on erikseen tarkistettava päätöksessä määrättävänä ajankohtana. Jos arvioitavissa olevaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä ei aiheudu, ympäristölupavirasto voi määrätä hakijan saattamaan määrääjässä vireille korvausten määräämistä tarkoittavan hakemusasian. Ympäristölupaviraston määräys ei estä vahingonkärsijää erikseen hakemasta väylän kunnossapitäjältä korvausta sen mukaan kuin 11 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

9 §

Vesistöissä olevan kulkuväylän käyttämisestä ei saa periä korvausta, jollei ympäristölupavirasto, milloin kysymyksessä on yksityinen kulkuväylä, tai liikenneministeriö yleisen paikallisväylän osalta, jos kuntoonpanokustannukset ovat huomattavan suuret, hakemuksesta ole myöntänyt väylän kuntoonpanijalle oikeutta kuntoonpanokustannusten korvaamiseksi tarkoitetun maksun perimiseen väylän käyttäjiltä. Päätöksessä, jolla sanottu oikeus myönnetään, on määrättävä maksun suuruus, kantamisperusteet sekä aika, joksi oikeus on annettu. (4.2.2000/88)

Edellä 1 momentissa olevan säännöksen estämättä on yksityiseen kulkuväylään kuuluvan sulkutai muun laitteen omistajalla oikeus ottaa kohtuullinen maksu laitteen käyttämiseen kuuluvista palveluksista.

Omistaja tai se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, voi kuitenkin hakea ympäristölupavirastolta maksun suuruuden ja kantamisperusteiden vahvistamista. (4.2.2000/88)

Maksujen perimisestä yleisten kanavien ja satamien käyttämisestä sekä väylämaksulaissa (1028/80) tarkoitetuista väylämaksuista on 1 momentin estämättä voimassa, mitä niistä erikseen on säädetty. (5.4.1991/629)

10 §

Milloin yksityinen kulkuväylä tai yleinen paikallisväylä muutetaan julkiseksi kulkuväyläksi, tulee valtion lunastaa väylään kuuluvat laitteet, mikäli ne ovat julkisen väylän käytölle tarpeellisia, niiden silloisesta arvosta. Jos väylän kuntoonpanija on muutoin käyttänyt varoja väylän tekemiseen tai parantamiseen ja hänelle on tämän luvun 9 §:n mukaan myönnetty oikeus periä maksua väylän käyttämisestä, on valtion suoritettava hänelle korvaus vain siltä osin, kuin hän ei ole saanut korvausta näistä kustannuksista maksuja perimällä.

11 §

Se, jolle on myönnetty lupa kulkuväylän kuntoonpanemiseen tai parantamiseen, on velvollinen

pitämään väylän ja siihen tehdyt laitteet sellaisessa kunnossa, ettei niistä aiheudu vesistön käytölle haittaa tai häiriötä.

5 LUKU

Puutavaran uitto

Yleisiä säännöksiä

1 §

Puutavaraa saadaan uittaa yleisessä uittoväylässä ja muuallakin vesistössä, missä se on avoinna.

Yleisenä uittoväylänä on valtaväylä, missä sellainen on, sekä muualla se vesistön osa, joka on yleisenä kulkuväylänä tai joka tämän luvun 18 §:n nojalla on uittoväyläksi määrätty.
(29.7.1976/649)

Puutavaran uittoon kanavassa ja yleisessä kulkuväylässä sovelletaan tämän luvun säännöksiä vain siltä osin kuin liikennöimisestä kanavissa ja yleisissä kulkuväylissä annetuista säännöksistä ei muuta johdu. (29.7.1976/649)

2 §

Uittoa toimitettaessa sekä uittajalle jäljempänä olevien säännösten mukaan kuuluvia oikeuksia käytettäessä on, tarvittaessa asianmukaisesti toimenpiteisiin ryhtyen, meneteltävä siten, ettei liikennettä ja vesistön muuta käyttämistä tehdä mahdottomaksi tai tarpeettomasti vaikeuteta, kalan kulkua vesistössä estetä, vesialueelle, rannalle tai muulle omaisuudelle aiheuteta vältettävissä olevaa vahinkoa taikka yleistä tai yksityistä etua muutoin loukata enempää, kuin uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen välttämättömästi vaatii.

Jos useat samana uittokautena uittavat puutavaraa vesistössä, on kukin velvollinen toimittamaan uiton niin, ettei toiselle tule estettä tai haittaa, joka kohtuuttomitta kustannuksitta voidaan välttää.

Mitä edellä on sanottu, on soveltuvin kohdin noudatettava myös uittoa uittosäännöllä järjestettäessä sekä täten järjestettyäkin uittoa toimitettaessa siltä osin, kuin asiasta ei ole uittosäännössä määrätty.

3 §

Uittaja saa, mikäli uittosääntöön otetuista määräyksistä ei muuta johdu, ilman erityistä lupaakin pitää vesistössä puutavaran vesistöön siirtämistä ja uiton toimittamista, liikenteen turvaamista sekä toisen omaisuuden ja edun suojaamista varten tarpeellisia puomeja ja muita irrallisia laitteita sekä tehdä vesistöön ja sen rantaan kiinnikkeitä tai sellaisina käyttää luonnonesineitä, jotka eivät saata siitä vahingoittua, samoin kuin ajaa puutavaraa uiton toimittamista varten jälle. Uiton aikana on uittajalla myös lupa laskea sekä kiinnittää uittotavaraa ja uittokalustoa rantaan, säilyttää toisen rannalla uittokalustoa sekä kulkea siellä uiton toimittamista varten. Niin ikään uittajalla on oikeus nostaa rannalle uppoamaisillaan olevia tai uponneita puita ja pitää ne siellä enintään seuraavaan uittokauteen saakka. (29.7.1976/649)

Sellaiseen toimenpiteeseen, josta 1 momentissa on säädetty, älköön kuitenkaan, mikäli uiton tarkoituksenmukainen toimittaminen ei välttämättömästi sitä vaadi, ryhdyttävä toisen tontilla, rakennuspaikalla, puutarhassa, varastopaikalla, uimarannalla tai muulla erityiseen käyttöön otetulla alueella eikä myöskään viljelyksessä olevalla maalla. Älköön uittotavaraa myöskään pantako jälle edellä tarkoitetun erityiseen käyttöön otetun alueen edustalla omistajan

suostumuksetta taikka yleisesti käytetyn talvitien läheisyyteen niin että liikenne siitä vaikeutuu.

Älköön uittoa 1 luvun 6 §:n 2 momentin nojalla toimitettako veden peittämällä viljelysmaalla tai muulla erityiseen käyttöön otetulla alueella, jos uittaminen ilman kohtuutonta vaikeutumista muutenkin käy päinsä.

4 §

Uittajalla on oikeus siirtää muuallakin kuin yleisessä uittoväylässä olevia pyydyksiä, muita veteen pantuja irrallisia esineitä sekä aitoja, mikäli ne vaikeuttavat uittoa, helposti havaittavaan paikkaan vesistöissä tai rannalla. Uittaja voi myös ottaa edellä tarkoitettun esineen talteen omistajalle viivytyksettä toimittamista varten.

5 §

Vesistöissä tai vesistön osassa, jossa ei ole valtaväylää tai yleistä kulkuväylää ja jossa toimitettavaa uittoa ei ole uittosäännöllä järjestetty, on uittajalla oikeus tilapäisellä padolla tai muulla rakennelmalla väliaikaisesti nostaa vettä toisen maalle taikka muutoin tilapäisesti muuttaa vedenjuoksua tai vedenkorkeutta, mikäli se uiton tarkoituksenmukaista toimittamista varten on tarpeellista eikä toimenpide vahingoita toiselle kuuluvaa laitetta tai rakennelmaa taikka aiheuta sanottavaa vahinkoa viljelysmaalle, erityiseen käyttöön otetulle alueelle tai kalastukselle taikka huomattavaa haittaa kalan kululle tai kalan lisääntymiselle. Patoamista ei saa suorittaa siten, että se on vaaraksi alapuolella olevalle, eikä vettä pitää padottuna kauemmin, kuin toimenpiteen tarkoitus välttämättömästi vaatii. Patoamista varten tehty rakennelma on sen käytön lakattua uittajan toimesta viivytyksettä avattava niin, ettei siitä jää veden vapaata juoksua haittaavia tai vesistön mataloitumista aiheuttavia esteitä. (29.7.1976/649)

Uittajan on hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä ilmoitettava [vesilautakunnalle] sekä toimenpiteen kohteeksi joutuvan alueen omistajalle tai haltijalle, missä ja minä aikana veden korkeutta tai -juoksua aiotaan muuttaa. Jos edellä tarkoitettun alueen omistaja tai haltija vaatii katselmusta toimenpiteen vahingollisten seurausten selvittämiseksi, on kahden esteettömän henkilön, jotka [vesilautakunnan] puheenjohtaja määrää, toimitettava tällainen katselmus uittajan kustannuksella. Jäljennös katselmuksessa laaditusta pöytäkirjasta on viivytyksettä toimitettava katselmusta vaatineelle.

6 §

Tässä luvussa edellä olevien säännösten mukaisesti uittoa varten vesistöön tehtyjä laitteita ja rakennelmia, joita niiden tekijä ei ole poistanut, saa toinenkin uittaja korvauksetta käyttää hyväkseen. Jos laite tai rakennelma käytön johdosta vahingoittuu, on vahinko omistajalle korvattava noudattamalla, mitä uittovahingon korvaamisesta jäljempänä säädetään.

7 §

Mitä tässä laissa säädetään uitosta, on, milloin uitettavana oleva puutavara jossakin kohdassa kuljetetaan maitse tai muulla tavoin siirretään vesistöistä tai sen osasta toiseen, soveltuvien osin voimassa myös tällaisen kuljetuksen osalta.

Järjestetty uitto

8 §

Vesistöissä tai vesistön osassa, jossa on arvokas laite, rakennus tai muu rakennelma taikka jossa harjoitetaan huomattavaa kalastusta tai jossa on huomattavaa liikennettä taikka jolla on

huomattavaa arvoa kalastukselle tai virkistyskäytölle tai jonka välittömässä läheisyydessä on taaja-asutusta, on uiton toimittaminen järjestettävä uittosäännöllä sekä huolehdittava muiden etujen turvaamisesta suorittamalla sanotussa säännössä määrätyt työt ja muut toimenpiteet. (29.7.1976/649)

Uittosääntö voidaan, jos se muiden etujen turvaamiseksi, uiton järjestämiseksi yhteiseksi tai muusta tällaisesta syystä on tarpeen, tarvittaessa vahvistaa myös muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua vesistöä tai vesistön osaa varten.

Tiettyä vesistön osaa varten vahvistettu uittosääntö voidaan uitto-olojen yhdenmukaisen järjestelyn aikaansaamiseksi määrätä tarpeellisine lisäyksineen noudatettavaksi myös vesistön muussa osassa.

9 § (4.2.2000/88)

Uittosäännön vahvistamista, muuttamista ja kumoamista on haettava ympäristölupavirastolta. Hakemuksen voi tehdä puutavaran omistaja tai se, joka aikoo uittaa puutavaraa vesistössä, asianomainen viranomaisena, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, vesialueen, rannan, laitteen taikka rakennuksen tai muun rakennelman omistaja, vesiliikenteen harjoittaja sekä muukin, milloin uiton toimittaminen vesistössä välittömästi saattaa koskea hänen oikeuttaan tahi etuaan.

10 §

Jos uittosäännön vahvistamista tai muuttamista koskevaa hakemusta käsiteltäessä esitetään toisistaan eroavia ehdotuksia uiton järjestämisestä ja sitä varten suoritettavista toimenpiteistä, on etusija annettava ehdotukselle, joka uiton kannalta yleisesti katsottuna on tarkoituksenmukaisin sekä samalla myös riittävässä määrin ottaa huomioon muut vesistön käyttöön liittyvät yleiset ja yksityiset edut.

11 §

Uittosäännössä, jonka vahvistaminen perustuu tämän luvun 8 §:n 1 momenttiin, on asianomaisin kohdin noudattamalla tämän luvun säännöksiä, määrättävä, mitä vesistöä tai vesistön osaa uittosääntö koskee, onko uitto ja missä vesistön osassa tämän luvun 19 §:n mukaisesti toimitettava yhteisuittona, millä tavoin ja minä aikoina uittoa saadaan vesistössä toimittaa sekä mitkä ovat nippu-uiton vakinaiset pudotus-, jäälleajo-, lautanteko- ja suojavaikat sekä muut vastaavat toimintapaikat ja yhteisuiton vakinaiset erottelupaikat. Lisäksi on määrättävä, mitkä työt ja laitteet on tehtävä ja mitä muita toimenpiteitä on suoritettava toisen oikeuden ja edun suojaamiseksi uiton tuottamalta vahingolta ja sen haitan välttämiseksi, joka uitosta saattaa aiheutua veden vapaalle juoksulle, liikenteelle, kalastukselle, vesistön virkistyskäytölle, taaja-asutukselle, ympäristölle tai muulle yleiselle edulle samoin kuin myös mihin toimenpiteisiin muutoin on ryhdyttävä vesistön kuntoonpanemiseksi uittoa varten. (29.7.1976/649)

Uittosäännössä, jota 1 momentissa tarkoitetaan, voidaan, ottamalla huomioon tämä luvun säännökset, antaa muitakin määräyksiä uitosta sekä uittajalle kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista.

Milloin uittosääntö vahvistetaan sellaista vesistöä tai vesistön osaa varten, jota tämän luvun 8 §:n 2 momentissa tarkoitetaan, on, jollei jäljempänä olevista säännöksistä muuta johdu, edellä tarkoitettuja määräyksiä otettava uittosääntöön, mikäli sitä uittosäännön tai sen muutoksen vahvistamista haettaessa on pyydetty taikka muiden oikeuksien tai etujen suojaamisen katsotaan sanotunlaisten määräysten antamista vaativan.

12 §

Uittosääntöön voidaan tämän luvun 3 §:n säännöksiä noudattaen ottaa tarkempia määräyksiä uittajalle sanotun pykälän mukaan kuuluvista oikeuksista sekä, vastaavasti soveltaen, mitä tämän luvun 5 §:ssä on säädetty, uittajan oikeudesta tilapäiseen vedenjuoksun tai vedenkorkeuden muuttamiseen. Jos vesistöissä, jonka vedenjuoksun tai vedenkorkeuden muuttamista toimenpide tarkoittaa, on valtaväylä tai yleinen kulkuväylä taikka jos toimenpide ei muutoin ole sanotun 5 §:n mukaan sallittu, on toimenpiteen ja sen edellytysten osalta voimassa, mitä tämän luvun 13 §:ssä säädetään.

13 § (25.10.1996/750)

Uittajalle voidaan uittosäännössä myöntää oikeus kaivaa uusi uoma taikka tehdä vesistöön tai sen rannalle muitakin kuin tämän luvun 3 §:ssä tarkoitettuja laitteita ja rakennelmia puutavaran vesistöön siirtämistä ja vesistöissä kuljettamista, uittotavaran vedessä ja rannalla varastoimista sekä sen erottelua ja sitomista, uiton kestäessä tarpeellista tai sen päättyessä uittajan toimesta tapahtuvaa puiden maalle nostoa ja säilyttämistä sekä uitettavan puutavaran vesistöistä tai sen osasta toiseen siirtämistä varten samoin kuin myös oikeus uiton toimittamista haittaavan laitteen taikka rakennuksen tai muun rakennelman poistamiseen. Edellä tarkoitettu oikeus voidaan myöntää uittajalle myös, milloin se on tarpeen vesistön tai sen rannan käyttöön liittyvien yleisten tai yksityisten etujen turvaamiseksi uiton toimittamisesta johtuvilta vahingollisilta tai haitallisilta seurauksilta.

Uittajalle voidaan uittosäännössä niin ikään myöntää oikeus saada käytettäväksi taikka, milloin siihen on erityistä syytä, lunastaa alue, joka on tarpeen uoman, laitteen tai rakennelman pohjaksi taikka muutoin johonkin 1 momentissa mainittuun tarkoitukseen tai jota tarvitaan uittokaluston huoltoa tai uittotyön paikallista johtamista varten. Uittosäännössä voidaan uittajalle niin ikään myöntää oikeus uittotyöväen asuntoja varten tarvittavan alueen käytettäväksi saamiseen tai lunastamiseen, mikäli tällainen alue on tarpeen uittajalle laissa erikseen säädetyn velvollisuuden täyttämistä varten. Milloin muu kuin uittaja on vesistön kuntoonpanija, voidaan tällekin myöntää edellä tarkoitettuja oikeuksia.

Tässä pykälässä tarkoitettujen oikeuden myöntämisen edellytyksistä, lupamääräyksistä ja muista luvan saajan velvollisuuksista sekä toimenpiteestä johtuvan vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen korvaamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä vesistöön rakentamisesta säädetään. Töiden aloittamisesta on voimassa, mitä 2 luvun 26 §:ssä säädetään rakentamistyön aloittamisesta.

14 §

Maa- ja vesialue, joka uittosääntöön otetun määräyksen perusteella on uittoja varten lunastettu, tulee siitä riippumatta, kuka lunastushinnan on suorittanut, jäljempänä 12 luvun 2 §:ssä tarkoitettusta ajankohdasta lukien valtion taikka, jos vesistöissä toimii uittoyhdistys, sanotun yhdistyksen omaisuudeksi. Valtion puolesta käyttää tällaisen omaisuuden osalta omistajan oikeuksia metsähallitus. (10.3.1989/236)

Milloin vesistöön myöhemmin perustetaan uittoyhdistys, on sen toimintaa varten tarpeellinen, 1 momentin mukaan valtiolle kuuluva omaisuus uittoyhdistyksen hakemuksesta ympäristölupaviraston päätöksellä ilman korvausta siirrettävä sille. Sen hakemuksesta, jonka etua asia koskee, on myös ympäristölupaviraston päätöksellä määrättävä 1 momentissa tarkoitettujen omaisuuden siirtämisestä uittoyhdistykseltä toiselle uittoyhdistykselle, mikäli uiton toimittamisen yleinen järjestely tällaista siirtoa vaatii. Omaisuuden siirtymisestä valtiolle uittoyhdistyksen toiminnan lakatessa säädetään tämän luvun 78 §:ssä. (4.2.2000/88)

Ympäristölupaviraston edellä mainituissa tapauksissa antama päätös käy kiinteistön saantokirjasta. (4.2.2000/88)

15 §

Mitä tämän luvun 14 §:ssä on säädetty siitä, kenelle omistusoikeus uittoa varten lunastettuun omaisuuteen kuuluu, sekä sanotun oikeuden siirtymisestä, koskee vastaavasti uittosäännössä myönnettyä käyttöoikeutta toiselle kuuluvaan alueeseen sekä sellaisia laitteita ja rakennelmia, jotka uittosäännön määräyksen nojalla on tehty toiselle kuuluvalla alueella. Milloin uittosääntö kumotaan tai sitä muutetaan niin, että alue vapautuu siihen kohdistuneesta käyttöoikeudesta, siirtyy alue korvauksetta sen omistajan vapaasti hallittavaksi.

16 §

Uittoa varten lunastettua aluetta, joka tämän luvun 14 §:n mukaisesti kuuluu tai on siirretty valtiolle, ei sillä olevine laitteineen ja rakennelmineen ole lupa luovuttaa toiselle, niin kauan kuin metsähallitus katsoo sitä tarvittavan uittoa varten. (10.3.1989/236)

Mitä 1 momentissa on sanottu, koskee soveltuvilta osin myös sellaista käyttöoikeutta toiselle kuuluvaan alueeseen, jonka osalta valtio tämän luvun 15 §:n nojalla käyttää oikeuden haltijalle kuuluvia oikeuksia, niin myös sanotulla alueella olevia, uittoa varten tehtyjä laitteita ja rakennelmia.

Uittoyhdistykselle kuuluvan omaisuuden luovuttamisesta, kiinnittämisestä ja ulosmittauksesta säädetään tämän luvun 64 ja 65 §:ssä.

17 §

Alue, joka tämän luvun 13 §:n mukaisesti on uittoa varten lunastettu tai jonka käyttämiseen uittosäännössä on myönnetty oikeus, sekä alueella olevat sellaiset laitteet ja rakennelmat, jotka uittosäännössä on määrätty uittoa varten tehtäviksi, ovat sanotun säännön mukaisesti jokaisen käytettävänä, joka laillisesti vesistöissä toimittaa uittoa. Sama koskee myös edellä tarkoitettulle alueelle puutavaran veteen siirtämiseksi tai vedestä nostamiseksi tehtyjä laitteita, vaikka niitä ei uittosäännössä olekaan määrätty rakennettaviksi. Käyttäjältä alkoon perittäkö korvausta muutoin kuin tämän luvun 25, 27 ja 31 §:n mukaisesti.

18 § (29.7.1976/649)

Mikäli uiton toimittamisen turvaamiseksi järvessä tai meressä on tarpeellista, voidaan uittosäännössä määrätä, että sellaisessa vesistön osassa, jossa ei ole valtaväylää tai yleistä kulkuväylää, on tietty alue oleva yleinen uittoväylänä. Milloin vesistöissä on yleinen kulkuväylä, uittosäännössä voidaan määrätä, että yleinen uittoväylä käsittää leveämmän alueen kuin yleinen kulkuväylä. Yleisen uittoväylän aluetta ei saa määrätä leveämmäksi, kuin välttämätön tarve vaatii. Vesialueen määrittämisestä yleiseksi uittoväyläksi ja sen sellaisena käyttämisestä alueen omistajalle suoritettavasta korvauksesta on vastaavasti voimassa, mitä 4 luvun 8 §:ssä on säädetty.

Merenkululle tarpeellisten turvalaitteiden rakentamisesta yleiseen uittoväylään on voimassa, mitä merenkulun turvalaitteista on erikseen säädetty.

Yleinen uittoväylä, joka 1 momentin nojalla on perustettu, samoin kuin yleisen uittoväylän leveyttä koskeva 1 momentin mukainen määräys, on merkittävä vesipäätösrekisteriin, ympäristölupavirastossa pidettävään karttaan sekä uittosääntöön liitettävään karttaan. (4.2.2000/88)

19 § (29.7.1976/649)

Uitto on uittosäännössä, jos sellainen vesistöä varten vahvistetaan, määrättävä toimitettavaksi puutavaran omistajain yhteiseen lukuun uittoyhdistyksen toimesta suoritettavana yhteisuittona. Uittoa ei kuitenkaan saa määrätä suoritettavaksi yhteisuittona, jos sen toimittaminen yksityisuittona on vesistössä uitettavan puutavaran kuljetuskustannukset huomioon ottaen yhteisuittoa edullisempaa eikä uiton toimittaminen yksityisuittona aiheuta haittaa uiton yleiselle järjestelylle eikä vesistön muulle käytölle.

Yhteisuittoa koskevan määräyksen estämättä ympäristölupavirasto voi hakemuksesta uittoyhdistystä ja asianomaisia viranomaisia kuultuaan antaa puutavaran omistajalle luvan yhteisuittoalueella toimitettavaan yksityisuittoon, jos puutavaran omistajan jatkuva puutavaran saanti ei muulla tavoin tule ilman kohtuuttomia kustannuksia turvatuksi ja jollei siitä aiheudu yhteisuitolle sanottavaa haittaa tai yksikkökustannusten mainittavaa nousua. Puutavaran omistajalla on aina oikeus lupaa siihen hankkimatta yksityisesti uittaa kotitarpeeksi kuljetettavat puunsa. (4.2.2000/88)

Milloin 2 momentissa mainittu lupa myönnetään, on lupaan otettava määräykset myös siitä, mitkä työt ja laitteet yksityisuiton toimittajan on tehtävä ja mitä muita toimenpiteitä hänen on suoritettava toisen oikeuden ja edun suojaamiseksi yksityisuiton aiheuttamalta vahingolta sekä yhteisuitolle tai vesistön muulle käytölle aiheutuvan haitan välttämiseksi.

20 §

Yhteisuiton toimittaa tarkoitusta varten perustettava tai ennestään toimiva uittoyhdistys sen mukaan, kuin uittosäännössä määrätään. Uittosääntöä vahvistettaessa on määrättävä, kenen on kutsuttava koolle perustettavan uittoyhdistyksen ensimmäinen kokous.

Mitä tässä laissa on säädetty uittajasta, koskee uittoyhdistystä silloin, kun se on uiton toimittajana, mikäli kulloinkin kysymyksessä olevasta säännöksestä ei muuta ilmene.

21 §

Ennen kuin uittosääntöön otetulla määräyksellä laajennetaan tai supistetaan yhteisuittoaluetta, on sille uittoyhdistykselle, jota muutos koskee, varattava tilaisuus lausunnon antamiseen. Sama on laki, milloin yhdistyksen toiseen yhdistykseen liittämisen johdosta tai muusta syystä aiheutuu uittoyhdistyksen lakkaaminen. Määräys, jota edellä tarkoitetaan, voidaan ottaa uittosääntöön, vaikka uittoyhdistys sitä vastustaa, jos se uiton yleistä järjestelyä varten havaitaan tarpeelliseksi.

22 §

Kun uittosääntöön on otettu määräykset toimenpiteistä, joihin tämän luvun 11 §:n 1 momentin mukaan on ryhdyttävä vesistön kuntoonpanemiseksi uittoa varten, on siinä myös mainittava, milloin määräyksissä tarkoitettujen töiden, laitteiden ja rakennelmien tulee olla valmiina sekä, jos uittosäännön vahvistaminen perustuu tämän luvun 8 §:n 1 momenttiin, miltä osin niiden on oltava valmiina, ennen kuin uittoa on lupa vesistössä toimittaa.

23 §

Uittosääntöön on otettava määräys siitä, kenen tulee vesistön kuntoonpanijana uittoa varten tehdä tämän luvun 22 §:ssä tarkoitettut työt, laitteet ja rakennelmat taikka muutoin huolehtia kuntoonpanoon kuuluvista toimenpiteistä.

Vesistön kuntoonpanijaksi voidaan, jollei valtio ota tehtävää suorittaakseen, ilman suostumusta

määrätä uittoyhdistys tai muu uittaja sellaisella alueella, jolla asianomainen vakinaisesti toimittaa uittoa. Työt, laitteet ja rakennelmat voidaan myös antaa eri kuntoonpanijain tehtäväksi.

24 §

Milloin uittosääntöön otetaan määräykset vesistön kuntoonpanemisesta uittoa varten, on siinä myös mainittava kuntoonpanokustannusten arvioitu määrä erikseen kunkin työn, laitteen ja rakennelman osalta. Nämä kustannukset on vesistön kuntoonpanijan suoritettava.

Tässä tarkoitettuihin vesistön kuntoonpanokustannuksiin luetaan menot uittosäännön tai sen muutoksen vahvistamista koskevan asian käsittelystä, uittosäännössä mainittujen, vesistöön ja sen yhteyteen tehtävien töiden, laitteiden ja rakennelmien suunnittelusta ja tekemisestä, uittosäännössä kertakaikkiaan suoritettaviksi määrätty korvaukset uittoa varten lunastetuista alueista ja myönnettyistä käyttöoikeuksista sekä korvaukset kuntoonpanosta johtuvasta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä samoin kuin myös laitteiden ja rakennelmien vakuuttamisesta vahingon varalta johtuvat maksut sekä kohtuullinen korko maksettaville määrille siihen saakka, kunnes kuntoonpanokustannukset on lopullisesti vahvistettu.

25 §

Uittajan on suoritettava vesistön kuntoonpanijalle korvaus tämän luvun 24 §:ssä mainituista kuntoonpanokustannuksista sekä sille tuleva korko korvausmäärien vahvistamisesta lukien samoin kuin korvauksen perimisestä johtuvat kulut. Kuntoonpanijalla ei ole oikeutta saada uittajalta muuta korvausta tai maksua.

26 §

Uittosäännössä on mainittava, miten ja milloin kuntoonpanokustannukset on korvattava vesistön kuntoonpanijalle. Niin ikään on määrättävä, onko ja miten vesistö kuntoonpanokustannusten oikeudenmukaisen osittelun aikaan saamiseksi jaettava piireihin sekä mainittava perusteet, joiden mukaan eri puutavaralajeja on verrattava toisiinsa sanottujen kustannusten korvauksia laskettaessa. Mainittuja perusteita määrättäessä on ensi sijassa otettava huomioon se seikka, missä määrin erilaiset puut kuluttavat uittoa varten tehtyjä laitteita.

Jos kuntoonpanokustannukset eivät ole niin vähäiset, että ne kohtuudella voidaan panna yhden vuoden uittajien suoritettaviksi, ne on uittosäännössä määrättävä kuoletettavaksi yksikkömaksuna, jonka suuruus vahvistetaan sellaiseksi, että kuntoonpanokustannusten voidaan arvioida tulevan suoritetuiksi enintään kahdenkymmenen vuoden kuoletusajan kuluessa. Älköön kuitenkaan sanotun ajan loppuun kulumisen estäkö kuntoonpanijaa perimästä silloin vielä suorittamatta olevia kuoletusmaksuja.

27 §

Jos joku muutoin kuin vesistön kuntoonpanijana on tehnyt vesistöön töitä, laitteita tai rakennelmia, jotka yleisesti palvelevat siinä toimitettavaa uittoa, voidaan hänet uittosääntöön otettavin määräyksin oikeuttaa saamaan niistä korvausta soveltuvin osin noudattamalla, mitä kuntoonpanokustannusten korvaamisesta on säädetty. Milloin tällaista korvausta ei ole määrätty ja sanotunlaiset työt, laitteet ja rakennelmat ovat hyödyksi sille, joka myöhemmin on määrätty panemaan vesistö uittoa varten kuntoon, voidaan kuntoonpanija, ottamalla siitä määräys uittosääntöön, velvoittaa lunastamaan töiden, laitteiden ja rakennelmien tekijältä oikeus niihin niiden silloisen arvon mukaan. Jos hyödyllisistä töistä, laitteista ja rakennelmista jo on määrätty suoritettavaksi korvaus, josta osa on vielä maksamatta, on lunastushinnan määräämisen perusteena pidettävä korvauksesta vielä maksamatta olevaa osaa.

Edellä 1 momentissa olevia säännöksiä on vastaavasti noudatettava kuntoonpanijan vaihtuessa. Kuntoonpanija on myös velvollinen korvaamaan kustannukset, jotka ennen kuntoonpanijan määräämistä ovat aiheutuneet kuntoonpanosuunnitelman tekemisestä, uittosäännön tai sen muutoksen vahvistamista koskevan asian käsittelystä tai muista valmistavista toimenpiteistä.

Mitä edellä on sanottu töistä, laitteista ja rakennelmista, koskee soveltuvin osin myös uittoa varten hankittua aluetta ja muuta omaisuutta.

28 §

Vesistön kuntoonpanijan oikeutta korvaukseen uittoa varten tehdyistä töistä, laitteista ja rakennelmista älköön toiselle siirrettävä muutoin kuin tässä laissa säädettyissä tapauksissa.

29 §

Laitteet ja rakennelmat, jotka uittosäännössä on vesistön kuntoonpanoa varten määrätty tehtäviksi taikka joista sanotussa säännössä on tämän luvun 27 §:n nojalla määrätty suoritettavaksi korvausta, on pidettävä asianmukaisessa kunnossa. Muutkin uittoa varten tehdyt laitteet ja rakennelmat on pidettävä kunnossa niin, ettei niistä aiheudu vaaraa tai haittaa yleiselle tahi yksityiselle edulle. Kunnossapitoon kuuluvaksi luetaan myös laitteiden ja rakennelmien uusiminen.

Kunnossapidosta huolehtii uittoyhdistys alueella, jolla se vakinaisesti toimittaa uittoa. Muutoin on kunnossapitäjä määrättävä uittosäännössä vastaavasti noudattaen, mitä tämän luvun 23 §:n 2 momentissa kuntoonpanijasta on säädetty.

Jos 1 momentissa määrätty kunnossapitovelvollisuus laiminlyödään, on noudatettava, mitä 21 luvun 3 §:ssä säädetään. Ympäristölupavirasto voi kieltää uiton toimittamisen vesistössä tai sen osassa siksi, kunnes se, mitä on laiminlyöty, on asianmukaisesti korjattu. (4.2.2000/88)

30 §

Laitteita ja rakennelmia, jotka uittosäännössä on vesistön kuntoonpanoa varten määrätty tehtäviksi taikka joista sanotussa säännössä on määrätty suoritettavaksi korvausta, ei saa poistaa ilman siihen oikeuttavaa, uittosääntöön otettua määräystä. Sanotunlaisten laitteiden ja rakennelmien uusimiseen tai tarkoituksenmukaisella tavalla muuttamiseen ei edellä tarkoitettua määräystä vaadita, jos työ tehdään aiheuttamatta vesistössä 1 luvun 12-15 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta.

Muun kuin 1 momentissa tarkoitetun, vesistöön uittoa varten tehdyn laitteen tai rakennelman poistamisesta ovat vastaavasti voimassa 2 luvun 31 §:n 2 ja 3 momentin säännökset.

Kun uitto vesistössä tai sen osassa lakkaa, tulee tämän luvun 62 §:ssä tarkoitetun toimitsijan, tai jos sellaista ei ole asetettu, alueellisen ympäristökeskuksen ryhtyä toimenpiteisiin sellaisten laitteiden ja rakennelmien poistamiseksi tai muuttamiseksi, jotka voivat olla vaaraksi tai haitaksi vesistöä käytettäessä. Jos toimenpiteestä ei aiheudu 1 luvun 12-15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta, voidaan toimenpiteeseen ryhtyä jo ennen uittosäännön muuttamista tai kumoamista. (24.1.1995/79)

31 § (4.2.2000/88)

Uittajan on suoritettava kunnossapitäjälle korvausta kustannuksista, jotka uittovuoden aikana ovat aiheutuneet vesistön sekä sellaisten laitteiden ja rakennelmien kunnossapidosta, jotka uittosäännössä on vesistön kuntoonpanoa varten määrätty tehtäviksi taikka joista sanotussa

säännössä tämän luvun 27 §:n nojalla on määrätty suoritettavaksi korvausta. Korvaus suoritetaan, jollei jäljempänä sanotusta muuta johdu, kultakin uittovuodelta sen päätyttyä ja korvauksen osalta on vastaavasti voimassa mitä tämän luvun 26 §:n 1 momentissa kuntoonpanokustannuksista säädetään. Milloin jonkin vuoden osalle tulevat kustannukset ovat poikkeuksellisen suuret, voi ympäristölupavirasto kunnossapitäjän hakemuksesta myöntää tälle oikeuden periä uittajilta niitä varten ennakkomaksuja.

Ympäristölupavirasto voi kunnossapitäjän tai uittajan hakemuksesta määrätä kunnossapitokustannukset, joista seuraavien vuosien uittajille aiheutuisi huomattava kustannusten säästö, useamman vuoden aikana kuolettaviksi, noudattamalla soveltuvin osin, mitä tämän luvun 26 §:n 2 momentissa säädetään.

32 §

Vesistön kuntoonpanijalla tai kunnossapitäjällä on oikeus eräänntyneen, suorittamatta jääneen saatavansa turvaamiseksi pidättää hallussaan olevaa, suorituksen laiminlyöneen asianomaisena vuonna tai myöhemmin uittamaa puutavaraa sekä saatavansa ja sen perimiskulujen suorittamiseksi myydä siitä tarvittava osa. Jollei puutavara ole kuntoonpanijan tai kunnossapitäjän hallussa, voi hän hakea ulosottomieheltä sellaista toimenpidettä, josta jäljempänä tämän luvun 88 §:ssä säädetään.

33 § (4.2.2000/88)

Milloin kuntoonpanija tai kunnossapitäjä on vakuuttanut uittoja varten tehdyt laitteet tai rakennelmat vahingon varalta, on vahingon johdosta saatu korvausmäärä käytettävä niiden uusimiseen tai ympäristölupaviraston määräyksen mukaan vesistön muuhun kunnostamiseen uiton tarpeeksi.

34 §

Jos uitto vesistössä on lakannut ja uittosääntö on sen johdosta kumottu, on metsähallituksen asiana myydä tai muutoin luovuttaa ne uittoja varten lunastetut alueet ja sellaiset vesistön kuntoonpanemiseksi tehdyt laitteet ja rakennelmat, jotka eivät kuulu yksityiselle uittajalle tai uittoyhdistykselle. Myyminen on viivytyksettä toimitettava, jos vesistön kuntoonpanija tai kunnossapitäjä, joka ei ole vielä täysin saanut hänelle tulevaa korvausta, sitä vaatii. Luovutuksesta saadut varat on sen jälkeen, kun myymisestä aiheutuneet kulut on suoritettu, omaisuutta mahdollisesti rasittaneet velat maksettu sekä kuntoonpanija ja kunnossapitäjä ovat niistä saaneet heille suorittamatta olevan korvauksen, käytettävä uiton hyväksi tai vesistön tilan palauttamista palvelemaan tarkoitukseen ensi sijassa asianomaisella vesistöalueella. (10.3.1989/236)

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee soveltuvilta osin myös sellaista sanotussa momentissa tarkoitettua aluetta, laitetta ja rakennelmaa, joka uittotavan muuttamisen johdosta tai muusta uittosäännön muuttamiseen perustuvasta syystä ei enää ole vesistössä toimitettavaa uittoja varten tarpeen.

35 § (4.2.2000/88)

Kun uittosäännön vahvistamista on haettu tämän luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua vesistöä tai vesistön osaa varten, voi ympäristölupavirasto, ennen kuin asia on lopullisesti ratkaistu, hakemuksesta myöntää uittajalle määräajaksi luvan toimittaa väliaikaisesti uittoja, jos uiton lykkääntymisestä olisi hakijalle huomattavaa vahinkoa ja uiton aloittaminen voi tapahtua tuottamatta liikenteelle, kalastukselle, vesistön virkistyskäytölle tai vesistön muulle käyttämiselle erityistä haittaa taikka sanottavasti vahingoittamatta vesistössä ja sen rannassa olevia laitteita tai

rakennelmia.

Milloin uittosäännön tai sen muutoksen vahvistamista koskevan asian ollessa vireillä haetaan 13 §:ssä tarkoitettua lupaa alueen lunastamiseen tai käyttöön saamiseen, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta ennen asian lopullista ratkaisemista antaa uittajalle väliaikaisen luvan sanotun alueen käyttämiseen, jos se ei estä olojen palauttamista ennalleen siinä tapauksessa, että lupaa ei myönnetä tai että se myönnetään toisenlaisin ehdoin kuin väliaikainen lupa. Käytöstä aiheutuva vahinko, haitta tai muu edunmenetys on uittajan asianomaiselle korvattava.

36 § (29.7.1976/649)

Väliaikaiseen uittoon oikeuttavassa lupapäätöksessä on samalla määrättävä, miten sitä saadaan vesistöissä toimittaa ja mihin toimenpiteisiin uittajan on ryhdyttävä uitosta aiheutuvan vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen estämiseksi tai vähentämiseksi. Uittaja voidaan myös velvoittaa antamaan vakuus hänelle tulevan korvausvelvollisuuden täyttämistä. Mitä edellä on sanottu, noudatetaan myös soveltuvin osin, milloin uittajalle myönnetään 35 §:n 2 momentissa tarkoitettu lupa uittoa varten tarvittavan alueen käyttämiseen.

Ympäristölupavirasto voi määrätä, että päätöstä, jolla on annettu 1 momentissa tarkoitettu lupa, on noudatettava, vaikka siihen haetaankin muutosta. (4.2.2000/88)

37 §

Mitä tämän luvun 35 ja 36 §:ssä on säädetty, on noudatettava silloinkin, kun uittosääntö on lainvoimaisella päätöksellä vahvistettu, mutta tämän luvun 11 §:n 1 momentissa mainittuja yksityisen tai yleisen edun turvaamiseksi tarkoitettuja töitä, laitteita ja rakennelmia ei vielä ole tehty.

Vahvistettua uittosääntöä on soveltuvin kohdin noudatettava toimitettaessa 1 momentissa tarkoitettua uittoa.

38 §

Uittaja, joka on käyttänyt hyväkseen vesistöön tai sen yhteyteen tehtyjä, uittosäännössä määrättyjä töitä, laitteita ja rakennelmia, ennen kuin niiden kuntoonpanokustannukset lopullisesti on vahvistettu, on velvollinen suorittamaan näistä kustannuksista korvausta uittosäännössä olevan kustannusten arvion mukaan. Ennen uiton alkamista hänen on annettava kuntoonpanijalle vakuus korvauksen suorittamisesta. Laitteille ja rakennelmille aiheutunut vahinko on uittajan korvattava.

Jos uittaja laiminlyö vakuuden antamisen tai 1 momentissa mainitun vahingon korvaamisen, on kuntoonpanijalla sellainen oikeus, josta tämän luvun 32 §:ssä säädetään.

39 §

Kun uiton toimittaminen on uittosäännössä rajoitettu määrättyyn aikaan, mutta uittoajan pidentäminen on jonakin uittokautena vallitsevien olojen vaatima, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta vuodeksi kerrallaan pidentää uittoaikaa. (4.2.2000/88)

Sellisesta päätöksestä on voimassa, mitä tämän luvun 36 §:n 2 momentissa säädetään.

Uittoyhdistys

40 §

Uittoyhdistykseen kuuluvat jäseninä ne puutavaran omistajat, joiden puutavara on asianomaisena vuonna tämän luvun 19 §:n 1 momentin mukaisesti uitettava yhteisuitossa, sekä lisäksi metsänomistajia edustava jäsen.

Uitettavan puutavaran omistajan jäsenyys alkaa sinä päivänä, jona yhdistyksen varsinainen kokous keväällä pidetään, jos hän siihen mennessä on ilmoittanut puutavaraa uitettavaksi, tai sinä myöhempänä ajankohtana, jona hän tällaisen ilmoituksen tekee, sekä kestää seuraavaan vastaavaan kokoukseen saakka. Sikäli kuin edellisen vuoden uittoa koskevia asioita silloin vielä on ratkaisematta, jatkuu jäsenyys niiden osalta, kunnes ne lopullisesti on selvitetty. Metsänomistajia edustavan jäsenen toimikausi alkaa sitä päivää seuraavana päivänä, jona hänen jäseneksi määräämistään seuraava uittoyhdistyksen varsinainen kokous keväällä pidetään, sekä päättyy kolmantena vuonna sinä päivänä, jona vastaava kokous pidetään. (29.7.1976/649)

41 § (4.2.2000/88)

Metsänomistajia uittoyhdistyksessä edustava jäsen on asianomaisen metsäkeskuksen nimettävä ympäristölupaviraston kehotuksesta ja ympäristölupaviraston tulee antaa hänelle määräys yhdistyksen jäseneksi. Jos metsäkeskuksia on useampia alueella, jolta tulevaa puutavaraa yhdistyksen toimesta uitetaan, on jokaisen niistä nimettävä ehdokas ja ympäristölupavirasto antaa määräyksen sille ehdokkaalle, jonka se katsoo sopivimmin edustavan sanotun alueen metsänomistajia. Milloin valtio omistaa enemmän kuin puolet kysymyksessä olevan alueen metsäalasta, on ehdokkaan nimeäminen Metsähallituksen asiana. Edellä tässä pykälässä tarkoitettu asia pannaan ympäristölupavirastossa vireille hakemuksella.

Tässä pykälässä tarkoitettulla uittoyhdistyksen jäsenellä on oikeus saada kohtuullinen korvaus tehtävästään siltä, joka on nimennyt hänet ehdokkaaksi. Jos 1 momentissa tarkoitettulla alueella toimii useita metsäkeskuksia ja ehdokas on jonkin niistä nimeämä, on muiden metsäkeskusten osallistuttava korvaukseen siinä suhteessa, missä metsäalue, jolta tulevaa puutavaraa yhdistyksen toimesta uitetaan, jakaantuu näiden toiminta-alueiden kesken. Jos korvauksesta tai osallistumisesta siihen syntyy erimielisyyttä, on asia ympäristölupaviraston ratkaistava.

42 §

Uittoyhdistyksen tehtävänä on toimittaa yhteisuito uittosäännössä määrättyllä yhteisuitoalueella, hoitaa uittoa varten saatua ja muuta yhdistykselle kuuluvaa omaisuutta sekä huolehtia muistakin sille tämän lain mukaan kuuluvista tehtävistä.

Uittoyhdistys voi myös ottaa toimittakseen puutavaran siirtämisen veteen ja sellaisen yksityisuiton, jonka se sopivasti voi suorittaa, sekä muitakin uittoon liittyviä tehtäviä. Niin ikään yhdistys voi uittokustannuksia vähentääkseen tai työllistääkseen henkilökuntaansa muuna aikana kuin uittokautena käyttää uittoa varten hankittua omaisuutta ansiotarkoitukseen, sikäli kuin yhdistyksen varsinaiset tehtävät eivät siitä kärsi. Muuta toimintaa yhdistys ei saa harjoittaa. (29.7.1976/649)

Yhteisuito toimitetaan uitettavan puutavaran omistajien yhteisellä vastuulla ottamalla huomioon, mitä jäljempänä tämän luvun 83 §:ssä säädetään.

43 §

Milloin puutavaran omistaja ei uittoyhdistyksen määräämänä aikana huolehdi uitettavaksi ilmoittamansa puutavaran siirtämisestä veteen tai sen muusta toimittamisesta vastaanottoaikaan, uittoyhdistyksellä on oikeus omistajan kustannuksella huolehtia siitä.

Jos uittoyhdistyksen hallitus jonakin vuonna poikkeuksellisen vedenvähyyden vuoksi tai muun

ylivoimaisen esteen takia päättää keskeyttää uiton joko osaksi tai kokonaan, on siitä, jotta yhdistys vapautuisi keskeyttämisestä johtuvan vahingon vastuusta, viivytyksettä ilmoitettava puutavaran omistajalle. Yhdistyksen on, mikäli mahdollista, kuljetettava puutavara omistajan osoittamaan, lähellä olevaan sopivaan paikkaan vesistöissä. Mikäli yhdistyksen hallitus ei toisin päättä, on omistajan tällöin suoritettava kuljettamisesta johtuvat kustannukset ja ennakolta asetettava hyväksyttävä vakuus niiden suorittamisesta.

44 §

Uittajalla on oikeus saada puutavaran erotetuksi yhteisuitosta muuallakin kuin uittosäännössä määrättyssä erottelupaikassa, mikäli tärkeät syyt sitä vaativat ja se saattaa tapahtua tuottamatta yhteisuitolle kohtuutonta haittaa ja viivytystä taikka huomattavia lisäkustannuksia. Tätä tarkoittava pyyntö on tehtävä uittoyhdistyksen hallitukselle, mikäli mahdollista, ennen uiton alkamista.

45 §

Uittoyhdistyksen perustavaan kokoukseen on kutsuttava ne, joiden omistamaa puutavaraa kysymyksessä olevalla yhteisuitoalueella uitetaan. Kokouksesta on julkisesti kuulutettava asianomaisissa kunnissa sekä ilmoitettava kirjallisesti edellä tarkoitetuille, tiedossa oleville puutavaran omistajille. Perustavaan kokoukseen on myös kutsuttava tämän luvun 41 §:n 1 momentin mukaisesti määrätty metsänomistajain edustaja.

Perustavassa kokouksessa, jota tarvittaessa voidaan jatkaa kokouksessa määrättävänä aikana, on hyväksyttävä yhdistykselle ohjesääntö. Äänestys perustavassa kokouksessa tapahtuu pääluvun mukaan.

Kun ohjesääntö on hyväksytty, mutta sitä ei vielä ole tämän luvun 48 §:n mukaisesti vahvistettu, on yhdistyksen asioita hoidettava hyväksytyn ohjesäännön mukaisesti. Jos ympäristölupavirasto on sen hakemuksesta, jota asia koskee, väliaikaisella päätöksellä taikka ohjesäännön vahvistaessaan määrännyt yhdistyksen kokouksessa hyväksytyyn ohjesääntöön muutoksia, on niitä noudatettava, vaikkei vahvistamispäätös ole saanut lainvoimaa. (4.2.2000/88)

46 §

Uittoyhdistyksen ohjesäännössä on mainittava:

- 1) yhdistyksen nimi ja kotipaikkana oleva kunta;
- 2) yhdistyksen yhteisuitoalue;
- 3) miten yhdistyksen jäsenten, metsänomistajia edustavaa jäsentä lukuun ottamatta, äänimäärät lasketaan yhdistyksen kokouksessa;
- 4) montako jäsentä vuosittain keväällä pidettävässä varsinaisessa kokouksessa valitaan yhdistyksen hallitukseen, sekä valitaanko hallitukseen varajäseniä ja montako näitä tulee olla;
- 5) miten yhdistyksen nimi kirjoitetaan;
- 6) miten uittopäällikkö ja muut toimihenkilöt otetaan toimeensa;
- 7) miten hallituksen jäsenten ja yhdistyksen toimihenkilöiden palkkaus määrätään;
- 8) tilikausi ja tilinpidon perusteet, sekä minkä ajan kuluessa toimintakertomus on laadittava ja

tilinpäätös tehtävä sekä miten tilit tarkastetaan;

9) keväällä pidettävän varsinaisen kokouksen aika, sekä onko muita varsinaisia kokouksia pidettävä ja niissä käsiteltävät asiat;

10) miten kutsu varsinaisiin ja ylimääräisiin kokouksiin sekä uiton edistymisestä määräajoin annettavat ilmoitukset ja muut tiedonannot jäsenille toimitetaan;

11) miten varsinaiset uittokustannukset on jaettava noudattamalla, mitä jäljempänä tämän luvun 70 §:ssä on säädetty, onko ja miten yhteisuitoalue sanottujen kustannusten jakoa varten jaettava piireihin sekä peruste, jonka mukaan sellaiset uittokustannukset, jotka eivät tule erityisesti minkään piirin osalle, ovat jäsenten kesken jaettavat;

12) miten uittokustannusten ennakkomaksujen suorittamisaika on määrättävä;

13) milloin ja miten puutavaran omistajien on ilmoitettava uitettava puutavara; sekä

14) miten puutavara on omistajan toimesta merkittävä, minkä perusteiden mukaan jäsenten käyttöön varattavien uittomerkkien luku on määrättävä ja milloin merkit on ilmoitettava hallituksen hyväksyttäviksi ja rekisteröitäviksi, sekä onko ja minkä suuruinen rekisteröimismaksu suoritettava.

47 §

Uittoyhdistyksen ohjesäännössä voidaan määrätä, että puutavaran omistajat, jotka ovat keskenään sopineet ja hyvissä ajoin ennen uittovuoden alkua uittoyhdistyksen hallitukselle ilmoittaneet ottavansa uiton päätyttyä vastaan uittoon luovuttamansa puutavaran asemesta vastaavan määrän samanlaisista puutavaraa, saavat, mikäli erottelu voidaan osaksi tai kokonaan toimittaa sanotun perusteen mukaan (määräerottelu), lukea uittoon luovuttamiensa, edellä tarkoitettulla tavalla eroteltujen puutavaramäärien mukaisessa suhteessa, heidän suoritettavikseen tulevien uittokustannusten vähennyksenä hyväkseen sanotunlaisen järjestelyn johdosta saatavan säästön.

Jos uitettavan puutavaran pituutta on tarpeen rajoittaa, on siitä, miten päätös on tehtävä ja missä määrin pituutta enintään saadaan rajoittaa, määrättävä ohjesäännössä.

Uittoyhdistyksen ohjesääntöön voidaan ottaa muitakin kuin edellä 1 ja 2 momentissa sekä tämän luvun 46 §:ssä mainittuja määräyksiä, jotka koskevat yhdistyksen järjestysmuotoa taikka uiton toimittamisesta aiheutuvia jäsenten keskinäisiä tai näiden ja yhdistyksen välisiä suhteita ja niiden järjestelyä, sikäli kuin asiasta ei ole määrätty laissa, asetuksessa taikka uittosäännössä.

48 § (4.2.2000/88)

Uittoyhdistyksen ohjesäännölle on haettava ympäristölupaviraston vahvistus.

Ympäristölupavirasto voi hakemusta käsitellessään oikaista hyväksytyn ohjesäännön lain mukaiseksi sekä tehdä siihen sellaisia lisäyksiä tai muutoksia, joita on pidettävä yhdistyksen jäsenten tai sivullisten oikeuksien suojaamiseksi tarpeellisina.

49 §

Uittoyhdistyksen ohjesäännön muuttamista koskevan hakemuksen voi ympäristölupavirastolle tehdä uittoyhdistys tai yksityinen uittaja taikka Metsähallitus. Jollei muutosehdotusta ole käsitelty yhdistyksen kokouksessa, on kokoukselle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen

ehdotuksesta. (4.2.2000/88)

Muutos voidaan, vaikkei yhdistys ole sitä puoltanut, vahvistaa, jos kysymys on sellaisesta muutoksesta, jota tarkoitetaan tämän luvun 48 §:n 2 momentissa.

50 §

Uittoyhdistyksen tilinpäätös ja kertomus tilien tarkastamisesta on esitettävä keväällä pidettävässä yhdistyksen varsinaisessa kokouksessa. Kokouksessa päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta, vastuuvapauden myöntämisestä tai niistä muista toimenpiteistä, joihin yhdistyksen hallinto ja tilit antavat aihetta.

Päätös kiinteän omaisuuden luovuttamisesta ja kiinnityttämisestä sekä sellaisen velan ottamisesta, joka ei eräänny maksettavaksi saman uittovuoden aikana, on tehtävä uittoyhdistyksen kokouksessa.

51 §

Kunkin vuoden uittoa koskevien asioiden käsittelyyn uittoyhdistyksen kokouksessa saavat osallistua vain ne uittoyhdistyksen jäsenet, joiden omistamaa puutavaraa on sanottuna vuonna uittoyhdistyksen toimesta uitettu sekä lisäksi metsänomistajia edustava jäsen.

Uittoyhdistyksen kokouksessa, perustavaa kokousta lukuun ottamatta, on metsänomistajia edustavan jäsenen äänimäärä viidennes äänestykseen osallistuvien muiden jäsenten yhteisestä äänimäärästä.

52 §

Uittoyhdistyksellä tulee olla hallitus, johon kuuluvat keväällä pidettävässä yhdistyksen varsinaisessa kokouksessa valitut jäsenet sekä näiden lisäksi metsänomistajia edustava jäsen. Metsänomistajia edustavan jäsenen määräämisestä tehtäväänsä, toimikaudesta sekä palkkiosta on soveltuvin osin voimassa, mitä uittoyhdistyksen metsänomistajia edustavan jäsenen tehtävään määräämisestä, toimikaudesta ja palkkiosta on tämän luvun 40 ja 41 §:ssä säädetty. (29.7.1976/649)

Jollei ohjesäännössä ole määräystä hallituksen puheenjohtajan valitsemisesta tai puheenjohtajaa ole määrätty hallituksen jäseniä kokouksessa valittaessa, hallitus valitsee puheenjohtajan keskuudestaan.

53 §

Uittoyhdistyksen hallituksen jäsenellä on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei maa- ja metsätalousministeriö myönnä uittoyhdistykselle lupaa poiketa tästä. (8.1.1993/98)

Vajaavaltainen tai konkurssissa oleva ei voi olla hallituksen jäsenenä. (8.1.1993/98)

Hallituksen jäsenen voi se, joka on hänet valinnut tai määrännyt, vapauttaa toimestaan, vaikkei hänen toimikautensa ole päättynyt. Ohjesäännön mukaisesti valittu hallituksen jäsen saa kuitenkin palkkion myös jäljellä olevalta ajalta, jollei ympäristölupavirasto yhdistyksen hakemuksesta toisin määrää. (4.2.2000/88)

54 §

Uittoyhdistyksen hallituksen tulee kaikella huolella ja ottaen yhdistyksen jäsenten edut

tasapuolisesti huomioon hoitaa yhdistyksen hallintoa lain ja vahvistettujen sääntöjen sekä yhdistyksen kokouksen ohjeiden mukaisesti. Älköön hallitus kuitenkaan noudattako yhdistyksen kokouksen päätöstä, joka ilmeisesti on lain, uittosäännön, uittoyhdistyksen ohjesäännön tai viranomaisen antaman määräyksen vastainen taikka sellainen, jota jäljempänä tämän luvun 76 §:n 3 momentissa tarkoitetaan.

55 §

Hallitus käyttää uittoyhdistyksen puhevaltaa tuomioistuimessa sekä edustaa muutoinkin yhdistystä.

Haasteen sekä, mikäli tämän luvun 91 §:stä ei muuta johdu, muun ilmoituksen tai vaatimuksen katsotaan tulleen uittoyhdistyksen tietoon, kun se on laillisessa järjestyksessä annettu tiedoksi hallituksen jäsenelle tai uittopäällikölle.

56 § (8.1.1993/98)

Hallitus saa jäsenelleen taikka uittopäällikölle tai muulle yhdistyksen toimihenkilölle antaa tehtäväksi hallituksen valvonnan alaisena hoitaa määrättyjä hallintotehtäviä. Tällaisen henkilön osalta on soveltuvin osin noudatettava, mitä tämän luvun 53 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään hallituksen jäsenestä ja 54 §:ssä hallituksesta.

57 §

Jollei ohjesäännössä ole toisin määrätty, hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on enemmän kuin puolet sen jäsenten koko lukumäärästä.

Hallituksen päätökseksi tulee, jollei päätöstä ohjesäännön mukaan ole tehtävä määräenemmistöin tai yksimielisesti, se mielipide, jota pääluvun mukainen enemmistö on kannattanut tai, äänten mennessä tasan, puheenjohtajan kannattama mielipide, sekä vaaleissa arpa.

58 § (4.2.2000/88)

Uittoyhdistyksen hallituksen on huolehdittava siitä, että yhdistyksen nimi, kotipaikka ja yhteisuitoalue, hallituksen jäsenten nimet ja kotipaikat sekä se, miten yhdistyksen nimi kirjoitetaan ja kenellä on oikeus nimen kirjoittamiseen, ilmoitetaan ympäristölupavirastossa pidettävään rekisteriin, josta asetuksella säädetään. Niin ikään on rekisteriin ilmoitettava yhdistyksen ohjesäännön vahvistamisesta tai muuttamisesta ja on ilmoitukseen liitettävä virallisesti oikeaksi todistettu jäljennös päätöksestä.

59 §

Hallinnon ja tilien tarkastamista varten tulee uittoyhdistyksen valita vähintään kaksi tilintarkastajaa sekä näille varamiehet. Ympäristölupavirasto voi yhdistyksen jäsenen tai Metsähallituksen hakemuksesta, jos katsoo syytä siihen olevan, määrätä pätevän henkilön yhdistyksen valitsemien tilintarkastajien lisäksi virkavastuulla tarkastamaan yhdistyksen tilejä ja antamaan siitä kertomuksen Metsähallitukselle. Näin määrätyn tilintarkastajan palkkion vahvistaa ympäristölupavirasto ja suorittaa uittoyhdistys. (4.2.2000/88)

Tilintarkastajasta on voimassa, mitä tämän luvun 53 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään hallituksen jäsenestä. (8.1.1993/98)

60 §

Hallituksen jäsenen, tämän luvun 56 §:ssä tarkoitetun toimihenkilön sekä tilintarkastajan on korvattava uittoyhdistykselle vahinko, jonka hän tehtävässään on yhdistykselle tahallisesti tai huolimattomuudesta aiheuttanut.

Yhdistyksen jäsenelle on 1 momentissa tarkoitettu henkilö velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän jäsenelle on aiheuttanut jäljempänä tämän luvun 76 §:n 3 momentissa tarkoitettulla toimenpiteellä.

Jos huolimattomuus on lievä, voidaan korvauksen määrää alentaa, milloin se vahingon suuruuteen ja muihin seikkoihin nähden harkitaan kohtuulliseksi.

Vahingosta, joka on useiden korvattava, vastaa kukin omasta ja toistensa puolesta. Jos kuitenkin jonkun osalta vahingonkorvausta on 3 momentin mukaisesti alennettu, vastaa hän vain alennetulla määrällä. Korvausvelvollisten kesken on korvausmäärä jaettava sen mukaan kuin harkitaan kohtuulliseksi ottaen huomioon kunkin korvausvelvollisen viaksi jäävän syyllisyyden määrä ja muut asianhaarat.

61 §

Korvausta tämän luvun 60 §:n nojalla on vaadittava kanteella käräjäoikeudessa. (4.2.2000/88)

Kanne sanotun pykälän 1 momentin nojalla uittoyhdistykselle tulevasta korvauksesta on pantava vireille kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun yhdistyksen kokouksessa on tehty vastuuvapautta koskeva päätös, jollei kysymys ole kanteesta, joka perustuu vastuuvapauden myöntämisen jälkeen ilmitulleisiin seikkoihin. Korvauskanteen voi silloinkin, kun vastuuvapaus on myönnetty, yhdistyksen lukuun nostaa myös se, joka vahinkoa aiheuttanutta toimenpidettä suoritettaessa on ollut yhdistyksen jäsenenä eikä ole toimenpidettä hyväksynyt.

62 § (4.2.2000/88)

Jos uittoyhdistys ei jonakin vuonna toimita uittoa taikka jos yhteisuito vesistöissä kokonaan lakkaa, ympäristölupaviraston on yhdistyksen viimeksi toimineen hallituksen tai, milloin yhteisuiton lakkaaminen perustuu uittosäännön kumoamiseen tai muuttamiseen, Metsähallituksen hakemuksesta määrättävä yksi tai useampia toimitsijoita hallituksen sijasta ja sille kuuluvien valtuuksien hoitamaan yhdistyksen asioita sekä tarvittaessa huolehtimaan yhdistyksen lakkauttamista varten suoritettavista selvittelytoimenpiteistä. Uittoyhdistyksen kokoukselle kuuluvaa päätäntävaltaa käyttävät tällöin, mikäli kysymys on tietyn vuoden uittoa koskevasta asiasta, yhdistyksen sanotun vuoden jäsenet sekä muussa tapauksessa toimitsijat.

63 §

Uittoa varten lunastetun tai uittosäännön määräyksen perusteella uittoyhdistyksen käytettävänä olevan omaisuuden lisäksi yhdistyksellä on oikeus hankkia nimiinsä kiinteätä omaisuutta tai käyttöoikeus siihen, mikäli omaisuus on tarpeen välittömästi uittoa varten tahi toimisto-, varasto- tai työpajarakennuksen hankkimiseksi yhdistykselle taikka asuntojen järjestämiseksi yhdistyksen toimihenkilöille tai työntekijöille tahi muuhun tällaiseen tarkoitukseen ja omaisuuden tai käyttöoikeuden hankkiminen on katsottava taloudellisesti tarkoituksenmukaiseksi.

Uittokalustoa sekä muuta irtainta omaisuutta uittoyhdistys saa hankkia, mikäli kuin sen hankkimista on pidettävä uittoa tai yhdistyksen muuta toimintaa varten tarpeellisena.

64 § (4.2.2000/88)

Uittoyhdistykselle tämän lain mukaisesti kuuluvaa tai yhdistyksen tämän luvun 63 §:n 1

momentin nojalla hankkimaa kiinteää omaisuutta yhdistys saa luovuttaa tai velasta kiinnityttää vain, jos ympäristölupavirasto hakemuksesta on antanut siihen luvan. Lupaa ei saa myöntää sellaisen omaisuuden osalta, jonka säilyttäminen uittoyhdistyksen hallinnassa on katsottava uiton jatkuvan toimittamisen kannalta välttämättömäksi. Edellä mainittua omaisuutta siihen kuuluvine laitteineen ja rakennelmineen ei saa ulosmitata muusta kuin kysymyksessä olevaan kiinteistöön kiinnitetystä tai sellaisesta saatavasta, josta kiinteistö muutoin on panttina taikka jolla on kiinteistöön parempi etuoikeus kuin minkä kiinnitys tuottaa.

Jos uittoyhdistys luovuttaa 1 momentissa tarkoitettua tai muuta sille kuuluvaa omaisuutta, eikä kysymys ole käyttökelvottoman tai tarpeettomaksi tulleen irtaimen omaisuuden rahaksi muuttamisesta, on, mikäli saatuja varoja ei välittömästi käytetä vastaavanlaisen omaisuuden hankkimiseen, varojen käyttämistä koskeva asia hakemuksella saatettava ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

65 §

Uittosäännön nojalla saatua käyttöoikeutta toiselle kuuluvaan alueeseen älköön luovutettako. Älköön myöskään tällaista käyttöoikeutta eikä alueelle uittosäännön perusteella tehtyjä laitteita ja rakennelmia ulosmitattako uittoyhdistyksen velasta.

Käyttöoikeuden lakkaamisesta säädetään tämän luvun 15 §:ssä.

66 §

Kustannukset, jotka aiheutuvat määrätynlaisen uittoa varten tarpeellisen omaisuuden hankkimisesta taikka uittoyhdistyksen toimintaa useamman vuoden aikana edistävästä töistä, voidaan, jollei niitä ole pidettävä uittosäännössä tai ympäristölupaviraston päätöksellä kuolettaviksi määrättyinä kuntoonpano- tai kunnossapitokustannuksina, uittoyhdistyksen ohjesäännössä tai hakemuksesta annetulla ympäristölupaviraston päätöksellä määrätä kuolettaviksi myöhempinä vuosina yhdistyksen jäseninä olevilta puutavaran omistajilta perittävin kuoletusmaksuin noudattamalla kunkin erilaatuisen omaisuuden ja työn osalta ohjesäännössä vahvistettuja tai ympäristölupaviraston erikseen vahvistamia perusteita. (4.2.2000/88)

Milloin uittoyhdistyksellä on velkaa yli sen, mikä voidaan suorittaa myöhempinä vuosina yhdistyksen jäseninä olevilta puutavaran omistajilta saatavilla kuoletusmaksuilla, on tällaisen velan maksamiseen tarvittavat varat perittävä asianomaisen vuoden uittokustannuksina.

67 §

Uittoyhdistyksellä on oikeus tehdä uittovuotta pitemmäksi ajaksi sopimuksia toimihenkilöiden ja työntekijäin työsuhteesta ja siihen liittyvästä palkkauksesta, eläkkeestä ja muista eduista sekä vahingonkorvauksista, töiden teettämisestä, omaisuuden vuokraamisesta ja muista uittoon liittyvistä asioista. Niin ikään yhdistys voi liittyä jäseneksi tai osakkaaksi uiton edistämistä tai työntekijöiden ja heidän omaistensa eläketurvan järjestämistä tarkoittaviin yhtymiin. Älköön edellä mainittua oikeutta kuitenkaan käytettäväkään asianomaisena vuonna uitettavaa puutavaraa omistaville uittoyhdistyksen jäsenille kuuluvien velvollisuuksien siirtämiseksi tulevien vuosien uittajille.

Jos 1 momentissa tarkoitettua sopimusta on pidettävä sivulliselle ilmeisesti kohtuutonta etua tuottavana, käräjäoikeus voi, jollei se jommankumman sopimuspuolen kanteesta ole vahvistanut sopimusta, sellaisen uitettavaa puutavaraa omistavan uittoyhdistyksen jäsenen kanteesta, joka ei ole myötävaikuttanut sopimusta koskevan päätöksen tekemiseen, muuttaa sopimusta aikaisintaan sen tekemistä seuraavan uittovuoden alusta lukien. Milloin sopimusta on tässä tarkoitettussa

tapauksessa oleellisesti muutettu, on sillä, jonka kanssa uittoyhdistys on sopimuksen tehnyt, oikeus purkaa sopimus. Tätä tarkoittava vaatimus on tehtävä käräjäoikeudessa vireille pantavalla kanteella. (4.2.2000/88)

Sen estämättä, mitä edellä on sanottu, käräjäoikeus voi sopimuspuolen tai uitettavaa puutavaraa omistavan yhdistyksen jäsenen kanteesta, jos olosuhteet oleellisesti ovat muuttuneet ja erityistä syytä siihen on, tehdä muutoksia edellä tarkoitettuihin sopimuksiin. (4.2.2000/88)

68 §

Uittoyhdistyksellä voi olla sen muista varoista erillään pidettäviä, vahvistettujen sääntöjen mukaan hoidettavia rahastoja omaisuuden hankinta- ja kunnossapitokustannusten tasoittamista, eläkkeen suorittamista, toimihenkilöiden ja työntekijäin muuta huoltoa sekä sellaisia vero-, korvaus- ja muita maksusuorituksia varten, jotka joutuvat maksettaviksi vasta uittovuoden jälkeen. Rahaston perustamista ja sen sääntöjen hyväksymistä koskevalle yhdistyksen kokouksen päätökselle on haettava ympäristölupaviraston vahvistus. Ympäristölupavirasto voi tehdä sääntöihin yhdistyksen jäsenten edun turvaamiseksi tarpeellisia muutoksia. (4.2.2000/88)

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen rahaston varoja saadaan ulosmitata vain sellaisesta velasta, jonka suorittamiseen rahaston varat sääntöjen mukaan on tarkoitettu käytettäväksi.

69 §

Uittokustannuksiin luetaan:

1) varsinaiset uittokustannukset, jollaisia ovat työkustannukset, korvaukset, vuokrat ja muut niihin verrattavat maksut, omaisuuden hankkimisesta ja kunnossapidosta sekä suoritetuista vakuutusmaksuista johtuvat kustannukset, jotka eivät ole sellaisia kuin jäljempänä 2 kohdassa tarkoitetaan, yhdistyksen veloista johtuvat suoritukset, hallintomenot, siirrot tämän luvun 68 §:ssä tarkoitettuihin rahastoihin, tämän luvun 72 §:ssä mainitut varaukset sekä muut yleiset menot;

2) tämän luvun 25, 27 ja 31 §:ssä tarkoitettujen kuntoonpanosta ja kunnossapidosta johtuvat kustannukset; sekä

3) erilliset kustannukset, kuten puutavaran veteen siirtämisestä, muualla kuin uittosäännössä määrättyllä erottelupaikalla suoritetun erottelun järjestämisestä ja toimittamisesta sekä yksityisestä uitosta taikka muusta sellaisesta toiminnasta, joka ei kuulu yhteisuitoon tai uittajien yhteisten etujen valvomiseen, aiheutuvat menot.

70 §

Kunkin vuoden varsinaisista uittokustannuksista samoin kuin sanotun vuoden osalle tulevista kuntoonpano- ja kunnossapitokustannuksista on uittoyhdistyksen toimesta sinä vuonna uitettavan puutavaran omistajien suoritettava osuutensa yhdistykselle. Erilliset kustannukset on sen suoritettava, jonka hyväksi tapahtuneesta toiminnasta ne ovat aiheutuneet. Muuta korvausta uiton toimittamisesta älköön perittäkö.

Varsinaiset uittokustannukset on jaettava puutavaran omistajien kesken ohjesäännössä vahvistettujen perusteiden mukaan. Sanottuja perusteita vahvistettaessa voidaan yhteisuitoalue niissä kohdin, joissa toimitetaan puutavaran niputtamista tai erottelemista, sekä muutoinkin matkaosuuksilla, joilla uitto tai hinaus saattaa aiheuttaa erisuuruisia kustannuksia, jakaa erillisiksi piireiksi. Kustannusten jakamisen pääperusteena on uitettava puutavaramäärä ohjesäännössä määrättyinä yksikköinä. Lisäksi voidaan muut kulloinkin soveltuvat perusteet,

kuten kuljetusmatka, eri puutavaralajien erilainen uitto- ja erotteluhankaluus, väylien uittokelpoisuus sekä puutavaraerän koosta johtuva lisäkustannus, ottaa huomioon jakoa toimitettaessa. (29.7.1976/649)

Kuntoonpano- ja kunnossapitokustannukset on jaettava puutavaran omistajien suoritettaviksi uittosäännössä tämän luvun 26 §:n 1 momentin ja 31 §:n 1 momentin nojalla vahvistettujen perusteiden mukaan.

71 §

Uitettavaa puutavaraa omistavien uittoyhdistyksen jäsenten on uittokustannusten maksamista varten suoritettava yhdistykselle sen kokouksen päättämät ennakkomaksut.

Ennakkomaksua älköön käytettävä muuhun tarkoitukseen kuin uittokustannusten suorittamiseen. Jäsenellä ei ole oikeutta kuitata ennakkomaksua hänellä yhdistykseltä olevaa saatavaansa vastaan.

Ennakkomaksusta on hyvitetävä ja viivästyneestä maksusta maksuvelvollisen suoritettava vuosittain korkoa kuusi sadalta, jollei yhdistyksen kokous ole korosta muuta määrännyt. Viivästyskorko saadaan määrätä enintään neljä sadalta korkeammaksi kuin hyvitetävä korko.

72 §

Jäsenen suoritettava osuus uittokustannuksista määrätään yhdistyksen tilinpäätöksen perusteella.

Milloin kaikkien uittokustannusten määrää ei ole voitu selvittää ennen tilien päättämistä eikä selvittämättömiä menoja varten ole tämän luvun 68 §:ssä tarkoitettua rahastoa, saadaan uittokustannuksiin sisällyttää erityinen arvioitu määrä selvittämättömien kustannusten varalle. Mikäli arvioitu määrä ei ole riittävä tai myöhemmin ilmenee uusia menoja, joita varten ei ole käytettävissä varoja, on lisämäärä perittävä asianomaisena vuonna uitettua puutavaraa omistaneilta jäseniltä heille tiedoksi annetun jakoluettelon perusteella.

Jos selvittämättömiä menoja varten varattu määrä on niiden maksamiseen tarvittavaa määrää suurempi, on yli menevä osa, mikäli se ei ole vähäinen, korkoineen palautettava asianomaisille puutavaran omistajille.

73 §

Jos puutavaran omistajalta ei saada hänen osuuttaan uittokustannuksista, on sanottu osuus perittävä muilta samana vuonna uitettua puutavaraa omistaneilta yhdistyksen jäseniltä noudattamalla, mitä myöhemmin ilmenevien uusien menojen suorittamista varten tarvittavan lisämäärän perimisestä tämän luvun 72 §:ssä on säädetty.

74 §

Uittoyhdistyksellä on oikeus, jos sen jäsen on jättänyt osuutensa uittokustannuksista tai ennakkomaksun suorittamatta, pidättää tälle kuuluvaa, asianomaisena vuonna tai myöhemmin yhdistyksen uitettavana olevaa puutavaraa saatavansa vakuudeksi sekä julkisella huutokaupalla myydä tarvittava määrä tällaista puutavaraa saatavansa ja sen perimiskulujen suorittamiseksi.

Vesistöissä alempana toimivan uittoyhdistyksen tulee toisen yhdistyksen ilmoituksesta tämän lukuun pidättää uittotavaraa 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa.

75 §

75 § on kumottu L:lla 29.7.1976/649.

76 §

Uittoyhdistyksen kokouksen päätös, joka lain, uittosäännön, uittoyhdistyksen ohjesäännön tai viranomaisen antaman määräyksen vastaisesti rajoittaa yhdistyksen jäsenelle kuuluvaa oikeutta tai asettaa hänelle velvoituksia, on häntä kohtaan tehoton, jos hän ei ole päätöksen tekemiseen osallistunut. Kysymys päätöksen tehostuudesta voidaan hakemuksella saattaa ympäristölupaviraston ratkaistavaksi. (4.2.2000/88)

Muutoin on, jos uittoyhdistyksen kokouksen päätös tai hallituksen toimenpide on lain, uittosäännön, uittoyhdistyksen ohjesäännön tai viranomaisen antaman määräyksen vastainen, sillä, joka päätöstä tehtäessä tai toimenpidettä suoritettaessa oli uittoyhdistyksen jäsen sekä yhdistyksen hallituksen jäsenellä oikeus moittia päätöstä tai toimenpidettä, jota ei ole hyväksynyt, hakemuksella, joka on ympäristölupavirastossa pantava vireille viimeistään kuudentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on tehty taikka hän sai hallituksen toimenpiteestä tahi, milloin kysymys on tämän luvun 72 §:n 2 momentissa tarkoitettun lisämäärän perimisestä, sanotussa momentissa mainitusta jakoluettelosta tiedon. (4.2.2000/88)

Jos yhdistyksen kokouksen päätökseen tai hallituksen toimenpiteeseen osallistuneet ovat yhdistyksen tai sen joidenkin jäsenten kustannuksella hankkineet itselleen tai toiselle ilmeisesti epäoikeutettuja etuja, on tällaisen päätöksen tai toimenpiteen moittimisesta voimassa, mitä 2 momentissa on sanottu.

77 §

Jos uittoyhdistyksen kolmannen henkilön kanssa tekemä oikeustoimi perustuu sellaiseen päätökseen tai toimenpiteeseen, jota tämän luvun 76 §:n mukaan voidaan moittia, tai hallitus tahi tämän luvun 56 §:ssä tarkoitettu toimihenkilö on oikeustointa tehtäessä ylittänyt toimivaltansa, niin oikeustoimi ei sido yhdistystä, jos kolmas henkilö tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää edellä tarkoitettusta virheellisyydestä.

78 § (29.7.1976/649)

Kun uittoyhdistyksen toiminta lakkaa, on sellainen yhdistykselle kuuluva irtain omaisuus, jonka säilyttämistä vesistöissä ehkä jatkuvan uiton toimittamisen kannalta ei ole katsottava välttämättömäksi, selvityksestä huolehtimaan asetettujen toimitsijain toimesta muutettava rahaksi. Vastaavasti on muutettava rahaksi sellainen uittoyhdistykselle kuuluva kiinteä omaisuus, jonka säilyttämistä vesistöissä edellä mainitun taikka muun metsän tai vesistön käyttöä palvelevan tarkoituksen kannalta ei ole katsottava välttämättömäksi. Ympäristölupaviraston asiana on toimitsijain hakemuksesta määrätä, mikä kiinteä omaisuus on muutettava rahaksi. Muu kiinteä omaisuus siirretään valtiolle ympäristölupaviraston päätöksellä, josta on voimassa, mitä tämän luvun 14 §:n 3 momentissa säädetään. (4.2.2000/88)

Myynnistä saadut varat on, sen jälkeen kun yhdistyksen vielä suorittamatta olevat velvoitukset on ensin täytetty, käytettävä metsähallituksen toimesta uiton hyväksi tai vesistön tilan palauttamista palvelemaan tarkoitukseen ensisijaisesti asianomaisella vesistöalueella. (10.3.1989/236)

Uittovahinko

79 § (29.7.1976/649)

Uittovahingolla tarkoitetaan toisen omaisuudelle uiton yhteydessä suoritetuista töistä ja

toimenpiteistä, uittokaluston tai puutavaran säilyttämisestä vesistöissä ja sen rannassa tai törmäämisestä rantaan sekä uittoväen kulkemisesta ja oleskelemisesta rannalla samoin kuin vesistöissä kulkevalle alukselle uponneesta tai uppoamistilassa olevasta uittopuusta taikka veden alla olevasta uittolaitteesta tai uittotarvikkeesta tahi uittoväylän ulkopuolella oleville kalastusverkoille nippukuljetuskiinnikkeistä tai uitosta muutoin aiheutunutta vahinkoa, haittaa ja muuta edunmenetystä, jos se on sellainen, kuin 11 luvussa tarkoitetaan. Sellaista vahinkoa, josta tämän luvun 13 §:n mukaan on uittosäännössä määrätty suoritettavaksi korvaus, ei lueta uittovahingoksi.

Alusten yhteentörmäyksestä aiheutuneen vahingon korvaamisesta on voimassa, mitä merilaissa säädetään.

80 §

Uittovahingosta, joka on ennakolta arvioitavissa, voidaan määrätä korvaus uittosäännössä. Tällainen korvaus on ensi sijassa uittoyhdistyksen, jos sellainen toimii vesistöissä, taikka vesistön kuntoonpanijan suoritettava, ja sen osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä kuntoonpanokustannuksista on säädetty.

Jollei uittovahingon korvaamisesta ole uittosäännössä määrätty, on sen korvaamista koskeva vaatimus puhevallan menettämisen uhalla tehtävä uiton toimittajalle tai tämän edustajalle taikka kysymyksessä olevassa vesistön osassa uitetun puutavaran omistajalle kirjallisesti viimeistään uittovuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. (29.7.1976/649)

81 § (29.7.1976/649)

Uittoyhdistyksen toimialueella suoritetusta uitosta aiheutunut vahinko on uittoyhdistyksen korvattava.

Muualla kuin 1 momentissa tarkoitettulla alueella suoritetusta uitosta aiheutuneen vahingon korvaa puutavaran omistaja tai, jos useat puutavaran omistajat ovat yksityisuitossa samana uittokautena toimittaneet vesistöissä uittoa, puutavaran omistajat yhteisvastuullisesti.

Milloin uittoyhdistys on toimittanut yksityisuittoa, sen osalta on vastaavasti voimassa, mitä 2 momentissa on säädetty puutavaran omistajasta.

82 §

Jos uittovahinko, jonka korvaamista on vaadittu, on aiheutunut siitä, että vahinkoa kärsinyt on laiminlyönyt pitää kunnossa hänen tehtäväkseen ja kunnossa pidettäväkseen määrättyä laitetta tai rakennelmaa omaisuutensa suojaamiseksi uittovahingolta, tahi jos hän lain tai voimassa olevien määräysten vastaisesti menettelemällä on kokonaan tai osaksi aiheuttanut tai muulla tavalla osaltaan tuottanut vahingon taikka jos seikka, jolla ei ole yhteyttä uiton kanssa, on vaikuttanut sanotun vahingon syntymiseen, on uittoyhdistys tai puutavaran omistaja vastaavalta osalta vapaa korvausvelvollisuudesta.

83 §

Puutavaran omistajalla, joka on suorittanut korvausta yksityisuitossa aiheutuneesta uittovahingosta suuremman määrän, kuin mikä suhteellisesti vastaa hänen osuuttaan hänen ja muiden korvausvelvollisten yhteensä uittamasta puutavaramäärästä, on oikeus saada toiselta puutavaran omistajalta hänen samoin perustein laskettu osuutensa korvausmäärästä sekä vastaava osa korvauksesta, jota, ottaen huomioon, mitä 12 luvun 10 §:ssä on säädetty, ei ole saatu sen suorittamiseen velvolliselta puutavaran omistajalta. Jos uittovahinko näytetään yhden

puutavaran omistajan tai hänen palveluksessaan olevan henkilön tuottamaksi, hän on kuitenkin yksin velvollinen vastaamaan muille koko korvausmäärästä. Siltä osin kuin puutavaran omistaja näyttää, että hänen puutavaran on uittettu yksityisuitossa sellaisena aikana tai sillä tavalla, ettei vahinko ole saattanut aiheutua sen uittamisesta, vapautuu hän vastaavalta osalta vastaamasta korvausmäärästä. (29.7.1976/649)

Mitä 1 momentissa on säädetty puutavaran omistajasta, on vastaavasti voimassa uittoyhdistyksestä, milloin se on toimittanut yksityisuiton.

Uittoyhdistyksen suorittama uittovahingon korvaus luetaan varsinaisiin uittokustannuksiin kuuluvaksi. Mikäli vahinko on aiheutunut uittoyhdistyksen toimittamasta yksityisuitosta eikä ole yhdistyksen palveluksessa olevan henkilön tuottama, on kysymyksessä olevan puutavaran omistajan korvattava yhdistykselle vahingonkorvauksen suorittamisesta johtuva kustannus, niin kuin erillisten uittokustannusten suorittamisesta on säädetty.

Milloin uittoyhdistys on 81 §:n 1 momentin nojalla maksanut vahingonkorvausta sen toimialueella suoritetusta yksityisuitosta aiheutuneesta vahingosta toimittamatta itse alueellaan yksityisuittoa, yksityisuittoa toimittaneet puutavaran omistajat ovat yhteisvastuullisesti velvollisia korvaamaan uittoyhdistykselle sen vahingonkorvauksena suorittaman määrän. Korvausvastuun jakamisesta puutavaran omistajien kesken on vastaavasti voimassa, mitä 1 momentissa on sanottu. (29.7.1976/649)

84 §

Jolleivät asianosaiset sovi uittovahingon korvaamisesta, on, mikäli tämän luvun 90 §:stä ei muuta johdu, vaatimus siitä välimiesten tutkittava. Välimiehistä valitsee vahinkoa kärsinyt yhden ja se, jolta korvausta vaaditaan, yhden sekä näin valitut yhdessä puheenjohtajan. Jos korvausta vaaditaan yhteisesti kahdelta tai useammalta korvausvelvolliselta, on näiden valittava yhteinen välimies.

Välimiesten kelpoisuudesta ja vastuusta on voimassa, mitä välimiesmenettelystä annetussa laissa säädetään. (12.7.1993/653)

85 §

Jollei asianosainen seitsemässä päivässä sen jälkeen, kun vastapuoli todisteellisesti on ilmoittanut vaativansa välimiesmenettelyä sekä valitsemansa välimiehen, tiedota, kenet hän on puolestaan valinnut välimieheksi, taikka jolleivät ne, joiden on valittava yhteinen välimies, pääse yksimielisyyteen asiasta tai välimiehet sovi puheenjohtajan valitsemisesta, on sen yleisen alioikeuden, jonka tuomiopiirissä vahinkoa väitetään aiheutuneen, jonkun asianosaisen pyynnöstä määrättävä välimies tai puheenjohtaja välimiesmenettelystä annetun lain mukaisesti. Tähän määräykseen ei saa hakea valittamalla muutosta. (12.7.1993/653)

Milloin kaksi tai useammat ovat tämän luvun 81 §:n mukaan yhteisvastuullisesti velvollisia korvaamaan uittovahingon, mutta vaatimus on kohdistettu vain johonkin heistä, on, mikäli se, johon vaatimus on kohdistettu, esittää välimiehille selvityksen siitä, että hän on antanut asiasta todisteellisesti tiedon muulle korvausvelvolliselle, myös tämä velvoitettava yhteisvastuullisesti korvauksen suorittamiseen.

Välitystuomio on laadittava kirjallisesti ja siihen on merkittävä antamispäivä ja -paikka. Tuomio, joka on välimiesten allekirjoitettava, on toimitettava asianomaiselle ympäristölupavirastolle. Kappale tuomiota on toimitettava kullekin asianosaiselle siten kuin välimiesmenettelystä annetun lain 37 §:ssä säädetään. (4.2.2000/88)

Välimiehillä on oikeus välitystuomioissa määrätä itselleen matkakustannusten korvaus sekä palkkio sen mukaan, kuin heidän ratkaistavanaan olevan asian laadun ja laajuuden sekä siihen tarpeellisen erikoistuntemuksen harkitaan kohtuudella vaativan. Samalla heidän tulee määrätä, kenen on suoritettava välimiesmenettelystä johtuneet kustannukset.

86 §

Välitystuomioon tyytymätön saa hakea siihen muutosta kärjäoikeudessa. Tätä tarkoittava riita- asia on pantava vireille 60 päivän kuluessa siitä kun tuomio annettiin. (4.2.2000/88)

Jollei muutosta välitystuomioon haeta eikä kysymys ole tämän luvun 88 §:n 2 momentissa tarkoitettusta tapauksesta, on täytäntöönpanon osalta noudatettava ulosottolain 3 luvun 16 §:n säännöstä.

87 §

Milloin uittovahinkoa on syntynyt eikä korvausvelvollinen ole vaadittaessa antanut siitä hyväksyttävää vakuutta, voi ulosottomies, jollei vaatimus ilmeisesti ole perusteeton, vahinkoa kärsineen vaatimuksesta panna takavarikkoon tarvittavan määrän uitettavaa puutavaraa.

Takavarikkoon pantu puutavara on panttina uittovahingon korvauksen sekä takavarikoimis- ja muiden perimiskustannusten suorittamisesta.

88 §

Välimiehet voivat ennen asian ratkaisemista päättää, että sitä määrää, josta tämän luvun 87 §:n mukaan vakuus on annettava tai jonka vakuudeksi sanotun pykälän nojalla pyydetään takavarikkoa tai takavarikko on myönnetty, on alennettava siitä, miksi korvausta vaativa on sen ilmoittanut. Jos takavarikko on myönnetty ja ulosottomiehelle toimitetaan välimiesten päätös määrän alentamisesta, on takavarikko vastaavilta osin peruutettava.

Kun välimiehet ovat määränneet korvauksen uittovahingosta maksettavaksi ja uitettavan puutavaran takavarikkoon panemisesta on kulunut neljä viikkoa, on, mikäli sanotussa ajassa korvausta ei ole maksettu tai vakuutta siitä asetettu, takavarikossa olevaa puutavaraa myytävä niin paljon, että se vastaa korvausta ja tämän luvun 87 §:n 2 momentissa mainittuja kustannuksia.

Välimiesten määräystä vakuuden antamisesta ja uitettavan puutavaran tai, jos sitä on 2 momentin mukaisesti myyty, saadun hinnan takavarikossa pitämisestä on noudatettava, vaikka välitystuomioon haetaankin muutosta.

89 §

Uitettavan puutavaran takavarikko tai ulosmittaus ei estä sen kuljettamista erottelu- tai varastopaikalle taikka muualle, missä sitä vähimmin kustannuksin ja uitolle vähiten haittaa tuottamalla voidaan pitää, jos uittaja viivytyksestä suorittaa kustannukset puutavaran vartioimisesta uitettaessa ja säilytyspaikalla sekä tarpeen vaatiessa sen luovuttamisesta toiselle ulosottomiehelle.

90 § (12.7.1993/653)

Asianosaisilla on oikeus sopia uittovahingon korvausta koskevan asian saattamisesta välimiesten käsiteltäväksi välimiesmenettelystä annetussa laissa säädettyä menettelyä noudattaen. Tällöin on vastaavasti voimassa, mitä 88 §:ssä säädetään.

Erinäisiä säännöksiä

91 §

Uittajan on määrättävä jokaiseen kuntaan, jonka alueella uittoa toimitetaan, uittoasiamies, jonka tulee uiton aikana olla yleisön helposti tavattavissa. Uittoasiamiehen nimi ja osoite sekä niissä tapahtuneet muutokset on ilmoitettava ympäristönsuojelulautakunnalle ja asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle sekä lisäksi paikallispoliisille. (24.1.1995/79)

Jollei 1 momentin säännöstä ole noudatettu, on paikallispoliisin sen vaatimuksesta, jota asia koskee, määrättävä sopiva henkilö uittoasiamieheksi sekä annettava siitä tieto uittajalle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja alueelliselle ympäristökeskukselle. Uittoasiamieheksi määrätyllä on oikeus saada tehtävästään uittajalta kohtuullinen palkkio. Jos palkkiosta syntyy erimielisyyttä, voidaan asia saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston käsiteltäväksi. (4.2.2000/88)

Uittoasiamies on uittajan ja puutavaran omistajan paikallisena edustajana uittoa koskeissa asioissa. Tällaisesta asiasta johtuva ilmoitus tai vaatimus, haastetta lukuunottamatta, voidaan laillisin vaikutuksin antaa tiedoksi uittoasiamiehelle.

92 §

Jos vesistöissä, jossa uittoa ei ole määrätty yhteiseksi, samaan aikaan uitetaan kahden tai useamman puutavaran omistajan puita, ja toisen uitosta saattaa olla toiselle haittaa, ympäristölupavirasto voi uittajan hakemuksesta määrätä uittoa varten järjestelypäällikön, jonka tulee tasapuolisesti valvoa kaikkien puutavaran omistajien etua ja huolehtia uiton järjestämisestä niin, että haitta, mikäli mahdollista, vältetään. (4.2.2000/88)

Jollei uittaja noudata järjestelypäällikön toimessaan antamaa määräystä, hän on velvollinen korvaamaan vahingon, joka siitä toiselle uittajalle ehkä aiheutuu.

Järjestelypäälliköllä on oikeus saada tehtävästään uittajilta palkkio. Jos palkkion suuruudesta tai sen suorittamisvelvollisuuden jakamisesta uittajien kesken syntyy erimielisyyttä, voidaan asia hakemuksella saattaa ympäristölupaviraston käsiteltäväksi. (4.2.2000/88)

Ympäristölupaviraston 1 momentin nojalla antamaa määräystä on noudatettava, vaikka siihen haetaankin muutosta. (4.2.2000/88)

Näin järjestettyä uittoa pidetään uittovahingon korvaamisen osalta yksityisuittona.

93 §

Ennen kuin puutavara lasketaan vesistöön, tulee siinä olla helposti havaittava omistajan uittomerkki, josta on annettu tieto niille alueellisille ympäristökeskuksille, ympäristönsuojelulautakunnille ja paikallispoliisille, joiden toimialueella uittoa toimitetaan. Jos puutavaraa uitetaan nipuissa, vastaava uittomerkki tulee olla nipussa ennen sen vesistöön laskemista. (24.1.1995/79)

Milloin puutavara uitetaan uittoyhdistyksen toimesta tai uittoyhdistyksen alueella toimitetaan yksityisuittoa, on merkki yhdistyksen hyväksyttävä ja sen toimesta saatettava 1 momentissa mainittujen viranomaisten tietoon.

Ympäristölupavirasto voi määrättyä tapausta varten myöntää vapautuksen uittotavaran merkitsemisestä, jos uitto voidaan toimittaa niin, ettei synny epätietoisuutta siitä, kenelle puut

kuuluvat. (4.2.2000/88)

94 §

Kotitarvepuun yksityisuitoon älköön sovellettako tämän luvun 91-93 §:n säännöksiä.

95 §

Jos uitossa sekaantuu eri omistajien sellaista puutavaraa, jossa ei ole ilmoitettua uittomerkkiä, eikä voida todeta, kenelle puutavara kuuluu, on se yksityisuitossa jaettava niiden puutavaran omistajien kesken, jotka näyttävät heiltä uitossa hävinneen puutavaraa, suhteellisesti sen mukaan, kuin sitä jokaiselta on hävinnyt, sekä yhteisuitossa myytävä uittajien yhteiseen lukuun.

96 § (4.2.2000/88)

Puutavara saadaan uittaa kuorimattomana, jos uitto lasketaan varmuudella voitavan saattaa loppuun vuoden kuluessa siitä, kun puut on kaadettu, ellei 1 luvun 19 §:stä muuta johdu eikä ympäristölupavirasto sille tehdyn hakemuksen johdosta ole kieltänyt vesistöissä kuorimattoman puutavaran uittoa siitä johtuvan haitan vuoksi.

Milloin uitto ei ole mainitussa ajassa loppuun saatettavissa, tulee puutavaran, ennen kuin sitä ryhdytään uittamaan, olla kelvollisesti kuorittua. Kuitenkin saadaan, ellei 1 luvun 19 §:stä muuta johdu, kesällä lehteen kaadetut lehtipuut vielä seuraavana vuonna uittaa kuorimattomina ja samoin muikin puutavara toisena vuotena sen kaatamisesta, jos uitto toimitetaan nippu-uittona ja pääasiallisesti selkävesillä, sekä ympäristölupaviraston luvalla muutoinkin, jos erittäin tärkeät syyt sitä vaativat ottaen lisäksi huomioon, mitä 2 luvun 1 a §:ssä säädetään.

Ympäristölupavirasto voi määrätä, että sen tässä pykälässä tarkoitettua päätöstä on noudatettava, vaikka siihen haetaankin muutosta.

97 § (29.7.1976/649)

Jos uitosta on vuotta pitemmäksi ajaksi jäänyt puita rannalle tai rantaveteen, on rannan omistajalla tai haltijalla oikeus ottaa ne talteen. Hän on kuitenkin velvollinen kuukauden kuluessa ilmoittamaan paikallispoliisille niiden talteen ottamisesta, ja niissä olevan uittomerkin, mikäli se on havaittavissa, sekä puutavaralajin ja määrän. Paikallispoliisin tulee viimeistään kahden viikon kuluessa ilmoituksen saatuaan antaa talteen ottamisesta postitse tieto asianomaisille uittoasiamiehille. Puutavaran omistajan tai uittoyhdistyksen on kuukauden kuluessa poliisin ilmoituksen lähettämistä ilmoitettava talteen ottajalle, aikooko se ottaa puut haltuunsa. Jollei puiden omistaja tai uittoyhdistys tee sanottua ilmoitusta taikka ilmoituksen tehtyään ota puita haltuunsa kolmen sellaisen kuukauden kuluessa edellä mainitun ilmoituksen lähettämistä, jolloin vesistö on sulana, tai muussa talteen ottajan kanssa sovitussa määräajassa, saa talteen ottaja puut omikseen. Milloin puiden omistaja tai uittoyhdistys ottaa puut haltuunsa, on sen korvattava talteen ottajalle talteen ottamisesta ja ilmoittamisesta aiheutuneet kustannukset. (18.12.1992/1434)

Jollei puiden omistajasta ole tietoa, on paikallispoliisin, saatuaan ilmoituksen talteen ottamisesta, viivytyksettä tiedotettava siitä julkisella kuulutuksella sekä, jos puiden arvo on huomattava, kerran jossakin paikkakunnalla leviävässä sanomalehdessä. Muutoin on soveltuvin osin noudatettava, mitä 1 momentissa säädetään. (18.12.1992/1434)

Jos uitosta on jäänyt puita rannalle tai rantaveteen tontin, rakennuspaikan, puutarhan, varastopaikan, uimarannan tai muun erityiseen käyttöön otetun alueen kohdalla, on rannan omistajalla tai haltijalla kuitenkin oikeus ottaa puut talteen välittömästi. Talteen ottajan

ilmoittamisvelvollisuudesta ja ilmoituksen johdosta suoritettavista toimenpiteistä sekä omistusoikeuden siirtymisestä on vastaavasti voimassa, mitä edellä tässä pykälässä on säädetty.

Mitä edellä tässä pykälässä on säädetty, ei koske puita, joita säilytetään uittosäännössä määrättyllä varasto-, erottelu- ja niputuspaikalla.

98 §

Vesialueen omistajalla, osakkaalla tai haltijalla sekä muullakin, joka kärsii haittaa uponneesta tai uppoamistilassa olevasta vesistöön jääneestä uittopuusta, on oikeus se nostaa. Muutoin on sellaisiin puihin sovellettava, mitä edellisessä pykälässä on säädetty.

99 § (4.2.2000/88)

Jos uitosta on jäänyt vesistöön uponneita tai uppoamistilassa olevia puita taikka uittotarvikkeita, joista on haittaa veden juoksulle, liikenteelle, vesistön virkistyskäytölle, kalastukselle tai vesistön käyttämiseksi muuhun tarkoitukseen, voi ympäristölupavirasto viranomaisen tai haitasta kärsivän hakemuksesta velvoittaa vesistön kunnossapitäjän, tai, jollei sellaista ole, sen, joka viimeksi on toimittanut vesistössä uittoa, määrättyssä ajassa puhdistamaan vesistön uhalla, että se tehdään kunnossapitäjän tai sanotun uiton toimittajan kustannuksella. Vesistöä toisen kustannuksella puhdistettaessa nostetut puut on myytävä julkisella huutokaupalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia käsitellään 21 luvun 3 §:n mukaisena hallintopakkoasiana.

99 a § (4.2.2000/88)

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhdistystä ole, alueellinen ympäristökeskus voi 30 §:n 3 momentin ja 97-99 §:n säännösten estämättä ja, jos toimenpiteestä ei aiheudu 1 luvun 12-15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta, ilman asian käsittelyä ympäristölupavirastossa poistaa vesistöä vaaraa tai haittaa aiheuttavat uppopuut ja muut uittojätteet, jotka tällöin jäävät valtion omaisuudeksi ilman erillistä ilmoitusvelvollisuutta.

100 §

Jos ulkomaalainen tahtoo toimittaa Suomen alueella puutavaran uittoa, eikä kysymys ole uitosta, josta Suomen ja vieraan valtion kesken tehdyssä sopimuksessa on toisin määrätty, on hänen annettava sen läänin lääninhallitukselle, jonka alueella uitto alkaa, hyväksyttävä vakuus uittajalle tässä laissa säädettyjen velvoitusten täyttämistä.

101 §

101 § on kumottu L:lla 10.3.1989/236.

6 LUKU

Ojitus

Yleisiä säännöksiä

1 §

Viljelys- tai metsämaan kuivattamiseksi taikka muunlaisen alueen käyttöä haittaavan veden poistamiseksi maanomistajalla on oikeus maan ojittamiseen sen mukaan, kuin tässä luvussa

jäljempänä säädetään. Jäteveden johtamisesta säädetään 10 luvussa.

Ojituksiksi luetaan myös sellainen 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa tapahtuva puron perkaaminen, jolla ei ole vaikutusta yläpuolella olevan järven vedenkorkeuteen, sekä veden vaivaaman alueen kuivattaminen silloinkin, kun sen yhteydessä lasketaan pienehkö järvi, jonka merkitys vesistöä on vähäinen ja jolla ei ole 1 luvun 15 a §:ssä tarkoitettua tai muuta erityistä luonnonsuojeluarvoa. (20.12.1996/1105)

Ojan tai puron suurentamisesta tai oikaisemisesta on voimassa, mitä uuden ojan tekemisestä on säädetty.

2 § (4.2.2000/88)

Jos ojituksesta saattaa aiheutua 1 luvun 15, 18 tai 19 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, on ojitukseen tältä osin hankittava ympäristölupaviraston lupa. Kuitenkaan 1 luvun 15 §:n perusteella lupaa ei tarvita siltä osin kuin yksinomaan puron yläpuolisella alueella suoritettava ojitus aiheuttaa virtaaman muuttumista purossa. Ojituksena suoritettavaan puron perkaamiseen on luvanvaraisuudesta riippumatta sovellettava 2 luvun 3 §:ää.

Jos ojituksen toteuttamiseksi on tarpeen poistaa voimalaitos, pato tai kiinteä laite taikka tehdä niihin muutos, on siihen haettava ympäristölupaviraston lupa.

Mitä 2 tai 9 luvussa säädetään 1 momentissa tarkoitettujen säännösten nojalla luvanvaraisista toimenpiteistä ja niihin annettavista luvista, on vastaavasti voimassa 1 momentin mukaan luvanvaraisesta toimenpiteestä. Edellä 2 momentissa tarkoitettujen luvan ympäristölupavirasto voi antaa noudattaen vesistöön rakentamisesta voimassa olevia säännöksiä. Ympäristölupaviraston on lupapäätöksessään määrättävä myös ne korvaukset, jotka ojituksen johdosta on, siltä osin kuin ympäristölupaviraston lupa on siihen tarpeen, suoritettava toimenpiteen aiheuttamasta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä.

2 a § (4.2.2000/88)

Jos ojitus aiheuttaisi 1 luvun 15 a tai 17 a §:ssä kielletyn muutoksen, on kiellosta sanottujen pykälien nojalla myönnettävä poikkeus käsiteltävä ympäristölupavirastossa. Poikkeuksesta on voimassa, mitä 19 luvun 5 §:ssä säädetään ympäristölupaviraston luvasta.

3 §

Ojitus on niin toimeenpantava ja oja siten kunnossa pidettävä, ettei toiselle kuuluvalla alueella aiheudu vahingollista vettymistä tai muuta vahinkoa.

Jos vettymisestä tai ojituksesta muutoin toiselle johtuva vahinko kuitenkin on huomattavasti pienempi kuin kustannus, joka ojittajalle aiheutuisi tällaisen seurauksen estämisestä, saa ojittaja rahalla korvata vahingon.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, voidaan asianosaisten kesken sopia ojituskustannuksia vähentävän tai ympäristönsuojelua edistävän kosteikkoalueen muodostamisesta tai laajentamisesta sekä näistä toimenpiteistä aiheutuvien seurausten mahdollisesta korvaamisesta. Järjestäytymättömälle yhteisalueen osakaskunnalle kuuluva alue tai sen osa voidaan ojitustoimituksen päätöksellä muodostaa kosteikkoalueeksi tai sen osaksi, jos toimenpiteestä ei aiheudu sanottavaa haittaa alueen käytölle. (24.10.1997/948)

Yhteisen ojan kunnossapidosta säädetään tämän luvun 32 §:ssä. (24.10.1997/948)

4 §

Ojittajalla on oikeus tehdä oja toisen maalle tai ryhtyä ojituksiksi luettavaan puroon perkaamiseen toiselle kuuluvalla alueella, jos se maan tarkoituksenmukaista kuivattamista varten tai tämän luvun 3 §:n 1 momentissa mainitun seurauksen estämiseksi on tarpeen. Ojaan katsotaan kuuluvan uoman kummallakin puolella 60 senttimetrin levyinen piennar, jollei sitä ole määrätty leveämmäksi tai maan laatu vaadi leveämpää piennarta.

Edellä 1 momentissa mainituin edellytyksin on myös oikeus ojitusta varten tehdä tarpeellinen suojaenger ja pumppuasema toisen alueelle.

Oja toisen maalle on, mikäli se kohtuuttomitta kustannuksitta käy päinsä, tehtävä maan rajalle tai muutoin sellaiseen paikkaan, että siitä on maan omistajalle mahdollisimman vähän haittaa. Avonaista ojaa, ellei se ole tilan rajalla, älköön ilman omistajan suostumusta tehtäkö toisen tontille, rakennuspaikalle, puutarhaan, varastopaikalle, uimarannalle tai muulle erityiseen käyttöön otetulle alueelle eikä myöskään, mikäli ei ole välttämätöntä, toisen salaojitetulle alueelle. Mitä tässä on sanottu, koskee soveltuvin kohdin myös 2 momentissa mainittua rakennelmaa.

5 §

Maanomistajalla on oikeus käyttää ojasta nostettu maa hyväkseen. Jollei hän sitä halua, pankoon ojittaja sen ojan viereen tai muuhun soveliaaseen paikkaan, jossa se ei ole omistajalle sanottavaksi haitaksi eikä estä veden valumista ojaan tai aiheuta ojan luiskan sortumista, taikka vieköön maan pois.

6 §

Ojitukselta johtuva vahinko on korvattava.

Milloin oja on tehty toisen maalle, maanomistajalla on oikeus saada korvaus ojaksi ja pientareeksi käytettävästä maasta. Jos vettä johdetaan toisen alueella olevaan puroon, on tässä tarkoitettu korvaus suoritettava vain siltä osin, kuin purolle on tehty uusi uoma tai sen uomaa on huomattavasti levennetty.

Myös yhteisestä ojitukselta hyötyä saavalla on oikeus edellä tässä pykälässä tarkoitettun korvauksen saamiseen.

7 §

Toisen maalle tehty oja on sen pidettävä kunnossa, joka käyttää ojaa hyväkseen. Jollei hän maanomistajan kehoituksesta kohtuullisessa ajassa pane ojaa kuntoon, on maanomistaja oikeutettu hakemaan [vesilautakunnalta] jäljempänä 20 luvun 7 §:ssä tarkoitettua määräystä. Sama oikeus kuin maanomistajalla on myös muulla, joka ojan kunnossapidämisen laiminlyömisestä kärsii haittaa.

Yhteisen ojan kunnossapidosta säädetään jäljempänä.

8 §

Kun oja on tehty toisen maalle, voidaan maanomistajalle myöntää oikeus omalla kustannuksellaan muuttaa ojan asemaa ja suuntaa, mikäli se voi tapahtua vähentämättä ojasta saatavaa hyötyä ja aiheuttamatta sanottavaa lisäkustannusta sille, joka käyttää ojaa hyväkseen.

9 §

Maanomistajalla on oikeus maansa kuivattamiseksi johtaa vettä toisen ojaan tai toisen maalla olevaan puroon.

Se, joka johtaa vettä toisen ojaan taikka toisen perkaamaan puroon, on velvollinen niiden perusteiden mukaisesti, jotka yhteisen ojituksen osalta jäljempänä säädetään, suorittamaan korvausta ojan silloisen kunnan mukaan sen tekemisestä johtuvista kustannuksista, joihin kuuluviksi luetaan myös tämän luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu korvaus, sikäli kuin hän ei ole vastaavaa osuutta niistä jo aikaisemmin suorittanut, sekä samoin perusteiden osallistumaan ojan tarvittavaan laajentamiseen ja vastaiseen kunnossapitoon.

Toiselle kuuluvaan putkiojaan ei saa johtaa vettä ilman omistajan suostumusta, jos veden pois johtaminen kohtuuttomitta kustannuksitta muutoinkin on mahdollista. Jos putkiojaa on veden siihen johtamista varten suurennettava, on tämä mahdollisine lisätöineen sen tehtävä, joka johtaa ojaan lisävettä. Ojituskustannuksiin osallistumisesta ja ojan kunnossapidosta on muutoin voimassa, mitä 2 momentissa on säädetty. (30.4.1987/467)

10 §

Ojittamiseen ei saa ryhtyä, ennen kuin asia on ollut 19 luvun säännösten mukaisesti ojitustoimituksessa käsiteltävänä, jos

- 1) kysymys on ojituksesta, johon 2 §:n mukaan siinä tarkoituilta osin tarvitaan ympäristölupaviraston lupa;
- 2) ojitukseen sisältyy tulva-alueen poistaminen tai pienentäminen tahi tämän luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettujen pienehkön järven laskeminen taikka kun ojituksen johdosta vesien virtaamissuunta huomattavasti muuttuu tahi ojitusta varten on tarpeen tehdä suoja-penger tai pumppuasema toisen maalle;
- 3) oja on tehtävä yleisen tien, rautatien tai muun kiskoradan alitse taikka sellaisen tien poikki johtavaa uomaa on suurennettava eikä tienpitäjän taikka rautatien tai muun kiskoradan omistajan suostumusta sanottuun toimenpiteeseen ole saatu; taikka
- 4) sopimusta yhteisestä ojituksesta ei saada aikaan. (4.2.2000/88)

Ojitustoimituksessa käsitellään lisäksi tällaisessa toimituksessa aikaisemmin vahvistetun suunnitelman muuttamista sekä ojitusyhtiön perustamista ja osakkaiden oikeuksia ja velvollisuuksia yhtiössä koskevat asiat samoin kuin myös ne asiat, jotka ympäristönsuojelulautakunta on osoittanut ojitustoimitukseen sen mukaan kuin jäljempänä säädetään. (25.10.1996/750)

3 momentti on kumottu L:lla 25.10.1996/750.

11 §

Niissä tapauksissa, joissa kysymys ojituksesta tämän luvun 10 §:n 1 tai 2 momentin mukaan on käsiteltävä ojitustoimituksessa, on sanotussa toimituksessa vahvistettava ojitussuunnitelma kustannusarvioineen ja kustannusten osittelun sisältävine jakoluetteloineen ottamalla kuitenkin huomioon, mitä jäljempänä tässä luvussa säädetään yhteisestä ojituksesta. (24.10.1997/948)

Ojitussuunnitelma voidaan vahvistaa ojitustoimituksessa muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, jos asian laadun tai laajuuden on katsottava sitä vaativan.

(24.10.1997/948)

Ojitus saadaan panna toimeen vahvistetun ojitussuunnitelman mukaisesti sen estämättä, että se kohdistuu toisen maahan tai muutoin toisen oikeuteen.

Ojitusta toimeenpantaessa voidaan vahvistetusta ojitussuunnitelmasta tarvittaessa vähäisessä määrin poiketa suunnitelmaa muuttamatta, mikäli tämä ei merkittävässä määrin vaikuta kustannuksiin ja ojituksesta saatavaan hyötyyn.

Ojitustoimituksessa vahvistetun suunnitelman toteuttamismääräajasta on voimassa, mitä 2 luvun 12 §:n 1 momentissa säädetään ympäristölupaviraston lupaan perustuvan rakennustyön määräajasta. Toimitukseen sovelletaan, mitä ympäristölupavirastosta sanotussa lainkohdassa säädetään. (4.2.2000/88)

12 §

Jos oja tehdään toisen maalle tai toisen yksityisen tien poikki taikka ojan suuntaa halutaan muuttaa tahi johtaa vettä toisen ojaan tai toisen maalla olevaan puroon eikä asiasta sovita taikka jos ojitusta koskevasta asiasta muutoin syntyy erimielisyyttä eikä kysymys ole tämän luvun 10 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetuista tapauksista, on asia [vesilautakunnan] käsiteltävä 20 luvun säännösten mukaisesti.

Jos ojituksessa on menetelty tämän lain säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä tarvittavista oikaisutoimenpiteistä 20 luvun 7 §:n mukaisesti. Jos asiassa on kysymys 1 luvun kieltoäännösten rikkomisesta taikka jos oikaisutoimenpiteestä päätettäessä jouduttaisiin ratkaisemaan kysymys ympäristölupaviraston luvan tarpeellisuudesta, ojituksen ja vesistön järjestelyn välisestä erosta tai ympäristölupaviraston luvan noudattamisesta, noudatetaan kuitenkin 21 luvun 3 §:ää. Tässä momentissa säädetty kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivalta ei muissakaan tapauksissa estä 21 luvun 3 §:n soveltamista. (4.2.2000/88)

Yhteinen ojitus

13 §

Jos ojitus, jonka toimeenpanemiseksi maanomistaja tekee aloitteen, tuottaa tämän luvun 1 §:ssä tarkoitettua hyötyä toisenkin maalle, on tämän maan omistaja velvollinen vaadittaessa ottamaan ojitukseen osaa sekä oikeutettu pääsemään siihen osalliseksi ja vaatimaan sen toteuttamista sellaisen suunnitelman mukaan, että siitä ojituksen alkuperäistä tarkoitusta muuttamatta ja ilman kustannusten kohtuutonta lisääntymistä tulee suurin mahdollinen hyöty hänenkin maalleen.

Jollei yhteisestä ojituksesta sovita, on ojitus toimeenpantava ojitustoimituksessa määrättävällä tavalla.

Maat, joille yhteinen ojitus tuottaa hyötyä, muodostavat kuivatusalueen.

14 §

Yhteistä ojitusta varten älköön vahvistettako laajempaa ojitussuunnitelmaa, kuin ojituksen toimeenpaneminen niiden hyödynsaajien osalta, jotka vaativat ojitusta, on tarpeen. Sillä, joka on vaatinut ojitusta tai yhtynyt sellaiseen vaatimukseen, ei ojitustoimituksen loppukokouksen jälkeen ole oikeutta luopua yrityksestä.

Ojitussuunnitelmaa älköön kuitenkaan vahvistettako, jos kaikki ne hyödynsaajat, jotka ovat

vaatineet ojitusta tai yhtyneet sellaiseen vaatimukseen, luopuvat vaatimasta ojitusta taikka tekevät yhteisestä ojituksesta sopimuksen kenenkään vaatimatta suunnitelman vahvistamista.

15 §

Yhteisen ojituksen kuivatussyvyyttä määrättäessä on otettava huomioon maan laatu, kaltevuussuhteet ja kuivatustarve. Jos ojitus toimeenpannaan viljelysmaan kuivattamiseksi eikä kuivatussyvyydestä sovita, on jokaisella oikeus vaatia ojitus tehtäväksi niin, että hänen maansa voidaan kuivattaa avo-ojituksella syvyyteen, josta asetuksella tarkemmin määrätään. Mikäli maan kuivattaminen peltosalaojituksella edellyttäisi suurempaa kuivatussyvyyttä kuin avo-ojituksen osalta on määrätty, on ojitus tähän syvyyteen toimeenpantava, jos vähintään puolta hyötyä edustavat tällaista ojitusta vaativat.

16 § (24.10.1997/948)

Ojituksesta saatavana hyötynä pidetään maan käyttöarvon nousua siinä tarkoituksessa, johon maata käytetään tai olosuhteet huomioon ottaen voidaan lähinnä käyttää.

17 §

Ojituksen kustannuksiksi luetaan menot yrityksen suunnittelemisesta, asian käsittelystä ja varojen hankkimisesta yritykseen, ojitusyhtiön asioiden hoidosta siihen saakka, kun ojitustyö on suoritettu, työn suorittamisesta sekä ojituksesta aiheutuvan vahingon korvaamisesta samoin kuin muut edellä sanottuihin rinnastettavat, ojituksesta johtuvat menot ja korvaukset.

18 §

Jos kuivatusalueen muoto, uomaan liittyvät sivuhaarat, jonkin kohdan erityinen työvaikeus, kuivatussyvyyden lisäyksen vaatima lisäkustannus tai muu näihin verrattava syy aiheuttaa sen, että kuivatusalueen jonkin osan kuivattamisen arvioidaan tulevan kalliimmaksi kuin tämän osan kuivattaminen erillisenä, on kuivatusalue jaettava osittelualueisiin niin, ettei kuivatusalueen minkään osan osuus ojituskustannuksiin tule suuremmaksi kuin tämän osan kuivattaminen erillisenä yrityksenä.

19 §

Jokainen ojituksesta hyötyä saava on velvollinen, mikäli jäljempänä ei muuta säädetä tai hyödynsaajat eivät toisin sovi, suhteellisesti sen hyödyn mukaan, jonka yhteinen ojitus tuottaa hänen maalleen, ottamaan osaa niihin ojituskustannuksiin, jotka johtuvat kuivatusalueen tai osittelualueen, milloin tällainen jako on suoritettu, maiden kuivattamisesta tämän luvun 15 §:ssä tarkoitettuun syvyyteen.

Jollei kustannusosuutta joltakin hyödynsaajalta saada, ovat muut hyödynsaajat velvolliset suorittamaan sanotun osuuden siinä keskinäisessä suhteessa, jossa he ovat velvollisia suorittamaan ojituskustannukset. Mikäli maksunsa laiminlyöneeltä sittemmin saadaan perityksi hänen osuutensa, on varat jaettava samoin perustein niille, jotka ovat maksun suorittaneet.

20 §

Jos kuivatusalue on jaettu osittelualueisiin ja jonkin osittelualueen asema on sellainen, ettei yhteisen ojan tekeminen siihen ole tarpeen toisen osittelualueen kuivattamista varten, voidaan sellainen oja määrätä tehtäväksi vasta silloin, kun sanottua ojaa tarvitseva sitä vaatii. Ojituskustannuksia ositeltaessa on kuitenkin vahvistettava, miltä osin ja missä suhteessa tällaisen osittelualueen hyödynsaajat ovat velvollisia ottamaan osaa kuivatusalueen kustannuksiin.

21 §

Hyödynsaaja, joka ei ole vaatinut ojitusta eikä yhtynyt sellaiseen vaatimukseen taikka lisähyödyn saamiseksi tämän luvun 13 §:n nojalla vaatinut muutosta ojitussuunnitelmaan, on velvollinen ottamaan osaa ojituskustannuksiin enintään sitä hyötyä vastaavalla määrällä, jonka yhteinen ojitus tuottaa hänen maalleen.

22 §

Edellä 21 §:ssä tarkoitettu hyödynsaaja voidaan ojitustoimituksessa oikeuttaa maksamaan kustannusosuutensa enintään kymmenen vuoden pituisen määräajan kuluessa, mutta hän on velvollinen suorittamaan maksamatta olevalle määrälle vuosittain käyvän koron sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

23 §

Jos ojituskustannuksia hyödynsaajien kesken jaettaessa havaitaan, että niistä tulisi jonkun suoritettavaksi suurempi määrä, kuin hänen maansa kuivattaminen erikseen arvion mukaan maksaisi, on hänen osuutensa ojituskustannuksiin vähennettävä niin, ettei osallistuminen yhteiseen ojitukseen tule hänelle kalliimmaksi kuin hänen maansa kuivattaminen erillisenä.

24 §

Jakamattoman tilan tai eri tiloihin yhteisesti kuuluvan alueen osakkaat päättävät alueensa puolesta osallistumisesta yhteiseen ojitukseen noudattamalla, mitä omistajien tai osakkaiden päätävävallan käyttämisestä kysymyksessä olevan yhteisen omaisuuden osalta erikseen on voimassa.

25 §

Yhteisen ojituksen toimeenpanemista varten on, milloin hyödynsaajia on vähintään kaksi ja ojitukseen sisältyy jokin tämän luvun 2 §:n 1 tai 2 momentissa mainituista toimenpiteistä tai sopimusta yhteisestä ojituksesta ei saada aikaan, perustettava ojitusyhtiö. Ojitusyhtiön osakkaita ovat ne, jotka saavat ojitussuunnitelman mukaan yhteisestä ojituksesta hyötyä.

Jos joku tämän luvun 9 §:n mukaisesti myöhemmin haluaa johtaa vettä ojitusyhtiön toimesta tehtyyn yhteiseen ojaan, voidaan hänet yhtiön kokouksen päätöksellä hyväksyä yhtiön osakkaaksi, ja on kokouksessa määrättävä myös hänen osuutensa ojituskustannuksista.

Ojitusyhtiö voidaan perustaa muussakin tapauksessa, jos ojituksesta hyötyä saavia on vähintään kaksi ja joku hyödynsaajista sitä vaatii, mikäli yhtiön perustamista on ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten pidettävä tarpeellisenä.

Jollei ojitusyhtiötä ole perustettu 1 tai 3 momentin nojalla, ojan kunnossapitoa varten on perustettava ojitusyhtiö, jos hyödynsaajia yhteisessä ojituksessa on vähintään viisi.
(24.10.1997/948)

Jos ojitusyhtiön toiminta on lakannut, osakas tai asianomainen valvontaviranomainen voi kutsua yhtiön osakkaat kokoukseen päättämään yhden tai useamman toimitsijan asettamisesta huolehtimaan yhtiön kunnossapitoja muista velvoitteista. Tällöin on soveltuvin kohdin noudatettava, mitä tässä laissa säädetään ojitusyhtiöstä ja sen toimitsijoista. (24.10.1997/948)

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, koskee myös sellaista ojituksesta vastaavaa yhtiötä, joka on perustettu ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaan.

(24.10.1997/948)

26 §

Ojitusyhtiössä on kullakin osakkaalla sellainen äänivalta, joka vastaa ojitussuunnitelmassa hänen maksettavakseen määrätyn osuuden suhdetta ojituskustannuksiin.

Yhtiökokouksen päätökset tehdään yksinkertaisella äänen enemmistöllä. Päätös yrityksen raukeamisesta voidaan kuitenkin tehdä vain, jos kokouksessa, jota koskevassa kutsussa on ilmoitettu sanotun asian käsiteltäväksi ottamisesta, kaikki ne, jotka ovat vaatineet ojitusta tai yhtyneet sellaiseen vaatimukseen, sitä kannattavat.

27 §

Ojitusyhtiö on, jolleivät osakkaat sen perustamisesta toisin sovi, perustettava ojitustoimituksessa. Ojitustoimituksessa, jossa ojitusyhtiö perustetaan, on hyväksyttävä yhtiön säännöt ja valittava ensimmäiset toimitsijat. Jollei ojitusta varten ole vahvistettu ojitussuunnitelmaa, on myös osakkaiden osuudet vahvistettava toimituksessa.

Ojitusyhtiön säännöissä on mainittava:

- 1) yhtiön nimi ja kotipaikkana oleva kunta;
- 2) montako toimitsijaa yhtiölle valitaan ja mikä on heidän toimikautensa sekä miten heidän palkkionsa määrätään;
- 3) jos toimitsijoita on useampia, miten heidät kutsutaan kokoon ja miten toimitsijain kokouksessa päätökset tehdään;
- 4) saavatko toimitsijat antaa ja minkälaisia asioita yhden tai useamman heistä hoidettavaksi toisten myötävaikutuksetta;
- 5) miten yhtiön nimi kirjoitetaan;
- 6) tilikausi ja tilinpidon perusteet sekä miten tilit tarkastetaan; sekä
- 7) milloin ja miten yhtiön osakkaat kutsutaan kokoukseen ja miten muut tiedonannot heille toimitetaan.

Ojitusyhtiön säännöt sekä kirjallinen ilmoitus toimitsijoista on ennen ojitustyön aloittamista annettava niille [vesilautakunnille], joiden toimialueilla ojitus pannaan toimeen.

28 §

Toimitsijat käyttävät ojitusyhtiön puhevaltaa tuomioistuimessa sekä edustavat muutoinkin yhtiötä. Haasteen tai muun ilmoituksen katsotaan tulleen ojitusyhtiön tietoon, kun se on laillisessa järjestyksessä annettu tiedoksi jollekin sen toimitsijoista. Muutoin on toimitsijoiden osalta soveltuvin kohdin noudatettava, mitä uittoyhdistyksen hallituksesta 5 luvussa on säädetty sanotun luvun 58 §:ää lukuun ottamatta.

Niin ikään on ojitusyhtiön osalta soveltuvin osin ja mikäli tässä luvussa jäljempänä olevista säännöksistä ei muuta johdu, voimassa, mitä uittoyhdistyksestä on 5 luvun 76 §:ssä säädetty, kuitenkin niin, että moite sellaista yhtiön päätöstä vastaan, joka koskee osakkaan oikeuksia ja

velvollisuuksia yhtiössä, on pantava vireille ojitustoimituksessa.

29 §

Ojitusyhtiön osakkaiden on ojituksen kustannusten maksamista varten suoritettava ennakkomaksuja sen mukaan, kuin yhtiön kokous päättää. Määräaikana maksamatta jääneille ennakkomaksuille on suoritettava korkoa vuosittain kuusi sadalta, ellei yhtiön kokous toisin päättä.

Kun ojitus on pantu toimeen, on toimitsijain laadittava tai hankittava asianomaisen viranomaisen laatima tarkistettu laskelma kustannusten jaosta ja alistettava se yhtiön kokouksen hyväksyttäväksi. Jos ojituksesta osakkaille aiheutuvan hyödyn jakaantumisen osakkaiden kesken havaitaan huomattavasti poikkeavan siitä arviosta, jonka mukaan osakkaiden osuus yhtiössä aikaisemmin oli määrätty, on kustannusten jakoa vastaavasti oikaistava. Samoin on meneteltävä, jos ojitusyhtiön hyväksytään uusi osakas.

Kokouksen vahvistamaa kustannusten jakoa saa yhtiön jäsen moittia ojitustoimituksessa, jonka pitämistä on vaadittava kolmen kuukauden kuluessa kokouksesta.

Osakasta, joka ei ole vaatinut ojitusta eikä yhtynyt sellaiseen vaatimukseen, älköön velvoitettako suorittamaan ennakkomaksuja.

30 §

Jos sen jälkeen, kun ojitus on toteutettu, havaitaan, että toimeenpannusta ojituksesta on huomattavaa hyötyä jollekin, joka ei ole ojitusyhtiön osakas, voidaan tällaisen hyödyn saaja, jolle häntä ole hyväksytty yhtiön osakkaaksi, yhtiön vaatimuksesta velvoittaa osallistumaan ojituksen kustannuksiin kohtuullisella, enintään hänelle tulleen hyödyn arvoa vastaavalla määrällä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu vaatimus on pantava vireille ojitustoimituksessa. Suoritettavan määrän maksamiseen on vastaavasti sovellettava, mitä tämän luvun 22 §:ssä on säädetty.

31 §

Ojitusyhtiön osakkaiden yhtiölle suoritettavat maksut saadaan periä heiltä toimitsijain laatiman jakoluettelon perusteella. Jollei maksua joltakin osakkaalta saada, on noudatettava, mitä tämän luvun 19 §:n 2 momentissa on säädetty.

31 a § (30.12.1996/1278)

Hyödynsaajan kiinteistö on panttina 19 §:ään perustuvasta ojitustoimituksessa vahvistetun ojitussuunnitelman tai yhtiökokouksen päätöksen mukaisesta kustannusosuudesta, 30 §:n nojalla ojitustoimituksessa määrättävästä kustannusosuudesta sekä kunnossapitokustannusosuuksista ja muista ojitustoimituksen päättymisen jälkeen syntyvistä ojituksesta johtuvista kustannusosuuksista sekä niiden koroista niin kuin maakaaren 20 luvussa säädetään.

Toimitusinsinöörin on viipymättä ojitustoimituksen päättymisen jälkeen ilmoitettava ojitustoimituksessa vahvistetun ojitussuunnitelman mukainen sekä 30 §:n nojalla ojitustoimituksessa määrätty kustannusosuus korkoineen merkittäviksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

Yhtiön toimitsijoiden on viipymättä kustannusosuuksien vahvistamisen jälkeen ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle yhtiökokouksen päätöksen mukainen kustannusosuus korkoineen sekä

kunnossapitokustannusosuus tai muu ojitussuunnitelman vahvistamista koskevan ojitustoimituksen päättymisen jälkeen syntyvä ojituksesta johtuva kustannusosuus korkoineen. Yhtiön toimitsijoiden on lisäksi ilmoitettava kustannusosuuksia koskevat muutokset, jos kustannusten jakoa on tarkistettu tai oikaistu 29 §:n 2 momentin nojalla yhtiön kokouksessa taikka jos vahvistettua kustannusten jakoa on muutettu 29 §:n 3 momentin nojalla tehdyn moitteen johdosta pidetyssä ojitustoimituksessa.

Jos 1 tai 3 momentissa tarkoitettussa ojitustoimituksessa tehtyyn päätökseen haetaan muutosta, asianomaisen alueellisen ympäristökeskuksen on viipymättä ilmoitettava tästä kirjaamisviranomaiselle. Alueellisen ympäristökeskuksen on ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle myös muutoksenhakutuomioistuimen asiassa antama ratkaisu, kun se on tullut lainvoimaiseksi.

32 § (24.10.1997/948)

Yhteinen oja on hyödynsaajien pidettävä kunnossa niin ettei siitä aiheudu yleistä tai yksityistä etua loukkaavia vahingollisia tai haitallisia seurauksia. Hyödynsaajat osallistuvat kunnossapitokustannuksiin samojen perusteiden mukaan kuin ojituskustannuksiinkin, jolleivät erityiset syyt vaadi toisenlaista kustannusten osittelua. Jos yhteinen oja uuden ojan tekemisen tai olosuhteiden muun muutoksen vuoksi tulee jollekin hyödyttömäksi, on hänet vapautettava osallistumisesta kunnossapitokustannuksiin.

Milloin ojituksesta johtuvien asioiden hoitamista varten on perustettu ojitusyhtiö, on yhtiön huolehdittava ojan kunnossapidosta siten kuin 1 momentissa säädetään.

Erinäisiä säännöksiä

33 §

Jos maan kuivattamiseksi on tarpeen tehdä uusi oja yleisen tien, rautatien tai muun kiskoradan alitse taikka suurentaa sellaisen tien poikki johtavaa puroa tai ojaa, on ojittajalla oikeus vaatia tällaisen toimenpiteen suorittamista niin, että tien yläpuolella olevat maat voidaan kuivattaa tämän luvun 15 §:n mukaisesti määrättyyn syvyyteen.

Edellä 1 momentissa mainitun ojan kaivaminen tai vesiuoman suurentaminen on ojittajan suoritettava. Silta tai rumpu perustuksineen on kuitenkin tienpitäjän taikka rautatien tai muun kiskoradan omistajan kustannuksellaan tehtävä ja kunnossapidettävä. Milloin ojituskustannukset taikka sillan tai rummun kustannukset nousevat kohtuuttoman suuriksi ojituksesta saavutettavaan hyötyyn verrattuna, tienpitäjä taikka rautatien tai muun kiskoradan omistaja ei ole velvollinen sillan tai rummun tekemiseen. Hänen on kuitenkin, jos korvausta ei ole pakkolunastuksen yhteydessä tai muutoin jo maksettu, korvattava vahinko, joka aiheutuu siitä, ettei tarpeellisenä pidettävää maan kuivattamista voida suorittaa. (30.4.1987/467)

34 §

Jos uusi oja on kaivettava yksityisen tien alitse taikka sellaisen tien poikki johtavaa puroa tai ojaa on suurennettava, ja sen johdosta uusi silta tai rumpu on tarpeen taikka entinen on muutettava, on tämä ojittajan kustannuksella tehtävä vähintään entisen veroiseksi, mutta sillan tai rummun kunnossapittäminen on tienpitäjän asiana.

35 § (9.2.2001/121)

Alueella, jolla on voimassa asemakaava, sekä vesihuoltolaissa (119/2001) tarkoitettulla vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sovelletaan ojitusta koskevia tämän lain säännöksiä, jollei

vesihuoltolaista tai maankäyttö- ja rakennuslaista taikka niiden nojalla annetuista säännöksistä johdu muuta.

Ojana pidetään myös sellaista vesihuoltolaitoksen viemäriä, jonka tarkoituksena on huleveden tai perustusten kuivatusveden johtaminen, jollei 10 luvun 2 §:n 2 momentista johdu muuta. Jos tällaisessa viemäriässä johdetaan kuivatustarkoituksessa vettä vesihuoltolaitoksen viemäriverkoston ulkopuolelle, on aluetta tai sen osaa käsiteltävä kuivatusalueen erillisenä osittelualueena. Hyödyn saajaksi katsotaan tällöin vesihuoltolaitos.

7 LUKU

Vesistön järjestely

1 §

Vesistön järjestelyllä tarkoitetaan vesistöä perkaamalla, sen uomaa siirtämällä tahi muulla vesistöön kohdistuvalla toimenpiteellä tulva-alueen poistamiseksi tai pienentämiseksi taikka muutoin maa- tai vesialueen kuivattamiseksi suoritettavaa vesistön vedenkorkeuden alentamista, mikäli kysymys ei ole 6 luvun mukaan ojituksena pidettävästä toimenpiteestä. Järjestelyksi luetaan niin ikään vesistön tai sen osan täyttäminen taikka maa- tai vesialueen kuivattaminen pengertämällä. Toimenpidettä pidetään järjestelynä siinäkin tapauksessa, että siihen sisältyy vesistön vedenjuoksun säännöstelyä, mikäli se järjestelyn tarkoituksen toteuttamiseksi on tarpeen.

2 § (4.2.2000/88)

Vesistön järjestelyyn, joka tarkoittaa järven laskemista sen osaksi tai kokonaan tapahtuvaa kuivattamista varten tahi josta voi aiheutua tulvaa tai huomattavaa veden nousua muualla vesistössä taikka muu 1 luvun 12-15 tai 19 §:ssä tarkoitettu vahingollinen tai haitallinen muutos tahi seuraus, on haettava ympäristölupaviraston lupa.

3 §

Lupa järjestelyyn voidaan, ottamalla vastaavasti huomioon 2 luvun 3-5 §:n säännökset, myöntää, mikäli 2 luvun 6 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset ovat olemassa ja yrityksen kannattajat, jollei tässä pykälässä jäljempänä taikka tämän luvun 4 §:ssä olevista säännöksistä muuta johdu, edustavat enemmän kuin puolta 6 luvun 16 §:n mukaisesti määrättävän, järjestelystä saatavan hyödyn arvosta, johon lisäksi on laskettava vesijätön muodostumisesta aiheutuva hyöty.

Lupaa järven laskemiseen sen kokonaan tapahtuvaa kuivattamista varten ei saa myöntää, ellei kysymys ole pienehköstä järvestä, jonka merkitys vesistönä on vähäinen ja jolla ei ole 1 luvun 15 a §:ssä tarkoitettua tai muuta erityistä luonnonsuojeluarvoa. (20.12.1996/1105)

Jos järjestely tarkoittaa järven laskemista sen osaksi tai edellä tarkoitettun pienehkön järven kokonaankin kuivattamista varten taikka järjestelystä on seurauksena kasvukauden keskialiveden aleneminen, voidaan lupa, jos 2 momentin säännös ei sitä estä, myöntää, jos sen lisäksi, mitä 1 momentissa on sanottu, niistä, joilla on osuus järveen, niin monet antavat kirjallisesti suostumuksensa, että heidän osalleen tulee vähintään kaksi kolmannelta järven pinta-alasta, eikä järjestelystä aiheudu ympäristön viihtyisyyden tai järven erityisen luonnonsuojeluarvon huomattavaa alentumista. (30.4.1987/467)

Lupa järjestelyyn voidaan, tämän luvun 4 §:ssä säädetyin poikkeuksin, myöntää järjestelystä hyötyä saavan hakemuksesta tai, milloin on kysymys 3 momentissa mainitusta tapauksesta, myös sen hakemuksesta, jolle kuuluu osuus järveen. (30.4.1987/467)

4 §

Milloin joku, joka saa järjestelystä 6 luvun 16 §:ssä tarkoitettua hyötyä tai muuta etua, taikka valtio pyytää lupaa muuhun kuin tämän luvun 3 §:n 3 momentissa tarkoitettuun järjestelyyn haluamatta saada yritykseen osalliseksi muita, ei luvan myöntämisen edellytyksenä ole, että hyödynsaajat tämän luvun 3 §:n 1 momentissa mainituin tavoin kannattavat yritystä. (2.4.1990/308)

Tässä pykälässä tarkoitetun järjestelyn kustannukset on luvan saajan suorittettava. Luvan saajalla ei ole oikeutta vaatia muita osallistumaan yritykseen tai siitä aiheutuviin kustannuksiin. Ympäristölupavirasto voi, jos hakija on muu kuin valtio, vaatia hakijan asettamaan vakuuden järjestelystä johtuvien korvausten suorittamisesta. (4.2.2000/88)

5 §

Milloin järjestelyä varten on tarpeen toisen alueella ryhtyä sellaiseen toimenpiteeseen, jota tarkoitetaan 2 luvun 7-9 §:ssä, voidaan siihen järjestelyä koskevan luvan yhteydessä myöntää hakijalle oikeus asianomaisessa pykälässä mainituin edellytyksin. Oikeus perkaustyön suorittamiseen sekä oikeus padon, penkereen ja siihen liittyvän pumppuaseman tai uuden uoman pohjaksi tarvittavaan alueeseen voidaan myöntää, vaikkei mainittuja edellytyksiä ole olemassa, mikäli järjestelyä muutoin ei kohtuuttomitta kustannuksitta voida toteuttaa. Tällaisen oikeuden myöntämisestä johtuva vahinko ja haitta on otettava lukuun luvan edellytyksiä harkittaessa.

Jos järjestelyyn sisältyy vesistön vedenjuoksun säännöstelyä, voidaan asianomaisen luvan yhteydessä määrätä 8 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua velvollisuudesta sanotussa lainkohdassa säädetyin edellytyksin. (5.4.1991/629)

6 §

Järjestelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä vesistöön rakentamisesta 2 luvun 10 ja 12-32 §:ssä on säädetty.

Mitä 2 luvun 24 §:n 1 momentissa on säädetty sillan, rummun tai penkereen tekemisestä, älköön kuitenkaan sovellettako, milloin kysymyksessä on vesistön järjestelyyn kuuluva puron oikaiseminen tai perkaaminen, vaan on tällaisen toimenpiteen osalta vastaavasti voimassa, mitä 6 luvun 33 §:ssä on säädetty.

6 a § (28.6.1994/553)

Järjestelyyn, johon sisältyy vesistön vedenjuoksun säännöstelyä, sovelletaan 8 luvun 10 a ja 10 b §:ää. Tällöin järjestelystä on voimassa, mitä sanotussa pykälässä säädetään säännöstelystä.

7 §

Jakamattoman tilan tai eri tiloihin yhteisesti kuuluvan maan osakkaat päättävät alueensa puolesta osallistumisesta järjestelyyn noudattamalla, mitä omistajien tai osakkaiden päätäntävällän käyttämisestä kysymyksessä olevan yhteisen omaisuuden osalta erikseen on voimassa.

Yhteisen vesitilan osakkaat päättävät osallistumisesta yritykseen tai suostumuksen antamisesta siihen kukin erikseen osuutensa mukaan. Sama koskee myös useille tiloille yhteisen vesialueen osakkaita, jolloin yhteisalueelakia ei sovelleta. (5.4.1991/629)

8 §

Jokainen, joka saa järjestelystä sellaista hyötyä kuin 6 luvun 16 §:ssä tarkoitetaan, on velvollinen, mikäli hyödynsaajat eivät toisin sovi taikka tämän luvun 4 §:stä ei muuta johdu, suhteellisesti järjestelystä saamansa hyödyn mukaan ja soveltuvin osin huomioon ottaen, mitä ojituksesta 6 luvun 18-23 §:ssä on säädetty, ottamaan osaa järjestelystä johtuviin kustannuksiin.

Jollei kustannusosuutta joltakin hyödynsaajalta saada, on vastaavasti sovellettava, mitä 6 luvun 19 §:n 2 momentissa on säädetty.

Hyödynsaajan kiinteistö on panttina sen osalle tulevasta ympäristölupaviraston lupapäätökseen sisältyvästä tai järjestely-yhtiön vahvistamasta kustannusosuudesta korkoineen niin kuin maakaaren 20 luvussa säädetään. (4.2.2000/88)

Jos järjestely toteutetaan ympäristölupaviraston luvalla, ympäristölupaviraston on viipymättä lupapäätöksen antamisen jälkeen ilmoitettava lupapäätöksestä ilmenevät kustannusosuudet korkoineen merkittäviksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Ympäristölupaviraston on niin ikään viipymättä ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle lupapäätöstä koskevasta muutoksenhausta sekä muutoksenhakutuomioistuimen asiassa antaman lainvoimaisen ratkaisun sisällöstä. (4.2.2000/88)

Jos ympäristölupaviraston lupa ei ole järjestelyn toteuttamiseksi tarpeen, järjestely-yhtiön toimitsijoiden on ilmoitettava vahvistetut kustannusosuudet korkoineen merkittäviksi lainhuuto- ja kirjaamisrekisteriin. Järjestely-yhtiön toimitsijoiden on niin ikään ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle muusta kuin muutoksenhakutuomioistuimen antamasta ratkaisusta, jolla ympäristölupaviraston lupapäätökseen sisältyviä tai järjestely-yhtiön vahvistamia kustannusosuuksia muutetaan. (4.2.2000/88)

9 § (4.2.2000/88)

Jos kaikki järjestelystä hyötyä saavat sopivat sen toimeenpanemisesta yhteisenä yrityksenä, on, milloin järjestelyyn tarvitaan ympäristölupaviraston lupa, sopimus tehtävä kirjallisesti. Siinä on määrättävä kunkin osuus työn suorittamisesta ja yrityksen kustannuksista sekä kullekin yritykseen osalliselle kuuluvat, sanottuun sopimukseen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet. Niin ikään on sopimuskirjassa, jos sopimukseen osallistuvia on kolme tai useampia, mainittava, onko ja kenellä oikeus edustaa sopimuksen tekijöitä tuomioistuimessa ja muutoin järjestelyä koskevissa asioissa, sekä nimettävä yksi tai useampia toimitsijoita, joille haaste tai muu ilmoitus järjestelyä koskevissa asioissa voidaan sopimuksen tekijöitä velvoittavasti antaa. Sopimuskirja on esitettävä ympäristölupaviraston vahvistettavaksi luvan hakemisen yhteydessä.

10 §

Jollei edellä 9 §:n nojalla muuta ole sovittu eikä kysymys ole tämän luvun 4 §:ssä tarkoitettusta yrityksestä, on järjestely pantava toimeen sitä varten perustettavan järjestely-yhtiön toimesta. Yhtiöön ovat sen osakkaina velvollisia osallistumaan kaikki ne maan ja ehkä muodostuvan vesijätön osakkaat, jotka saavat yrityksestä hyötyä.

Järjestely-yhtiön perustamista varten on aloitteentekijän kutsuttava 1 momentissa tarkoitettujen hyödynsaajat kokoukseen, jota uutta kutsua antamatta voidaan jatkaa kokouksen päättämänä ajankohtana. Kokouksessa on yhtiölle hyväksyttävä säännöt ja valittava sille yksi tai useampia toimitsijoita. Kokouskutsu on julkaistava vähintään seitsemän päivää ennen kokousta paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Sen lisäksi on kokouksesta lähetettävä ilmoitus osakkaille heidän tiedossa olevalla postiosoitteellaan.

Järjestely-yhtiön sääntöjen osalta on vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta 6 luvun 27 §:n 2 momentissa säädetään, kuitenkin niin, että sääntöihin voidaan ottaa muitakin kuin sanotussa momentissa mainittuja yhtiön järjestysmuotoa koskevia määräyksiä. Säännöille on haettava

ympäristölupaviraston vahvistus. Jo ennen vahvistamista on yhtiön asioita hoidettava hyväksytyjen sääntöjen mukaisesti. Jos ympäristölupavirasto vahvistaessaan säännöt on määrännyt niihin muutoksia, on muutettuja sääntöjä noudatettava, vaikkei vahvistamista koskeva päätös ole lainvoimainen. (4.2.2000/88)

11 §

Vesistön järjestelyssä on vastaavasti noudatettava, mitä ojituksesta 6 luvun 17 §:ssä, 27 §:n 3 momentissa ja 28-31 §:ssä säädetään. Yhtiön kokouksen päätöstä on kuitenkin moitittava ja päätöksen tehottomaksi toteamista vaadittava hakemuksella ympäristölupavirastossa. Päätöstä, jossa osakkaiden osuus yhtiössä tai kustannusten jako on vahvistettu, on moitittava kolmen kuukauden kuluessa ja muuta päätöstä 60 päivän kuluessa kokouksesta. Vaatimus, joka 6 luvun 30 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa tehdään järjestelyn aiheuttamasta kuivatuksesta hyötyä saavan velvoittamisesta osallistumaan järjestelyn kustannuksiin, on tehtävä hakemuksella ympäristölupavirastossa. (4.2.2000/88)

Järjestely-yhtiössä on kullakin osakkaalla sellainen äänivalta, joka vastaa järjestelysuunnitelmassa hänen maksettavakseen määrätyn osuuden suhdetta järjestelykustannuksiin. Yhtiön kokouksen päätökset tehdään yksinkertaisella ääntenemmistöllä.

12 §

Jos järjestelyn vesistöön aiheuttamasta muutoksesta tulee huomattavaa etua vesivoiman hyväksikäyttämiseksi, uiton toimittamiseksi taikka vesistöön tai sen rannalle tehdyn rakennelman omistajalle, voidaan tällaisen edun saaja tehdystä vaatimuksesta ympäristölupaviraston päätöksessä, jolla lupa järjestelyyn annetaan, velvoittaa osallistumaan järjestelyn kustannuksiin kohtuullisella, enintään hänelle tulevaa hyötyä vastaavalla määrällä. (4.2.2000/88)

Mikäli järjestelyn toimeenpanemisen jälkeen havaitaan, että 1 momentissa tarkoitettu etu ennakoita arvaamattomasta syystä ilmeisesti on suurempi tai pienempi kuin päätöstä tehtäessä oli edellytetty, voi ympäristölupavirasto vastaavasti korottaa tai alentaa edun saajan suoritettavaa määrää. Tätä tarkoittava hakemus on pantava ympäristölupavirastossa vireille vuoden kuluessa siitä yhtiön kokouksesta, jossa laskelma kustannusten jaosta on hyväksytty, taikka, jos muutoksen vaatijana on 1 momentissa tarkoitettujen edun saaja, mainitun ajan kuluessa siitä, kun hänelle on annettu tieto sanotun laskelman hyväksymisestä. (4.2.2000/88)

Kustannusten panttioikeudesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 8 §:n 3 momentissa säädetään. (30.12.1996/1278)

13 §

Milloin järjestelyä varten muutettu tai perattu vesiuoma taikka yrityksen toteuttamiseksi rakennetut laitteet tai rakennelmat järjestelytyön loppuun saattamisen jälkeen vaativat hoitoa ja kunnossapitoa taikka järjestelyyn sisältyy vedenjuoksun säännöstelyä, on järjestelyn toimeenpanijan huolehdittava tästä johtuvista töistä ja toimenpiteistä. Mikäli erityiset syyt eivät vaadi toisenlaista kysymyksessä olevista toimenpiteistä johtuvien kustannusten jaoittelua, on kustannukset jaettava niiden perusteiden mukaan, joita on noudatettu järjestelyä toimeenpantaessa.

Jos järjestelyn toimeenpanijana on ollut järjestely-yhtiö, jonka toiminta on lakannut, voidaan sen osakkaat asianomaisen valvontaviranomaisen toimesta kutsua kokoukseen päättämään yhden tai useamman toimitsijan asettamisesta huolehtimaan 1 momentissa mainituista toimenpiteistä. Tällöin on soveltuvin kohdin noudatettava, mitä järjestely-yhtiöstä ja sen toimitsijoista edellä on

säädetty.

Jos valtio on ollut järjestelyn toimeenpanijana, mutta järjestelystä saatu hyöty on suurelta osalta tullut muiden hyväksi, voi ympäristölupavirasto valtion hakemuksesta määrätä kaikki hyödynsaajat yhteisesti huolehtimaan edellä tässä pykälässä tarkoitetuista toimenpiteistä, asettamaan sitä varten tarvittavat toimitsijat ja osallistumaan toimenpiteen kustannuksiin heidän saamaansa hyötyä vastaavassa suhteessa. Tätä varten voidaan perustaa järjestely-yhtiö. (4.2.2000/88)

Ympäristölupavirasto voi, milloin siihen on erityistä syytä, hakemuksesta vapauttaa hyödynsaajan osallistumasta 3 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden kustannuksiin. (4.2.2000/88)

14 § (4.2.2000/88)

Kun järjestely on pantu alkuun, älköön sitä ilman ympäristölupaviraston lupaa jätettävä loppuun saattamatta. Jos tällainen lupa annetaan, on ympäristölupaviraston päätöksessä määrättävä, mihin toimenpiteisiin järjestelyn toimeenpanijan on ryhdyttävä keskeytyksestä johtuvien vahinkojen ja haittojen estämiseksi ja mitä korvauksia hänen tulee asianomaisille suorittaa.

15 § (4.2.2000/88)

Jos vesistön järjestelyyn ei sen johdosta, ettei siitä aiheudu 1 luvun 12-15 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta, tarvita ympäristölupaviraston lupaa, mutta aloitteentekijä haluaa muita hyödynsaajia osallistumaan siihen, on vastaavasti noudatettava, mitä osallistumisesta yhteiseen ojitukseen säädetään.

8 LUKU

Vesistön säännöstely

Yleisiä määräyksiä

1 § (30.4.1987/467)

Milloin joku vesivoiman käytettäväksi saamista, lisäämistä tai käytön tasoittamista, uiton tai liikenteen edistämistä, veden nesteenä käyttämistä, kastelua, vesistön puhtauden säilyttämistä, virkistyskäyttöä, kalanviljelyä, maankuivatusta taikka muuta tällaista tarkoitusta varten haluaa jatkuvasti säännellä veden korkeutta tahi muutoin säännöstellä vesistöä, jollaiseksi luetaan myös veden johtaminen ja muu siirtäminen säännöstelytarkoituksessa vesistöä tai sen osasta toiseen, on tällaiseen vesistön säännöstelyyn, jos siitä saattaa aiheutua 1 luvun 12-15 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, haettava ympäristölupaviraston lupa. (4.2.2000/88)

Vesistön säännöstelystä järjestelyyn sisältyvänä toimenpiteenä säädetään 7 luvussa.

2 §

Lupaa säännöstelyyn voi hakea tai aloitteen yhteisesti toimeenpantavaa säännöstely-yritystä varten tehdä se, joka voi käyttää säännöstelystä saatavaa hyötyä hyväkseen, mikäli hyötyä, ottamalla huomioon yrityksen laatu ja laajuus, on pidettävä melkoisena. Tällaisella hyödynsaajalla on myös oikeus osallistua toisen vireille panemaan säännöstelyyn. Valtiolla on oikeus hakea säännöstelylupaa silloinkin, kun se ei saa yrityksestä edellä tarkoitettua hyötyä.

Säännöstelystä saatavana hyötynä on otettava lukuun kaikki sen toteuttamisesta johtuvat edut,

niihin luettuna

1) käyttökelpoisen vesivoiman määrän ja arvon lisäys, maan tuottokyvyn tai käyttöarvon lisääntyminen sekä parempi mahdollisuus kuivattaa maata tai käyttää maa- tai vesialuetta virkistystarkoituksiin tai kalanviljelyyn taikka muutoin tällaisella tavalla käyttää hyväksi omaisuutta entistä hyödyllisemmin sekä

2) uittokustannusten vähentyminen, liikenteen hyväksi käytettävien varojen säästö, vedensaantietu sekä vesistön puhdistautumiskyvyn paraneminen. (30.4.1987/467)

3 §

Jos muu kuin valtio hakee lupaa säännöstelyyn, hakijan on, paitsi milloin hakemuksessa tarkoitettua säännöstelystä ilmeisesti ei ole kenellekään toiselle sellaista hyötyä, jota tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetaan, tarjottava muille hyödynsaajille osallistumista säännöstelyyn ilmoittamalla siitä ympäristölupavirastolle. Tällöin ympäristölupaviraston on julkisella kuulutuksella kehotettava hyödynsaajia tämän luvun 4 §:ssä määrättyllä tavalla ilmoittamaan ympäristölupavirastolle osallistumisestaan yritykseen. Kuulutushakemukseen on liitettävä yrityksen suunnitelma, yleisluonteinen selvitys siitä, ketkä saavat ja mihin määrään arvioitavaa hyötyä yrityksestä, sekä yrityksen kustannusarvio. Näiden asiakirjojen tulee ympäristölupaviraston määräämän ajan olla nähtävänä sen virkahuoneistossa tai ympäristölupaviraston määräämässä, kuulutuksessa ilmoitetussa paikassa. (4.2.2000/88)

Mikäli aloitteentekijä vaatii tämän luvun 5 §:n mukaisesti toisen hyödynsaajan velvoittamista osallistumaan kustannuksiin, hänen on kuulutuksen antamisen jälkeen toimitettava tälle kirjatussa kirjeessä tai muutoin todistettavasti vaatimuksensa sekä jäljennös kuulutuksesta.

Jos aloitteentekijä on muutoin kuin lupahakemuksen yhteydessä pyytänyt kuulutusmenettelyä, on yritystä koskeva lupahakemus tehtävä vuoden kuluessa kuulutusajan päättymisestä, jollei ympäristölupavirasto hakemuksesta ole määrännyt sitä varten pidennettyä aikaa. (4.2.2000/88)

Jos kuulutusta pyydetessä esitetty suunnitelma ilmeisesti on sellainen, ettei lupaa sen mukaiseen säännöstelyyn voida antaa, ympäristölupavirasto ei saa suostua kuulutuspyyntöön. (4.2.2000/88)

Valtion toimesta suoritettavasta vesistön säännöstelystä säädetään tämän luvun 24 §:ssä.

4 § (4.2.2000/88)

Jos hyödynsaaja, jolla tämän luvun 2 §:n 1 momentin mukaan on siihen oikeus, haluaa tulla osalliseksi toisen vireillepanemaan säännöstely-yritykseen, hänen tulee siitä kirjallisesti ilmoittaa ympäristölupavirastolle tämän luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua kuulutuksessa määrätyn ajan kuluessa. Jos tällainen ilmoitus on ympäristölupavirastolle tehty ja se katsoo osallistumisen edellytysten olevan olemassa, ympäristölupaviraston tulee, kun lupahakemus on saatettu sen käsiteltäväksi, osoittaa hakija ryhtymään tämän luvun 15 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

5 §

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta velvoittaa hyödynsaajan, joka ei ole halunnut osallistua säännöstelyyn, suorittamaan hänelle tulevan hyödyn perusteella säännöstely-yrityksen toimeenpanijalle tämän luvun 21 §:n mukaisesti määrätyn maksun. Valtiota alkoon pidettävässä tarkoitettuna hyödynsaajana, ellei säännöstelystä välittömästi ole hyötyä valtion omaisuudelle tai yritykselle, jonka toteuttamiseen valtio tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua edun saamiseksi tai turvaamiseksi on ryhtynyt. (4.2.2000/88)

Milloin säännöstelystä tulee hyötyä vesivoiman käytölle, uitolle, liikenteelle tai vedensaannille taikka siten, että vesistön puhdistautumiskyky paranee, voidaan maksu määrätä suoritettavaksi aikaisintaan siitä alkaen, jolloin säännöstelystä saatu etu otetaan käyttöön tai vesistöä ryhdytään käyttämään sellaisella tavalla, että kysymyksessä oleva etu välittömästi tulee käyttäjän hyödyksi.

6 §

Säännöstelyyn annettavasta luvasta sekä sen toimeenpanoa varten myönnettävistä oikeuksista on, ottaen huomioon tämän luvun 2 §:n 2 momentin sekä vesivoiman osalta 3 luvun 3 §:n 2 momentin säännökset, soveltuvin osin ja jäljempänä mainituin lisäyksin voimassa, mitä vesistöön rakentamisesta on säädetty.

7 §

Jos säännöstelyä varten on tarpeen suorittaa töitä taikka tehdä laitteita tai rakennelmia, on niistäkin määrättävä säännöstelyluvan yhteydessä.

Mikäli säännöstely pannaan toimeen käyttämällä toiselle kuuluvaa, säännöstelyyn soveltuvaa rakennelmaa, voidaan rakennelman omistaja lupapäätöksessä velvoittaa korvausta vastaan käyttämään rakennelmaa säännöstelyn edellyttämällä tavalla.

8 § (4.2.2000/88)

Jos ympäristölupavirastolta on haettu lupaa kahteen eri säännöstely-yritykseen, jotka ainakin joltakin osin koskevat samaa vesistön osaa, ja ympäristölupavirasto katsoo, että yritykset sopivasti voidaan yhdistää, sen tulee kehottaa hakijoita määrätyn ajan kuluessa sopimaan yhteiseen yritykseen ryhtymisestä. Ellei tällaista sopimusta saada aikaan eikä yrityksiä voida erillisinä toteuttaa, lupa on myönnettävä sille yritykselle, joka taloudellisesti ja yleiseltä kannalta on edullisempi.

9 §

Säännöstelylupaan tulee sisältyä padotus- ja juoksutussääntö, jossa on määrättävä se korkeus, mihin vesi eri aikoina enintään saadaan nostaa ja laskea, sekä millä tavalla veden juokutus on järjestettävä.

Mikäli siinä vesistössä tahi vesistön osassa, johon säännöstely kohdistuu, on aikaisemmin toimeenpantuja yrityksiä varten annettu 1 momentissa tarkoitettuja määräyksiä, voidaan niitä muuttaa tai kaikki määräykset yhdistää yhdeksi juoksutussäännöksi. Korvauksen suorittamisesta on vastaavasti voimassa, mitä 2 luvun 28 §:ssä on säädetty.

10 § (4.2.2000/88)

Säännöstelyn osalta on soveltuvin osin noudatettava, mitä vesistöön rakentamisesta 2 luvun 2 §:n 1 ja 4 momentissa, 3 ja 4 §:ssä sekä 12-32 §:ssä säädetään.

10 a § (5.4.1991/629)

Vesiympäristön ja sen käytön kannalta merkittävät säännöstelyluvan ehdot tulee määrätä tarkistettaviksi määräajoin, jollei tällaista määräystä ole pidettävä erityisestä syystä ilmeisen tarpeettomana. Tarkistusta suoritettaessa noudatetaan soveltuvin osin tämän luvun 6 ja 10 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä. Lupapäätöksessä on määrättävä, mihin mennessä luvan haltijan on tehtävä hakemus edellä sanottujen lupaehtojen tarkistamiseksi ja mitä selvityksiä tuolloin on esitettävä. Jos luvan haltija ei ole tehnyt hakemusta määräajassa, ympäristölupavirasto voi

asianomaisen viranomaisen taikka haittaa tai vahinkoa kärsivän hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa, ja antaa tällöin tarvittavat määräykset. (4.2.2000/88)

Jos lainvoimaista säännöstelylupaa muutettaessa ei merkittävästi muuteta säännöstelyn tarkoitusta eikä lisätä sen haitallisia vaikutuksia vesiympäristöön ja sen käyttöön tai jos toimenpiteellä ensisijaisesti edistetään vesiympäristön suojelua tai sen käyttöä, ei muutettua säännöstelyä pidetä sellaisena uutena säännöstelynä, johon 1 momenttia olisi sovellettava.

Edellä 1 momentissa säädetty ei estä soveltamasta säännöstelyyn niitä tämän lain säännöksiä, joiden nojalla voidaan muutoin puuttua lainvoimaiseen lupapäätökseen tai sen sisältöön. Jos lupapäätöksessä ei erityisestä syystä ole annettu 1 momentissa tarkoitettua määräystä, asianomainen viranomainen voi painavasta syystä hakea ympäristölupavirastolta 1 momentissa tarkoitettua tarkistamista. (4.2.2000/88)

Yleisiä määräyksiä

10 b § (28.6.1994/553)

Jos tämän lain nojalla tai aikaisemmin voimassa olleiden säännösten nojalla annettuun lupaan perustuvasta säännöstelystä aiheutuu vesiympäristön ja sen käytön kannalta huomattavia haitallisia vaikutuksia eikä päätökseen ole sovellettava 10 a §:ää, asianomaisen alueellisen ympäristökeskuksen tulee riittävässä yhteistyössä luvan haltijan, säännöstelystä hyötyä saavien, vaikutusalueen kuntien ja muiden asianomaisten viranomaisten kanssa selvittää mahdollisuudet vähentää säännöstelyn haitallisia vaikutuksia. Alueellisen ympäristökeskuksen tulee tarvittaessa kuulla muitakin asianosaistahoja. (24.1.1995/79)

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, alueellinen ympäristökeskus, kalatalousviranomainen tai kunta voi, jollei 1 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää, hakea ympäristölupavirastossa lupaehtojen tarkistamista tai uusien määräysten asettamista. (4.2.2000/88)

Tarkistamisen edellytyksenä on, että siitä yleisen edun kannalta saatava hyöty on olosuhteisiin nähden merkittävä. Tarkistaminen ei saa myöskään vähentää huomattavasti säännöstelystä saatua kokonaishyötyä eikä muuttaa olennaisesti säännöstelyn alkuperäistä tarkoitusta, paitsi milloin se on jo menettänyt merkityksensä. Jos tarkistamisen edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, ympäristölupavirasto voi, jollei hakemusasiakirjoissa ole riittävää selvitystä, määrätä myös luvan haltijan toimittamaan ympäristölupavirastolle tarvittavat lisäselvitykset. Tähän ympäristölupaviraston päätökseen ei saa hakea erikseen muutosta. Jollei luvanhaltija ole toimittanut lisäselvitystä määräajassa ympäristölupavirastoon, se voidaan teettää hänen kustannuksellaan. Tarkistamista suoritettaessa noudatetaan soveltuvin osin 10 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä. (4.2.2000/88)

Tarkistamisesta aiheutuvat vahingot, haitat ja muut edunmenetykset, jolleivät ne ole vähäisiä, määrätään hakijan korvattaviksi noudattaen soveltuvin osin 11 luvun säännöksiä. Korvaukset maksetaan kuitenkin valtion varoista, jos tarkistamisella ei ole pääasiassa paikallista merkitystä. Säännöstelystä saatavan hyödyn menetyksestä maksettavia korvauksia voidaan sovitella ottaen huomioon tarkistamisesta saatavat hyödyt ja siitä aiheutuvat edunmenetykset sekä aika, jonka hyödynsaaja on voinut käyttää säännöstelyä hyväkseen.

Säännöstely-yhtiö

11 §

Milloin kaksi tai useammat yhteisesti tekevät aloitteen vesistön vedenjuoksun

säännöstelemiseksi taikka joku hyödynsaaja siihen oikeutettuna tämän luvun 4 §:n mukaisesti ilmoittautuu osalliseksi toisen vireille panemaan säännöstely-yritykseen, on yrityksen toimeenpanemista varten perustettava säännöstely-yhtiö.

Ympäristölupavirasto voi hyödynsaajan hakemuksesta määrätä säännöstelyn toimeenpanoa sekä laitteiden ja rakennelmien kunnossapitoa varten perustettavaksi säännöstely-yhtiön muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja myös silloin, kun säännöstelyyn on ryhdytty ennen tämän lain voimaantuloa. Ne, jotka saavat säännöstelystä sellaista hyötyä kuin tämän luvun 2 §:ssä on sanottu, ovat velvollisia osallistumaan yhtiöön, jollei ympäristölupavirasto erityisistä syistä jollekin myönnä siitä vapautusta. (4.2.2000/88)

12 §

Säännöstely-yhtiön tulee huolehtia säännöstelyä varten tarpeellisista töistä, laitteista ja rakennelmista sekä niiden kunnossapitamisesta, hoitaa säännöstelyn toimeenpano ja periä yhtiölle tulevat maksut sekä suorittaa korvaukset ja muut kustannukset.

13 §

Säännöstely-yhtiön osakkaita ovat, paitsi aloitteentekijä ja tämän luvun 4 §:n mukaisesti säännöstelyyn osalliseksi ilmoittautuneet, myös ne hyödynsaajat, jotka yhtiö tämän luvun 20 §:n mukaisesti myöhemmin on hyväksynyt osakkaiksi. Säännöstelyssä voi osakkaana olla myös ojitus- tai järjestely-yhtiö, jos ympäristölupavirasto harkitsee sen asianmukaiseksi, sekä uittoyhdistys. (4.2.2000/88)

Säännöstely-yhtiön osakkaiden osuus yhtiössä, oikeus käyttää äänivaltaa sekä velvollisuus osallistua säännöstelystä aiheutuviin kustannuksiin määräytyy suhteellisesti sen hyödyn mukaan, minkä säännöstely kullekin heistä tuottaa.

14 §

Säännöstely-yhtiöllä on oikeus hankkia tehtävänsä suorittamista varten tarpeellista omaisuutta sekä tehdä sitoumuksia sen toimintaa koskevissa asioissa.

15 §

Aloitteentekijän on kutsuttava yhtiön osakkaat kokoukseen hyväksymään yhtiölle säännöt ja valitsemaan sille hallitus. Kokouksesta on ilmoitettava osakkaille vähintään seitsemän päivää aikaisemmin heidän tiedossa olevilla postiosoitteillaan.

16 §

Säännöstely-yhtiön säännöissä on mainittava:

- 1) yhtiön nimi ja kotipaikkana oleva kunta;
- 2) montako jäsentä yhtiön hallitukseen valitaan ja mikä on heidän toimikautensa sekä miten heidän palkkionsa määrätään;
- 3) miten hallitus kutsutaan kokoon ja miten hallituksen kokouksessa tehdään päätökset;
- 4) saavatko hallituksen jäsenet antaa ja minkälaisia asioita yhden tai useamman heistä hoidettavaksi toisen myötävaikutuksetta;

5) miten yhtiön nimi kirjoitetaan;

6) tilikausi ja tilinpidon perusteet sekä minkä ajan kuluessa tilinpäätös on tehtävä ja miten tilit tarkastetaan; sekä

7) milloin ja miten yhtiön osakkaat kutsutaan kokoukseen ja miten muut tiedonannot toimitetaan heille.

Yhtiön säännöille, joihin voidaan ottaa muitakin kuin 1 momentissa mainittuja, yhtiön järjestysmuotoa koskevia määräyksiä, on haettava ympäristölupaviraston vahvistus. Jo ennen vahvistamista on yhtiön asioita hoidettava hyväksytyjen sääntöjen mukaisesti. Jos ympäristölupavirasto vahvistaessaan säännöt on määrännyt niihin muutoksia, on muutettuja sääntöjä noudatettava, vaikkei vahvistamista koskeva päätös ole lainvoimainen. (4.2.2000/88)

17 §

Säännöstely-yhtiön kokouksen päätökset tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä.

18 §

Säännöstely-yhtiön hallitus käyttää yhtiön puhevaltaa tuomioistuimessa sekä edustaa muutoinkin yhtiötä. Haasteen tai muun ilmoituksen katsotaan tulleen säännöstely-yhtiön tietoon, kun se on laillisessa järjestyksessä annettu tiedoksi hallituksen jollekin jäsenelle.

Yhtiön hallituksen osalta on muutoin soveltuvin kohdin noudatettava, mitä uittoyhdistyksen hallituksesta 5 luvussa on säädetty. Niin ikään ovat säännöstely-yhtiön osalta soveltuvin kohdin voimassa 5 luvun 58 ja 76 §:n uittoyhdistystä koskevat säännökset.

19 § (4.2.2000/88)

Säännöstelykustannuksista sekä osakkaiden suoritettavista ennakkomaksuista on vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta 6 luvun 17 §:ssä ja 29 §:n 1-3 momentissa säädetään, kuitenkin niin, että moite kustannusten jaosta on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa säännöstely-yhtiön kokouksesta yhtiötä vastaan ympäristölupavirastossa vireille pantavalla hakemuksella.

20 § (4.2.2000/88)

Hyödynsaajalla on oikeus liittyä jo perustettuun säännöstely-yhtiöön, jos hänen osakkaaksi pääsemiseensä on katsottava olevan perusteltua syytä. Uuden osakkaan hyväksymisestä päättää yhtiön kokous. Se, jota ei ole hyväksytty osakkaaksi, voi saattaa ympäristölupaviraston ratkaistavaksi kysymyksen oikeudestaan liittyä yhtiön osakkaaksi, ja tätä tarkoittava hakemus on pantava vireille kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen sai tiedon kokouksen päätöksestä.

Säännöstely-yhtiön osakkaalla on oikeus erota yhtiöstä, mikäli hänen saamansa hyöty on huomattavasti pienempi kuin yhtiötä perustettaessa hänelle katsottiin tulevan. Jos yhtiön kokous katsoo, ettei edellä mainittua edellytystä eroamiseen ole olemassa, on kokouksen päätöksen saattamisesta ympäristölupaviraston ratkaistavaksi vastaavasti voimassa, mitä 1 momentissa säädetään.

Erinäisiä säännöksiä

21 §

Edellä tämän luvun 5 §:ssä tarkoitettua maksua määrättäessä on, milloin kysymys on kertakaikkisesta maksusta, otettava huomioon säännöstelyä varten välttämättömistä töistä, laitteista ja rakennelmista sekä vahinkojen korvaamisesta johtuneet kustannukset samoin kuin kaksikymmentäkertaisina laitteiden ja rakennelmien kunnossapidosta ja säännöstelyn toimeenpanosta arvion mukaan aiheutuvat vuotuiset menot. Maksu on määrättävä siten, että se kohtuuden mukaan vastaa hyödynsaajan osuutta säännöstelyn kaikkiaan tuottamasta hyödystä, kuitenkin niin, ettei se saa nousta hänen saamaansa hyötyä suuremmaksi. (11.10.1963/453)

Milloin maksu määrätään tämän luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa, on osuutta 1 momentissa mainituista kustannuksista laskettaessa perusteeksi otettava töiden, laitteiden ja rakennelmien arvo silloin, kun velvollisuus maksun suorittamiseen alkaa.

Maan tuottokyvyn tai käyttöarvon lisääntymisestä taikka paremmasta mahdollisuudesta kuivattaa maata tai käyttää maa- tai vesialuetta virkistystarkoituksiin sekä, jos erityisiä syitä on, muiden etujen hyväksi tulevasta hyödystä on määrättävä kertakaikkinen, enintään kymmenenä vuotuiseränä ilman korkoa suoritettava maksu. Muissa tapauksissa on määrättävä suoritettavaksi viittä prosenttia kertakaikkisen maksun määrästä vastaava vuotuismaksu siihen velvoittamista tarkoittavan hakemuksen tekemistä seuraavan vuoden alusta lukien. Vuotuismaksu on suoritettava kunakin vuonna ennen kesäkuun loppua. (30.4.1987/467)

Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa voidaan asianomaisen hakemuksesta tai ympäristölupaviraston aloitteesta vuotuismaksu korottaa tai alentaa tahi maksuvelvollisuus poistaa. (4.2.2000/88)

22 § (4.2.2000/88)

Milloin ympäristölupavirasto on tämän luvun 5 §:n nojalla velvoittanut hyödynsaajan suorittamaan maksun säännöstelyn toimeenpanijalle, ympäristölupavirasto voi, jos toimeenpanijana on säännöstely-yhtiö, maksuun velvollisen hakemuksesta määrätä sopivan henkilön yhtiön säännöissä määrätyn tilintarkastuksen yhteydessä tarkastamaan yhtiön tilejä ja hallintoa. Näin määrätyn tilintarkastajan on annettava kertomus tarkastuksestaan säännöstelyä valvovalle viranomaiselle, jonka toimesta kertomuksen tulee olla niiden nähtävänä, joita asia koskee. Yhtiön on suoritettava tilintarkastajalle palkkio. Jollei palkkion suuruudesta sovita, voidaan asia saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

Mikäli säännöstelyn toimeenpanijana on muu kuin säännöstely-yhtiö, ympäristölupavirasto voi maksuvelvollisen hakemuksesta määrätä toimeenpanijan antamaan selvityksen maksun käytöstä säännöstelyä valvovalle viranomaiselle, jonka luona selvityksen tulee olla hakijan nähtävänä.

23 §

Säännöstely-yrityksestä luopumisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä vesistön järjestelystä 7 luvun 14 §:ssä on säädetty.

24 §

Milloin valtion toimesta on sen kustannuksella tehty säännöstelyä varten tarpeelliset työt, laitteet ja rakennelmat, valtio voi tehdä tämän luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitettujen hakemuksen säännöstely-yhtiön perustamiseksi. Valtiolla on oikeus osallistua yhtiön asioiden hoitoon olemalla edustettuna yhtiön kokouksissa sekä määräämällä yhtiön hallitukseen jäsen yhtiön valitsemien jäsenten lisäksi. Valtion edustajan äänimäärä yhtiön kokouksissa on viidennes äänestykseen osallistuvien yhtiön osakkaiden yhteisestä äänimäärästä. Valtion määräämälle hallituksen jäsenelle suoritetaan palkkio hänen tehtävästään valtion varoista.

25 §

Milloin säännöstelystä, josta pääasiassa on hyötyä vesivoiman käytölle, teollisen laitoksen veden saannille, uiton toimittamiselle tai muulle siihen verrattavalle taloudelliselle toiminnalle, johtuu ympäristön oloissa sellainen yleiseen etuun kohdistuva huomattava vahinko tai haitta, jota ei voida erityisin toimenpitein poistaa tai korvata rahalla, voidaan säännöstelyn toimeenpanija tai, jos edellä mainittu etu tulee tämän luvun 5 §:ssä tarkoitetun hyödynsaajan hyväksi, viimeksi mainittu säännöstelyä koskevassa lupapäätöksessä velvoittaa vuosittain suorittamaan valtiolle jäljempänä mainittuihin tarkoituksiin käytettävä säännöstelymaksu. Säännöstelymaksun suuruus on määrättävä enintään yhdeksi sadalta maksun suorittamisen perusteena olevan puhtaan hyödyn vuotuisesta arvosta. Jos säännöstely-yhtiö määrätään suorittamaan maksu, ovat siitä johtuviin kustannuksiin velvolliset osallistumaan säännöstelystä edellä tarkoitettua hyötyä saavat osakkaat saamansa hyödyn mukaisessa suhteessa.

Säännöstelymaksuista kertyvät varat on käytettävä sen mukaisesti, kuin 12 luvun 14 §:ssä säädetään, avustukseksi asianomaiselle kunnalle sellaisten töiden, hankintojen tai toimenpiteiden suorittamiseen tai sellaiseen opetus- tai muuhun siihen verrattavaan toimintaan, joka on tarpeen säännöstelystä kunnan alueella aiheutuneen, säännöstelymaksun suorittamisen perusteena olevan vahingon tai haitan seurausten vähentämiseen taikka muutoin on omansa edistämään taloudellisten tai sosiaalisten olojen kehitystä kysymyksessä olevalla paikkakunnalla. Myönnettävä avustus voi olla kertakaikkinen tai useamman vuoden aikana suoritettava.

Säännöstelymaksun tarkistamisesta on vastaavasti voimassa, mitä 2 luvun 22 b §:ssä säädetään kalatalousmaksun tarkistamisesta. (28.6.1994/553)

26 §

Milloin säännöstelyyn on saatu lupa ennen tämän lain voimaan tuloa, voidaan hyödynsaajalle, joka on suorittanut säännöstelyä varten välttämättömistä töistä, laitteista ja rakennelmista sekä säännöstelystä johtuvien vahinkojen korvaamisesta johtuneet kustannukset, antaa oikeus saada niiltä, joille säännöstelystä tulee tämän luvun 2 §:ssä tarkoitettua hyötyä edellä mainittujen kustannusten perusteella tämän luvun 21 §:n mukaisesti laskettu, kohtuulliseksi harkittu maksu. Tällainen maksu voidaan määrätä suoritettavaksi aikaisintaan hakemuksen tekemisestä lukien ja on sen osalta muutoin noudatettava niitä tämän luvun säännöksiä, jotka ovat voimassa säännöstelyn toimeenpanijan saadessa periä vastaavia maksuja.

9 LUKU

Veden johtaminen nesteinä käytettäväksi ja pohjaveden ottaminen

Veden johtaminen

1 §

Jokaisella on oikeus johtaa vesistöä toisen vesialueelta vettä talousvetenä käytettäväksi, mikäli vettä edelleen riittää niiden tarpeeksi, jotka omistajina tai saadun luvan nojalla ottavat tai johtavat sitä nesteinä käytettäväksi, eikä johtamisesta aiheudu 1 luvun 12-15 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta. Veden johtamista varten tarvittavat työt ja laitteet toisen vesialueella on tehtävä siten, ettei niistä ole omistajalle tai muulle henkilölle sanottavaa haittaa tai häiriötä.

2 §

Jos se, joka ei ole vesialueen omistaja tai osakas, tahtoo johtaa vettä vesistöä nesteinä käytettäväksi muuhun tarkoitukseen kuin talousvedeksi taikka talousvedeksi sellaisin seurauksin,

joita tämän luvun 1 §:n mukaan ei saa aiheuttaa, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta antaa luvan siihen ja sitä varten tarvittavien laitteiden pitämiseen toisen vesialueella. Sama on laki, milloin vesialueen omistaja tai osakas haluaa johtaa alueelta vettä nesteenä käytettäväksi ja sanottu toimenpide, ottamalla huomioon, mitä 1 luvun 16 §:ssä säädetään, aiheuttaa mainitun luvun 12-15 §:ssä tarkoitetun muutoksen tai seurauksen. (4.2.2000/88)

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä on luvan myöntämisen edellytysten, lupahakemuksen käsittelyn, vahingon, haitan, ja muun edunmenetyksen korvaamisen sekä soveltuvin osin myös toimenpiteen suorittajalle muiden etujen suojaamiseksi määrättävien velvollisuuksien osalta ja muutoinkin voimassa, mitä 2 luvussa on säädetty vesistöön rakentamisesta.

3 §

Milloin useat hakevat lupaa veden johtamiseen nesteenä käytettäväksi vesistöstä eikä sitä riitä heille kaikille, on etuoikeus sillä, joka haluaa käyttää vettä vesistön rannalla tai sen läheisyydessä talousvedeksi tai muutoin taloustarkoituksiin, kuten sairaalan, kasarmin, majoitus- ja ravitsemisliikkeen, saunalaitoksen tai pääasiassa talousveden hankintaa varten perustetun yhtymän tarpeeksi. Sama koskee veden käyttämistä kohtuullisessa määrin maan kasteluun sellaisissa tapauksissa, joissa viljelyksen laatu sitä erityisesti edellyttää eikä yleistä tarvetta varten tapahtuvaa veden hankintaa sen johdosta vaikeuteta. Sen jälkeen on etuoikeus yrityksellä, joka tarkoittaa veden johtamista yhdyskunnan tarpeeksi. Seuraavana etuoikeusjärjestyksessä on se, joka haluaa johtaa vettä teollisuudessa käytettäväksi.

Hakijoista, jotka haluavat johtaa vesistöstä vettä edellä sanotun perusteella samanarvoisiksi katsottaviin tarkoituksiin, on, mikäli ei voida pitää kohtuullisena, että hakijan oikeutta rajoitetaan, etuoikeus sillä, joka on toimenpiteen kohteena olevan vesialueen tai sen suuremman osuuden omistaja, sekä, jos hakijat tässäkin suhteessa ovat samanveroiset, sillä, joka ensiksi on antanut hakemuksensa ympäristölupavirastolle. (4.2.2000/88)

Edellä 1 momentissa säädetty etuoikeusjärjestys on otettava huomioon vastakkaisia etuja 2 luvun 11 §:n 3 momentin mukaisesti keskenään verrattaessa silloin, kun lupaa haetaan sellaiseen veden johtamiseen, josta on seurauksena omistusoikeuden taikka tämän tahi aikaisemman lain nojalla saatuun lupaan perustuvan vedenjohtamisoikeuden menettäminen tai sen käytön vaikeutuminen.

3 a § (9.2.2001/121)

Johdettaessa vettä vesistöstä yhdyskunnan tarpeisiin noudatetaan lisäksi, mitä vesihuoltolaissa ja sen nojalla säädetään.

Pohjaveden ottaminen

4 §

Mikäli talousvedeksi sopivaa vettä ei kohtuuttomitta kustannuksitta muutoin ole riittävästi saatavissa, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta oikeuttaa veden tarvitsijan ottamaan toisen maalta pohjavettä talousvedeksi sekä ryhtymään siellä sitä varten tarpeellisiin toimiin, sikäli kuin vettä edelleen riittää myös omistajan, hänen maallaan asuvien samoin kuin sinne odotettavissa olevan asutuksen sekä siellä sijaitsevien yritysten tarpeisiin eikä toimenpiteestä aiheudu näille kohtuutonta häiriötä tai haittaa. Edellä mainituin edellytyksin voidaan myös myöntää oikeus johtaa toisen alueelta pohjavettä käytettäväksi sellaisessa teollisessa tai muussa taloudellisessa toiminnassa, jolle pohjaveden saaminen on erityisen tärkeätä. Tällainen oikeus voidaan ympäristölupaviraston päätöksellä hakemuksesta poistaa, jos sen myöntämiseen vaikuttaneet olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, sekä korvausta vastaan myös silloin, kun omistajan oma

tärkeäksi katsottava käyttötarve sitä vaatii. (4.2.2000/88)

Milloin kunnan tai suurehkon kuluttajajoukon tarvetta palvelevan, pääasiallisesti talousveden saantia tarkoittavan yrityksen, taikka muun yleiseen tarpeeseen tapahtuvan vedenhankinnan järjestäminen teknillisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla edellyttää toisen alueelta saatavan pohjaveden käyttöön ottamista, ympäristölupavirasto voi, siitä riippumatta, mitä 1 momentissa sanotaan, hakemuksesta myöntää siihen ja sitä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin luvan. Tällaista lupaa älköön kuitenkaan myönnettäkö veden johtamiseksi paikkakunnan ulkopuolelle, mikäli vastaavanlaista tarvetta asianomaisella paikkakunnalla ei kohtuullisessa määrin voida tyydyttää. (4.2.2000/88)

Oikeus veden ottamiseen toisen kaivosta tai muusta pohjaveden ottamosta voidaan myöntää vain, jos omistaja on antanut siihen suostumuksensa. Tällaisen oikeuden saaja on velvollinen osallistumaan vedenottamon rakentamis- ja kunnossapitokustannuksiin siinä suhteessa, kuin vettä siitä otetaan. Rakentamiskustannukset lasketaan ottamon silloisen kunnan mukaan.

Milloin pohjaveden ottamista toisen alueelta tarkoittava toimenpide on sellainen, että sitä varten on muusta kuin tässä pykälässä mainitusta syystä hankittava ympäristölupaviraston lupa, on edellä olevien säännösten ohella noudatettava, mitä tällaisesta luvasta jäljempänä säädetään. (4.2.2000/88)

5 §

Pohjaveden ottamalla tarkoitetaan kaivoa tai muuta laitosta, josta pohjavettä juoksetetaan, pumputaan tai muulla tavalla otetaan talouteen, teollisuuteen tai muuhun tarkoitukseen. Milloin useat samalle omistajalle kuuluvat, saman pohjavesivaraston käyttöön ottamista varten tehdyt ottamot yhdessä muodostavat edellä mainittua tarkoitusta palvelevan laitoksen, on niitä pidettävä yhtenä ottamona.

6 §

Pohjaveden ottamo on siten tehtävä ja ottamoita niin käytettävä ja hoidettava, ettei kenellekään aiheuteta enempää vahinkoa ja haittaa, kuin veden saamista tarkoittavan yrityksen toteuttamiseksi ilman kohtuuttomiksi katsottavia kustannuksia on välttämätöntä.

Veden tuhlausta ottamoita käytettäessä on vältettävä.

7 § (4.2.2000/88)

Toimenpiteeseen, jota 1 luvun 18 §:ssä tarkoitetaan ja joka aiheuttaa siinä tarkoitettuja seurauksia, sekä sellaisen muun kuin tilapäisen pohjaveden ottamon tekemiseen, joka on suunniteltu vähintään 250 kuutiometriä vuorokaudessa käsittävän vesimäärän ottamista varten, on haettava lupa ympäristölupavirastolta. Sama koskee myös aikaisemmin rakennetun pohjaveden ottamon tai sen käytön laajentamista sellaiseksi taikka sellaisia seurauksia aiheuttamalla, kuin edellä on sanottu, sekä muuta toimenpidettä kuin pohjaveden ottamista, jos toimenpiteen johdosta pohjavettä poistuu pohjavesiesiintymästä muutoin kuin tilapäisesti vähintään 250 kuutiometriä vuorokaudessa.

Pohjaveden ottamon omistaja voi muussakin kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettussa tapauksessa saattaa ottamon tekemistä tai muuttamista tarkoittavan toimenpiteen edellytykset ja toimenpiteestä ehkä johtuvat velvollisuudet hakemuksella ympäristölupaviraston tutkittaviksi ja lupapäätöksellä vahvistettaviksi.

8 § (4.2.2000/88)

Pohjaveden ottamon tekemiseen ja muuhun 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen saadaan myöntää lupa, jos sanotusta toimenpiteestä, ottamalla sen toteuttamisen osalta huomioon soveltuvien osin, mitä tämän luvun 6 §:ssä säädetään, saatava hyöty on siitä johtuvaa vahinkoa, haittaa ja muuta edunmenetystä huomattavasti suurempi.

Lupaa 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen ei kuitenkaan saa myöntää, jos toimenpiteestä aiheutuu asutus- tai elinkeino-oloja huonontava veden saannin estyminen tai vaikeutuminen laajalla alueella taikka muu 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun verrattava seuraus ympäristön oloissa tai luonnonsuhteissa eikä muutoksen vaikutuksia toimenpiteen yhteydessä suoritettavien järjestelyin voida estää. Sama koskee toimenpidettä, jonka seurauksena pohjavesi tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin olennaisesti huonontua tai josta voi aiheutua muu ympäristönsuojelulain 8 §:ssä tarkoitettu seuraus.

9 § (1.12.1995/1347)

Milloin useat hakevat lupaa tietyn pohjavesiesiintymän hyväksikäyttöä tarkoittavaan toimenpiteeseen eikä vettä hakemuksissa tarkoitettussa määrässä riitä kaikille, lupaa myönnettäessä on etusija annettava talousveden yleisen tarpeen tyydyttämistä asianomaisessa kunnassa tarkoittavalle hankkeelle. Seuraavana etusijajärjestyksessä on muu yhdyskunnan vedenhankinnan turvaamista tarkoittava hanke ja sen jälkeen sellaisen hakijan hanke, jolle pohjaveden saanti on erityisen tarpeellista ja jonka toiminta on katsottava yleiseltä kannalta tärkeäksi. Jos useat hakevat lupaa samanarvoisiksi katsottaviin hankkeisiin, on vastaavasti noudatettava, mitä tämän luvun 3 §:n 2 momentissa säädetään.

10 §

Edellä tässä luvussa tarkoitettun toimenpiteen hyötyä sekä siitä johtuvaa vahinkoa ja haittaa arvioitaessa ja toisiinsa verrattaessa on soveltuvien osin noudatettava, mitä 2 luvun 11 §:ssä on säädetty.

11 §

Pohjaveden ottamon tekemisestä ja käyttämisestä sekä muusta pohjaveteen kohdistuvasta toimenpiteestä johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on, huomioon ottaen mitä 2 momentissa säädetään, korvattava noudattaen 11 luvun säännöksiä.

Alueen omistajalla ei ole oikeutta saada korvausta alueelta otettavasta pohjavedestä. Korvattavana vahinkona pidetään kuitenkin veden ottamisesta johtuvaa, omistajalle tai muun erityisen oikeuden nojalla pohjavettä käyttävälle aiheutuvaa veden saannin huonontumista, mikäli se ei ole vähäinen. Käyttöoikeudesta suoritettavaa korvausta määrättäessä on otettava huomioon myös pohjaveden saantimahdollisuuden perustuva maan lisäarvo.

12 § (4.2.2000/88)

Jos sellaisen pohjaveden ottamon käyttäminen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa tai jonka tekemiseen tai muuttamiseen ei ole tarvinnut hakea ympäristölupaviraston lupaa, aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, on siitä kärsimään joutuneella oikeus hakemuksesta saada asia ympäristölupaviraston käsiteltäväksi ottamon käyttöä sekä käytöstä johtuvan vahingon ja haitan korvaamista koskevien määräysten antamista varten. Älköön tällöin kuitenkaan ottamon käyttöä rajoitettako, ellei yleinen etu tai muu erittäin tärkeä syy sitä vaadi, älköönkään korvausta tällaisen ottamon aiheuttamasta vahingosta ja haitasta määrättäkö pitemmältä kuin viiden viimeisen vuoden ajalta ennen hakemuksen tekemistä.

13 § (4.2.2000/88)

Tässä laissa tarkoitettun luvan nojalla perustetun pohjaveden ottamon veden saannin lisäämiseksi tai turvaamiseksi voi ympäristölupavirasto hakemuksesta rajoittaa veden ottamista muusta luvankin nojalla toimivasta pohjaveden ottamosta, mikäli yleinen tarve sitä vaatii. Rajoituksesta johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on korvattava. Mikäli rajoitus on niin huomattava, että sen kohteeksi joutunut laitos menettää merkityksensä, voidaan hakija velvoittaa lunastamaan laitos, jos laitoksen omistaja sitä vaatii.

14 § (4.2.2000/88)

Milloin pitkäaikainen kuivuus tai muu siihen verrattava syy aiheuttaa pohjaveden saannin melkoisen vähentymisen, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta velvoittaa pohjaveden ottamon omistajan tietyksi ajaksi rajoittamaan ottamosta otettavan veden määrää, mikäli tällainen rajoitus on tarpeellinen välttämättömän talousveden saannin turvaamiseksi ottamon ympäristössä. Rajoituksesta johtuva, ilmeisesti kohtuuttomaksi katsottava vahinko voidaan määrätä ottamon omistajalle korvattavaksi. Korvauksen suorittamiseen on, jollei rajoituksesta koituva hyöty pääasiallisesti tule hakijan hyväksi, kaikkien niiden pohjavettä ottavien osallistuttava, joille rajoittamisesta on olennaista etua. Jollei korvausta rajoittamista koskevan hakemuksen yhteydessä voida määrätä, saadaan korvauksen määräämistä myöhemmin erikseen hakea ympäristölupavirastolta.

15 §

Edellä tässä luvussa tarkoitettun luvan hakemisesta, lupapäätökseen otettavista määräyksistä ja päätöksen voimassaoloajasta sekä myöhemmin ilmenevän vahingon korvaamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä vastaavissa vesistöön rakentamista koskevista säännöksissä on sanottu.

Jos 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun luvan hyväksikäyttö aiheuttaa melkoista haittaa, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty, voidaan haittaa kärsivän tai, jos haitta kohdistuu yleiseen etuun, asianomaisen viranomaisen hakemuksesta luvan ehtoja muuttaa tai, mikäli haitta on huomattava, peruuttaa lupa. Olosuhteiden muuttumiseen perustuvasta luvan muuttamisesta on voimassa, mitä 2 luvun 28 §:ssä säädetään. Sanotun pykälän mukaista korvausta ei kuitenkaan määrätä, jos määräys luvan ehtojen muuttamisesta annetaan ympäristönsuojelulain 8 §:ssä tarkoitettun seurauksen välttämiseksi. (4.2.2000/88)

16 §

Mitä edellä tässä laissa on sanottu pohjavedestä ja siihen kohdistuvista toimenpiteistä, on soveltuvin osin voimassa myös sellaisen veden osalta, jota pohjaveden lisäämiseksi tai sen laadun parantamiseksi suotaamista hyväksi käyttäen tai muutoin keinotekoisesti on johdatettu maahan. Veden ottaminen vesistöä tällaiseen tarkoitukseen katsotaan sellaiseksi veden johtamiseksi nesteenä käytettäväksi, josta tässä luvussa edellä on säädetty.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun veden johtamiseen maahan on saatava ympäristölupaviraston lupa. Lupaa ei saa myöntää, jos toimenpiteestä voi aiheutua ympäristönsuojelulain 8 §:ssä tarkoitettu seuraus. Luvasta on muutoin voimassa, mitä tämän luvun 8 §:n mukaisesta luvasta säädetään. (4.2.2000/88)

17 §

Mitä pohjavedestä tässä luvussa on säädetty, koskee soveltuvin osin myös 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja vesiä, vesisäiliötä ja vedenottamoita lukuunottamatta.

Yleisiä määräyksiä

18 §

Jos veden johtamiseksi nesteenä käyttämistä varten on tarpeen tehdä vedenjohto toisen alueen kautta, on alueen omistaja velvollinen sen sallimaan, mikäli johdon rakentamisesta hänelle aiheutuva vahinko tai haitta ei ole toimenpiteestä saatavaan hyötyyn verrattuna suhteettoman suuri. Älköön kuitenkaan avonaista vedenjohtoa ilman omistajan suostumusta tehtäkö toisen tontille, rakennuspaikalle, puutarhaan, varastopaikalle, uimarannalle tai muulle erityiseen käyttöön otetulle alueelle. Johtoa tehtäessä poistettavan maan osalta on soveltuvien osin noudatettava, mitä ojituksessa nostetusta maasta on säädetty.

Jos veden johtamiseen vesistöistä tai pohjaveden ottamiseen tämän lain mukaan on hankittava ympäristölupaviraston lupa ja johto tulee kulkemaan toisen alueen kautta, on lupapäätökseen hakijan pyynnöstä otettava määräykset siitä, miten hanke 1 momentin säännökset huomioon ottaen on toteutettava. Jos ympäristölupaviraston lupaa ei vaadita taikka johdon tekemisestä ei ole määräystä lupapäätöksessä, voidaan, jollei johdon tekemisestä ole sovittu alueen omistajan kanssa, asia saattaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai, jos johto tulee kulkemaan useamman kunnan alueella, hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi. (4.2.2000/88)

Johdon tekemisestä sekä sitä varten tarvittavan alueen käyttämisestä johtuva vahinko ja haitta on korvattava.

19 § (4.2.2000/88)

Jos vettä johdetaan vesistöistä nesteenä käytettäväksi tarkoitukseen, joka terveydellisistä tai muista tärkeistä yleisistä syistä edellyttää veden puhtaana säilymistä, ympäristölupavirasto voi hakijan pyynnöstä veden johtamista koskevassa lupapäätöksessä, mikäli sellainen annetaan, tai eri hakemuksesta määrätä tietyn, vedenottamon ympärillä olevan maa- tai vesialueen vedenottamon suoja-alueeksi. Suoja-alueella, jota älköön määrättäkö laajemmaksi kuin välttämätön tarve vaatii, ei saa ilman ympäristölupaviraston lupaa pitää sellaista säiliötä, varastoa, viemäriä, johtoa tai muuta laitosta, josta vettä pilaavaa ainetta saattaa päästä vesistöön, eikä myöskään suorittaa sellaista toimintaa, joka vahingollisella tavalla voi huonontaa ottamosta saatavan veden laatua. Niin ikään voidaan suoja-alueella, jos siihen on erityistä syytä, antaa lupa puiden ja muun kasvillisuuden poistamiseen. Ympäristölupaviraston asiana on, ottamalla huomioon suojattavan ottamon tarkoitus, antaa päätöksessään määräyksiä tarvittavista suojatoimenpiteistä ja muista suoja-alueen käyttöä koskevista rajoituksista. Aikaisemmin annettu päätös ei estä ympäristölupavirastoa asianosaisen tai viranomaisen hakemuksesta uudessa päätöksessään määräämästä uusista suoja-alueen käyttöä koskevista rajoituksista tai lieventämästä entisiä.

Suoja-alueeksi määräämisestä toiselle johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on hakijan korvattava.

Päätöstä, jolla on annettu suoja-alueen käyttöä koskeva rajoitus, on noudatettava, vaikka siihen haetaan muutosta.

Edellä tarkoitetuista suoja-alueääräyksistä poikkeamista koskevan hakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittelystä eräissä tapauksissa säädetään ympäristönsuojelulain 39 §:ssä.

20 §

Ympäristölupavirasto voi, mikäli se terveydellisistä syistä tai pohjaveden puhtauden

säilyttämiseksi muutoin harkitaan tärkeän tarpeen vaatimaksi, pohjaveden ottamon perustamista koskevassa lupapäätöksessä taikka eri hakemuksesta määrätä tietyn ottamon ympärillä olevan alueen vedenottamon suoja-alueeksi, jolla ilman ympäristölupaviraston lupaa ei saa pitää asuintaikka muuta vakituksena oleskelupaikkana olevaa rakennusta taikka sellaista varastoa, säiliötä, johtoa, viemäriä tai laitosta, mistä likaa tai muuta veden laatuun vaikuttavaa ainetta voi päästä pohjaveteen, eikä myöskään suorittaa sellaista toimintaa, joka vahingollisella tavalla voi huonontaa ottamosta saatavan veden laatua. (4.2.2000/88)

Edellä mainittua rajoitusta koskevan päätöksen osalta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä tämän luvun 19 §:ssä säädetään.

21 § (4.2.2000/88)

Milloin kysymys on veden johtamisesta tai pohjaveden ottamisesta tämän luvun 19 §:n 1 momentissa tai 20 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta myöntää oikeuden sellaisen maa- tai vesialueen käytettäväksi saamiseen tai omaksi lunastamiseen, joka on tarpeen veden käsittelyssä käytettäviä altaita, rakenteita ja laitteita varten.

22 § (12.7.1993/653)

Tässä luvussa tarkoitetun veden johtamista tai ottamista koskevan luvan haltija on vedenhankinnan kriisi- ja häiriötilanteissa oikeutettu ilman ympäristölupaviraston lupaa toimittamaan tilapäisesti vettä muuallekin kuin vedenottoluvassa tarkoitettuun käyttökohteeseen, jos tämä on tarpeen kunnan tai suurehkon kuluttajajoukon vedensaannin turvaamiseksi tai muutoin yleiseltä kannalta merkittävän vesilaitoksen toiminnan turvaamiseksi taikka muusta näihin verrattavasta painavasta syystä. (4.2.2000/88)

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä on ilmoitettava alueelliselle ympäristökeskukselle. (1.12.1995/1347)

10 LUKU

Jäteveden johtaminen (4.2.2000/88)

Yleisiä säännöksiä (4.2.2000/88)

1 § (4.2.2000/88)

Jätevedellä tarkoitetaan nesteenä käytettyä, käytöstä poistettavaa vettä. Jätevedeksi luetaan muukin neste, joka poistetaan käytöstä sekä niin ikään hautausmaalta, varastopaikalta tai muulta tällaiselta alueelta tuleva vesi, jos siinä on haitallisessa määrin vieraita aineita.

Jäteveden aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään ympäristönsuojelulaissa.

2 § (4.2.2000/88)

Viemärillä tarkoitetaan sellaista avouomaa tai muuta johtoa, joka on tehty pääasiallisesti jäteveden johtamista varten. Viemäriin luetaan kuuluviksi myös siihen liittyvät laitteet, kuten viemärikaivot ja pumppulaitokset.

Ojaa, jossa olennaisessa määrin kulkee jätevettä, on pidettävä viemärinä. Ojan määraamisestä viemäriksi eräissä tapauksissa säädetään ympäristönsuojelulain 48 §:ssä.

Mitä tässä luvussa on säädetty ojasta, koskee muutakin 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettua vesiuomaa.

2 a-5 a §

2 a-5 a § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

Jäteveden johtaminen toisen ojaan (4.2.2000/88)

6 § (4.2.2000/88)

Jos jäteveden tarkoituksenmukaiseen johtamiseen on tarpeen käyttää toisen ojaa eikä maanomistaja tai muu, jolla on oikeus ojan käyttämiseen, anna suostumustaan, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa siihen oikeuden, jollei toimenpiteestä aiheudu kohtuutonta haittaa ottaen soveltuvin osin huomioon, mitä 7 §:n 2 momentissa säädetään. Jos asia liittyy ympäristölupa-asiaan, oikeuden myöntää ympäristönsuojelulain 31 §:ssä tarkoitettu viranomainen.

Se, joka johtaa jätevettä toisen ojaan, on velvollinen suorittamaan sellaiset uoman suurentamis-, kunnostamis- ja kunnossapitotyöt, jotka aiheutuvat jäteveden johtamisesta, sekä muutoinkin huolehtimaan siitä, ettei jäteveden johtamisesta aiheudu kohtuullisin kustannuksin vältettävää vahinkoa. Tarvittaessa 1 momentissa tarkoitettu viranomainen voi antaa määräyksiä työn suorittamisesta. Jos tällainen määräys annetaan sen oikaisemiseksi, mitä tämän momentin vastaisesti on tehty tai laiminlyöty, on noudatettava myös, mitä 20 luvun 7 §:ssä säädetään.

Jos 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuu toiselle hyötyä, on tämän velvollisuudesta osallistua toimenpiteistä johtuviin kustannuksiin sekä menettelystä osallistumisesta määrättäessä vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta säädetään.

Hakija on osoitettava hakemaan ympäristölupaa, jos tässä pykälässä tarkoitettuun jäteveden johtamiseen tarvitaan lupa.

Jäteveden johtaminen viemärissä

7 § (4.2.2000/88)

Jos jäteveden tarkoituksenmukaista johtamista varten on tarpeen tehdä viemäri toisen maan kautta, eikä maanomistaja anna suostumustaan, on toimenpiteeseen vastaavasti sovellettava, mitä 6 §:ssä säädetään jäteveden johtamisesta toisen ojaan.

Avoviemäriä ei saa tehdä toisen tontin, rakennuspaikan, puutarhan, varastopaikan, uimarannan tai muun, erityiseen käyttöön otetun alueen kautta, jos siitä jäteveden laadun vuoksi saattaa aiheutua melkoista haittaa, eikä sanotunlaisen alueen kautta muutoinkaan ilman omistajan suostumusta. Putkiviemäri on olosuhteiden niin vaatiessa tehtävä vedenpitäväksi.

Mitä 6 §:n 4 momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin myös jäteveden johtamista viemärissä.

8 §

Jos viemäri johdetaan yleisen tai yksityisen tien, rautatien tai muun kiskoradan alitse, on vastaavasti voimassa, mitä vesistöön rakentamisen osalta 2 luvun 24 ja 25 §:ssä säädetään, kuitenkin niin, että jos kysymys on viemärin johtamisesta yksityisen tien alitse eikä viemärin tekemistä koskeva asia muilta osin ole ympäristölupaviraston tai alueellisen ympäristökeskuksen käsiteltävä, kysymyksen käsitteleminen kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

(4.2.2000/88)

Jos viemäriin johdetaan myös maankuivatustarkoituksessa poistettavaa vettä ja alituskohdassa tehtävä muutos aiheutuu pääasiallisesti tällaisen veden johtamisesta, on tienpitäjään taikka rautatien tai muun kiskoradan omistajaan sovellettava vastaavia ojitusta koskevia säännöksiä.

9 § (4.2.2000/88)

Viemäri on sen omistajan pidettävä kunnossa. Jos kunnossapito laiminlyödään, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi haittaa kärsivän pyynnöstä päätöksellään määrätä kunnossapitoa varten tarpeelliset työt suoritettaviksi määräajassa noudattaen, mitä 20 luvun 7 §:ssä säädetään. Lisäksi on voimassa, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

10 § (4.2.2000/88)

Jos joku haluaa johtaa jätevettä tai maankuivatustarkoituksessa poistettavaa vettä toiselle kuuluvaan viemäriin ja se voi tapahtua tuottamatta sanottavaa haittaa ja, milloin kysymys on putkiviemäristä, vaatimatta muutoksia viemäriin ja siihen kuuluviin laitteisiin, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa oikeuden tällaiseen veden johtamiseen. Jos asia liittyy ympäristölupa-asiaan, oikeuden myöntää ympäristönsuojelulain 31 §:n mukaan toimivaltainen viranomainen.

Se, jolle oikeus myönnetään, on velvollinen suorittamaan viemäriin tekokustannuksista sen silloisen kunnan mukaan kohtuullisen korvauksen, joka vastaa enintään sellaista osuutta, joka tämän luvun 15 §:ssä mainittujen perusteiden mukaisesti tulisi hänen osalleen, jos kysymys olisi yhteisestä viemäristä. Se, jolle oikeus myönnetään, on myös velvollinen kohtuullisella, enintään sanotussa pykälässä säädettyjen perusteiden mukaan laskettua osuutta vastaavalla määrällä osallistumaan viemäriin vastaisesta kunnossapidosta johtuviin kustannuksiin. Jollei korvauksesta sovita, siitä päättää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai ympäristönsuojelulain 31 §:ssä tarkoitettu viranomainen.

Jos vettä johdetaan toiselle kuuluvaan viemäriin ja sen johdosta on tarpeen suorittaa tämän luvun 6 §:ssä tarkoitettuja töitä, noudatetaan vastaavasti, mitä sanotussa pykälässä säädetään.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske vesihuoltolaissa tarkoitetun vesihuoltolaitoksen viemäriä. (9.2.2001/121)

11 §

Milloin on annettu lupa putkiviemäriin tekemiseen toisen maalle, älköön maata viemäriin kohdalla käytettävä siten, että viemäri saattaa vahingoittaa tai sen kunnossapito kohtuuttomasti vaikeutuu. Maanomistajan oikeudesta siirtää viemäri on vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta 6 luvun 8 §:ssä on säädetty.

Yhteinen viemäri

12 §

Jos kaksi tai useammat haluavat tehdä yhteisen viemäriin jäteveden tai sen yhteydessä myös maankuivatustarkoituksessa poistettavan veden johtamista varten, on siihen sovellettava, sikäli kuin asianosaiset eivät toisin sovi, mitä jäljempänä yhteisestä viemäristä säädetään. Jos muu kuin aloitteentekijänä ollut haluaa yhtyä yhteisen viemäriin tekemiseen, on hänellä siihen oikeus, mikäli viemäri hänen liittymisensä jälkeenkin soveltuu alkuaan suunniteltuun tarkoitukseen eikä liittymisestä aiheudu kustannusten suhteetonta lisääntymistä.

Jos joku haluaa ryhtyä johtamaan jätevettä tai maankuivatustarkoituksessa poistettavaa vettä aikaisemmin tehtyyn yhteiseen viemäriin ja se voi tapahtua tuottamatta sanottavaa haittaa ja, milloin kysymys on putkiviemäristä, aiheuttamatta muutoksia viemäriin ja siihen kuuluviin laitteisiin, voidaan liittymistä haluava oikeuttaa pääsemään yhteiseen viemäriin osakkaaksi, mikäli hänelle aiheutuva hyöty muihin verrattuna on niin suuri, että hänen etunsa on katsottava vaativan pääsemistä yhteisen viemäriin osakkaaksi.

Mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty osallistumisesta yhteiseen viemäriin, on vastaavasti noudatettava, milloin joku, joka haluaa osallistua suunniteltuun viemäriin, vaatii sen määräämistä yhteiseksi.

Oikeudesta johtaa vettä toiselle kuuluvaan viemäriin osakkaaksi tulematta säädetään tämän luvun 10 §:ssä.

13 §

Jos tehtyä tai suunniteltua viemäriä voidaan käyttää jäteveden tai maankuivatustarkoituksessa poistettavan veden johtamiseen joltakin kiinteistöltä, jolle veden johtaminen kysymyksessä olevaan viemäriin tuottaa olennaista etua, voidaan kiinteistön omistaja velvoittaa tulemaan yhteisen viemäriin osakkaaksi, mikäli veden poistaminen hänen kiinteistöltään muulla tavoin ei ole edullisemmin toteutettavissa. Ketään älköön kuitenkaan velvoitettako osakkaaksi aikaisemmin tehtyyn viemäriin, jos viemäriin tai sen laitteiden suurentaminen tai uusiminen joutuisi kokonaan tai huomattavalta osalta hänen kustannettavakseen.

14 §

Yhteisen viemäriin osakkaat ovat velvolliset osallistumaan viemäriin ja sen laitteiden teko- ja kunnossapitokustannuksiin siltä osalta viemäriä, kuin he sitä yhteisesti käyttävät. Jos yhteiseen viemäriin johdetaan ainoastaan asuin- ja talousrakennuksista tulevaa jätevettä, on viemäriin yhteisen osan kustannukset jaettava sen osakasten kesken niiden rakennusten kerrosalojen suhteessa, joista jätevettä johdetaan. Mikäli tällaista viemäriä käytetään myös veden poistamiseen maankuivatustarkoituksessa, on kustannuksia jaettaessa noudatettava samoja perusteita, kuin yhteisen ojituksen kustannusten jakamisesta 6 luvun 16 §:ssä on säädetty, kuitenkin niin, että siihen alueeseen, jonka mukaan hyöty määrätään, luetaan lisäksi niiden rakennusten kerrosaloja vastaava alue, joista jätevettä johdetaan.

Osakkaan, joka johtaa yhteiseen viemäriin muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua jätevettä, on osallistuttava viemäriin ja sen laitteiden teko- ja kunnossapitokustannuksiin suhteellisesti sen vesimäärän mukaan, joka vastaa tällaisen jäteveden arvioitua osuutta viemärissä kaikkiaan kulkevan veden määrästä. Milloin tällainen jätevesi laadultaan kuitenkin on huomattavan haitallista, on osallistumiskustannusten määrää tätä vastaavasti lisättävä. Jos tällöin viemäriin ei johdeta muuta kuin jätevettä, on myös 1 momentissa tarkoitettun jäteveden osalta pidettävä perusteena sen määrää ja laatua.

Se, joka johtaa ainoastaan maankuivatustarkoituksessa poistettavaa vettä viemäriin, ei ole velvollinen osallistumaan putkiviemäriin tekemisestä johtuviin kustannuksiin avoviemäriin tekemisestä aiheutuvia kustannuksia suuremmalla määrällä, eikä myöskään niihin korvauksiin, jotka johtuvat jäteveden aiheuttamasta haitasta, tai sellaisiin muihinkaan menoihin, jotka johtuvat yksinomaan siitä, että viemäriin johdetaan jätevettä.

15 §

Se, joka tulee osakkaaksi aikaisemmin tehtyyn viemäriin, on velvollinen tämän luvun 14 §:ssä mainittujen perusteiden mukaisesti suorittamaan korvauksen viemäriin tekokustannuksista sen

silloisen kunnan mukaan sekä samoin perustein osallistumaan viemäriin vastaiseen kunnossapitoon. Jos viemäriin tai sen laitteiden suurentaminen tai uusiminen käy hänen liittymisensä vuoksi tarpeelliseksi, on hän velvollinen suorittamaan tästä johtuvat kustannukset. Jos tällöin viemäriä on yhteiseksi hyödyksi uusittu tai parannettu, on kuitenkin sitä vastaava kustannus jaettava asianosaisten kesken.

Jos se, joka johtaa talousjätevedettä viemäriin, ryhtyy johtamaan siihen jätevedettä sellaisesta rakennuksesta, josta sitä ei ole aikaisemmin johdettu, tai olennaisesti laajentaa viemäriin liitettyä rakennusta taikka jos muun jäteveden määrä huomattavasti lisääntyy, on jätevedettä johtavan suoritettava lisäkorvaus, joka on määrättävä soveltuvin osin noudattaen tämän luvun 14 §:n määräyksiä.

16 §

Yhteisen viemäriin osalta on soveltuvin osin noudatettava, mitä 6 luvun 17, 18, 20, 21-29, 31 ja 31 a §:ssä säädetään. Viemäriin muodostamista yhteiseksi, yhteisen viemäriin osakkaiden keskinäisiä suhteita sekä viemäriyhtiötä koskevat asiat käsitellään kuitenkin ympäristölupavirastossa. (4.2.2000/88)

Viemäriyhtiö perustetaan viemäriin osallistuvien kokouksessa. Viemäriyhtiön perustamista varten aloitteentekijän on kutsuttava muut viemäriin osallistuvat kokoukseen, jonka osalta on soveltuvin osin noudatettava vastaavia 7 luvun 10 §:n säännöksiä.

17 § (4.2.2000/88)

Jos yhteiseksi muodostettava viemäriä varten on mahdollista tarkoituksenmukaisesti käyttää hyväkseen jo olevaa viemäriä tai sellaisen osaa, voi ympäristölupavirasto asianomaisen uuden viemäriin tekijän hakemuksesta oikeuttaa, tai sen hakemuksesta, jolle jo tehty viemäri kuuluu, velvoittaa lunastamaan aikaisemman viemäriin siitä arvosta, mikä sillä uutta viemäriä tehtäessä on katsottava olevan.

Jäteveden johtamista koskevia yhteisiä määräyksiä

18 § (9.2.2001/121)

Viemäreistä, jotka sijaitsevat vesihuoltolaissa tarkoitettulla vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella, tai alueella, jolla on voimassa asemakaava, on voimassa, mitä 6 luvun 35 §:n 1 momentissa säädetään ojituksesta.

19-20 §

19-20 § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

21 §

Ryhdyttäessä edellä tässä luvussa tarkoitettuihin toimeenpiteisiin, on korvausten osalta vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta on säädetty.

2 momentti on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

22-25 §

22-25 § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

25 a §

25 a § on kumottu L:lla 12.7.1993/653.

26-27 §

26-27 § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

28 §

Milloin tässä luvussa tarkoitettuun toimenpiteeseen on ryhdytty tai laite taikka rakennelma otettu käyttöön ennen tämän lain voimaan tuloa, on sen osalta sovellettava tämän lain säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaan tuloa käyttöön otettua yhteistä viemäriä varten ei kuitenkaan tarvitse perustaa tässä luvussa tarkoitettua viemäriyhtiötä, jos viemäriä varten on saatu valtion tai kunnan avustuksena tai lainana myöntämiä varoja taikka sitä varten on perustettu osakeyhtiö, osuuskunta tai muu yhteisö. Muussa tapauksessa on vastaavasti sovellettava, mitä 6 luvun 25 §:n 3 momentissa ojitusyhtiöstä on säädetty.

29-32 §

29-32 § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

11 LUKU**Korvaukset****1 §**

Milloin korvausta tämän lain säännösten mukaan on suoritettava vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä, joka johtuu tämän lain tai siihen perustuvan luvan nojalla suoritetusta toimenpiteestä, on korvausta määrättäessä ja suoritettaessa noudatettava tässä luvussa olevia säännöksiä.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on sovellettava 5 luvun 79 §:ssä tarkoitettuun uittovahinkoon ja sen korvaamiseen, sikäli kuin tätä vahinkoa ja siitä aiheutuvan korvauksen määräämistä koskevista säännöksistä ei muuta johdu.

Jos vahinko, josta luvan myöntämisen yhteydessä olisi määrättävä suoritettavaksi korvausta, aiheutuu toimenpiteestä, johon lupaa ei ole haettu sen vuoksi, ettei siitä ole voitu otaksua aiheutuvan seurauksia, joista luvan hakemisvelvollisuus johtuu, on tällainenkin vahinko jäljempänä olevien säännösten mukaisesti asianomaiselle korvattava.

Tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesta toimenpiteestä seuranneen vahingon korvaamiseen sovelletaan vahingonkorvauslakia (412/74). Jos kysymyksessä on ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (737/94) tarkoitettu ympäristövahinko, sovelletaan kuitenkin ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia. (19.8.1994/739)

5 momentti on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

2 § (4.2.2000/88)

Jos tässä laissa tarkoitetun vesistöön tai sen rannalle tehdyn tai tekeillä olevan laitteen tai rakennelman taikka ojan, vedenjohdon, viemärin tai muun sellaisen johdon epäkuntoon joutumisesta, joka ei ole johtunut poikkeuksellisesta ulkonaisesta syystä, aiheutuu veden tulvaa, vesistön tai pohjaveden pilaantumista tai muuta vahinkoa, vastaa sen omistaja, ja jos omaisuus on luovutettu toisen hallintaan, haltija yhteisvastuullisesti omistajan kanssa vahingosta, vaikkei vahinko ole aiheutunut näiden tuottamuksesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa on kuitenkin sen, joka ei ole tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheuttanut vahinkoa, korvattava vain toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko.

Jos 1 momentissa tarkoitettusta epäkuntoon joutumisesta aiheutuu ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitettua ympäristövahinkoa, sovelletaan sen korvaamiseen tämän pykälän säännösten sijasta sanottua lakia. Asia käsitellään tällöin käräjäoikeudessa, jollei se ympäristönsuojelulain 72 §:n mukaan kuulu ympäristölupaviraston käsiteltäväksi. Omistajasta ja haltijasta on tällöin voimassa, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitettun toiminnan harjoittajasta sanotussa laissa säädetään.

Tämän lain 1 luvun 25 §:ssä ja 5 luvun 79 §:ssä tarkoitetuista vahingoista on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 2 momentissa säädetään.

3 §

Jollei jonkin toimenpiteen osalta ole korvauksesta muuta säädetty, on tässä laissa tarkoitettuna vahinkona, haittana ja muuna edunmenetyksenä korvattava:

- 1) edunmenetyks, joka johtuu tämän lain nojalla toiselle myönnetystä käyttöoikeudesta taikka oikeudesta lunastaa kiinteätä tai irtainta omaisuutta;
- 2) kiinteän tai irtaimen omaisuuden tai sen osan muusta kuin 1 kohdassa mainitusta syystä aiheutuva menettäminen, vahingoittuminen tai huononeminen, omaisuuden käytön estyminen tai vaikeutuminen, sen tuoton vähentyminen, myyntiarvon aleneminen sekä omistusoikeuteen perustuvan muunkin varallisuusarvoisen edun menettäminen sellaiseksi luettuna myös omaisuuden siirtämisestä ja toisenlaiseksi muuttamisesta johtuvat kustannukset;
- 3) edellä 1 tai 2 kohdassa tarkoitettusta edunmenetyksestä johtuva, samalle omistajalle kuuluvan muun kiinteän tai irtaimen omaisuuden käyttöarvon väheneminen tai myyntiarvon aleneminen taikka rakennuksen tai muun omaisuuden siirtämisestä tai uudelleen rakentamisesta johtuvat kustannukset;
- 4) rasite- tai nautintaoikeuden, vesivoiman käyttöoikeuden, kalastusoikeuden sekä niihin verrattavan muun erityisen oikeuden menettäminen, sen käyttämisen estyminen tai vaikeutuminen samoin kuin sellaiseen oikeuteen perustuvan muunkin varallisuusarvoisen edun menettäminen, vuokraan perustuvan oikeuden osalta kuitenkin vain siltä osin, kuin vuokramiehellä ei ole oikeutta tämän luvun 19 §:ssä säädettyyn vuokramaksun alennukseen; (30.4.1987/467)
- 5) rakennuksen tai muun rakennelman, laitteen tai kaluston käyminen osittain tai kokonaan hyödyttömäksi edellä 4 kohdassa tarkoitetun edunmenetyksen johdosta;
- 6) muuhun kuin omistusoikeuteen tai 4 kohdassa tarkoitettuun erityiseen oikeuteen perustuvan, edun käyttäjälle tarpeellisen veden saannin taikka vesialueen tai sen rannan muun tärkeän käyttämismahdollisuuden estyminen tai huomattava vaikeutuminen;

7) porotalouden tai ammattimaisen kalastuksen estyminen tai vaikeutuminen muissakin kuin edellä tarkoitetuissa tapauksissa; sekä (30.4.1987/467)

8) liikkeen harjoittamisen keskeytyminen toimenpiteen kohteeksi joutuneella kiinteistöllä sekä sellaiselta kiinteistöltä muuttamisesta johtuvat kustannukset.

Jos 1 momentin nojalla korvattava vahinko, haitta tai muu edunmenetyks johtuu melusta, värinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä, hajusta tai niitä vastaavasta häiriöstä, sovelletaan, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 12 §:ssä säädetään. (19.8.1994/739)

3 a § (4.2.2000/88)

Jos tämän lain mukaisesta toimenpiteestä aiheutuu henkilövahinko, sovelletaan mitä vahingonkorvauslaissa säädetään. Jos henkilövahinko aiheutuu vesien pilaantumisesta, sovelletaan kuitenkin tämän luvun säännösten estämättä, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa säädetään. Henkilövahingon korvaamista koskeva asia käsitellään käräjäoikeudessa.

4 §

Korvattavaksi vahingoksi ei katsota tässä laissa säädettyyn yleiseen oikeuteen perustuvan vesistöissä kulkemisen ja uiton estymistä tai vaikeutumista. Näiden etujen turvaamiseksi suoritettavista toimenpiteistä on edellä erikseen säädetty.

5 §

Vahingosta, jota tarkoitetaan tämän luvun 3 §:n 1-5 kohdissa, on, mikäli tämän luvun 6 tai 7 §:stä ei muuta johdu, suoritettava sen täyttä arvoa vastaava korvaus. Milloin korvausta suoritetaan kiinteän omaisuuden tai siihen kuuluvan osan luovuttamisesta taikka kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta eikä tässä laissa ole toisin säädetty, on korvausta määrättäessä sovellettava yleisen pakkolunastuslainsäädännön säännöksiä korvauksen määräämisen perusteista.

Jos korvaukseen oikeutetun omaisuudelle välittömästi johtuu vahingon aiheuttaneesta toimenpiteestä hyötyä eikä hän sen perusteella ole velvollinen osallistumaan yrityksen kustannuksiin hänen saamansa hyöty kohtuuden mukaan sovitellen otettava huomioon korvausta määrättäessä.

Vahingosta, josta säädetään tämän luvun 3 §:n 6-8 kohdassa, on korvaus määrättävä olosuhteiden mukaan ottamalla huomioon myös korvaukseen oikeutetulle yrityksestä välittömästi johtuva hyöty, mikäli kuin hänen ei ole osallistuttava yrityksen kustannuksiin.

6 §

Milloin tämän lain nojalla myönnetään oikeus lunastaa, ottaa pysyväan käyttöön tai muuttaa vesialueeksi toiselle kuuluva maa-alue, on maapohjaan sekä sillä oleviin rakennuksiin, rakennelmiin ja laitteisiin kohdistuva vahinko korvattava puolitoistakertaisena. Korvaus on suoritettava puolitoistakertaisena niin ikään sille, joka joutuu menettämään vesivoimaa.

Mitä 1 momentissa on säädetty toiselle kuuluvan maan käytöstä suoritettavasta korvauksesta, ei koske ojaa, vedenjohtoa tai -ottamoa taikka viemäriä varten tarvittavaa aluetta.

7 §

Milloin tähän lakiin perustuvalla toimenpiteellä saatetaan toiselle kuuluva maa-alue pysyvästi veden alle taikka muutoin välittömästi aiheutetaan huomattavaa pysyväistä haittaa toisen kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen käyttämiseksi, voidaan käyttöoikeuden myöntämisen asemesta omistajan vaatimuksesta kysymyksessä oleva kiinteistö tai alue määrätä lunastettavaksi.

Jos osa kiinteistöstä lunastetaan omistajalta tai hän menettää mahdollisuuden sen käyttämiseen ja jäljelle jäävän osan käyttämiseksi aiheutuu tästä huomattavaa pysyväistä haittaa, on koko kiinteistö omistajan niin vaatiessa määrättävä lunastettavaksi.

Niin ikään voidaan määrätä lunastettavaksi sellainen hyödyttömäksi käyvä kiinteä tai irtain omaisuus, josta sen omistajalla on oikeus vaatia korvausta tämän luvun 3 §:n 3 tai 5 kohdan perusteella, mikäli omistaja vaatii omaisuutta lunastettavaksi eikä ole katsottava, että hänen kohtuuden mukaan on tyydyttävä korvauksen saamiseen käyttöoikeuden menettämisestä.

Tämän pykälän nojalla suoritettava korvaus on puolitoistakertainen sellaisen alueen osalta, jota 6 §:n 1 momentissa tarkoitetaan.

8 § (4.2.2000/88)

Kun johonkin toimenpiteeseen tämän lain nojalla annetaan lupa, on myös määrättävä, onko tiedossa olevasta vahingosta, haitasta taikka muusta edunmenetyksestä sekä mihin määrään suoritettava korvausta, jollei 16 luvun 24 §:stä johdu muuta.

Ympäristölupavirasto voi lupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitettua toiminnasta ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen vahingon korvaamista, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos ympäristölupavirasto ei käsittele vaatimusta lupa-asian yhteydessä, se käsitellään erillisenä asiana. Korvausvaatimuksen erikseen käsittelemistä koskevaan ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta.

Korvausta vahingosta, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu, voidaan aiemman ratkaisun estämättä vaatia hakemuksella ympäristölupavirastossa tai, jos kysymys on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen myöntämästä luvasta, mainitussa viranomaisessa. Samassa yhteydessä ympäristölupavirasto voi käsitellä vaatimuksen, joka tarkoittaa samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutuneen vahingon korvaamista.

Korvausta sellaisen tähän lakiin perustuvan toimenpiteen johdosta, johon ei tarvita lupaa, tai vahingosta, jota tarkoitetaan tämän luvun 2 §:ssä eikä kysymys ole käräjäoikeudessa käsiteltävästä asiasta, on vaadittava hakemuksella ympäristölupavirastossa. Vahingosta, jota tarkoitetaan tämän luvun 1 §:n 3 momentissa, on korvausta vaadittava lupa-asian yhteydessä tai ellei tämä ole mahdollista, haettava erikseen lupa-asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Ojituksen liittyvän muun kuin edellä tarkoitettujen vahingon korvaamista haetaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta, jollei asia kuulu ojitustoimituksessa käsiteltäväksi.

Korvausten määräämisestä eräissä tapauksissa säädetään 16 luvun 24 §:ssä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun korvausvaatimuksen käsittelemistä koskevaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta.

9 §

Asianosaiset saavat sopia korvauksen suorittamisesta ja määrästä sekä muistakin korvausta koskevista seikoista.

Jos sopimus koskee kiinteää omaisuutta, joka on kiinnitettyä taikka omaisuutta, johon on vahvistettu yritys kiinnitys, on sopimukseen saatava tällaisen oikeuden haltijan suostumus. (4.2.2000/88)

10 § (4.2.2000/88)

Vahvistettu korvaus on määrättävä maksettavaksi yhdellä kertaa, jollei kysymys ole tämän luvun 11 §:ssä tarkoitettua tapauksesta tai muut erityiset syyt eivät vaadi sen maksamista määräajoin. Määräajoin maksettavan korvauksen suorittamisesta voidaan, milloin korvauksen saaja sitä vaatii, määrätä asetettavaksi ympäristölupaviraston hyväksymä vakuus.

11 §

Kun tämän lain nojalla on myönnetty oikeus toisen omistamaan tilaan kuuluvan vesivoiman käyttämiseen, on tilan omistajalla, jos hän sitä vaatii ja sen harkitaan voivan tapahtua erityisesti vaikeuttamatta vesivoiman käyttämistä suunniteltuun tarkoitukseen, myönnettävä oikeus, vähentämällä vastaavasti vesivoiman käyttöoikeudesta suoritettavan rahakorvauksen määrää, saada rakennettavasta voimalaitoksesta sähkövoimaa koti- ja maataloutta varten.

Jollei 1 momentin mukaan toimitettavasta sähkövoimasta saada asianomaisten kesken aikaan sopimusta, on ympäristölupaviraston vahvistettava luovutettava voimamäärä, sen luovuttamistapa ja jakautuminen vuorokauden ja vuoden eri osille sekä muut tarpeelliset ehdot. (4.2.2000/88)

Korvaukseen oikeutetun on, jollei toisin sovita tai yleistä sähkövoiman jakeluverkkoa ole käytävissä, otettava sähkövoima vastaan voimalaitoksen alueella olevasta jakelupaikasta, ja hänellä on oikeus korvauksetta pitää sanotulla alueella voiman siirtämistä varten tarpeelliset johdot ja muut laitteet.

Oikeus saada tämän pykälän nojalla sähkövoimaa on tilaan liittyvä etu, jota ei voida siitä erottaa.

12 §

Jos toimenpiteestä, johon tämän lain säännösten mukaan on haettava lupa, on seurauksena, että veden saanti joltakin alueelta estyy tai huomattavasti vaikeutuu, on ympäristölupaviraston, jos asianomainen sitä vaatii, määrättävä, että näin syntyvä vahinko on alueen omistajalle tai vettä muun erityisen oikeuden nojalla ottavalle rahalla korvaamisen sijasta hyvittävää rakentamalla korvaukseen oikeutetulle uusi kaivo tai syventämällä entistä tahi jatkamalla vedenjohtoa taikka asettamalla hänen käytettäväkseen kohtuulliset vaatimukset täyttävä muu vedenottamo siihen kuuluvine laitteineen sekä johto, joka on tarpeen veden johtamiseksi asianomaisten tontille tai rakennuspaikalle. Tehtyjen laitteiden ja rakennelmien kunnossapito kuuluu, jollei ympäristölupavirasto olosuhteet huomioon ottaen toisin määrää, korvaukseen oikeutetulle. (4.2.2000/88)

Jos 1 momentissa tarkoitettu korvausvelvollisuus aiheutuu vedenottamon tekemisestä tai käyttämisestä, voidaan korvaukseen oikeutetulle, mikäli se kohtuuttomitta kustannuksitta ja ottamon käyttötarkoitusta vaarantamatta käy päinsä, myöntää rahakorvauksen sijasta oikeus saada ottamosta, niin kauan kuin se on käytössä, ympäristölupaviraston vahvistettava, enintään asianomaisten aikaisempaa kulutusta vastaava määrä vettä hinnasta, joka vastaa annettavan veden osuutta ottamon käyttökustannuksista. Tätä varten tarvittava johto veden saantiin oikeutetun tontille tai rakennuspaikalle saakka on korvausvelvollisen kustannuksella rakennettava ja pidettävä kunnossa. (4.2.2000/88)

Mikäli edellä tässä pykälässä tarkoitettujen laitteiden käyttäminen tuottaa korvaukseen

oikeutetulle hänen kärsimäänsä vahinkoa suuremman hyödyn, voidaan hänet päätöksessä, jossa kysymyksessä olevista toimenpiteistä määrätään, kohtuuden mukaan, enintään näin saatavan hyödyn määrää vastaavalla osuudella velvoittaa osallistumaan laitteiden hankinta- ja kunnossapitokustannuksiin

13 §

Jos vahingon, haitan tai muun edunmenetyksen, josta tämän lain mukaan on suoritettava korvaus, ehkäiseminen tai vähentäminen on muissa kuin edellä erikseen mainituissa tapauksissa mahdollista erityisin laittein tai toimenpitein eivätkä niiden kustannukset suhteettomasti ylitä vahingosta suoritettavan rahakorvauksen määrää, on korvausvelvollinen, milloin se havaitaan kohtuulliseksi, rahakorvauksen sijasta velvoitettava kustannuksellaan tekemään sanotut laitteet ja suorittamaan vahinkoa ehkäisevät muut toimenpiteet.

14 § (28.6.1994/553)

Samalla kun annetaan korvausvelvollisuudesta ratkaisu, on määrättävä, milloin ja miten korvaus on suoritettava.

Eräpäivän jälkeiseltä ajalta on viran puolesta määrättävä maksettavaksi korkoa sen mukaan kuin korkolaissa (633/82) säädetään viivästyskorosta.

14 a § (28.6.1994/553)

Lupapäätöksessä on annettava määräykset siitä, milloin niihin päätökseen perustuviin toimenpiteisiin, joista korvausta on suoritettava, saadaan ryhtyä.

Kertakaikkinen rahakorvaus on määrättävä maksettavaksi tai asianmukaisesti tallettavaksi ympäristölupaviraston määräämänä aikana ennen korvausvelvollisuuden aiheuttavaan toimenpiteeseen ryhtymistä, jolleivät asianosaiset toisin sovi taikka 2 luvun 26 §:stä tai 16 luvun 24 §:n 2 momentista muuta johdu. Korvaus on kuitenkin maksettava viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun päätös sai lainvoiman. (4.2.2000/88)

Jos kuitenkin edellä 2 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen saadaan ryhtyä ennen korvauksen määräämistä, maksamista tai tallettamista tai jos siihen jo on ryhdytty 1 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla, on kertakaikkiselle korvaukselle siitä lukien, kun toimenpiteeseen on ryhdytty, määrättävä suoritettavaksi vuotuista korkoa kuusi prosenttia eräpäivään saakka. Korvaus 16 luvun 24 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa on määrättävä maksettavaksi kolmenkymmenen päivän kuluttua korvauspäätöksen antamisesta, jos luvassa tarkoitettu toiminta on aloitettu.

Mitä edellä 3 momentissa säädetään kertakaikkisista korvauksista, on soveltuvin osin voimassa niistä toistuvaiskorvausten maksueristä, jotka kohdistuvat korvauspäätöstä edeltävään aikaan.

14 b § (4.2.2000/88)

Korvauksen maksajalla on oikeus vaatia perusteetta tai liikaa maksetun korvauksen palauttamista hakemuksella ympäristölupavirastossa. Takaisinmaksua ei tarvitse suorittaa, jos ympäristölupavirasto tai, jos asia on muutoksenhakuasteessa käsiteltävänä, muutoksenhakuviranomainen maksetun määrän vähäisyyden ja olosuhteet muutoin huomioon ottaen niin määrää.

14 c § (28.6.1994/553)

Korvaus sellaisesta vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä, jota tarkoitetaan tämän luvun 8 §:n 3 momentin ensimmäisessä virkkeessä ja 4 momentissa, 21 §:ssä tai 18 luvun 13 §:ssä, on määrättävä maksettavaksi kolmenkymmenen päivän kuluttua päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Päätöksessä on määrättävä maksettavaksi vuotuista korkoa kuusi prosenttia eräpäivään saakka siitä hetkestä, jolloin korvausvaatimus esitettiin tai sitä koskevan korvauskysymyksen käsittely muutoin tuli vireille. Toistuvaiskorvausten osalta tätä pykälää sovelletaan kuitenkin vain niihin maksueriin, jotka kohdistuvat korvauspäätöstä edeltävään aikaan.

15 §

Jos kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta tai siihen tämän lain nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä oleva omaisuus on kiinnitettynä, tulee ympäristölupaviraston samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava lääninhallitukseen ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin hänellä oli asianomaiseen kiinteistöön. (4.2.2000/88)

Tallettamista älköön kuitenkaan määrättäväksi, jos esitetään panttioikeuden haltijan suostumus korvauksen tallettamatta jättämiseen taikka jos korvattavan edun vähäisyyden vuoksi tai muusta tällaisesta syystä vahingon ei ole katsottava sanottavasti heikentäneen vakuuden arvoa.

16 § (4.2.2000/88)

Jos kiinteälle omaisuudelle, joka on kiinnitettynä, aiheutuu vahinkoa sellaisesta tässä laissa tarkoitetusta toimenpiteestä, joka tulee samalle omistajalle kuuluvan muun kiinteistön tai luonteeltaan itsenäisen yrityksen hyväksi, on lupaa toimenpiteeseen myönnettäessä vahvistettava vahinkoa vastaava korvaus ja määrättävä se tallettavaksi niin kuin tämän luvun 15 §:ssä säädetään.

17 §

Jos useat yhteisesti ovat ryhtyneet sellaiseen tässä laissa tarkoitettuun yritykseen, jonka toimeenpanemisen johdosta korvausta on suoritettava, ovat he yhteisvastuullisesti velvollisia korvauksen suorittamiseen.

18 §

Jos vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä, joka on aiheutettu kiinteälle omaisuudelle tai sellaiselle laitokselle, johon voidaan vahvistaa kiinnitys, on määrätty määräajoin maksettava korvaus, kuuluu oikeus korvaukseen kysymyksessä olevaan omaisuuteen etuna, jota ei voida siitä erottaa.

19 §

Jos joku hallitsee aluetta vuokraoikeuden nojalla ja vuokramies tässä laissa tarkoitetun toimenpiteen johdosta menettää alueen osan hallinnan tai käyttömahdollisuuden, hänellä on oikeus näin kärsimäänsä menetystä vastaavilta osin saada vuokramaksu alennetuksi.

20 § (4.2.2000/88)

Ojitusta koskevissa asioissa ja milloin ojituksesta annettuja säännöksiä on sovellettava 10

luvussa tarkoitettuun jäteveden johtamiseen, on soveltuvin kohdin noudatettava tämän luvun 2, 8-10 sekä 14-19 §:n säännöksiä. Ojituksen, jota tarkoitetaan 6 luvun 2 §:ssä, sovelletaan kuitenkin myös muita tämän luvun säännöksiä.

21 § (4.2.2000/88)

Sellaisesta erityisestä menetyksestä, joka on aiheutunut tässä laissa tarkoitetun luvan myöntämisen ja toimenpiteeseen ryhtymisen tai luvan raukeamisen välisenä aikana ja josta ei ole määrätty maksettavaksi korvausta, voidaan vaatia korvausta hakemuksella ympäristölupavirastossa.

Jos luvan saajan on 14 a §:n 2 momentin nojalla maksettava korvaus tai osa siitä ennen toimenpiteen aloittamista, ja hän sittemmin ilmoittaa luopuvansa yrityksestä, jota ei ole aloitettu, ympäristölupavirasto voi luvanhaltijan hakemuksesta todeta luvan rauenneeksi ja poistaa siinä asetetun korvausvelvollisuuden. Samalla voidaan kuitenkin määrätä korvaus edellä 1 momentissa tarkoitettua erityisestä menetyksestä. Päätös voidaan kokonaan tai osittain määrätä täytäntöön pantavaksi muutoksenhausta huolimatta.

12 LUKU

Erinäisiä säännöksiä

1 § (4.2.2000/88)

Tämän lain nojalla lunastettu määräala kiinteistöstä taikka kiinteistöjen yhteinen alue tai sen määräala erotetaan kiinteistöksi lohkomalla noudattaen, mitä kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) säädetään.

Ympäristölupaviraston tai sen määräyksestä alueellisen ympäristökeskuksen on ilmoitettava asianomaiselle maanmittaustoimistolle, kun 1 momentissa tarkoitettua lunastusta koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi ja lunastettavan alueen omaisuuden saaja on suorittanut korvausvelvollisuutensa. Lohkomistoimitus tulee vireille ilman eri hakemusta, kun ilmoitus lunastuksen päättymisestä on saapunut.

2 § (4.2.2000/88)

Ympäristölupaviraston on viipymättä ilmoitettava päätöksestä, jolla on annettu oikeus tai määrätty velvollisuus lunastaa kiinteistö, asianomaiselle kirjaamisviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtäviä merkintöjä varten. Lunastus merkitään päättyneeksi, kun kirjaamisviranomaiselle toimitetaan selvitys siitä, että lunastusta koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi ja että omistajalle tuleva korvaus on tälle suoritettu tai talletettu asianmukaisesti.

Omistusoikeus tämän lain nojalla lunastettavaan kiinteistöön siirtyy omaisuuden saajalle, kun lunastuksen päättymisestä on tehty merkintä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään kiinteistöstä, koskee soveltuvin osin myös lunastettavaa kiinteistön määräalaa taikka kiinteistöjen yhteistä aluetta tai sen määräalaa.

3 § (4.2.2000/88)

Kiinteistö tai muu kohde, joka on lunastettu tämän lain nojalla, vapautuu siihen kohdistuvasta panttioikeudesta 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuna ajankohtana. Kirjaamisviranomaisen on tehtävä merkinnät kiinnitysten kohdentamisesta tai poistamisesta.

Jos muuta kiinteistöön kohdistuvaa oikeutta ei yrityksen toteuttamisen vuoksi voida säilyttää taikka tällaisen oikeuden käyttäminen huomattavasti vaikeutuu ja sen haltija vaatii oikeuden lunastamista, ympäristölupaviraston tulee lunastamista koskevassa päätöksessään määrätä oikeus raukeamaan siitä lukien, kun päätös on tullut lainvoimaiseksi ja oikeuden menettämisestä suoritettava korvaus, mikäli sellainen on määrätty, on maksettu tai asianmukaisesti talletettu.

4 §

Tämän lain nojalla myönnettyyn lupaan perustuvan oikeuden käyttäminen voidaan lupaa annettaessa rajoittaa määrättyyn tarkoitukseen.

5 §

Jos kiinteistö, jonka hyväksi on annettu tässä laissa tarkoitettu lupa tai oikeus taikka jonka puolesta on osallistuttu sille hyötyä tuottavaan toimenpiteeseen, siirtyy toiselle, siirtyvät tälle myös luvan- tai oikeuden saajalle taikka toimenpiteeseen osallistuneelle kuuluneet oikeudet ja velvollisuudet. (30.12.1996/1278)

Mitä 1 momentissa on sanottu kiinteistöstä, koskee soveltuvin kohdin myös laitosta ja yritystä.

6 §

Tämän lain nojalla saadut, toisen omaisuuteen kohdistuvat oikeudet pysyvät voimassa silloinkin, kun kysymyksessä oleva omaisuus myydään pakkotoimin tai muulla tavoin luovutetaan tai siirtyy toisen omaksi.

Jos sellaista yritystä varten, jonka toimeenpanemiseen on annettu tässä laissa tarkoitettu lupa, on muutoin kuin tämän lain nojalla saatu sitä varten tarpeellinen alue ja tämä alue riidan, konkurssin tai ulosoton johdosta taikka muusta syystä on joutunut pois siltä, jolle sen lupaa myönnettäessä katsottiin kuuluvan, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta, jos se yrityksen laadun ja merkityksen huomioon ottaen katsotaan tarpeelliseksi, antaa yrityksen omistajalle kysymyksessä olevaan alueeseen sellaisen käyttöoikeuden, jota 2 luvun 7 §:ssä tarkoitetaan. (4.2.2000/88)

Jos 2 momentissa mainitulla tavalla saatu oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan on menetetty, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta antaa voimalaitoksen omistajalle 3 luvun 9 §:n mukaisen pysyvän käyttöoikeuden tähän vesivoimaan. (4.2.2000/88)

Oikeudesta alueeseen tai vesivoimaan on määrättävä suoritettavaksi sen silloista arvoa vastaava korvaus.

7 §

Milloin oikeus sellaiseen toimenpiteeseen, johon tämän lain nojalla voitaisiin antaa lupa, perustuu asianosaisten väliseen sopimukseen, voidaan tällainen lupa kuitenkin asianomaisessa järjestyksessä hakea ja myöntää oikeuden suojaamiseksi kiinteistön uutta omistajaa vastaan.

Rasitteen perustamisesta on voimassa, mitä siitä säädetään kiinteistönmuodostamislainsäädännössä. (4.2.2000/88)

8 §

Jos useat yhteisesti ovat ryhtyneet tässä laissa tarkoitettuun yritykseen, ja joku heistä jättää osansa tekemättä, on tarkoitusta varten tämän lain mukaisesti perustetulla yhtiöllä tai, jollei sellaista ole, toisella osakkaalla oikeus laiminlyöjän kustannuksella tehdä tai teettää työ.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja kustannuksia on, jollei asianomainen niitä kehotuksen saatuaan suorita, vaadittava kanteella käräjäoikeudessa. (4.2.2000/88)

Jos osansa tekemättä jättäneen kiinteistölle on tullut työstä hyötyä, käräjäoikeuden on samalla määrättävä, että kiinteistö on panttina työstä aiheutuneista kohtuullisista kustannuksista korkoineen niin kuin maakaaren 20 luvussa säädetään. (4.2.2000/88)

Käräjäoikeuden on viipymättä merkittävä 3 momentissa tarkoitettu saaminen korkoineen lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. (4.2.2000/88)

9 §

9 § on kumottu L:lla 30.12.1996/1278.

10 §

Jos useat yhteisesti ovat tämän lain nojalla velvolliset samaan suoritukseen, eikä kysymys ole rikokseen perustuvasta korvausvelvollisuudesta, ja joku heistä on suorittanut enemmän, kuin hänelle hänen osuutensa mukaan kuuluu, on hänellä, jollei tässä laissa ole toisin säädetty, oikeus periä muilta näiden osuus. Jos joku viimeksi mainituista on ilmeisesti maksukyvytön tai jos hänen oleskelupaikkansa on tuntematon, maksakoon jokainen muista osuutensa vajauksesta. Sama on laki, milloin se, joka on maksanut enemmän kuin oman osuutensa, on toiselta vaatinut tämän osuutta tai asianmukaisella tavalla lähettänyt ilmoituksen vaatimuksestaan, eikä maksua ole sen jälkeen kuukauden kuluessa suoritettu.

11 § (4.2.2000/88)

Ympäristölupaviraston on pidettävä vesipäätösrekisteriä, johon on merkittävä tiedot ympäristölupaviraston, Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tämän lain nojalla antamista päätöksistä.

Päätösrekisteriin voidaan tehdä merkintöjä myös ympäristölupavirastoa edeltäneiden vesioikeudellisten lupaviranomaisten ratkaisuisista.

Ympäristölupavirasto päättää rekisteriin merkittyjen tietojen luovuttamisesta. Jokaisella on oikeus saada luettavakseen päätösrekisteriin sisältyvät tiedot ja itse niitä jäljentää. Tarkemmat säännökset päätösrekisteriin merkittävistä tiedoista ja rekisterin käyttämisestä annetaan asetuksella.

12-13 §

12-13 § on kumottu L:lla 30.4.1987/467.

14 § (4.2.2000/88)

Säännöstelymaksu, josta säädetään 8 luvun 25 §:ssä, on ympäristölupaviraston määrättävä suoritettavaksi sen läänin lääninhallitukselle, jonka alueella kunta, jonka hyväksi maksu on käytettävä, sijaitsee. Myöntäessään kunnalle sen hakemuksesta varoja tulee lääninhallituksen samalla määrätä, mihin tarkoitukseen ne saadaan käyttää.

15 §

Mitä tässä laissa on säädetty kiinteistöstä, koskee myös sellaista toisen maalla olevaa rakennusta tai laitosta, joka hallintaoikeuksineen maahan voidaan maan omistajaa kuulematta luovuttaa.

16 § (4.2.2000/88)

Toimenpiteestä, joka tarkoittaa vesistön järjestelyä tai säännöstelyä taikka maa-ainesten ottamista vesistön pohjasta, on, sen mukaan kuin siitä asetuksella säädetään, ennakolta tehtävä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle. Ilmoituksen tekeminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos toimenpiteeseen haetaan ympäristölupaviraston lupa.

17 §

Laitoksen tai rakennelman omistajalla, uiton toimittajalla sekä asianomaisella valtion viranomaisella on oikeus, milloin se on tarpeen jäätymisestä tai jäästä johtuvan vahingon tai haitan estämiseksi, räjäyttää jäätä tarpeellista varovaisuutta noudattaen, asettaa tilapäisiä puomeja tai suorittaa muita välttämättömiä toimenpiteitä. Jos jääeste poistetaan räjäyttämällä, on se tehtävä niin, ettei yleistä tai yleisesti käytettyä talvitietä ilman pakottavaa tarvetta katkaista eikä kalakantaa sanottavasti vahingoiteta.

Ennen 1 momentissa tarkoitettua räjäyttämistä siitä on ilmoitettava asianomaiselle poliisiviranomaiselle ja alueelliselle ympäristökeskukselle. (24.1.1995/79)

18 § (4.2.2000/88)

Milloin 1 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua vesialueen rajaa maata vastaan on vesistön säännöstelyn aiheuttaman vedenkorkeuksien vaihtelun johdosta vaikea määrätä, ympäristölupavirasto voi säännöstelyä koskevassa lupapäätöksessä tai erikseen tehdystä hakemuksesta määrätä, missä sanotun rajan on katsottava kulkevan.

19 § (4.2.2000/88)

Milloin poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta johtuu veden tulva taikka muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, joka voi aiheuttaa yleistä vaaraa ihmisen hengelle tai terveydelle taikka suurta vahinkoa yksityiselle tai yleiselle edulle, ympäristölupavirasto voi alueellisen ympäristökeskuksen hakemuksesta ja tämän lain 1 luvun säännösten sekä mahdollisten lupapäätösten estämättä määrätä suoritettaviksi vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiä väliaikaisia toimenpiteitä (*vaarantorjuntatoimet*). Alueellinen ympäristökeskus saa tehdä edellä tarkoitettua hakemuksen saatuaan siihen maa- ja metsätalousministeriön suostumuksen.

Vaarantorjuntatoimista aiheutuneista omaisuutta välittömästi kohdanneista vahingoista on suoritettava korvaus valtion varoista. Korvattavana vahinkona ei pidetä vesivoiman menetyksestä aiheutuvia edunmenetyksiä. Jos korvaukseen oikeutettu on saanut 1 momentissa tarkoitettua tapahtumasta taikka vaarantorjuntatoimista hyötyä, voidaan korvausta kohtuuden mukaan sovitella.

Jos luvan saanutta yritystä toteutettaessa tarvitaan tilapäisiä määräyksiä toimenpiteistä, joihin tulvan, sortuman tai supon vuoksi tahi muusta poikkeuksellisesta syystä on kiireellisesti ryhdyttävä, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta antaa niihin luvan. Toimenpiteestä johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetykset on hakemuksesta korvattava.

Käsitellessään tässä pykälässä tarkoitettua hakemusta ympäristölupavirasto voi poiketa 16 luvussa olevista menettelyä koskevista säännöksistä.

Tässä tarkoitettu ympäristölupaviraston päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

20 § (4.2.2000/88)

Ympäristöministeriö hyväksyy, hankittuaan asiassa asianomaisten viranomaisten ja yhteisöjen lausunnot, Suomen ympäristökeskuksen laatimat ehdotukset Euroopan yhteisön säädöksissä edellytetyiksi vedenhankintaa koskeviksi suunnitelmiksi ja ohjelmiksi. Suomen ympäristökeskuksen tulee huolehtia yhteisön säädöksissä edellytettyjen vedenhankintaa koskevien luokittelujen, tilastojen, tiedostojen ja muiden selvitysten laatimisesta ja raportoinnista yhteisön säädöksissä edellytetyllä tavalla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetun suunnitelman tai ohjelman edellyttämästä kuulemismenettelystä sekä suunnitelman tai ohjelman hyväksymisestä.

13 luku (21.4.1995/697)**Rangaistussäännöksiä****1 § (21.4.1995/697)**

Rangaistus vastoin tätä lakia tehdystä ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain 48 luvun 1-4 §:ssä.

Rangaistus vedentulva aikaansaamalla tehdystä tuhotyöstä, törkeästä tuhotyöstä, yleisvaaran tuottamuksesta tai törkeästä yleisvaaran tuottamuksesta säädetään rikoslain 34 luvun 1, 3, 7 ja 8 §:ssä.

2 § (21.4.1995/697)

Joka muulla kuin 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta 1 luvun 17 §:n vastaisesti estää veden vapaata juoksua, on tuomittava, jollei yksityisen edun loukkaus ole vähäinen, *vähäisen uomanvedenjuoksun estämisestä* sakkoon.

3 § (21.4.1995/697)

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) ilman lupaa ryhtyy toimenpiteeseen, johon tämän lain mukaan on haettava lupa,
- 2) panee toimeen yrityksen toisella tavalla kuin laissa tai annetussa lupapäätöksessä tai niiden nojalla säädetään tai määrätään taikka myönnetyn luvan lakattua olemasta voimassa,
- 3) ennen kuin hänellä siihen tämän lain mukaan on oikeus ryhtyy toimenpiteeseen, johon lupa on myönnetty,
- 4) laiminlyö noudattaa, mitä lupapäätöksessä vesien suojelemiseksi tai muiden etujen turvaamiseksi on määrätty, taikka
- 5) laiminlyö sellaisen luvan varassa olevan yrityksen loppuun saattamisen, jonka kesken jättämisestä saattaa aiheutua vaaraa toiselle tai toisen omaisuudelle, taikka ilman lupaa poistaa laitteen tai rakennelman, jonka poistamiseen on haettava lupa,

on tuomittava, jollei teko ole rikoslain 48 luvun mukaan rangaistava, *vesilain luparikkomuksesta* sakkoon.

4 § (21.4.1995/697)

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tähän lakiin tai sen nojalla annettuun määräykseen perustuvan velvollisuutensa pitää kunnossa patoa tai muuta rakennelmaa vesistöissä, vesistöön tai sen ulkopuolelle tehtyä pengertä, uomaa, kanavaa tai kulkuväylää tai vesistön järjestely- tai säännöstely-yritykseen kuuluvaa laitosta taikka ojaa, vedenjohtoa tai viemäriä, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *vesilain kunnossapitosäännösten rikkomisesta* sakkoon.

5 § (21.4.1995/697)

Joka häiriötä aiheuttamalla tai muutoin tahallaan tai huolimattomuudesta käyttää väärin oikeutta vesistöissä kulkemiseen taikka syyllistyy 1 luvun 27-31 §:ssä tarkoitetun oikeuden väärinkäyttämiseen, on tuomittava, jollei kysymys ole tämän luvun 6 §:ssä tarkoitetusta teosta tai laiminlyönnistä taikka jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *vesilain käyttöoikeussäännösten rikkomisesta* sakkoon.

6 § (21.4.1995/697)

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) vesistöissä, jolle on vahvistettu uittosääntö, toimittaa uittoja muulla tavalla tai muuna aikana kuin uittosäännössä on määrätty tai muutoin rikkoo uittosäännön määräyksiä taikka toimittaa uittoa toisin kuin sitä koskeva väliaikainen lupa edellyttää,
- 2) yhteisuittoalueella toimittaa yksityisuittoa hankkimatta siihen, milloin se on tarpeen, asianmukaista lupaa,
- 3) käyttää väärin 5 luvun 3-5 §:n mukaan uittajalle kuuluvia oikeuksia,
- 4) vesistön kuntoonpanijaksi määrättyinä jättää hänelle annetun tehtävän täyttämättä,
- 5) velvollisena vesistön kunnossapitoon uittoa varten laiminlyö pitää kunnossa sanotussa tarkoituksessa tehtyjä rakennelmia ja laitteita,
- 6) jättää noudattamatta, mitä uittoa varten tehtyjen rakennelmien ja laitteiden poistamisesta uiton päätyttyä tai uittotavan muuttuessa on määrätty,
- 7) jättää uittajana täyttämättä, mitä hänen velvollisuudekseen tässä laissa tai sen nojalla muiden etujen turvaamiseksi on määrätty,
- 8) jättää uittajana antamatta ilmoituksen asiamiehestään taikka uittettavan puutavaran omistajana laiminlyö tehdä säädetyin ilmoituksen puutavaramerkistään,
- 9) jättää uittotavaran vastoin 5 luvun 93 §:n säännöstä merkitsemättä taikka uittaa puutavaraa kuorimattomana, milloin se on tässä laissa tai sen nojalla kielletty, taikka
- 10) uittajana laiminlyö 5 luvun 5 §:n 2 momentissa säädetyin ilmoituksen veden korkeuden tai vedenjuoksun muuttamisesta tai jättää asianomaisen vaatimuksesta huolimatta toimituttamatta sanotussa lainkohdassa mainitun katselmuksen,

on tuomittava, jollei teko ole 3 §:n tai rikoslain 48 luvun mukaan rangaistava, *uittorikkomuksesta* sakkoon.

Mitä uittajasta ja puutavaran omistajasta säädetään, sovelletaan myös uittoyhdistyksen hallituksen jäsenen ja uittopäällikköön.

7 § (21.4.1995/697)

Joka ilman laillista oikeutta estää vesistöissä kulkemista, puutavaran uittoa tai muuta tähän lakiin tai sen nojalla annettuun lupaan tai määräykseen perustuvaa vesi- tai maa-alueen käyttämistä, on tuomittava *vesistön käytön estämisestä* sakkoon.

8 §

8 § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

9 § (21.4.1995/697)

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä tämän luvun 2-7 §:ssä tarkoitettusta teosta, jolla on loukattu ainoastaan yksityisen etua tai oikeutta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

14 LUKU

Viranomaisia koskevia yleisiä säännöksiä (4.2.2000/88)

1 § (4.2.2000/88)

Asiat, joissa on sovellettava tämän lain tai sen 22 luvun mukaisesti aikaisemman lain säännöksiä, ovat vesitalousasioita. Vesitalousasiana käsitellään myös korvausta koskeva asia, johon tämän lain mukaan on sovellettava vahingonkorvauslain tai ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain säännöksiä.

Vesitalousasioita käsittelevät ympäristölupavirasto, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai ojitustoimituksen toimitusmiehet, ellei jonkin asian osalta muuta säädetä. Käräjäoikeus käsittelee tämän lain mukaiset riita- ja rikosasiat sekä 1 luvun 25 §:n mukaiset asiat. Sama koskee tässä laissa kanteella vireille pantavaksi säädettyä asiaa.

2 § (4.2.2000/88)

Jollei 21 luvun 3 §:stä tai 11 luvun 8 §:stä muuta johdu, käsitellään käräjäoikeudessa riita-asiana luvattomalla toimenpiteellä aiheutetun vahingon poistamista tai korvaamista koskeva asia.

Jos riita tai epäselvyys koskee luvan tarpeellisuutta, lupamääräysten soveltamista tai yrityksen toteuttamista tai kunnossapitovelvollisuutta, laitoksen tai rakennelman poistamista tai olojen ennalleen palauttamista ja sen ratkaisu ilmeisesti vaikuttaisi muuhunkin kuin kantajan tai vastaajan oikeuteen tai etuun, asia pannaan vireille hakemuksella ympäristölupavirastossa. Mikäli tällainen asia on pantu vireille käräjäoikeudessa, on tämän jätettävä asia sillensä ja siirrettävä se tältä osin ympäristölupaviraston käsiteltäväksi. Käräjäoikeus ei saa ratkaista korvausta koskevaa vaatimusta ennen kuin tässä momentissa tarkoitettu asia on ratkaistu lainvoimaisesti.

Hallintopakkoasioista säädetään 21 luvussa.

3 § (4.2.2000/88)

Rikosasiassa, jossa on kysymys tämän lain 13 luvussa rangaistavaksi säädetystä teosta, voi alueellinen ympäristökeskus käyttää asianomistajan puhevaltaa, jos yleistä etua on loukattu.

4 § (4.2.2000/88)

Mikäli yleisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä riita- tai rikosasia, jonka ratkaiseminen edellyttää erityistä vesitalousasiain tuntemusta, on tuomioistuimen hankittava asiasta tältä osin lausunto siltä ympäristölupavirastolta, jonka toimialueen vesioloja asia koskee.

5-8 §

5-8 § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

15 LUKU

15 LUKU on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

16 LUKU

Hakemusasioiden käsittely ympäristölupavirastossa (4.2.2000/88)

Hakemusasiat

1 § (4.2.2000/88)

Hakemusasia pannaan vireille ympäristölupavirastossa kirjallisella hakemuksella.

Hakemukseen on liitettävä tarpeelliset selvitykset sekä, jos hakemus tarkoittaa luvan saamista yritystä tai toimenpidettä varten, tarvittava suunnitelma ja selvitys yrityksen tai toimenpiteen vaikutuksista siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Hakemus ja sen liitteet on annettava ympäristölupavirastolle kolmena kappaleena.

1 a § (10.6.1994/470)

Jos hakemus koskee luvan myöntämistä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (468/94) tarkoitetulle hankkeelle, on hakemusasiakirjoihin liitettävä mainitun lain mukainen arviointiselostus. Siltä osin kuin selostukseen sisältyy tämän lain säännösten soveltamiseksi tarpeelliset tiedot ympäristövaikutuksista, ei samaa selvitystä vaadita uudestaan.

Ympäristölupavirasto voi pyytää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaiselta yhteysviranomaiselta lausuntoa arviointimenettelyn tarpeellisuudesta jo ennen hakemuksen tiedoksiantamista. (4.2.2000/88)

2 § (4.2.2000/88)

Tämän lain mukainen hakemus ja saman toiminnan ympäristönsuojelulain mukainen vesien pilaantumista koskeva hakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteiskäsittely ei ole tarpeen, jos toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi pelkästään 9 luvun mukaista lupaa veden johtamiseen nesteenä käytettäväksi eikä veden johtamisen ja sen takaisin vesistöön päästämisen välillä ole välitöntä vesitaloudellista yhteyttä.

Jos tämän lain mukaista hakemusasiaa käsiteltäessä ilmenee, että toimintaa varten on 1 momentin mukaisesti tarpeen myös ympäristölupa, ympäristölupaviraston on kehotettava hakijaa asettamassaan kohtuullisessa määräajassa esittämään ympäristölupahakemus. Muussa tapauksessa vireillä oleva lupahakemus jätetään tutkimatta.

3 § (4.2.2000/88)

Jos hakemukseen liitetty selvitys on puutteellinen tai erityistä lisäselvitystä on pidettävä tarpeellisena, hakijalle on määrättävä aika hakemuksen täydentämiseen uhalla, että asia muutoin voidaan jättää sikseen. Jos hakija ei ole toimittanut hakemusasiakirjoja riittävän useana kappaleena, hakijaa on kehotettava toimittamaan määräajassa puuttuvat kappaleet. Jos hakija ei niitä toimita, ympäristölupavirasto huolehtii asiakirjojen jäljentämisestä hakijan kustannuksella. Jos kysymyksessä on vaikeasti jäljennettävissä oleva kartta tai piirros taikka muu asiakirja, ympäristölupaviraston ei tarvitse sitä jäljentää. Tällöin asianosaiselle, jolle ympäristölupavirastolle toimitetut asiakirjat muutoin annetaan tiedoksi, on ilmoitettava, että asiakirjaa pidetään asianosaisen nähtävänä ympäristölupaviraston määräämässä paikassa.

4 §

Päätös, jolla hakemus jätetään tutkimatta tai hakija velvoitetaan täydentämään hakemusta, on kirjoitettava hakemuskirjan yhteen kappaleeseen ja annettava hakijalle todisteellisesti tai lähetettävä hänen ilmoittamallaan osoitteella kirjatussa kirjeessä.

5 § (4.2.2000/88)

Jos hakemuksessa tarkoitetun yrityksen vaikutusten ja siitä aiheutuvien edunmenetysten yksityiskohtainen selvittäminen havaitaan välttämättömäksi eikä tarvittavaa selvitystä voida saada tämän luvun 6 ja 11 a §:ssä säädetyllä tavalla, ympäristölupaviraston on määrättävä hakemusasia tai, jos kysymys on tämän luvun 24 §:ssä tarkoitetusta menettelystä, myös hakemusasian erikseen ratkaistava osa käsiteltäväksi katselmustoimituksessa 18 luvun mukaisesti.

Ympäristölupavirasto voi erityisestä syystä määrätä katselmustoimituksen jaettavaksi eri osiin tai määrätä asian muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa käsiteltäväksi vain joltakin osalta katselmustoimituksessa.

Asianosaisten kuulemisen jälkeen hakemusasia voidaan määrätä katselmustoimitukseen vain erityisestä syystä.

6 § (4.2.2000/88)

Jollei katselmustoimitusta pidetä, on hakemuksesta, jos tämän luvun 9 §:stä ei muuta johdu, annettava tieto niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, tilaisuuden varaamiseksi muistutusten ja vaatimusten tekemiseen hakemuksen johdosta.

6 a-6 c §

6 a-6 c § on kumottu L:lla 28.6.1994/553.

7 § (4.2.2000/88)

Jollei tämän luvun 9 §:stä muuta johdu, hakemus on annettava tiedoksi kuulutuksella, jossa on ilmoitettava, mitä tämän luvun 6 §:n mukaisesti on noudatettava muistutuksia ja vaatimuksia tehtäessä. Kuulutus on pantava ympäristölupaviraston ilmoitustaululla yleisesti nähtäväksi ja

saatettava niissä kunnissa, joiden alueelle hakemuksessa tarkoitettun yrityksen vaikutukset ulottuvat tai joiden vesialueita asia muutoin koskee, tiedoksi sillä tavoin, kuin julkisista kuulutuksista säädetään. Kuulutus on pidettävä nähtävänä 30 päivän ajan ympäristölupaviraston määräämästä päivästä, jollei ympäristölupavirasto asian laadun perusteella ole määrännyt tätä pitempää, enintään 45 päivän määräaika. Kappale hakemusta ja sen liitteitä on sanotussa tarkoituksessa toimitettava asianomaiseen kuntaan pidettäväksi nähtävänä kuulutuksessa mainitussa paikassa.

Ympäristölupavirasto voi tarvittaessa ilmoittaa kuulutuksen julkaisemisesta hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

7 a § (4.2.2000/88)

Yrityksen vaikutusalueen asukkailla, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin yrityksen toteuttaminen saattaa vaikuttaa, ja heitä edustavilla yhteisöillä on oikeus esittää ympäristölupavirastolle mielipiteensä hakemuksen johdosta 7 §:n mukaisesti määrättyä aikana.

8 §

Milloin hakemus tarkoittaa yritystä, jonka toimeenpaneminen saattaa erityisesti vaikuttaa tietyn maa- tai vesialueen, voimalaitoksen tai muun rakennelman tahi sillan tai vesijohdon omistajan taikka uittoyhdistyksen tai sen, joka tietävästi harjoittaa yleistä liikennettä vesistöissä, samoin kuin muun henkilön tahi yhteisön oikeuteen tai etuun, on näille tiedossa olevalla postiosoitteella toimitettava kappale tämän luvun 7 §:ssä mainittua kuulutusta. Niin ikään on kuulutuksesta annettava tieto niille valtion viranomaisille, joiden tulee hakemuksessa tarkoitettussa asiassa valvoa yleistä etua samoin kuin niiden kuntien [vesilautakunnille], joiden toimialueella yrityksen vaikutukset ilmenevät.

Ympäristölupavirasto voi 1 momentin mukaisesti antaa tiedon muullekin henkilölle, yhteisölle tai viranomaiselle. (4.2.2000/88)

Yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle voidaan antaa hakemuksesta tieto yhteisalueen 26 §:n estämättä julkisella kuulutuksella kunnan ilmoitustaululla siten kuin siitä erikseen säädetään. Jos hakemus koskee osakkaiden oikeutta muutoin kuin vähäisessä määrin, noudatetaan sanotuilta osin kuitenkin, mitä yhteisalueen 26 §:ssä säädetään. (5.12.2003/1030)

9 § (4.2.2000/88)

Merkitykseltään vähäisissä sekä sellaisissa hakemusasioissa, joissa edellä olevien säännösten mukainen tiedoksianto asian laadun vuoksi ei ole tarpeen, ympäristölupavirasto voi päättää, että hakemuksesta on annettava tieto muulla tavoin, kuin tämän luvun 7 ja 8 §:ssä säädetään, taikka milloin asia ei vaikuta muiden oikeuteen tai etuun, ettei tiedoksiantamista tarvita.

10 §

10 § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

11 § (4.2.2000/88)

Hakijalle tai muulle asianosaiselle on tarpeen mukaan varattava tilaisuus selityksen antamiseen muistutusten ja vaatimusten johdosta. Selityksen johdosta voidaan asianosaiselle varata tilaisuus vastaselityksen antamiseen.

11 a § (4.2.2000/88)

Ympäristölupavirasto voi tässä luvussa tarkoitetun tiedoksiantamisen jälkeen määrätä suoritettavaksi selvitysmenettelyyn, jos se on tarpeen asian ratkaisemiseen vaikuttavan selvityksen saamiseksi eikä selvitystä muutoin voida vaikeuksitta saada. Selvitysmenettelyssä on suoritettava ympäristölupaviraston määräämä lisätutkimus ja laadittava siitä lausunto.

Ympäristölupaviraston on ilmoitettava asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle asian määräämisestä selvitysmenettelyyn. Selvitysmenettelyn suorittaa alueellisen ympäristökeskuksen määräämä ympäristöhallinnon palveluksessa oleva virkamies tai työsopimussuhteinen henkilö, jolla on asiantuntemusta selvitettävän osakysymyksen alalta. Työsopimussuhteisesta henkilöstä on voimassa, mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla määrätään vastaavaan tehtävään määrätystä virkamiehestä. Alueellisen ympäristökeskuksen on ilmoitettava määräyksestä ympäristölupavirastolle.

11 b § (4.2.2000/88)

Selvitysmenettelyssä asianosaisille on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi, jos ympäristölupavirasto on niin määrännyt. Kutsu on lähetettävä asianosaisille tiedossa olevalla postiosoitteella vähintään seitsemän päivää ennen kokousta tai maastotarkastusta. Kutsussa on mainittava, missä asiakirjat pidetään nähtävinä. Kokouksessa tai maastotarkastuksessa esitetyt vaatimukset tai selvitykset on merkittävä pöytäkirjaan.

11 c § (28.6.1994/553)

Selvitysmenettelyssä laadittava lausunto ja muut asiakirjat on toimitettava ympäristölupavirastolle viimeistään kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun asianomainen henkilö määrättiin tehtävään. Erityisestä syystä ympäristölupavirasto voi poiketa määräajasta. (4.2.2000/88)

Selvitysmenettelyn kustannuksista on voimassa, mitä katselmustoimituksen kustannuksista säädetään.

12 §

Jos kahden tai useamman hakijan hakemukset läheisesti liittyvät toisiinsa, ympäristölupavirasto voi määrätä ne käsiteltäväksi yhdessä, mikäli sitä on pidettävä tarkoituksenmukaisena eikä yhteinen käsittely aiheuta kenellekään hakijoista kohtuuttomasti viivästystä tai muuta haittaa. (4.2.2000/88)

Milloin useilla hakemuksilla osaksi tai kokonaan pyritään saman tarkoituksen toteuttamiseen eri tavoilla taikka asian käsittelyn aikana vaaditaan yrityksen toimeenpanemista muunlaisena, kuin hakemuksessa on tarkoitettu, ympäristölupavirasto voi, sitten kun asianosaisille ja tarvittaessa muille, joiden oikeutta tai etua asia koskee, on varattu tilaisuus lausua asiasta, määrätä asian käsittelyä jatkettavaksi sellaista toimenpidettä tai yritystä koskevana hakemusasiaina, joka olosuhteet huomioon ottaen katsotaan asianmukaisimmaksi. Jos toisenlaisen toimenpiteen tai yrityksen edellytyksenä on, että sitä kannattaa määräenemmistö, on tämän edellytyksen olemassaolo todettava ennen määräyksen antamista. (4.2.2000/88)

Saman vesivoiman käyttöön ottamista tarkoittavien hakemusten käsittelemisestä on voimassa, mitä siitä 3 luvun 12 §:ssä on säädetty.

13 § (4.2.2000/88)

Ympäristölupavirasto tai sen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai virkamies voi suorittaa paikalla tarkastuksen, josta laadittu pöytäkirja on liitettävä asiakirjoihin. Tarkastuksen

yhteydessä tai muutoin voidaan tarpeen mukaan kuulla suullisesti asianosaisia tai hankkia suullisesti selvitystä.

Ympäristölupavirasto voi, jos se erityisestä syystä on tarpeen, kuulla todistajaa valallisesti ja asianosaista totuusvakuutuksen nojalla (*todistajien kuuleminen*). Niille asianosaisille, joita todistajien kuuleminen koskee, on varattava tilaisuus olla läsnä kuultaessa todistajaa tai asianosaista, ja heillä on oikeus esittää kysymyksiä sekä lausua käsityksensä todistajan tai asianosaisen kertomuksesta. Todistajalle maksettavan korvauksen osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä hallintolainkäyttölain 49 §:ssä säädetään.

13 a-13 b §

13 a-13 b § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

14 § (4.2.2000/88)

Jos hakemusasiassa on pidetty katselmustoimitus ja asiakirjat ovat saapuneet ympäristölupavirastoon ja muistutusten, vaatimusten sekä huomautusten esittämiseksi varattu määräaika on päättynyt, ympäristölupavirasto voi pyytää toimitusinsinööriltä lausunnon tehtyjen muistutusten, vaatimusten ja huomautusten johdosta.

15 §

15 § on kumottu L:lla 26.11.1993/1015.

16-17 §

16-17 § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

18 § (4.2.2000/88)

Jos ympäristölupavirasto havaitsee 18 luvussa tarkoitetun katselmustoimituksen puutteelliseksi, se voi määrätä pidettäväksi uuden tai täydentävän katselmustoimituksen taikka edellä tarkoitetun selvitysmenettelyn.

19 § (4.2.2000/88)

Jos asiaa käsiteltäessä havaitaan, ettei ympäristölupavirasto ole antanut tai velvoittanut hakijaa antamaan hakemuksesta tietoa sellaiselle asianosaiselle, jolle edellä olevien säännösten mukaan tieto olisi ollut erikseen annettava mutta jota ei ole hakemuksen yhteydessä ilmoitettu taikka joka muusta syystä on jäänyt huomioon ottamatta, eikä tämä myöskään omasta aloitteestaan ole käyttänyt asiassa puhevaltaa, ympäristölupaviraston on varattava hänelle tilaisuus muistutustensa ja vaatimustensa esittämiseen.

20 § (4.2.2000/88)

Ympäristölupavirasto voi omasta aloitteestaan tai katselmustoimituksen aikana toimitusinsinöörin ehdotuksesta hankkia tai kehottaa hakijaa määräajassa hankkimaan tarpeelliseksi harkitun selvityksen uhalla, että hakemus muutoin jätetään sikseen. Jos selvitys on julkisen edun kannalta tarpeellinen, hakija voidaan velvoittaa hankkimaan selvitys uhalla, että se hankitaan hakijan kustannuksella. Muu asianosainen voidaan velvoittaa esittämään hänen saatavissaan oleva selvitys uhalla, että asia ratkaistaan ilman selvitystä.

21 § (4.2.2000/88)

Hakemusasiassa, joka koskee luvan saamista tässä laissa tarkoitettua yritystä tai toimenpidettä varten, ympäristölupaviraston on viran puolesta tutkittava, ovatko luvan edellytykset olemassa. Niin ikään ympäristölupaviraston on, vaikkei vahingonkorvausvaatimusta ole tehty, tutkittava, onko havaitusta vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä ja mihin määrään suoritettava korvausta, sekä viran puolesta muutoinkin otettava huomioon, mitä tässä laissa yleisen edun sekä yksityisten oikeuksien ja etujen turvaamiseksi säädetään.

Ympäristölupavirasto voi tehdä hakemukseen liitettyyn suunnitelmaan sellaisia muutoksia tai lisäyksiä, jotka ovat tämän lain säännökset huomioon ottaen tarpeellisia.

Ympäristölupaviraston on pyydettävä lupaharkinnan kannalta tarpeelliset lausunnot.

22 § (4.2.2000/88)

Jos hakija tahtoo peruuttaa hakemuksensa, peruutus on tehtävä ympäristölupavirastolle kirjallisesti ennen päätöksen antamista.

23 §

Hakemusasiassa ympäristölupaviraston tulee antaa päätös, jossa se asian ratkaisun lisäksi, milloin hakemus hyväksytään, antaa määräykset niistä seikoista, jotka päätöksessä tarkoitettua toimenpidettä suoritettaessa on otettava huomioon. (4.2.2000/88)

Milloin hakemus koskee tietyn suunnitelman mukaan toteutettavaa yritystä, suunnitelma on selostettava ympäristölupaviraston päätöksessä tai liitettävä siihen. Päätöksen tulee lisäksi sisältää lausunto asiassa tehdyistä muistutuksista ja vaatimuksista ja määräykset siitä, miten yritys on pantava toimeen ja mitä hakijan on noudatettava muiden etujen suojaamiseksi sekä onko ja mitä korvauksia vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä suoritettava samoin kuin muut päätökseen tämän lain perusteella otettavat määräykset. (4.2.2000/88)

Päätökseen on liitettävä muutoksenhakuosoitus.

23 a § (4.2.2000/88)

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, ympäristölupaviraston päätöksestä on käytävä ilmi, miten mainitun lain mukainen arviointi on otettu huomioon.

24 § (4.2.2000/88)

Tärkeiden syiden vaatiessa ympäristölupavirasto voi antaa hakemusasiassa joltakin osalta lopullisen päätöksen, ennen kuin asia muilta osin ratkaistaan. Korvauksen suorittamisesta on tällaisen päätöksen osalta vastaavasti voimassa, mitä 11 luvussa säädetään.

Ympäristölupavirasto voi, jos yritystä koskevan luvan edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, ratkaista hakemusasian muilta kuin yrityksestä aiheutuvien vahinkojen, haittojen ja muiden edunmenetysten johdosta suoritettavien rahakorvausten osalta, jos hankkeesta aiheutuvien edunmenetysten yksityiskohtainen selvittäminen kohtuuttomasti viivästyttäisi lupa-asian ratkaisemista. Korvaus omaisuuden lunastamisesta tai käyttöoikeuden antamisesta on kuitenkin määrättävä luvan myöntämisen yhteydessä. Ympäristölupavirasto voi myös määrätä jonkin toimenpiteestä aiheutuvan vahingon korvaamisen ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa on erityistä syytä. Tällöin luvan saaja on velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja hakemaan korvausratkaisun täydentämistä.

Ympäristölupaviraston päätös siirtää korvauskysymys erikseen ratkaistavaksi ei estä

vahingonkärsijää erikseen hakemasta korvausta sen mukaan kuin 11 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa lupapäätöksessä hakija on, jollei hakijana ole valtio, kunta tai kuntayhtymä, velvoitettava asettamaan ennen luvassa tarkoitettuun toimenpiteeseen ryhtymistä tai, jos siihen on jo ryhdytty, ympäristölupaviraston määräämässä ajassa pankkitakaus tai muu hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvista edunmenetysten korvaamisista. Vakuus asetetaan lääninhallitukselle, jonka tulee valvoa korvauksensaajatahon etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevilla asioilla. Vakuuden määrää on tarvittaessa tarkistettava. Ympäristölupaviraston tulee vapauttaa vakuus, kun korvausvelvollisuus on tullut täytetyksi tai kun korvausta koskeva päätös on saanut lainvoiman eikä toimintaa sitä ennen ole aloitettu. Jos korvaukset määrätään maksettaviksi toistuvaiserin, vakuus kuitenkin vapautetaan, kun korvauksen määräämistä koskeva päätös saa lainvoiman, jos kaikki siihen mennessä eräänntyneet maksuerät on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vakuuden vapauttamista koskevaan ympäristölupaviraston päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Antaessaan myöhemmin päätöksen siltä osin, jolta asiaa ei vielä ole ratkaistu, ympäristölupavirasto voi tehdä aikaisempaan päätökseensä ainoastaan sellaisia muutoksia, jotka ovat välttämättömiä ristiriitaisten tai ilmeisen epätarkoituksenmukaisten määräysten poistamiseksi. Jos 2 momentin mukaisessa päätöksessä asetetun kalatalousvelvoitteen tai -maksun perusteista on saatu uutta selvitystä, ympäristölupavirasto voi kuitenkin samalla ottaa viran puolesta käsiteltäväkseen velvoitteen tai maksun tarkistamista ja täydentämistä koskevan asian. Lupapäätöstä voidaan tällöin tarkistaa 2 luvun 22 §:n 1-3 momentin mukaiseksi sen estämättä, mitä määräysten tarkistamisesta muutoin on voimassa.

25 § (4.2.2000/88)

Hakemusasiassa päätös annetaan ympäristölupaviraston ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä (*julkipano*), jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon. Päätös toimitetaan hakijalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille. Jäljennös päätöksestä on lähetettävä alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaiselle ja niille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto. Lisäksi jäljennös päätöksestä on toimitettava Suomen ympäristökeskukselle.

Jäljennös päätöksestä on lähetettävä asianomaisiin kuntiin pidettäväksi yleisesti nähtävänä. Päätöksen nähtäväksi asettamisesta ympäristölupaviraston on ilmoitettava näissä kunnissa julkisella kuulutuksella, jossa myös on mainittava, milloin muutoksenhakemista varten säädetty aika laskettuna julkipanosta päättyy. Jäljennös kuulutuksesta on tiedossa olevalla postiosoitteella lähetettävä tämän luvun 8 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille ja viranomaisille sekä muistutuksen tehneille ja sellaisille asianosaisille, joiden osalta ympäristölupavirasto on poikennut katselmuskirjasta.

Tämän lain 21 luvun mukaista hallintopakkoasiaa koskeva ympäristölupaviraston päätös annetaan tiedoksi erityistiedoksiantona siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

26 § (4.2.2000/88)

Asioissa, joissa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään, kustannusten jakaminen tai muu toimenpide on suoritettava vasta hakemuksessa tarkoitettuna yrityksen toimeenpanemisen jälkeen, on ympäristölupaviraston päätöksessään velvoitettava yrityksen toimeenpanija kysymyksessä olevaan toimenpiteeseen ryhtymistä varten ilmoittamaan ympäristölupavirastolle yrityksen loppuunsaattamisesta. Asia on sen jälkeen käsiteltävä ilmoituksen tekijän vireille panemana

hakemusasiana.

27 § (26.11.1993/1015)

Asianosaiset vastaavat omista kuluistaan ympäristölupavirastossa. (4.2.2000/88)

Jos asianosainen perusteettomaksi tietämällään väitteellä tai muulla tavoin tahallaan aiheuttomasti viivyttää hakemusasian käsittelyä niin, että siitä aiheutuu toiselle asianosaiselle kuluja, on tällä kuitenkin oikeus saada niistä korvaus. Asianosaisella on myös oikeus saada korvaus kuluistaan, milloin hänen on ollut tarpeen ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin osoittaakseen, että hänelle aiheutuu yrityksestä vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä, taikka milloin kulujen korvaamiseen on muutoin erityistä syytä.

Milloin vahinkoa kärsineen hakemuksesta määrätään vahingon aiheuttajan suoritettavaksi korvaus tai toimenpide, ympäristölupavirasto voi määrätä tämän suorittamaan vahinkoa kärsineelle korvausta myös hänen kuluistaan asiassa. Jos asianosaiselle on myönnetty yleistä oikeusapua yleisestä oikeusavusta annetun lain (104/1998) nojalla, korvausasiasta päättävän ympäristölupaviraston on määrätessään toisen asianosaisen suorittamaan hänelle kulujen korvausta samalla päätettävä mainitun lain 24 §:n mukaisesti asianosaisen velvoittamisesta korvaamaan valtiolle asiasta aiheutuneet kulut sekä oikeusavun saajalle tämän asiassa suorittamat kulut ja omavastuuosuus. (4.2.2000/88)

28 §

Niillä valtion viranomaisilla, joille tämän luvun 8 §:n nojalla on annettava tieto hakemuksesta, on toimialallaan hakemusasioissa asianosaisen puhevalta.

Vastaava puhevalta on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella, milloin hakemuksessa tarkoitetun hankkeen vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle. (5.4.1991/629)

28 a § (24.1.1995/79)

Siltä osin kuin tämän luvun 28 §:n 1 momentin mukainen yleisen edun valvonta kuuluu alueellisille ympäristökeskuksille, voivat ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö tarvittaessa antaa toimialallaan niille yleisen edun valvontaa koskevia ohjeita.

29-29 a §

29-29 a § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

30 § (4.2.2000/88)

Kun yritys tai toimenpide, jota varten on annettu lupa, on suoritettu, taikka laitos tai rakennelma, jonka tekemiseen lupapäätöksessä on myönnetty oikeus, on saatu valmiiksi, on luvan saajan tai sen, jolle hänen oikeutensa on siirtynyt, kirjallisesti ilmoitettava siitä ympäristölupavirastolle ja 21 luvussa tarkoitetulle valvontaviranomaiselle sen ajan kuluessa, joka lupapäätöksessä on sanotun ilmoituksen tekemistä varten määrätty (*valmistumisilmoitus*). Ilmoituksen saatuaan ympäristölupavirasto voi asianomaisia viranomaisia tarpeen mukaan kuultuaan määrätä suoritettavaksi 18 luvussa säädetyn lopputarkastuksen. Määräys lopputarkastuksesta on annettava kolmen vuoden kuluessa valmistumisilmoituksen saapumisesta lukien, jollei ympäristölupavirasto ole lupapäätöksessä erityisestä syystä asettanut pitempää määräaikaa.

Hakemusasiassa, jossa ei ole pidetty katselmustoimitusta, ei lopputarkastusta saa määrätä suoritettavaksi, ellei ympäristölupavirasto viranomaisen tai asianosaisen vaatimuksen johdosta

tai muutoin harkitse siihen olevan erityistä syytä.

31 § (4.2.2000/88)

Jos asiassa on suoritettu lopputarkastus, on ympäristölupaviraston, saatuaan toimitusmiesten lausunnon ja toimituksessa kertyneet asiakirjat, tutkittava, antaako tarkastus aihetta toimenpiteeseen.

Jos lopputarkastuksessa on todettu, ettei laitosta tai rakennelmaa tehtäessä taikka yritystä toimeenpantaessa ole noudatettu lakia tai annettuja määräyksiä, on ympäristölupaviraston määrättävä tehtäväksi tarpeelliset muutokset ja, jos se katsoo olevan aihetta, ilmoitettava asia 21 luvun 1 §:ssä tarkoitetulle yleiselle valvontaviranomaiselle.

Päätöksen antamisesta edellä tarkoitetussa asiassa on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 25 §:ssä säädetään.

32 § (4.2.2000/88)

Jos yritystä toimeenpantaessa tai toimenpidettä suoritettaessa havaitaan tarkoituksenmukaiseksi muuttaa lupapäätökseen sisältyviä määräyksiä, voi ympäristölupavirasto, jos muutos on merkitykseltään vähäinen eikä loukkaa toisen oikeutta tai etua, luvan saajan hakemuksesta muuttaa määräyksiä.

Käsiteltäessä määräyksen muuttamista tarkoittavaa hakemusta on soveltuvin osin noudatettava tässä luvussa edellä säädettyä menettelyä.

33-51 §

33-51 § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

17 luku (4.2.2000/88)

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku ympäristölupaviraston päätökseen

1 § (4.2.2000/88)

Ympäristölupaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei tästä laista muuta johdu. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava ympäristölupavirastolle kaksin kappalein 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Muutosta ympäristölupaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea

- 1) se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;
- 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät,
- 3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset

ilmenevät,

4) alueellinen ympäristökeskus sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen; ja

5) muu 16 luvun 28 §:n 1 momentissa tarkoitettu yleistä etua valvova viranomainen.

2 § (4.2.2000/88)

Ympäristölupaviraston on annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten niille asianosaisille ja 16 luvun 28 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille, joita valitus koskee. Tieto valituksesta on annettava siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annettussa laissa säädetään, ellei tämä ole ilmeisen tarpeetonta. Ympäristölupaviraston on samalla ilmoitettava, missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä sekä minne vastinekirjelmä voidaan vastineen antamiselle varatussa ajassa toimittaa.

Ympäristölupaviraston on toimitettava valitusasiakirjat, vastineet, lausuntonsa niistä ja muut asiakirjat muutoksenhakutuomioistuimelle 30 päivän kuluessa vastineen antamiselle varatun määräajan päättymisestä.

Muutoksenhaku kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen

3 § (4.2.2000/88)

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain 20 luvun 2 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei tästä laista muuta johdu. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kaksin kappalein 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitukseen liittyvät asiakirjat on pidettävä kunnassa nähtävänä vähintään 30 päivän ajan laskettuna valitusajan päättymisestä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten asianosaisille siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annettussa laissa säädetään, ellei tämä ole ilmeisen tarpeetonta. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on samalla ilmoitettava, missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä sekä minne vastinekirjelmät voidaan vastineen antamista varten varatussa ajassa toimittaa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on toimitettava valitusasiakirjat, saadut vastineet ja muut asiakirjat Vaasan hallinto-oikeudelle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi lisäksi liittää asiakirjoihin lisäselvityksen ja oman lausuntonsa tehdyistä valituksista ja annetuista vastineista.

Muutoksenhaku ojitustoimituksen päätökseen

4 § (4.2.2000/88)

Ojitustoimituksessa annettuun päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutosta saa hakea se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, alueellinen ympäristökeskus sekä työvoima- ja elinkeinokeskus kalatalousviranomaisena. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle kaksin kappalein 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kun ojitustoimituksessa tehdystä päätöksestä on valitettu, hallinto-oikeuden on valitusasian

käsittelyä varten tilattava ojitustoimituksessa kertyneet asiakirjat. Hallinto-oikeuden on, ellei se ole ilmeisen tarpeetonta, annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten niille asianosaisille ja 1 momentissa tarkoitetuille viranomaisille, joita valitus koskee.

Ojitustoimitusta koskeva valitus on pidettävä asianomaisessa kunnassa nähtävänä 30 päivän ajan, jolloin valitukseen voidaan kirjallisesti vastata.

5 § (4.2.2000/88)

Ojitustoimitusta koskevaan valitusasiaan ei sovelleta hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 momentin toisen virkkeen säännöstä.

Perustevalitus

6 § (4.2.2000/88)

Tämän lain 21 luvun 7 §:n mukainen perustevalitus on tehtävä Vaasan hallinto-oikeudelle. Perustevalituksesta on muutoin voimassa, mitä laissa verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen antaminen ja muutoksenhaku siihen

7 § (4.2.2000/88)

Tämän lain mukaista hakemusasiaa koskeva Vaasan hallinto-oikeuden päätös on annettava julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksestä on lisäksi viipymättä ilmoitettava yrityksen sijaintikunnan ja sellaisen kunnan ilmoitustaululla, jonka alueelle yrityksen vaikutukset ulottuvat.

Vaasan hallinto-oikeuden on toimitettava vesitalousasiassa antamansa päätös valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jos asianomainen ei ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lähetettävä ympäristölupavirastolle, alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja niille viranomaisille, joille valituksesta sen käsittelyn aikana on annettu tieto. Lisäksi jäljennös päätöksestä on toimitettava Suomen ympäristökeskukselle.

Tämän lain 21 luvun mukaista hallintopakkoasiaa koskeva hallinto-oikeuden päätös annetaan tiedoksi erityistiedoksiantona siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

8 § (4.2.2000/88)

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle kaksin kappalein 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

9 § (4.2.2000/88)

Vaasan hallinto-oikeus voi päätöksessään hakijan pyynnöstä määrätä, että toiminta voidaan valituksesta huolimatta kokonaan tai osaksi aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden vahinkojen, haittojen ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan ehtojen muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuus asetetaan

lääninhallitukselle. Määräys voidaan antaa vain perustellusta syystä ottaen huomioon hankkeen laatu ja sen vaikutukset ja edellyttäen, ettei toiminnan aloittaminen tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Korkein hallinto-oikeus voi määrätä, että annettu määräys lakkaa olemasta voimassa.

Mitä 1 momentissa säädetään vakuuden asettamisesta, ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää.

10 § (4.2.2000/88)

Asianosaisten kuulemisesta ja asiakirjojen nähtävänäpidosta Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyn valituksen johdosta on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 2-4 §:ssä säädetään.

Erityisiä säännöksiä

11 § (4.2.2000/88)

Korkeimman hallinto-oikeuden on toimitettava vesitalousasiassa antamansa päätös valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille. Jäljennös päätöksestä on toimitettava myös Vaasan hallinto-oikeudelle, ympäristölupavirastolle, alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja niille viranomaisille, joille valituksesta sen käsittelyn aikana on annettu tieto. Lisäksi jäljennös päätöksestä on toimitettava Suomen ympäristökeskukselle.

12 § (4.2.2000/88)

Muutoksenhakuun ei sovelleta hallintolainkäyttölain 6 luvun säännöksiä lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpanosta, jollei tästä laista muuta johdu. Hallintolainkäyttölain 56 §:n 1 momentin toisen virkkeen säännöstä ei myöskään sovelleta.

13 § (4.2.2000/88)

Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään katselmuksesta, voi muutoksenhakutuomioistuimen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai esittelijä suorittaa paikalla tarkastuksen. Tarkastuksesta laadittu pöytäkirja on liitettävä asiakirjoihin.

18 LUKU

Katselmustoimitus ja lopputarkastus

Katselmustoimituksen valmistavat toimenpiteet ja katselmuskokous (2.4.1990/308)

1 § (4.2.2000/88)

Jos ympäristölupavirasto 16 luvun 5 §:n nojalla määrää pidettäväksi katselmustoimituksen, sen on ilmoitettava siitä alueelliselle ympäristökeskukselle. Ympäristölupaviraston on määrättävä alueellisen ympäristökeskuksen ehdotuksesta katselmustoimitusta varten toimitusinsinööri, joka toimii toimitusmiesten puheenjohtajana. Ympäristölupavirasto voi alueellisen ympäristökeskuksen, toimitusinsinöörin tai asianosaisten pyynnöstä määrätä ylimääräiseksi toimitusmieheksi erityisen alan asiantuntijan, jos sitä on pidettävä katselmustoimituksen suorittamisen kannalta tarpeellisena.

Toimitusinsinöörin on kutsuttava toimitusmiehiksi kaksi uskottua miestä maa- ja metsätalouden

lautamiehistä tai kiinteistötoimituksia varten valituista uskotuista miehistä siinä tai niissä kunnissa, joihin yrityksen vaikutus pääasiallisesti ulottuu.

Alueellinen ympäristökeskus voi toimitusinsinööriin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä jonkun erityisen alan asiantuntemusta omaavan henkilön avustamaan toimitusinsinööriä hänen tehtävissään. Ympäristölupavirasto voi alueellisen ympäristökeskuksen, toimitusinsinööriin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä tarvittaessa erityisen alan asiantuntijan avustamaan toimituksessa. Ympäristölupavirasto voi myös tarvittaessa määrätä virkamiehensä avustamaan toimitusmiehiä oikeudellisten kysymysten selvittelyssä.

Toimitusmiehet sekä asiantuntija ja muut toimituksessa avustamaan määrätty suorittavat tehtävänsä virkamiehen vastuulla. Heidän esteellisyydestään sekä esteellisyyttä koskevan väitteen tekemisestä ja estemuistutuksen hyväksymisen vaikutuksista sekä toisen uskotun miehen määräämisestä esteellisen tai toimitukseen saapumatta jääneen sijaan on soveltuvien osin voimassa, mitä kiinteistötoimituksen osalta kiinteistönmuodostamislaissa säädetään.

2 § (4.2.2000/88)

Toimitusinsinööriin on tarkastettava hakemukseen liitetty suunnitelma yhteistyössä muiden toimitusmiesten kanssa. Hänen on myös tarvittaessa tehtävä esitys ympäristölupavirastolle lisäselvitysten hankkimiseksi.

3 § (2.4.1990/308)

Suunnitelman tarkastamisen jälkeen on pidettävä katselmuskokous, josta toimitusinsinööriin on tiedotettava 9 §:ssä mainitulla tavalla niille, joiden etua tai oikeutta hakemus saattaa koskea samoin kuin niille yrityksen vaikutusalueen asukkailla, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin yrityksen toteuttaminen saattaa vaikuttaa, ja heitä edustaville yhteisöille. (4.2.2000/88)

Katselmuskokous on pidettävä vesistön varrella tai muutoin lähellä yrityksen toteuttamisaluetta. Jos yrityksen vaikutukset ulottuvat usean kunnan alueelle, jokaisessa kunnassa on pidettävä ainakin yksi katselmuskokous. Jos yrityksen vaikutukset ovat kunnassa vähäiset, tuossa kunnassa olevat asianosaiset ja 1 momentissa tarkoitetut asukkaat ja yhteisöt voidaan kutsua toisessa kunnassa pidettävään katselmuskokoukseen. Katselmuskokousta voidaan jatkaa eri päivinä ja eri paikoissa.

Katselmuskokouksessa on niillä, joiden etua tai oikeutta hakemus saattaa koskea, oikeus esittää suullisesti tai kirjallisesti mielipiteensä yrityksestä sekä vaatimuksia ja selvityksiä. Edellä 1 momentissa mainituilla asukkailla ja yhteisöillä on oikeus esittää mielipiteensä yrityksestä. (4.2.2000/88)

4 § (28.6.1994/553)

Katselmuskokouksen jälkeen toimitusmiesten on perehdyttävä paikan päällä yrityksen vaikutuksiin ja olosuhteisiin. Toimitukseen määrätyn asiantuntijan on annettava lausuntonsa alansa kysymyksistä.

5 § (2.4.1990/308)

Toimitusmiesten on laadittava katselmuskirja, jossa heidän on annettava lausuntonsa, voidaanko lupa ja millä ehdoilla antaa, sekä selvittävät yrityksen aiheuttamat vahingot ja arvioitava niiden määrä.

Katselmuskirjassa toimitusmiesten on lisäksi annettava lausuntonsa katselmuskokouksessa

tehdyistä vaatimuksista ja selvityksistä. Lausunto on annettava myös vaatimuksesta yrityksen toteuttamisesta muunlaisena kuin hakemuksessa on tarkoitettu. Toimitusmiesten on, vaikkei korvausvaatimusta olisikaan tehty, annettava lausunto siitä, onko havaitusta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä sekä mihin määrään suoritettava korvausta.

Jos katselmustoimituksen kohde on 16 luvun 5 §:n nojalla määrätty suppeammaksi kuin hakemus tai jos asiassa on sovellettu 16 luvun 24 §:n 2 momenttia, edellä 1 ja 2 momentissa säädettyä noudatetaan kuitenkin vain soveltuvin osin. (28.6.1994/553)

Toimitusmiesten ollessa eri mieltä tulee ratkaisuksi se mielipide, jota vähintään kaksi heistä on kannattanut. Jos kaikki ovat eri mieltä tai, milloin toimitusmiehiä on neljä, äänet ovat tasan, tulee päätökseksi toimitusinsinöörin mielipide. (28.6.1994/553)

6 §

6 § on kumottu L:lla 28.6.1994/553

7 § (4.2.2000/88)

Milloin katselmustoimituksessa havaitaan siinä käsiteltävänä olevan yrityksen tai toimenpiteen johdosta olevan tarpeen tehdä muutoksia uittosääntöön, toimitusinsinöörin on, kuultuaan asiassa Metsähallitusta ja uittoyhdistystä, mikäli sellainen toimii alueella, ilmoitettava asiasta ympäristölupavirastolle, jonka tulee ratkaista, onko kysymys uittosäännön muuttamisesta yhdistettävä käsiteltäväksi yritystä koskevan hakemusasian yhteydessä. Ympäristölupaviraston päätökseen tässä asiassa ei saa hakea muutosta.

Katselmuskirjan nähtävänäpito ja katselmustoimituksen päättäminen (28.6.1994/553)

8 §

8 § on kumottu L:lla 28.6.1994/553

9 § (2.4.1990/308)

Kutsu katselmuskokoukseen on annettava tiedoksi julkisella kuulutuksella vähintään kolmekymmentä päivää ennen kokousta niissä kunnissa, joiden alueelle yrityksen vaikutusten voidaan otaksua ulottuvan. Lisäksi kutsu on erikseen annettava tiedoksi noudattamalla 16 luvun 8 §:ssä olevia hakemuksen tiedoksiantamista koskevia säännöksiä sekä julkaisemalla se ainakin yhdessä edellä mainittuihin kuntiin yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Kokouskutsuun on liitettävä lyhyt yhteenveto yrityksestä ja asianosaiselle erikseen tiedoksiannettavaan kokouskutsuun lisäksi arvio yrityksen vaikutuksista asianosaisen oikeuteen tai etuun. (28.6.1994/553)

Ennen katselmuskokousta on hakemus ja suunnitelma pidettävä yleisesti nähtävänä 1 momentissa tarkoitetuissa kunnissa vähintään kolmekymmentä päivää ennen kokousta. Asiakirjojen nähtävänä pitämisestä on kokouskutsussa ilmoitettava. (28.6.1994/553)

Jäljennös asiakirjoista on lähetettävä asianomaisille viranomaisille siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. (28.6.1994/553)

Jos katselmuskokousta on tarpeellista jatkaa ja jatkettun kokouksen pitämisaika ilmoitetaan aikaisemmassa kokouksessa, siitä ei tarvitse tiedottaa muulla tavoin.

9 a § (28.6.1994/553)

Hakemuksen, suunnitelman ja katselmuskirjan nähtävänä pitämisestä on toimitusinsinöörin tiedotettava 9 §:ssä mainitulla tavalla. Mainitut asiakirjat on pidettävä 9 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa kunnissa nähtävinä neljäkymmentäviisi päivää kuulutuksessa mainittavana aikana.

Asianosaiselle erikseen tiedoksiannettavaan kuulutukseen on toimitusinsinöörin liitettävä lyhyt yhteenveto katselmuskirjasta ja ote katselmuskirjasta siltä osin kuin se koskee yrityksestä asianosaiselle aiheutuvia vahinkoja, haittoja ja muita edunmenetyksiä sekä niiden korvaamista. (4.2.2000/88)

Jäljennös katselmuskirjasta on toimitettava hakijalle sekä 9 §:n 3 momentissa tarkoitetuille viranomaisille.

10 § (4.2.2000/88)

Sen, joka haluaa tehdä muistutuksia, vaatimuksia tai huomautuksia hakemuksen, suunnitelman tai katselmuskirjan johdosta, on esitettävä ne ympäristölupavirastolle 9 a §:ssä säädettyinä nähtävänäoloaikana.

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla asukkailla ja yhteisöillä on oikeus esittää ympäristölupavirastolle mielipiteensä hakemuksen, suunnitelman tai katselmuskirjan johdosta 1 momentissa mainitulla tavalla.

Viranomaisten, joille katselmuskirja on toimitettu, on tehtävä tarpeellisiksi katsomansa huomautukset ympäristölupavirastolle 1 momentissa mainitussa määräajassa.

Edellä tässä pykälässä tarkoitetut muistutukset, vaatimukset ja huomautukset on tehtävä ympäristölupavirastolle kirjallisesti kaksin kappalein.

11 § (4.2.2000/88)

Katselmuskirja, hakemus, suunnitelma sekä katselmustoimituksessa kertyneet muut asiakirjat on toimitettava ympäristölupavirastolle 9 a §:ssä tarkoitettuun asiakirjojen nähtäväksiänpäivään mennessä. Katselmustoimitus katsotaan päättyneeksi, kun tässä momentissa tarkoitetut toimenpiteet on suoritettu.

Jos ympäristölupavirasto pyytää toimitusinsinööriltä lausuntoa ympäristölupavirastolle tehdyistä muistutuksista, vaatimuksista tai huomautuksista taikka sille annetuista lausunnoista, on lausunnon antamisesta aiheutuvista kustannuksista soveltuvin osin voimassa, mitä 21 luvun 11 §:ssä säädetään.

Lopputarkastus

12 §

Milloin 16 luvun 30 §:n nojalla on määrätty toimeenpantavaksi lopputarkastus, on sen toimitusmiehistä soveltuvin kohdin noudatettava, mitä tämän luvun 1 §:ssä on säädetty. Lopputarkastusta varten on pidettävä tarkastuskokous, jonka koolle kutumisesta on voimassa, mitä katselmuskokouksesta on säädetty.

13 § (4.2.2000/88)

Lopputarkastuksessa on todettava, onko yritys tai toimenpide pantu toimeen niin, kuin laissa ja lupapäätöksessä on määrätty, sekä onko siitä odotettavissa sellaisia yleistä tai yksityistä etua koskevia vahingollisia seurauksia, joita lupaa myönnettäessä ei ole otettu huomioon.

Lopputarkastuksessa voidaan selvittää myös sellaiset luvan myöntämisen jälkeen syntyneet vahingot, joita ei lupaa myönnettäessä ole edellytetty, ja tarvittaessa ehdottaa ympäristölupaviraston määrättäväksi, onko ja mihin määrään niistä maksettava korvausta.

Lopputarkastuksessa laaditun lausunnon nähtävänä pitämisestä, siitä kuuluttamisesta ja tiedottamisesta, lausuntoa koskevien muistutusten, vaatimusten ja huomautusten tekemisestä ja lausunnon toimittamisesta ympäristölupavirastoon on soveltuvien osin voimassa, mitä tämän luvun 9 a, 10 ja 11 §:ssä säädetään.

14 § (2.4.1990/308)

Katselmustoimituksesta, selvitysmenettelystä ja lopputarkastuksesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä asetuksella.

19 LUKU

Ojituslaitos

1 § (26.6.1970/427)

Ojituslaitosta on haettava kirjallisesti asianomaiselta alueelliselta ympäristökeskukselta. Alueellisen ympäristökeskuksen on annettava alaiselleen insinöörille tai, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, muulle asiantuntevalle henkilölle määräys ojituslaitoksen pitämiseen. (24.1.1995/79)

Milloin muu henkilö kuin insinööri on määrätty suorittamaan ojituslaitos, on hänen kohdaltaan voimassa, mitä jäljempänä toimitusinsinööristä on säädetty.

Jos ojituslaitoksessa on vahvistettava ojitus suunnitelma eikä hakija ole esittänyt sitä hakemuksessaan tai tämän luvun 4 §:ssä tarkoitettussa alkukokouksessa eikä hakija tai muu hyödynsaaja myöskään käytä mahdollisuutta toimittaa ojitus suunnitelma alkukokouksessa määrättyssä kohtuullisessa ajassa, toimitusinsinöörin on huolehdittava ojitus suunnitelman laatimisesta. (24.10.1997/948)

2 § (30.4.1987/467)

Ojituslaitokseen on toimitusinsinöörin kutsuttava muiksi toimitusmiehiksi kaksi uskottua miestä. Toimitusmiehistä on vastaavasti voimassa, mitä 18 luvun 1 §:n 2 ja 4 momentissa on säädetty. Ojituslaitoksessa asiat ratkaistaan toimitusmiesten enemmistön mielipiteen mukaan. Jos kaikki ovat eri mieltä, tulee toimitusinsinöörin mielipide päätökseksi.

Jos ojituslaitoksessa on käsiteltävänä ojitus suunnitelma, toimitusmiesten tulee tehdä suunnitelmaan ennen sen vahvistamista ne muutokset tai lisäykset, jotka vesilain säännökset huomioon ottaen ovat tarpeellisia. (24.10.1997/948)

3 §

Samassa ojituslaitoksessa voidaan käsitellä useampia kuivatusalueita koskevia ojitusasioita, milloin näiden asioiden yhdistäminen viivytyksiä tai muuta haittaa tuottamatta sopivasti käy päinsä.

4 § (24.10.1997/948)

Ojituslaitoksessa on, milloin siinä on vahvistettava ojitus suunnitelma, pidettävä alkukokous,

jollei tämän luvun 8 §:stä muuta johdu. Alkukokoukseen toimitusinsinöörin on kutsuttava ne, joiden oikeutta tai etua ojitusasia saattaa koskea. Jos ojitustoimitus pidetään 6 luvun 10 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa mainitusta syystä taikka se koskee laajahkoa aluetta, toimitusinsinöörin on varattava alueelliselle ympäristökeskukselle, työvoima- ja elinkeinokeskukselle kalatalousviranomaisena ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tilaisuus esittää kokouksessa mielipiteensä asiasta. Kokous on pidettävä ojitettavan alueen läheisyydessä ja sitä voidaan jatkaa eri paikoissa ja eri päivinä.

5 § (4.2.2000/88)

Jos toimitusinsinööri ojitussuunnitelmaa käsiteltäessä havaitsee, että ojituksena toimeenpantavan kuivatushankkeen toteuttamiseksi on tarpeen vesistön järjestely, taikka kysymys on sellaisesta ojituksesta tai sen yhteydessä suoritettavasta toimenpiteestä, johon 6 luvun 2 §:n 1 ja 2 momentin mukaan on saatava ympäristölupaviraston lupa, toimitusinsinöörin tulee ilmoittaa asiasta toimitusta hakeneelle ja kehottaa tätä, mikäli haluaa ojitustoimitusta jatkettavan, hakemaan ympäristölupavirastolta tällaista lupaa. Lupahakemukseen tulee liittää toimitusmiesten ehdotus suunnitelmaksi siltä osin, kuin asia saatetaan ympäristölupaviraston ratkaistavaksi sekä, jos kysymys on järjestelystä, selvitys siitä, että hyödynsaajat kannattavat yritystä sillä tavoin, kuin 7 luvun 3 §:ssä säädetään.

Ennen kuin edellä tarkoitettu hakemus on ympäristölupavirastossa ratkaistu, ei ojitustoimituksessa saa antaa tämän luvun 9 §:ssä tarkoitettua päätöstä.

5 a § (20.5.1988/453)

Jos yhteisen ojituksen yhteydessä saattaisi tulla suoritettavaksi sellainen tilusjärjestely, jota tarkoitetaan vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetussa laissa (451/1988), ojitustoimituksen toimitusmiesten on toimitettava alustava ehdotuksensa ojitussuunnitelmaksi asianomaiselle maanmittaustoimistolle. (24.10.1997/948)

Jos yhteisen ojituksen tarkoittamalla alueella toimitetaan 1 momentissa tarkoitettu tilusjärjestely, ei ojitustoimituksessa saa antaa tämän luvun 9 §:ssä tarkoitettua päätöstä ennen kuin tilusjärjestelytoimitus on tullut lainvoimaiseksi.

Jos ojitussuunnitelmaa, jonka perusteella 1 momentissa tarkoitettu tilusjärjestely on suoritettu, ojitustoimituksessa muutetaan tai se jätetään vahvistamatta taikka toimituksen päätöstä muutoksenhaun johdosta muutetaan tai se kumotaan, on alueellisen ympäristökeskuksen ilmoitettava asiasta tätä koskevan päätöksen tultua lainvoimaiseksi maanmittaustoimistolle, jonka on tarvittaessa annettava määräys uuden tilusjärjestelytoimituksen suorittamiseksi. Toimituksessa, joka on suoritettava kiireellisenä, kiinteistöjaotus saatetaan vastaamaan muutettua ojitussuunnitelmaa tai, jos ojitussuunnitelma on kumottu, palautetaan kiinteistöjaotus mahdollisuuksien mukaan entiselleen noudattaen soveltuvin osin, mitä vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetussa laissa säädetään. Mitä tässä momentissa säädetään, on vastaavasti voimassa, jos vahvistettu ojitussuunnitelma, jonka perusteella on suoritettu 1 momentissa tarkoitettu tilusjärjestely, 6 luvun 11 §:n 5 momentin nojalla raukeaa. (24.1.1995/79)

6 § (24.10.1997/948)

Kun toimitusmiesten ehdotus ojitussuunnitelmaksi on valmistunut, on paikalla pidettävä toimituksen loppukokous. Vastaavasti soveltaen, mitä 4 §:ssä säädetään, on siinä tarkoitetuille asianosaisille ja viranomaisille varattava tilaisuus esittää loppukokouksessa huomautuksensa sekä sellaiset vaatimukset ja selvitykset, joiden esittämiseen he katsovat olevan aihetta.

7 §

Ojitustoimituksen alku- ja loppukokouksesta on, mikäli 2 momentista ei muuta johdu, julkisesti kuulutettava vähintään neljätoista päivää ennen kokousta niissä kunnissa, joiden alueelle ojituksen vaikutukset ulottuvat. Sen lisäksi on samassa ajassa toimitettava kappale suunnitelmaa 4 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille. Kappale suunnitelmaa on myös lähetettävä asianomaiseen kuntaan yleisesti nähtävänä pidettäväksi. Loppukokouksesta on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella lähetetyssä kirjeessä niille maanomistajille, joita ojitusasia koskee, sekä milloin ojitus koskee toisen maalla olevaa puroa, jossa on voimalaitos tai muu rakennelma, laitoksen tai rakennelman omistajalle. Jos purossa, jota ojitus koskee, harjoitetaan uittoa, on loppukokouksesta kirjeellä ilmoitettava metsähallitukselle ja, jos uittoyhdistys huolehtii uitosta, myös sille. (10.3.1989/236)

Jos ojitusasia koskee yhteisen maa- tai vesialueen järjestäytymätöntä osakaskuntaa, loppukokouksesta on ilmoitettava osakaskunnalle noudattaen soveltuvin osin, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään. (14.7.2000/689)

3 momentti on kumottu L:lla 14.7.2000/689.

Sellaisissa tapauksissa, joita tarkoitetaan 16 luvun 9 §:ssä, voidaan 1 momentissa säädetyn tiedoksiannon asemesta vastaavasti menetellä, niin kuin sanotussa pykälässä on säädetty. (20.7.1992/646)

8 § (24.10.1997/948)

Jos ojitustoimituksessa ei ole tarpeen vahvistaa ojitussuunnitelmaa, on siinä pidettävä toimituskokous. Samoin on meneteltävä, jos ojitustoimitusta koskevaan hakemukseen sisältyy vahvistettavaksi tarkoitettu asianmukainen suunnitelma eikä kysymys ole 6 luvun 10 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua ojituksesta. Kokous on pidettävä ojitettavan alueen läheisyydessä ja sitä voidaan jatkaa eri paikoissa ja eri päivinä. Muutoin on toimituskokouksesta voimassa, mitä tämän luvun 6 ja 7 §:ssä säädetään loppukokouksesta.

9 §

Ojitustoimituksessa on loppukokouksen tai toimituskokouksen tultua pidetyksi toimitusmiesten annettava päätös, jossa on vahvistettava ojitussuunnitelma, milloin sellainen on laadittu, ja annettava ratkaisu tehdyistä muistutuksista ja vaatimuksista, sekä tarvittavat määräykset siitä, miten ojitusyrittäjä muutoin on pantava toimeen. Päätöksessä on myös, vaikkei korvausvaatimusta ole tehty, määrättävä, onko havaitusta vahingosta sekä mihin määrään suoritettava korvausta. Niin ikään on päätöksessä, mikäli ojitusasiassa on näistä seikoista kysymys, arvioitava ojituskustannukset sekä toimitettava menojen osittelu ja annettava määräykset vastaisesta ojan kunnossapidosta.

Päätös on annettava 30 päivän kuluessa loppukokouksesta tai toimituskokouksesta, jollei alueellinen ympäristökeskus erityisistä syistä pidennä tätä aikaa. Päätös, johon on liitettävä valitusosoitus, annetaan alueellisen ympäristökeskuksen ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon. Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Päätös on toimitettava hakijalle ja jäljennös siitä muulle sitä pyytäneelle asianosaiselle. Jäljennös päätöksestä on myös lähetettävä asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaiselle, alueelliselle ympäristökeskukselle ja työvoima- ja elinkeinokeskukselle. (4.2.2000/88)

10 §

10 § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

20 LUKU

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen (5.12.1996/1020)

1 § (5.12.1996/1020)

Mitä tässä laissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa säädetään vesilautakunnasta, ympäristönsuojelulautakunnasta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisesta, koskee kunnan ympäristönsuojeluviranomaista, josta säädetään kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/86).

2 § (4.2.2000/88)

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätösasioista säädetään 1 luvun 16 ja 31 §:ssä sekä 6, 9 ja 10 luvussa (*päätösasiat*).

Valtuusto voi antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää tämän lain 1 luvun 31 §:n mukaisissa asioissa toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle. Viranhaltijan päätöksen tiedoksiantamisesta ja muutoksenhausta on voimassa soveltuvin osin, mitä tässä luvussa säädetään.

Jos vireillä oleva ojitusta koskeva päätösasia vaatii sellaista erityistä selvitystä, jollaista kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsittelyssä ei voida saada, ympäristönsuojeluviranomaisen on osoitettava asianosainen hakemaan asiassa ojitustoimitusta.

Jos muussa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsiteltävänä olevassa päätösasiassa tarvitaan edellä tarkoitettua selvitystä, on asia siirrettävä ympäristölupaviraston käsiteltäväksi.

Edellä 3 ja 4 momentissa tarkoitettuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta.

3 § (4.2.2000/88)

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo toimialueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen päätöksien ja määräyksien noudattamista ottaen huomioon, mitä tämän luvun 8 §:ssä säädetään.

4 §

4 § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

5 § (4.2.2000/88)

Päätösasia pannaan vireille kirjallisesti. Asian käsittelystä on ilmoitettava muulle viranomaiselle siten kuin asetuksella säädetään. Asiasta, jota tarkoitetaan 1 luvun 16 §:ssä, on ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia saattaa koskea, ja varattava näille tilaisuus vastaamiseen asiassa. Muusta päätösasiasta on samassa tarkoituksessa ilmoitettava todisteellisesti niille, joita asia koskee. Vastaus saadaan antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa kirjallisesti tai mahdollisessa suullisessa käsittelyssä.

Siltä osin kuin asia koskee yhteisen maatai vesialueen järjestäytymätöntä osakaskun taa, tiedoksi antamisesta osakkaille on soveltuvin osin voimassa, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään. (14.7.2000/689)

3 momentti on kumottu L:lla 14.7.2000/689.

6 § (4.2.2000/88)

Ennen asian ratkaisemista kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittaa katselmuksen, josta on laadittava pöytäkirja. Asia ratkaistaan päätöksellä, johon on liitettävä valitusosoitus. Päätös, jota tarkoitetaan 1 luvun 16 §:ssä, annetaan julkipanon jälkeen, ja sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin kun se on annettu. Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Muun päätöksen ratkaisu on toimitettava todisteellisesti tiedoksi asianosaisille. Päätöksen toimittamisesta muulle viranomaiselle säädetään tarvittaessa asetuksella.

7 § (20.7.1992/646)

Jos ympäristönsuojelulautakunta 6 luvun 7 §:n tai 12 §:n 2 momentin, 10 luvun 6 §:n 2 momentin tai 9 §:n nojalla velvoittaa suorittamaan jonkin työn rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi, sen on asetettava määräaika työn tekemistä varten ja määrättävä työ suoritettavaksi uhalla, että hakija tai lautakunta saa teettää työn laiminlyöjän kustannuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta asiasta on muutoin voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/90) säädetään. Jos teettämisoikeus on annettu hakijalle, uhkasakkolain 17 §:ää sovelletaan kuitenkin vain kustannusten perimisen osalta.

8 §

Milloin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ottaa käsiteltäväkseen sille kuuluvan muun kuin tämän luvun 2 §:ssä tarkoitettun asian, on niille, joita asia koskee, varattava todistettavasti toimitettavalla tiedoksiannolla tilaisuus tulla kuulluiksi. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai sen määräyksestä sen alainen viranhaltija voi myös pitää paikalla tarkastuksen. (5.12.1996/1020)

Jos kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on havainnut, ettei voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä ole noudatettu, sen on, mikäli sen antamaa kehotusta ei noudateta, ryhdyttävä asian laadun mukaan edellä 7 §:ssä tai 21 luvun 2, 3 ja 3 a §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Jos laiminlyönti tai rikkomus vaatii erityistä selvitystä, mainittu viranomainen voi kuitenkin ilmoittaa asiasta alueelliselle ympäristökeskukselle mahdollisia toimenpiteitä varten. (4.2.2000/88)

9-10 §

9-10 § on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

21 LUKU

Erityisiä määräyksiä

1 § (4.2.2000/88)

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta (*laillisuusvalvonta*) kuuluu alueellisille ympäristökeskuksille ja kuntien

ympäristönsuojeluviranomaisille. Ympäristöministeriö voi tarvittaessa antaa yleisiä ohjeita tämän lain noudattamisen valvonnasta.

2 § (4.2.2000/88)

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen on ottaen huomioon asian laatu

- 1) kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely;
- 2) pantava vireille ympäristölupavirastossa 3 §:ssä tarkoitettu hallintopakkoasia; tai
- 3) ilmoitettava asiasta poliisille esitutkintaa varten, jollei tekoa ole olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä eikä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Valvontaviranomaisella on oikeus tarkastaa laitteita sekä rakennuksia ja muita rakennelmia sekä tehdä tarpeellisia tutkimuksia toimialueellaan. Toimenpiteistä ei saa aiheutua haittaa laitteen tai rakennelman omistajalle tai haltijalle.

2 a § (4.2.2000/88)

Tämän lain mukaista tehtävää suorittavan salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Tämä lain 2 luvun 14 §:ssä tarkoitetut ja siihen verrattavat tarkkailua koskevat tiedot eivät kuitenkaan ole salassapidettäviä.

3 § (4.2.2000/88)

Jos joku toimii vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai laiminlyö tämän lain tai sen nojalla annettujen määräysten mukaisen velvollisuutensa, ympäristölupavirasto voi viranomaisen ilmoituksesta tai sen hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, kieltää jatkamasta lainvastaista menettelyä tai muutoin määrätä oikaistavaksi sen, mitä oikeudettomasti on tehty tai laiminlyöty. Ennen määräyksen antamista asianomaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Määräystä on tehostettava uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella tai että toiminta keskeytetään. Valvontaviranomainen tai muu, jota asia koskee, voidaan oikeuttaa suorittamaan tarvittava toimenpide.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun hallintopakkoasian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään hakemusasian käsittelystä. Hallintopakkoasiassa sovelletaan uhkasakollakia, jollei tästä laista muuta johdu. Asian käsittelystä asianosaiselle aiheutuneiden kulujen korvaamisessa hallintopakkoasiassa noudatetaan soveltuvin osin hallintolainkäyttölain säännöksiä.

Ympäristölupavirasto voi, jos siihen on erityistä syytä, määrätä, että päätös on pantava täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakutuomioistuimien voi vastaavasti määrätä, että valituksenalainen päätös on ennen asian ratkaisemista pantava täytäntöön tai että annettu täytäntöönpanomääräys lakkaa olemasta voimassa.

3 a § (4.2.2000/88)

Jos 2 luvun 31 §:n 1 momentissa tarkoitettu rakennelman kunnossapitovelvollisuus laiminlyödään eikä rakennelman omistajaa tai siitä muutoin vastaavaa voida hankaluudetta saada selville, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta oikeuttaa 1 §:ssä tarkoitetun

valvontaviranomaisen ryhtymään haitan tai vaaran poistamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin valtion kustannuksella. Asian käsittelystä on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä 16 luvussa säädetään. Täytäntöönpanoon sovelletaan kuitenkin, mitä tämän luvun 3 §:n 3 momentissa säädetään hallintopakkoasiasta.

3 b § (4.2.2000/88)

Jos tämän luvun 3 §:ssä tarkoitettu toimenpide tai laiminlyönti aiheuttaa välitöntä terveyshaittaa tai huomattavaa vaaraa toisen omaisuudelle tai tärkeälle yleiselle edulle, alueellinen ympäristökeskus voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin haitan tai vaaran poistamiseksi.

Ympäristökeskuksen 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä 17 luvussa säädetään.

Ympäristökeskus voi määrätä, että päätös on pantava täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakutuomioistuin voi vastaavasti määrätä, että valituksenalainen päätös on ennen asian ratkaisemista pantava täytäntöön, tai että annettu täytäntöönpanomääräys lakkaa olemasta voimassa.

4 §

Teettämisoikeuden 3 §:n nojalla saaneelle viranomaiselle koituneiden kustannusten maksamisesta ja perimisestä on voimassa, mitä uhkasakkolain 17 §:ssä säädetään. Jos teettämisoikeus on annettu ympäristönsuojelulautakunnalle, sanottua pykälää sovelletaan kuitenkin kuten asiassa, jossa teettämisestä on päättänyt kunnan viranomainen. Jos teettämisoikeus on annettu yksityiselle, pykälää sovelletaan kustannusten perimisen osalta. (20.7.1992/646)

Tämän luvun 3 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa voi ympäristölupavirasto valvontaviranomaisen hakemuksesta määrätä toimenpiteistä valtiolle aiheutuneet kulut kokonaan tai osaksi perittäväksi kunnossapidon laiminlyöneeltä, jos tämä myöhemmin on voitu saada selville. (4.2.2000/88)

4 a § (4.2.2000/88)

Tämän luvun valvontaa ja hallintopakkoa koskevia säännöksiä sovelletaan myös yrityksiin ja toimenpiteisiin, joissa on 22 luvun 2 §:n nojalla noudatettava aikaisempia säännöksiä ja niiden nojalla annettuja määräyksiä.

5 §

Virkamiehellä tai toimitusmiehellä on oikeus tässä laissa tarkoitettua tehtävää suorittaessaan kulkea toiselle kuuluvalla alueella.

6 § (4.2.2000/88)

Ympäristölupaviraston ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lainvoimaisen päätöksen sekä ojitustoimituksessa tehdyn päätöksen täytäntöönpanosta on, siltä osin kuin on kysymys käyttö- tai lunastusoikeudesta tai 11 luvun säännösten perusteella määräytyistä korvauksista tai velvoitteista, soveltuvin osin voimassa, mitä lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään.

7 § (4.2.2000/88)

Niissä tapauksissa, joissa toimenpiteestä aiheutuneet kustannukset tämän lain mukaan saadaan

periä jakoluettelon tai muun laskelman perusteella ilman maksuvelvollisuudesta annettua päätöstä, on noudatettava verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annettua lakia (367/1961). Valitus laittomasta maksuunpanosta on kuitenkin tehtävä Vaasan hallinto-oikeuteen.

8 § (4.2.2000/88)

Ympäristölupaviraston on ilmoitettava asianomaiselle kiinteistörekisterin pitäjälle lainvoiman saaneesta päätöksestä, jolla on myönnetty oikeus tehdä toisen maalle uoma tai muu rakennelma, saattaa toiselle kuuluvaa aluetta pysyvästi veden alle, käyttää toisen omistamaan kiinteistöön tai yhteiseen alueeseen kuuluvaa vesivoimaa taikka muutoin jatkuvasti käyttää hyväkseen toisen kiinteää omaisuutta. Sama koskee päätöstä, jolla jokin alue on määrätty suoja-alueeksi tai sen käyttöä muutoin rajoitettu. Päätöksestä on tehtävä merkintä kiinteistörekisteriin. Kiinteistörekisterin pitäjän tulee tarvittaessa antaa hakemuksesta määräys sellaisen kiinteistötoimituksen suorittamiseen, jossa selvitetään ne seikat, joita merkinnän tekeminen edellyttää. Toimitukseen sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislaissa kiinteistönmäärityksestä säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei tarkoita oikeutta ojan, vesijohdon tai viemäriin tekemiseen toisen maalle taikka pylvään, puomin, kiinnikkeen, silta-arkun tahi muun niihin verrattavan pienehkön laitteen tai rakennelman pitämiseen toisen alueella eikä muutakaan käyttöoikeutta tai käytön rajoitusta, joka kohdistuu vain vähäiseen osaan kiinteistöstä.

Mitä edellä tässä pykälässä on säädetty ilmoituksen tekemisestä, on vastaavasti noudatettava, milloin ympäristölupaviraston lainvoiman saaneella päätöksellä on muutettu niitä oloja, joista merkintä on aiheutunut.

Jos 1 momentissa tarkoitettu kiinteistötoimitus on tarpeen yleiseltä kannalta tärkeän selvityksen vuoksi, suoritetaan toimitus valtion kustannuksella. Muussa tapauksessa toimituksen kustannukset suorittaa se, jolle kiinteistörekisteriin merkittävä oikeus on myönnetty tai jonka hakemuksesta kiinteistön käyttöä on rajoitettu.

8 a § (20.5.1988/453)

Jos ympäristölupaviraston päätös koskee vesistöön rakentamista tai muuta tämän lain mukaista hanketta, jonka toteuttaminen aiheuttaa tilusten pirstoutumista tai supistumista tahi kulkuyhteyksien vaikeutumista, ympäristölupaviraston on päätöksen tultua lainvoimaiseksi lähetettävä jäljennökset asiaa koskevista päätösasiakirjoista asianomaiselle maanmittaustoimistolle. Mitä edellä säädetään, ei sovelleta ympäristölupaviraston tämän lain 6 luvun säännösten perusteella tekemään päätökseen. (4.2.2000/88)

Jos lupa, jonka perusteella on suoritettu vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain mukainen tilusjärjestely, 2 luvun 12 §:n nojalla raukeaa, on alueellisen ympäristökeskuksen ilmoitettava asiasta maanmittaustoimistolle, jonka tulee määrätä asiassa suoritettavaksi uusi tilusjärjestely. Toimituksesta on vastaavasti voimassa, mitä 19 luvun 5 a §:n 3 momentissa säädetään. (24.1.1995/79)

9 § (4.2.2000/88)

Tämän lain mukaisen asian käsittelystä ympäristölupavirastossa ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa voidaan periä maksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa ympäristöministeriön asetuksessa säädetään. Kunnalle perittävän maksun on soveltuvin osin vastattava valtion maksuperustelakia. Maksun perusteet määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa. Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen

aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä saadaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Tuomioistuimissa perittävistä maksuista säädetään erikseen.

10 § (24.10.1997/948)

Ojitustoimituksessa on hakijan suoritettava kustannukset, jotka johtuvat kokousten pitämisestä, niihin luettuina uskotuille miehille ja apumiehistöille suoritettavat palkkiot. Toimitusinsinöörin ja 19 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun asiantuntijan päiväraha- ja matkakustannusten korvaus suoritetaan kuitenkin valtion varoista. Jos hakija on jättänyt ojitussuunnitelman laatimisen toimitusinsinöörin huolehdittavaksi taikka jos hakijan tai muun hyödynsääjän esittämä suunnitelma vaatii huomattavaa täydentämistä, hakijan on suoritettava myös siitä valtiolle aiheutuneet kustannukset sen mukaan kuin ojitusasiassa toimivaltainen ministeriö valtion maksuperustelain (150/1992) periaatteita noudattaen tarkemmin määrää.

2 momentti on kumottu L:lla 4.2.2000/88.

Ojitustoimituksen päätökseen on liitettävä toimitusinsinöörin laskelma kustannuksista ja niiden korvaamisesta valtiolle.

11 § (4.2.2000/88)

Milloin hakemusasiassa pidetään katselmustoimitus, on hakijan suoritettava, jollei 2 momentista muuta johdu,

1) toimitusinsinöörin, valtion palveluksessa olevan asiantuntijan, avustamaan määrätyn ympäristölupaviraston virkamiehen, 18 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun alueellisen ympäristökeskuksen määräämän toimitusinsinöörin avustajan sekä toimitusinsinöörille kuuluvia tehtäviä suorittavien muiden henkilöiden matkakustannukset sen mukaan kuin valtion palveluksessa olevien henkilöiden matkakustannusten korvaamisesta säädetään taikka virkaehtosopimuksella tai muutoin määrätään;

2) muun kuin valtion palveluksessa olevan asiantuntijan palkkio ja matkakustannukset;

3) uskottujen miesten palkkiot ja matkakustannukset sen mukaan kuin niiden korvaamisesta kiinteistötoimitusten uskottujen miesten osalta säädetään;

4) kokoustilojen vuokratkustannukset, asiakirjojen hankinta-, monistus- ja postituskustannukset ja lehtikuulutuksista aiheutuvat kustannukset;

5) veneenkuljettajan tehtävistä, latta-, kairaus- ja mittamiestehtävistä sekä muista näihin verrattavista maastossa suoritettavista aputehtävistä johtuvat kustannukset.

Jos kysymys on edunmenetystä kärsineen tekemästä 2 luvun 27 §:ssä tai 11 luvun 8 §:ssä tarkoitetusta hakemuksesta, 1 momentissa mainitut kustannukset suoritetaan valtion varoista, mutta peritään ympäristölupaviraston päätöksen nojalla takaisin edunmenetyksen aiheuttajalta, jollei ympäristölupavirasto asiassa ilmi tulleiden seikkojen perusteella määrää niitä osittain tai kokonaan hakijan suoritettavaksi tai valtion vastattavaksi. Katselmustoimituksen asiakirjoihin on liitettävä toimitusinsinöörin laskelma kustannuksista ja toimitusmiesten lausuntoon otettava ehdotus niiden valtiolle korvaamisesta.

Lopputarkastuksessa suoritetaan 1 momentissa mainitut kustannukset valtion varoista, mutta peritään ympäristölupaviraston päätöksen nojalla takaisin luvanhaltijalta, jollei

ympäristölupavirasto asiassa ilmi tulleiden seikkojen perusteella määrää niitä osittain tai kokonaan valtion vastattavaksi. Lopputarkastuksen asiakirjoihin on liitettävä toimitusinsinöörin laskelma kustannuksista ja toimitusmiesten lausuntoon otettava ehdotus niiden valtiolle korvaamisesta.

12 § (4.2.2000/88)

Ympäristölupavirasto voi tämän luvun 9 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa ja toimitusinsinööri niissä tapauksissa, joita tarkoitetaan tämän luvun 10 §:n 1 momentissa ja 11 §:n 1 momentissa, vaatia sanottujen lainkohtien mukaisia kustannuksia varten suoritettavaksi ennakkomaksun uhalla, että asian käsittelyä ei jatketa ennen kuin maksu on suoritettu tai hyväksyttävä vakuus sen maksamisesta asetettu. Toimitusinsinöörin vaatimukseen perustuva ennakkomaksu on suoritettava asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut kustannukset saadaan periä ympäristölupaviraston tai vastaavasti toimitusinsinöörin laatiman laskelman perusteella niin kuin tämän luvun 7 §:ssä säädetään, lukuun ottamatta toimituskirjojen lunastuksia, joiden osalta on noudatettava niistä erikseen voimassa olevia säännöksiä. Toimitusinsinöörin laskelmaan perustuvat valtiolle suoritettavat kustannukset, myös ympäristölupaviraston tämän luvun 11 §:n 2 ja 3 momentin nojalla määräämät, perii asianomainen alueellinen ympäristökeskus.

13 § (4.2.2000/88)

Tämän lain säännöksiä on sovellettava myös valtakunnan rajalla oleviin vesistöihin ja vesiin, mikäli vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella muuta ei ole säädetty.

Tässä laissa tarkoitetun toimenpiteen vaikutukset vesistöön tai pohjaveteen toisessa valtiossa otetaan tätä lakia sovellettaessa huomioon kuten vastaava vaikutus Suomessa, jollei asianomaisen valtion kanssa tehdystä sopimuksesta muuta johdu.

14 §

14 § on kumottu L:lla 1.12.1995/1347.

15 § (29.12.1994/1416)

Ympäristöministeriön tai sen määräämän viranomaisen on annettava tämän lain nojalla annetuista, merensuojeluun liittyvistä luvista ja niitä koskevista selvityksistä tietoja asianomaiselle kansainväliselle järjestölle sen vahvistamia menettelytapoja ja määräaikoja noudattaen.

Muista tietorekistereistä ja ilmoituksista on Suomen aluevesien osalta vastaavasti voimassa, mitä merensuojelulain 13 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä tämän pykälän säännösten soveltamisesta.

22 LUKU

Siirtymä- ja voimaantulosäännökset

1 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1962 ja sillä kumotaan 23 päivänä heinäkuuta

1902 annettu vesioikeuslaki (31/02), eräiden kiireellisten vesioikeusasiain käsittelemisestä 2 päivänä helmikuuta 1934 annettu laki (62/34), eräiden vesioikeusasiain poikkeuksellisesta käsittelystä 19 päivänä heinäkuuta 1940 annettu laki (383/40), toimenpiteistä vesivoiman käyttöön ottamisen helpottamiseksi 21 päivänä maaliskuuta 1941 annettu laki (196/41) ja 3 päivänä toukokuuta 1927 annetun tielain 33 §:n 1 momentti sekä myös muut tämän lain vastaiset säännökset. Laki valtion oikeudesta säännöstellä Kemijoen vesistön vedenjuoksua (62/60) jää edelleen voimaan.

Jo ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä tarpeellisiin valmistaviin toimenpiteisiin lain täytäntöönpanemiseksi.

2 §

Tässä laissa tarkoitettuun yritykseen tai toimenpiteeseen, johon laillisesti on ryhdytty ennen tämän lain voimaantuloa, sekä sitä ennen myönnetyn luvan perusteella tehtyyn laitteeseen tai rakennelmaan taikka toimeenpantuun yritykseen on sovellettava aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä ja kysymys niiden laillisuudesta sekä niitä koskevat oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät sanottujen säännösten mukaisesti, sikäli kuin jotakin tämän lain säännöstä ei ole määrätty mainitunlaisen yrityksen, toimenpiteen, laitteen tai rakennelman osalta sovellettavaksi.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on sanottu, voidaan sille, joka on ennen tämän lain voimaantuloa saanut luvan tiettyyn yritykseen tai toimenpiteeseen, hakemuksesta antaa uusi tämän lain mukainen lupa, mikäli siitä ei aiheudu muille kohtuutonta vahinkoa tai haittaa. (11.10.1963/453)

3 §

Jollei tämän lain alaista yritystä tai toimenpidettä, johon vesioikeuslain mukaan on myönnetty lopullinen lupa, ole määrättyssä ajassa, tahi milloin sellaista määräystä ei ole annettu, kymmenen vuoden kuluessa vesilain voimaantulosta pantu toimeen, on lupa rauennut, mikäli vesioikeus ei hakemuksesta, noudattaen soveltuvin osin tämän lain säännöksiä, ole myöntänyt pitennettyä aikaa yrityksen toimeenpanemista tai toimenpiteen suorittamista varten.

Jos yritys tai toimenpide jää loppuun suorittamatta, on se, jolle lupa on myönnetty, velvollinen saattamaan vesistön ja käytössä olleet muille kuuluvat alueet hyväksyttävään kuntoon.

4 §

Jos vesistöä tai sen osaa varten on aikaisemmin vahvistettu uittosääntö, on sitä ja, milloin vesistössä toimii uittoyhdistys, sen ohjesääntöä tämän lain voimaan tultua toistaiseksi edelleen noudatettava. Mikäli uittosäännön määräykset eivät ole tämän lain mukaiset eikä niitä ole viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta sellaisiksi muutettu, on vesilain säännöksiä sovellettava uittosäännön määräysten asemasta niissä kohdin, joissa ne poikkeavat toisistaan.

Jos uittoyhdistys ei ole edellä sanotun ajan kuluessa pannut vireille hakemusta ohjesääntönsä muuttamisesta uuden lain säännösten mukaiseksi, rangaistakoon laiminlyöntiin syyllistä, niin kuin tämän lain 13 luvun 5 §:ssä on säädetty. Vesioikeus voi asianomaisen valvontaviranomaisen hakemuksesta velvoittaa laiminlyöntiin syyllistyneen yhdistyksen uhkasakolla määrääjassa ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin ohjesääntönsä muuttamiseksi.

Mitä 5 luvun 14 ja 15 §:ssä on säädetty uittoa varten lunastetusta omaisuudesta ja käyttöoikeudesta toiselle kuuluvaan omaisuuteen sekä laitteista ja rakennelmista, jotka uittosäännön määräyksen nojalla on tehty toiselle kuuluvalla alueella, koskee myös sellaista ennen tämän lain voimaan tuloa uittoa varten saatua omaisuutta tai käyttöoikeutta, josta

uittosäännössä on määrätty, ja siirtyy tällainen omaisuus tai oikeus lain voimaan tullessa valtiolle, tai jos vesistöissä toimii uittoyhdistys, sanotulle yhdistykselle.

5 §

Jos tämän lain voimaan tullessa on yleisessä tuomioistuimessa vireillä vesiasioihin luettava riita- tai rikosasia, se on sellaisessa tuomioistuimessa loppuun käsiteltävä. Yleisessä tuomioistuimessa käsiteltäväksi kuuluu edelleen myös vesioikeuslain 6 luvun 15 §:n 2 momentin mukaan vireille pantavissa oleva korvauskanne.

6 §

Vesistötoimikunnassa ja lääninhallituksessa ratkaisematta olevat vesioikeuslain mukaiset asiat, virka-apuasioita lukuun ottamatta, siirretään vesilain voimaan tullessa asianomaiseen vesioikeuteen siellä hakemusasioina käsiteltäväksi.

Asioiden siirtämisen jälkeen on vesistötoimikunnat lakkautettava ja niiden arkistoon kertyneet asiakirjat toimitettava asianomaisiin vesioikeuksiin.

7 §

Vesioikeuden käsiteltäväksi siirrettyssä asiassa on yrityksen tai toimenpiteen edellytysten, hakijalle myönnettävien oikeuksien ja määrättävien velvollisuuksien sekä hänen suoritettavakseen määrättävien korvausten osalta ja muutoinkin sovellettava uuden lain aineellisoikeudellisia säännöksiä.

Vesioikeuteen siirrettyssä asiassa, jossa eräiden vesioikeusasiain poikkeuksellisesta käsittelystä 19 päivänä heinäkuuta 1940 annetun lain taikka toimenpiteistä vesivoiman käytäntöön ottamisen helpottamiseksi 21 päivänä maaliskuuta 1941 annetun lain nojalla on annettu väliaikainen lupa vesivoiman käytäntöön ottamista tai lisäämistä tarkoittavaa rakentamista tahi vesistön säännöstelyä varten, on, huomioon ottaen, mitä 3 luvun 16 §:ssä määrätään, noudatettava, mitä 1 momentissa on säädetty, kuitenkin niin, että väliaikaiseen lupaan perustuvalla toimenpiteellä aiheutetun vahingon ja haitan korvaamisen sekä väliaikaisella luvalla myönnetyn oikeuden hyväksi käyttämisen ja laitoksen pysyttämisen osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä edellä mainituissa laeissa on säädetty.

8 §

Asiassa, joka on siirretty vesioikeuteen, vesioikeuden tulee, mikäli kysymys on asian käsittelyjärjestyksestä, asian laatu ja sen käsittelyvaihe huomioon ottaen, ratkaista, onko asiaa siellä edelleen käsiteltävänä noudatettava kokonaan tai määrätystä vaiheesta alkaen menettelystä annettuja uuden lain säännöksiä vai onko asian käsittelyä jatkettava aikaisempien säännösten mukaan. Tässä tarkoitettuun vesioikeuden ratkaisuun älköön haettako muutosta.

Päätöstä 1 momentissa tarkoitettussa asiassa annettaessa on noudatettava tämän lain säännöksiä.

Vesioikeuslain 3 luvun 5 §:n mukaisesti vireillepantua asiaa, joka uuden lain voimaan tullessa on kesken, jatkettakoon 6 luvussa tarkoitettuna ojitustoimituksena, ellei toimitusinsinööri katso, että asian on sen luonteen vuoksi annettava raueta.

9 §

Vesioikeuslain nojalla ennen tämän lain voimaantuloa vireille pannussa virka-apuasiasassa on aikaisempaa lakia noudatettava.

10 §

Mitä 12 luvun 9 §:ssä on säädetty saamisten etuoikeudesta, ei aiheuta muutosta niiden oikeuteen, joilla on ennen tämän lain voimaantuloa vireille pannun hakemuksen nojalla vahvistettu kiinnitys tai vuokraoikeuden rekisteröiminen tahi sitä ennen syntynyt maksamattoman kauppahinnan panttioikeus tai muu kiinnittämättä voimassa oleva panttioikeus kiinteistöön.

11 § (30.4.1987/467)

Ennen uuden [vesiylioikeuden] toiminnan aloittamista julistetaan [vesiyli]tuomarin, [vesiyli] oikeudenneuvoksen ja vesiasiainsihteerin virat haettaviksi korkeimmalta oikeudelta, joka tekee virkaehdotukset [vesiyli]oikeudenneuvosten virkoihin ja täyttää muut siltä haetut virat.

Muun kuin 1 momentissa tarkoitetun henkilökunnan, jonka on aloitettava työskentelynsä viimeistään uuden [vesiylioikeuden] aloittaessa toimintansa, nimittää Vaasan hovioikeuden jaostona toimiva [vesiylioikeus] ja sen [vesiyli]tuomari.

12 §

Mitä vieraan valtion kanssa on vesilain alaan kuuluvasta asiasta ennen tämän lain voimaantuloa sovittu, jää edelleen voimaan.

Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen:

11.10.1963/453:

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä lokakuuta 1963.

9.8.1968/495:

26.6.1970/427:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1970.

Milloin katselmus- tai ojitustoimitukseen on määrätty toimitusmiehet ennen tämän lain voimaantuloa on heistä ja toimituksen pitämisestä voimassa, mitä aikaisemmin on säädetty.

29.7.1976/649:

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä elokuuta 1976.

Jos vesistöä tai sen osaa varten on aikaisemmin vahvistettu uittosääntö, on sitä ja, milloin vesistöissä toimii uittoyhdistys, sen ohjesääntöä tämän lain voimaan tultua toistaiseksi edelleen noudatettava. Mikäli uittosäännön määräykset eivät ole tämän lain mukaiset eikä niitä ole viiden vuoden kuluessa lain voimaan tulosta sellaisiksi muutettu, on tämän lain säännöksiä sovellettava uittosäännön määräysten asemesta niissä kohdin, joissa ne poikkeavat toisistaan.

Jos uittoyhdistys ei ole edellä sanotun ajan kuluessa pannut vireille hakemusta ohjesääntönsä muuttamiseksi tämän lain säännösten mukaiseksi, on laiminlyöntiin syyllistä rangaistava niin kuin vesilain 13 luvun 5 §:ssä on säädetty. Vesioikeus voi vesihallituksen hakemuksesta velvoittaa laiminlyöntiin syyllistyneen yhdistyksen uhkasakolla määräjassa ryhtymään toimenpiteisiin ohjesääntönsä muuttamiseksi.

Tämän lain voimaan tullessa [vesiylioikeudessa], korkeimmassa hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa vireillä olevaan asiaan sovelletaan aikaisempia säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa syntyneen uittovahingon korvaamiseen sovelletaan aikaisempaa lakia.

16.3.1979/299:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1979.

25.1.1982/69:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 1982.

HE 35/81, tvk.miet. 14/81, svk.miet. 201/81

16.4.1982/287:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

HE 214/80, l-tvk.miet. 18/81, plvk.miet. 5/81, svk.miet. 213/81

6.8.1982/605:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1982.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevaan asiaan sovelletaan silloin voimassa ollutta lakia.

HE 66/82, l-tvk.miet. 10/82, svk.miet. 101/82

6.8.1982/606:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1982.

Vesilain 2 luvun 26 §:n 2 momentin säännöksiä sellaisena kuin ne ovat laissa vesilain muuttamisesta (453/63) sovelletaan niihin työlupaa koskeviin hakemuksiin, jotka ovat tulleet vireille ennen tämän lain voimaan tuloa.

HE 2/82, l-tvk.miet. 8/82, svk.miet. 73/82

16.12.1983/979:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1984.

HE 103/83, toisen lvk.miet. 4/83, svk.miet. 65/83

1.6.1984/414:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1984.

HE 24/83, l-tvk.miet. 4/84, svk.miet. 18/84

24.1.1986/67:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 1986.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 196/85, I-tvk.miet. 14/85, svk.miet. 211 ja 211a/85

30.4.1987/467:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1987. Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä valmistaviin toimenpiteisiin sen täytäntöön panemiseksi.

Mitä 22 luvun 2 §:n 1 momentissa on säädetty ennen vesilain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten soveltamisesta sekä oikeuksien ja velvollisuuksien määräytymisestä sanottujen säännösten mukaisesti, koskee tämän lain voimaan tultua, jollei jäljempänä olevista säännöksistä muuta johdu, vastaavasti myös niitä vesilain säännöksiä, jotka tällä lailla on muutettu tai kumottu.

Tämän lain 2 luvun 22 ja 22 b §:n, 8 luvun 25 §:n, 9 luvun 15 §:n sekä 10 luvun 24 a, 24 b, 25, 25 a ja 27 §:n säännöksiä sovelletaan lain voimaan tultua myös aikaisemmin annetun päätöksen tai siinä asetettujen velvollisuuksien muuttamiseen tai tarkistamiseen.

Milloin tämän lain mukaan lupa on tarpeen yritystä varten, johon aikaisemman lain mukaan lupaa ei vaadittu, on lupaa yrityksen toiminnan jatkamista varten haettava tämän lain voimaan tultua vuoden kuluessa asianomaisen valvontaviranomaisen antamasta kehotuksesta. Toimintaa saadaan tällöin jatkaa, kunnes lupa-asia on lainvoimaisesti ratkaistu, jollei vesioikeus erityisestä syystä toisin määrää.

Asiassa, joka tämän lain voimaan tullessa on vireillä, on sovellettava aikaisemman lain aineellisoikeudellisia säännöksiä, jos siinä kysymyksessä olevalta osalta on annettu vesioikeuden päätös tai jos asiassa aikaisemman lain nojalla on määrätty ennakkokorvauksia. Sama koskee muutoksenhaun johdosta vireillä olevaa asiaa, jossa ympäristönsuojelulautakunnan päätös on annettu tai ojitustoimitus pidetty aikaisemman lain voimassa ollessa.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevassa asiassa sovelletaan aikaisemman lain muutoksenhakua koskevia säännöksiä, jos vesioikeuden päätös asiassa on annettu aikaisemman lain voimassa ollessa. Vesioikeudessa tai ojitustoimituksessa käsitellään loppuun siinä aikaisemman lain mukaisesti vireillä oleva asia, joka tämän lain mukaan kuuluisi ympäristönsuojelulautakunnan käsiteltäväksi. Muutoin on tämän lain voimaan tullessa vireillä olevassa asiassa sovellettava tämän lain säännöksiä vesituomioistuinten kokoonpanosta ja asioiden käsittelystä.

Toimitusta tai asian käsittelyä koskeva määräys, joka on annettu ennen tämän lain voimaantuloa, jää edelleen noudatettavaksi.

Toimituskustannusten ja muiden asian käsittelystä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen on sovellettava aikaisempaa lakia siltä osin, kuin ne aiheutuvat ennen tämän lain voimaantuloa suoritetuista toimenpiteistä.

HE 266/84, I-tvk.miet. 20/86, svk.miet. 215/86

30.4.1987/468:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1987.

Ennen tämän lain voimaantuloa aloitetusta katselmustoimituksesta sekä lopputarkastuksesta johtuvien kustannusten määräämiseen ja perimiseen sovelletaan tämän lain säännöksiä, jollei kustannusten perimisestä ole päätetty ennen tämän lain voimaantuloa.

HE 59/85, l-tvk.miet. 20/86, svk.miet. 215/86

10.7.1987/639:

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla. (*L 639/1987 tuli L:n 1417/1992 mukaisesti voimaan 1.12.1993.*)

HE 29/86, lvk.miet. 12/86, svk.miet. 250/86, lvk.miet. 1/87

20.5.1988/453:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1988.

HE 208/87, l-tvk.miet. 1/88, svk.miet. 12/88

10.3.1989/236:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 1989.

HE 190/88, l-tvk.miet. 16/88, svk.miet. 163/88

2.4.1990/308:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1990.

Vesioikeudessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevaan hakemusasiaan sovelletaan aikaisempaa lakia.

HE 55/89, l-tvk.miet. 16/89, svk.miet. 127/89, l-tvk.miet. 2/90

5.4.1991/629:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1991.

Mitä 22 luvun 2 §:n 1 momentissa on säädetty ennen vesilain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten soveltamisesta sekä oikeuksien ja velvollisuuksien määräytymisestä sanottujen säännösten mukaisesti, koskee vastaavasti myös niitä vesilain säännöksiä, jotka tällä lailla on muutettu.

Tämän lain 8 luvun 10 a §:ää sovelletaan niihin vesistön säännöstelyä tarkoittaviin lupahakemuksiin, jotka tulevat vireille lain tultua voimaan tai lain tullessa voimaan ovat vireillä vesioikeudessa. Valitusviranomaisessa lain voimaan tullessa vireillä oleviin säännöstelyhakemuksiin sovelletaan aikaisempaa lakia.

HE 217/90, l-tvk.miet. 41/90, svk.miet. 322/90

20.7.1992/646:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1992.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Merenkulkuhallituksen päätökset, joilla on ennen tämän lain voimaantuloa vahvistettu julkisia kulkuväyliä, pysyvät voimassa, ja väyliin sovelletaan, mitä julkisesta kulkuväylästä vesilaissa säädetään.

HE 42/92, YmVM 4/92

18.12.1992/1434:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1993.

HE 131/92, LaVM 10/92

8.1.1993/87:

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. (*L 87/1993 tuli A:n 1487/1993 mukaisesti voimaan 1.1.1994.*)

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Tämä laki koskee myös sellaista jäteveden johtamista, joka on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa. Vesilain 10 luvun 25 a §:ää ei tällöin sovelleta.

Ennen tämän lain voimaantuloa annettu vesilain 10 luvun 3 tai 24 §:n mukainen lupa voidaan saman luvun 24 b ja 25 §:n sekä lupaan sisältyvän määräyksen estämättä määrätä tarkistettavaksi 10 luvun 24 c §:ssä tarkoitettussa valtioneuvoston päätöksessä määrättävällä tavalla.

HE 234/92, YmVM 10/92, ETA-sopimuksen liite XX: neuvoston direktiivit (75/440/ETY, 76/464/ETY, 78/176/ETY, 79/869/ETY, 80/68/ETY, 82/176/ETY, 82/883/ETY, 83/29/ETY, 83/513/ETY, 84/156/ETY, 84/491/ETY, 86/280/ETY, 87/217/ETY, 88/347/ETY, 90/415/ETY ja 91/271/ETY)

8.1.1993/98:

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. (*L 98/1993 tuli A:n 1487/1993 mukaisesti voimaan 1.1.1994.*)

Mitä tässä laissa säädetään konkurssissa olevasta, ei kuitenkaan sovelleta sellaiseen uittoyhdistyksen hallituksen jäseneseen, joka on asetettu konkurssiin ennen tämän lain voimaantuloa.

HE 236/92, TaVM 41/92

12.7.1993/653:

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä heinäkuuta 1993.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 85/93, YmVM 7/93

26.7.1993/705:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1993.

HE 241/91, VaVM 25/93

26.11.1993/1015:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1993.

HE 188/93, LaVM 20/93

10.6.1994/470:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1994.

Lain soveltamisesta on voimassa, mitä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/94) 27 §:ssä säädetään.

HE 319/93, YmVM 4/94

28.6.1994/553:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1994.

Vesioikeudessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevaan hakemusasiaan sovelletaan aikaisempaa lakia. Vesioikeus voi kuitenkin asian laatu ja käsittelyvaihe huomioon ottaen päättää, että tämän lain menettelyä koskevia säännöksiä on asiaa edelleen käsiteltäessä noudatettava kokonaan tai määrätystä käsittelyvaiheesta lukien. Tällaisesta määräyksestä ei saa erikseen valittaa.

Tämän lain 2 luvun 12 §:n 1 momentin sekä 22 ja 22 b §:n säännöksiä sovelletaan lain voimaan tultua myös aikaisemmin annettuihin päätöksiin taikka niissä asetettujen velvollisuuksien muuttamiseen tai tarkistamiseen. Kalanhoitovelvoitteista ja kalanhoitomaksuista on voimassa, mitä tässä laissa säädetään kalatalousvelvoitteista ja kalatalousmaksuista.

HE 17/94, YmVM 5/94

19.8.1994/739:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa harjoitetusta toiminnasta johtuneen vahingon korvaamiseen sovelletaan aikaisempaa lakia, vaikka vahinko olisi ilmennyt vasta lain voimaantulon jälkeen.

HE 165/92, LaVM 10/94

29.12.1994/1416:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995.

Tämä laki koskee myös sellaista jäteveden johtamista, joka on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa.

HE 323/94, YmVM 16/94

24.1.1995/79:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1995.

HE 241/94, YmVM 14/94

24.3.1995/471:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1995.

HE 366/94, YmVM 23/94, ETA:n sekakomitean päätös 21.3.1994 N:o 7/94. ETA-sopimuksen liite XX: neuvoston direktiivi 91/676/ETY

21.4.1995/697:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1995.

Tämän lain voimaan tullessa vesituomioistuimissa tai korkeimmassa oikeudessa vireillä olevien vesilain (264/61) rikkomista koskevien asioiden oikeuspaikka määräytyy aikaisemman lain mukaan, kunnes ne on lainvoimaisesti ratkaistu.

HE 94/93, LaVM 22/94, SuVM 10/94

1.12.1995/1347:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

HE 17/95, YmVM 6/95, EV 61/95, Neuvoston direktiivit 75/440/ETY; EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 26, 76/464/ETY; EYVL N:o L 129, 18.5.1976, s. 23, 78/176/ETY; EYVL N:o L 54, 25.2.1978, s. 19, 79/869/ETY; EYVL N:o L 271, 29.10.1979, s. 44, 80/68/ETY; EYVL N:o L 20, 26.1.1980, s. 43, 82/176/ETY; EYVL N:o L 81, 27.3.1982, s. 29, 82/883/ETY; EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 1, 83/29/ETY; EYVL N:o L 32, 3.2.1983, s. 28, 83/513/ETY; EYVL N:o L 291, 24.10.1983, s. 1, 84/156/ETY; EYVL N:o L 74, 17.3.1984, s. 49, 84/491/ETY; EYVL N:o L 274, 17.10.1984, s. 11, 86/280/ETY; EYVL N:o L 181, 4.7.1986, s. 16, 88/347/ETY; EYVL N:o L 158, 25.6.1988, s. 35, 90/415/ETY; EYVL N:o L 219, 14.8.1990, s. 49, 91/271/ETY; EYVL N:o L 135, 30.5.1991, s. 40, 92/112/ETY; EYVL N:o L 409, 31.12.1992, s. 11

26.7.1996/590:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996.

HE 218/95, LaVM 6/96, EV 76/96

25.10.1996/750:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Tämän lain lupaa koskevia säännöksiä sovelletaan niissä hakemusasioissa, jotka tulevat vireille tämän lain tultua voimaan. Rakennelmiin, jotka on ennen tämän lain voimaantuloa tehty 1 luvun 28 §:n nojalla, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

HE 54/96, YmVM 4/96, EV 112/96

1.11.1996/795:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1996. Siirtymäsäännökset annetaan erikseen lailla. (*Siirtymäsäännökset on annettu L:lla 818/1996.*)

HE 92/1996, LaVM 10/1996, EV 123/1996

5.12.1996/1020:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

HE 212/1996, YmVM 7/1996, EV 169/1996

20.12.1996/1105:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

HE 79/1996, YmVM 8/1996, EV 214/1996

30.12.1996/1278:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Ennen tämän lain voimaantuloa syntyneestä lakisääteisestä panttioikeudesta on voimassa, mitä maakaaren voimaanpanosta annetun lain (541/95) 14 §:ssä säädetään.

HE 215/1996, LaVM 21/1996, EV 244/1996

24.10.1997/948:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 1997.

Jos ojitustyö on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan ojitusyhtiön perustamisvelvollisuuteen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Jos määräys ojitustoimituksen pitämiseen on annettu ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan ojitustoimituksesta johtuvien kustannusten suorittamisvelvollisuuteen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

HE 67/1997, MmVM 9/1997, EV 115/1997

5.2.1999/136:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

HE 101/1998, YmVM 6/1998, EV 248/1998

26.3.1999/430:

HE 114/1998, LaVM 19/1998, EV 217/1998

26.11.1999/1063:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1999.

HE 127/1999, YmVM 2/1999, EV 73/1999, Neuvoston direktiivi 78/659/ETY; EYVL N:o L 222, 14.8.78, s. 1

4.2.2000/88:

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla. (*L 88/2000 tuli L:n 113/2000 mukaisesti voimaan 1.3.2000.*)

HE 84/1999, YmVM 4/1999, LaVL 15/1999, PeVL 11/1999, MmVL 18/1999, EV 100/1999

14.7.2000/689:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2001.

HE 198/1999, MmVM 6/2000, EV 70/2000

9.2.2001/121:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2001.

Raakaveden laatuvaatimuksista, tarkkailusta sekä tarkkailutietojen toimittamisesta on voimassa, mitä juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden laatuvaatimuksista ja tarkkailusta annetussa valtioneuvoston päätöksessä (366/1994) säädetään, kunnes vesihuoltolain 36 §:n nojalla toisin säädetään.

HE 85/2000, YmVM 12/2000, EV 197/2000

5.12.2003/1030:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

HE 79/2003, HaVM 6/2003, EV 61/2003